

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-1249- 1184
Konu : Kanun Tasarısı

6 / 4 / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 14/3/2016 tarihinde kararlaştırılan "Sınai Mülkiyet Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

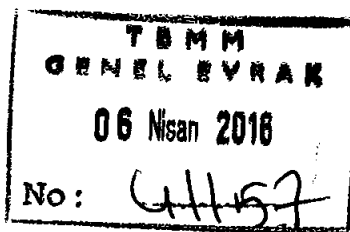
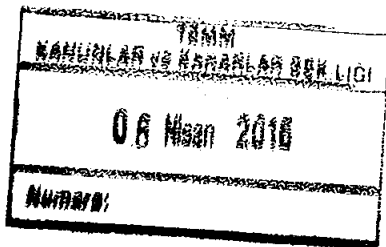
Gereğini arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Başbakan

Ek:

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	- Adalet - Avrupa Birliği Uyum - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor				
Esas Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bülge ve Teknoloji				
Tarih:	08 Nisan 2016			E.No:	1/699
Ysın.Üzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.	
	HC	K.T.	HC	HC	
TBMM BAŞKANI	T. A. A. A.				

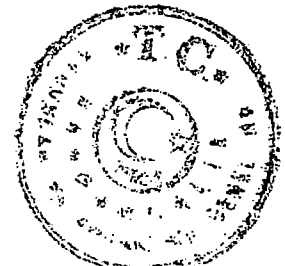
GENEL GEREKÇE

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı özel bütçeli bir kamu kurumu olan Türk Patent Enstitüsü (TPE), Avrupa Birliği (AB) ile yapılan gümrük birliği anlaşması hazırlık sürecinde, birlikle ekonomik ve ticari uyumun sağlanması bağlamında ve ülkemizde marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ve entegre devre topografyaları gibi sınai mülkiyet haklarının korunması, bu haklara ilişkin toplumdaki bilgi ve farkındalık düzeyinin artırılması amacıyla 544 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 1994 yılında kurulmuştur. Bir yıl sonra yürürlüğe konulan patent ve faydalı modele ilişkin 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, tasarımlara ilişkin 554 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, coğrafi işaretlere ilişkin 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile markalara ilişkin 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yayımlanarak, bu hakların söz konusu kanun hükmünde kararnameler kapsamında korunması sağlanmıştır. TPE'nin kuruluşuna ilişkin 544 sayılı Kanun Hükmünde Kararname değiştirilerek 5000 sayılı Enstitü kuruluş kanunu 2003 tarihinde yasalaştırılmıştır. Entegre devre topografyalarına ilişkin 5147 sayılı Kanunun 2004 yılında yürürlüğe girmesiyle sınai mülkiyet haklarına ilişkin düzenlemeler tamamlanmıştır. Bu kanuni düzenlemeler dışında Kanun Hükmünde Kararnamelerde 2004 ve 2009 yıllarında değişiklikler yapılmıştır.

Türkiye'nin ekonomik gelişimine paralel olarak sınai mülkiyet hakları alanında da önemli gelişmeler olmuş, başta patent, marka ve tasarım olmak üzere başvurularda çok önemli artışlar yaşanmıştır. Enstitünün artan iş hacmine bağlı olarak insan kaynağının geliştirilmesine önem verilerek güçlü bir insan kaynağı kapasitesi oluşturulmuştur. Patent başvurularının araştırma ve inceleme ihtiyaçları 2005 yılı öncesi bütünüyle yurtdışından karşılanırken, 2005 yılından itibaren Enstitüde de yapılmaya başlanmış, 2016 yılı sonu itibarıyla ise patent araştırma ve incelemesinin tamamının Enstitüde yapılması planlanmıştır.

Diğer taraftan, Enstitünün Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı (WIPO) nezdinde uluslararası araştırma ve inceleme otoritesi olması için 2016 Mart ayı içinde başvuru yapılmış olup Güney Kore ve İspanya ulusal ofislerinin denetiminde çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda başvurunun 2016 yılı içinde WIPO Genel Kurulunda ele alınarak kabul edilmesi beklenmektedir. Bu sayede, Enstitüye yapılmış patent başvuruları araştırma ve inceleme yapılması için yurtdışına gönderilmeyeceği gibi çevre ülkelerden yapılacak araştırma ve inceleme talepleri Enstitü tarafından karşılanacaktır. Böylece, yurtdışına çıkacak maddi değerlerin yurtiçinde kalması ve yurtdışından yapılacak başvurular yoluyla kamu kaynaklarının artırılması sağlanacaktır.

Sınai mülkiyet haklarına ilişkin düzenlemelerin kanun hükmünde kararnamelerle yapılmış olmasının taşıdığı riskler, 2008 ve 2014 yıllarında Anayasa Mahkemesinin; "Gayri maddi mallar kapsamında bulunan fikri ve sınai mülkiyet haklarının Anayasanın ikinci kısmının Kişinin Hakları ve Ödevleri başlıklı ikinci bölümünün 35 inci maddesinde yer alan mülkiyet haklarından olduğu, Anayasanın 91 inci maddesinin birinci fıkrasında ise sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ve dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceğinin belirtildiği" gerekçesiyle marka, tasarım, patent ve coğrafi işarete ilişkin kanun hükmünde kararnamelerin bazı maddelerini iptal etmesiyle ortaya çıkmıştır. Sınai mülkiyet hakları alanında söz konusu olabilecek muhtemel iptaller nedeniyle ortaya çıkabilecek sorunların ve hak kayıplarının ortadan kaldırılması ihtiyacı, kanun hükmünde kararnamelerin bir an önce kanunlaşmasını gerekli kılmıştır.

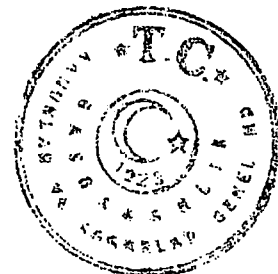

Sınai mülkiyet haklarının kanunla düzenlenme ihtiyacı yanında, uluslararası sözleşmeler ve AB mevzuatıyla uyumun artırılması ve daha nitelikli ve etkin işleyen çağdaş bir sınai mülkiyet sistemine geçişin sağlanması için mevcut sistemin revize edilmesi gereği ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede, marka, coğrafi işaret, tasarım, patent ve faydalı model haklarına ilişkin önemli yenilikler getiren düzenlemeler yapılmış, mevcut sistemde yer almayan geleneksel ürün adı koruması sisteme dahil edilmiştir.

Kanunun Birinci Kitabında marka hakkına ilişkin düzenleme yapılmış, 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin önemli bir kısmı değiştirilmeden alınmıştır. Tescilli markaların piyasada daha etkin olarak kullanımını sağlamak ve kullanılması düşünülmeyen mal ve hizmetler için marka tescil talebinde bulunulmasının önüne geçmek amacıyla yayıma itiraz eden taraftan kullanıma ilişkin bilgi ve belgeler sunulmasının talep edilmesini sağlayan bir düzenleme getirilmesiyle markaların kullanımının özendirilmesi, AB düzenlemesine paralel olarak yedi yıl sonra yürürlüğe girmek üzere markalara idari iptal getirilmesi, marka tescil süreçlerinin kısaltılması, Markaların Uluslararası Tesciline İlişkin Madrid Protokolü hükümleri uyarınca yapılan başvuruların inceleme usullerine ilişkin düzenleme getirilmesi, başvuru sahiplerinin piyasada birlikte varolma yönünde ortaya koydukları iradenin korunması amacıyla, önceki marka sahibinin başvurunun tesciline açıkça muvafakat ettiğini gösteren noter onaylı muvafakatnamenin Enstitüye sunulması halinde başvurunun reddedilemeyeceğine ilişkin düzenleme getirilmesi, marka hakkına ilişkin getirilen önemli yeniliklerdir.

Kanunun İkinci Kitabında coğrafi işaret hakkı, geleneksel ürün adı hakkı ile birlikte düzenlenmiştir. Bu kapsamda; geleneksel ürün adının tescil yoluyla korunmasına ilişkin düzenleme getirilmesi, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı başvurularının Bültende yayımlanması suretiyle tescil maliyetinin büyük kısmını oluşturan ilan ücretlerinin ortadan kaldırılması, ilan süresinin altı aydan üç aya indirilmesiyle tescil sürecinin kısaltılması, Enstitü kararlarına itiraz imkânı getirilmesi, coğrafi işaretli ürünlerin denetimine ilişkin rapor sunma sıklığının on yıldan iki yıla indirilmesiyle denetimin etkin hale getirilmesi, denetim raporu sunulmamasının yaptırıma bağlanması, coğrafi işaret ile birlikte kullanılacak ambleme ilişkin düzenleme yapılması, bilimsel ve teknolojik gelişmeler, üretimde yeni metotların geliştirilmesi, iklim değişikliği gibi nedenlerle ürün özelliklerinde meydana gelebilecek değişikliklerin sicile kaydedilebilmesine imkân veren düzenleme yapılması, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı haklarına ilişkin önemli yeniliklerdir.

Kanunun Üçüncü Kitabında tasarım hakkı düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile, mevcut sisteme ilave olarak; 554 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili mevzuattaki “endüstriyel tasarımlar” ifadesinin “tasarımlar” ifadesine değiştirilmesiyle her türlü tasarımın koruma kapsamına alınması, kamu düzeni veya genel ahlaka aykırı tasarımların resen reddedilmesine ilişkin düzenleme getirilmesi, özgün tasarımların tescil yoluyla koruma altına alınması amacıyla yeni olmadığı anlaşılan tasarım başvurularının resen reddedilmesine yönelik hüküm getirilmesi, yayımlanmış tasarım tescillerine ilişkin altı aylık ilan süresinin üç aya indirilmesi ile tescil sürecinin kısaltılması, AB mevzuatıyla uyumlu olarak birleşik ürünün görünmeyen parçalarının tasarım korumasının kapsamı dışına çıkarılmasıyla, oluşan hak kayıplarının önlenmesi, birleşik ürünün onarım amacıyla kullanımındaki üç yıllık korumaya Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yayımlayacağı liste ile istisna getirilmesi, tescilsiz tasarımlara üç yıllık koruma getirilerek piyasa oluşan karmaşanın önüne geçilmesi ve üniversite öğretim elemanlarının tasarımlarının tasarım hakkı sahipliğinin üniversitelere bırakılması ve tasarımın ticarileştirilmesinden elde edilen gelirin en az yarısının tasarımı yapan öğretim elemanına ait olması, tasarım hakkı kapsamında getirilen önemli yeniliklerdir.

Kanunun Dördüncü Kitabında, hak sahiplerine etkin koruma sağlamayan incelemesiz patent sistemi kaldırılmış ve faydalı model başvurularına araştırma raporu düzenleme zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca, patent verme süreçleri basitleştirilerek ve hızlandırılarak uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi amacıyla düzenlemeler yapılmıştır. Patent ve faydalı model hakkına ilişkin yeniliklerden biri de üniversitelerdeki mevcut buluş potansiyelinin ortaya çıkarılması ve patent yoluyla üniversitelerin kurumsal altyapısı kullanılarak buluşların ekonomiye kazandırılması amacıyla üniversite mensuplarının buluşlarının hak sahipliğinin yükseköğretim kurumlarına verilmesi ve buluştan elde edilen gelirin en az üçte birinin buluşu yapan öğretim elemanına verilmesidir. İlave olarak, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların teşvik edilmesi, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen araştırma ve geliştirme çalışmalarına yüksek seviyede katılımın özendirilmesi ve kamu kurum ve kuruluşları ile ticari firmalar arasındaki işbirliğinin teşvik edilmesi amacıyla, söz konusu buluşların hak sahipliğinin projeyi yürüten ve proje kapsamında geliştirilen buluşu ticarileştirme potansiyeli daha yüksek tarafa bırakılmasına ilişkin çerçeve bir düzenleme yapılmıştır. Bunlar dışında, verilen patentlere tescil sonrası altı aylık süreyle itiraz edilebilmesinin sağlanması ve böylece patent verildikten sonra iptal için sadece mahkemeye gidilmesi prosedürünün değiştirilmesi, patent yıllık ücret ödemelerinde sıklıkla yaşanan hak kayıplarının önüne geçilmesi için telafi süresi ve ücreti uygulaması getirilmesi, hakların yeniden tesisine ilişkin düzenleme getirilmesi, patent ve faydalı model haklarına ilişkin diğer önemli yeniliklerdir.

Kanunun Beşinci Kitabında, marka, coğrafi işaret, geleneksel ürün adı, tasarım, patent ve faydalı model haklarına ilişkin ortak hükümler yanında, 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda önemli değişiklikler getiren düzenlemeler yapılmıştır.

Bu kapsamda; tek bir kanun olarak düzenlenen kanun hükmünde kararnamelerin süreler ve bildirimler, ortak temsilci, hukuki işlemler, sınai mülkiyet hakkına tecavüz, tazminat, yoksun kalınan kazanç, hakkın tüketilmesi, dava açılmayacak kişiler, tecavüzün mevcut olmadığına ilişkin dava ve şartları, önceki tarihli hakların etkisi, görevli ve yetkili mahkeme, zamanaşımı, lisans alanın dava açması ve şartları, ihtiyati tedbir talebi ve ihtiyati tedbirin niteliği, işlem yetkisi olan kişiler ve tebligat, ücretlere ilişkin hükümler ve hızlı imha prosedürüne ilişkin hükümleri ortak hüküm haline getirilmiş ve bu Kitapta düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerle, suça konu eşyaların depolanmasına ve muhafazasına ilişkin sorunların çözümü kolaylaştırılmış ve Enstitünün tebligat aşamasında yaşadığı sorunları çözmek için tebligatı kolaylaştıracak yeni bir düzenleme getirilmiştir.

Aynı Kitabın diğer hükümler kısmında ise 5000 sayılı Kanun ile bazı kanunlarda değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerle; Marka Uzmanı ve Marka Uzman Yardımcısı ile Patent Uzmanı ve Patent Uzman Yardımcısı kadroları, Sınai Mülkiyet Uzmanı ve Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcısı kadrolarına dönüştürülerek, uzmanların farklı birimlerde çalışabilmeleri, yüz Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcısı, yüzaltmış Sınai Mülkiyet Uzmanı ve on Avukat kadrosu ihdas edilerek Enstitüsünün idari kapasitesinin geliştirilmesi, Endüstriyel Tasarımlar Dairesi Başkanlığı Tasarımlar Dairesi Başkanlığına dönüştürülerek tasarım kapsamının genişletilmesi, Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığı, AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığına dönüştürülerek Bakanlıkla uyumun sağlanması, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığına dönüştürülmesi, Enformasyon, Dokümantasyon ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı ve Yenilik ve Tanıtım Dairesi Başkanlığı şeklinde iki farklı Daire Başkanlığı olarak yapılandırılmak suretiyle her iki alanda yapılan çalışmaların etkinliğinin artırılması, Strateji Geliştirme Müdürlüğünün, Daire Başkanlığı olarak yapılandırılması suretiyle etkinliğinin artırılması, Coğrafi İşaretler Dairesi Başkanlığı ihdas edilerek, bu alandaki gelişmelerin ve tescil süreçlerinin daha iyi yönetilmesi, Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi

Başkanlığı ihdas edilerek Enstitü kararlarına yapılan itirazların değerlendirme ve yönetme süreçlerinin iyileştirilmesi, Fikri Mülkiyet Hakları Eğitim Merkezinin kurulmasıyla telif ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin eğitim faaliyetlerinin etkin hale getirilmesi, Marka ve Patent vekilliği meslek kuralları tanımlanarak, disiplin hükümleri getirilerek ve Disiplin Kurulu oluşturularak, vekillik mesleğinin disipline edilmesi ve bu nedenle oluşan hak kayıplarının önlenmesi, yerli sözleşmeli uzman çalıştırılabilmesine ilişkin yetki alınarak artan iş yükünün kolayca karşılanması için piyasada çalışan kişilerin istihdam edilebilmesi amaçlanmıştır.

Bu kısımda ayrıca, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ve Türk Ceza Kanununa uyumun sağlanamaması nedeniyle oluşan hukuki boşluk dolayısıyla 1/1/2009 tarihinden önce işlenen suçlara ait suç eşyalarının imhasına ilişkin geçici bir madde düzenlenmiştir.

Kanunun yürürlüğe girmesi ve getirilen yeniliklerin uygulamaya başlaması ile birlikte; sınai mülkiyet haklarını düzenleyen kanun hükmünde kararnamelerin tamamının kanunla düzenlenmesiyle kanun hükmünde kararname hükümlerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilme ihtimalinin getirdiği hukuki belirsizlik ortadan kalkacak, sınai mülkiyet mevzuatının uluslararası uygulamalara ve AB mevzuatına uyumunun artmasıyla Türkiye, yatırımcılar açısından daha cazip ve öngörülebilir hale gelecek, sınai mülkiyet tescil süreçleriyle ilgili uygulamada yaşanan sorunlar büyük ölçüde giderilecek, Fikri Mülkiyet Hakları Eğitim Merkezinin kurulmasıyla fikri mülkiyet haklarına ilişkin eğitim, danışmanlık ve araştırma faaliyetlerinin ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği içinde daha etkin yürütülmesi ve başta mahkemeler, tescil kuruluşları ve diğer fikri mülkiyet paydaşlarının daha nitelikli insan gücüne kavuşması sağlanacaktır.

Marka olabilecek işaretlere ilişkin düzenlemeyle, özellikle yeni marka türlerinin tesciline imkân sağlanacak, marka başvurularının ilan süresi üç aydan iki aya indirilerek tescil süresi kısaltılacak ve hak sahiplerinin marka tescilinden doğan haklarını daha kısa sürede elde etmeleri sağlanacaktır. Markanın yayımına itirazlarda; başvuru sahibinin talebi üzerine, itiraz sahibinden markasını kullandığına ilişkin bilgi veya belge istenerek, tescilli markaların piyasada daha etkin bir şekilde kullanılması sağlanacak, bu sayede tescil edilen ancak piyasada kullanılmayan markaların, yeni girişimcilerin önünü kesmesi engellenecek, ilave olarak itiraz mekanizmasının amacı dışında kullanılmasının önüne geçilecektir.

Coğrafi işaret başvurularının ilan süresi altı aydan üç aya indirilerek tescil süresi üç ay kısaltılacak, coğrafi işaret başvurularının Resmi Gazete, yüksek tirajlı ulusal gazete ve yerel gazetede ilan zorunluluğu kaldırılarak Enstitü bülteninde ücretsiz yayımlanmasıyla başvuru sahiplerinin başvuru giderlerinin yaklaşık 5.000 TL ile 8.000 TL arasında azaltılması sağlanacak, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı ile birlikte amblem kullanımının başlamasıyla, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adlarına ilişkin farkındalık ve ilgi artacak, coğrafi işaretlere ilişkin denetim sisteminin daha etkin hale getirilmesiyle tüketicilerin coğrafi işaretli ürünlere olan güveni artacak ve bu sayede söz konusu ürünlere olan talep artacak, bu ürünlerin katma değerinin artmasıyla birlikte ürünlerin ait olduğu bölgelerin ekonomisi gelişecek ve ülkemizin bu ürünlerden elde ettiği gelir artacaktır. Serbest ticaret anlaşmalarında, özellikle coğrafi işaretler ve bazı geleneksel ürün adları taraflara müzakere imtiyazı sağlayacak ve bu durum etkin koruma sistemine sahip olan ülkemizin saygınlığını artırarak sosyal, ekonomik ve ticari hayatta güç kazandıracaktır.

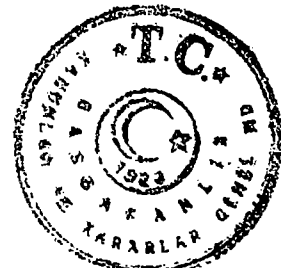
Tasarım tescil süreçlerinin basitleştirilmesi ve kısaltılmasıyla özellikle tekstil ve mobilya gibi sektörlerde çok hızlı bir şekilde ticarileşebilen tasarımların hak sahiplerinin tasarım tescilinden doğan haklarını daha kısa sürede elde etmeleri sağlanacaktır. Ayrıca, yenilik incelemesi sayesinde daha nitelikli ve özgün tasarımların tescil edilmesinin yolu açılacaktır. Eşdeğer parçalarda üç yıllık korumaya istisna getirilmesiyle bu parçaların üretildiği eşdeğer parça sanayisinin gelişmesine katkı sağlanarak tüketicilerin bu ürünlere

daha ucuz bir şekilde erişimi sağlanacaktır. Tescilsiz tasarımlara üç yıllık koruma süresi getirilerek, piyasada tescilsiz tasarımlar sebebiyle oluşan karmaşanın önüne geçilmiş olacak, uzun süreli koruma ihtiyacı duyan tasarım sahiplerinin bir yıl içinde tescilsiz tasarımlarını tescil ettirmelerine imkân sağlanmış olacaktır.

Patent verilme süreçlerinin basitleştirilmesi ve kısaltılması ile patent tescil süresi 17 ila 42 aydan 7 ila 27 aya inecek, incelemesiz patent sisteminin kaldırılması ve faydalı model için araştırma raporu zorunluluğu getirilmesi, daha nitelikli patent sistemine geçişi sağlayacak ve piyasada oluşan anlaşmazlıkları büyük ölçüde ortadan kaldıracaktır. Patent tescil sürecinde verilen sürelerle uyulamaması durumunda kaybolan hakların yeniden tesisiyle, özellikle ilk kez patent başvurusu yapan şahıs ve KOBİ'lerin muhtemel hak kayıplarının önüne geçilecektir. Patentlere tescil sonrası itiraz uygulamasıyla, daha nitelikli buluşlara patent verilmesi sağlanacak ve mahkemeler nezdinde açılan patent hükümsüzlük davalarının sayısının azalması sağlanacaktır. Üniversite mensupları tarafından gerçekleştirilen buluşların hak sahipliğinin üniversitelere verilmesi sayesinde üniversitelerdeki buluş potansiyeli ortaya çıkarılacak ve buluşların daha kolay bir şekilde ekonomiye kazandırılması ve bu yolla elde edilen gelirin en az üçte birinin öğretim elemanına verilmesiyle akademisyenlerin buluş yapma faaliyeti özendirilecektir. Kamu kaynaklı projeler sonucunda ortaya çıkan buluşların hak sahipliğinin buluşu yapan tarafa verilmesiyle buluşların daha kolay ticarileşmesi sağlanmış olacaktır.

Bunlar yanında, ücretlerin ödendiğine ilişkin belge sunulması yerine ödemeye ilişkin bilginin sunulmasının yeterli kabul edilmesi ve marka başvurularında vekaletname sunma zorunluluğunun kaldırılmasıyla kırtasiyecilik azaltılacak, coğrafi işaret başvurularının Resmi Gazete, yüksek tirajlı ulusal gazete ve yerel gazetede yerine Enstitünün bülteninde yayımlanması, ilgili kurumlarla yazışma bürokrasisini tamamen ortadan kaldıracaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmiştir. Bu çerçevede sınai mülkiyet haklarından marka, coğrafi işaret, tasarım, patent ve faydalı model ile sınai mülkiyet hakkı kapsamında yer almayan geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların korunması hususu Kanunun amacı olarak düzenlenmiştir.

MADDE 2- Madde ile, Kanunda yer alan bazı terimler ile ibarelerin tanımlanması öngörülmüştür.

MADDE 3- Madde ile, Kanunla sağlanan korumadan kimlerin yararlanabileceği düzenlenmiştir.

MADDE 4- Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması (TRIPS)'nın 15 inci maddesi ile yeni 2015/2436 sayılı Avrupa Birliği (AB) Marka Direktifi ve 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğüne uygun olarak madde metni düzenlenmiştir. 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan çizimle görüntülenebilme şartı yerine yeni marka türlerinin tesciline de imkân verebilecek şekilde işaretin, marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartı eklenmiştir. Böylelikle pek çok ülkede tescili kabil görülen ses markaları, hareketli markalar gibi geleneksel olmayan marka çeşitlerinin tescili açısından zorluk yaratan çizimle görüntülenebilme şartı yerine, mehz AB düzenlemesindeki esnek yaklaşım benimsenmiştir. Bu kapsamda markanın sicilde gösteriminin erişilebilir, kalıcı, somut olması ve korumanın konusunun yetkili makamlar ve halk tarafından açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayacak biçimde olması gerekmektedir. Marka olabilecek işaretlerin markanın asli işlevi olan ayırt etme şartını da yerine getirmesi gerekmektedir. Marka olabilecek işaretler sayılırken, 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesine benzer şekilde sınırlı bir sayma yöntemi benimsenmemiş, "her tür işaret" ibaresi kullanılmak suretiyle marka olabilecek işaretlerin madde hükmünde sayılanlarla sınırlı olmadığı ifade edilmiştir.

MADDE 5- Marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini, diğer teşebbüslerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarayan işarettir. Marka olarak kullanılabilecek işaretlerin seçiminde serbesti olmasına rağmen tescil edilebilirlik bakımından bazı kısıtlamalar getirilmiştir. Maddede, daha çok kamu yararı ile ilgili görülen ve Enstitü tarafından resen incelenen ret nedenleri yer almaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (a) bendi, 4 üncü maddede belirtilen şartları sağlamayan işaretlerin marka olarak tescil edilemeyeceğini düzenlemektedir. 4 üncü maddede, marka olabilecek işaretlere yer verilmiş olup bir markanın, ayırt ediciliğe sahip olması markanın en önemli niteliği olarak belirlenmiştir. Marka olarak tescil edilecek bir işaret, teşebbüsün mal veya hizmetlerini diğerlerinden ayırt etme özelliğine sahip olmalıdır. Bunun yanında, işaretin marka olarak tescil edilebilmesi için sicilde gösterilebilir olması gerekmektedir. Bu niteliklere sahip olmayan işaretin marka olarak tescil edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde, sicilde gösterilebilir olmasına rağmen ilgili mal veya hizmetler için ayırt ediciliğe sahip olmayan, dolayısıyla tüketiciler tarafından marka olarak algılanmayacak işaretlerin tescil edilemeyeceği düzenlenmiştir. 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 7 nci maddesinde marka olarak tescil edilemeyecek herhangi bir ayırt edici niteliğe sahip olmayan işaretler benzer şekilde düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde başvurusu yapılan mal veya hizmet açısından tanımlayıcı olan, herkesin kullanımına açık tutulması gereken ve hiç kimsenin tekeline

verilemeyecek işaretlerin tescil edilemeyeceği düzenlenmiştir. Söz konusu işaretleri, münhasıran veya esas unsur olarak içeren markaların ret nedeni olarak yer alması, rekabetin bozulmasının ve diğer üreticiler ile tüketicilerin bundan zarar görmesinin önlenmesine yönelik olarak tercih edilmiştir. 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 7 nci maddesinde aynı hüküm yer almaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde, tescil edilmiş veya daha önce tescil için başvurusu yapılmış bir markanın aynı ya da ayırt edilemeyecek kadar benzerinin, aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak reddi öngörülmüştür. Sicile kayıtlı önceki marka sahiplerinin haklarının korunmasını amaçlayan bu hüküm büyük oranda 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden alınmıştır.

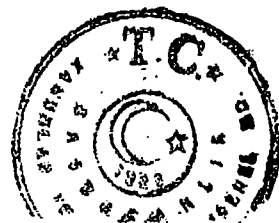
Maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde ortak kullanıma ait, ticaret alanında herkes tarafından kullanılan veya belirli bir meslek, sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret veya adlandırmaları içeren işaretlerin tescil edilemeyeceği düzenlenmiştir. Söz konusu işaretleri münhasıran veya esas unsur olarak içeren markaların ret nedeni olarak yer alması üreticiler ile tüketicilerin bundan zarar görmesinin önlenmesine yönelik olarak tercih edilmiştir. 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 7 nci maddesinde aynı hüküm yer almaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (e) bendi, 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 7 nci ve Alman Marka Kanununun 8 inci maddesinde aynen yer almaktadır. Böylelikle malın özgün doğal yapısından kaynaklı olarak ortaya çıkan şeklini ya da başka bir özelliğini veya teknik bir sonucu elde etmek için zorunlu olan veya mala asli değerini veren şekli ya da başka bir özelliğini, münhasıran içeren işaretler marka olarak tescil edilemeyecektir. Örneğin, otomobil lastiği, portakal gibi doğası gereği başka şekillerde olamayacak şekilleri münhasıran içeren işaretler ilgili mallar açısından marka olarak tescil edilemez. Ancak bunlara özgün bir şekil verildiğinde marka olarak tescili mümkün olabilecektir.

Maddenin birinci fıkrasının (f) bendi, mal veya hizmetin niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı gibi konularda halkı yanılgıya düşürecek markaların tescil edilemeyeceğini hükme bağlamış olup 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 7 nci maddesinde ve Alman Marka Kanununun 8 inci maddesinde aynen yer almaktadır. Burada önemli olan, işaretin ortalama algılama seviyesine sahip tüketiciyi yanıltıcı nitelikte olup olmadığıdır.

Maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde, ülkemizin de taraf olduğu Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi uyarınca reddedilmesi gereken marka tescil başvuruları düzenlenmekte olup, hüküm anılan sözleşme uyarınca maddede yer almıştır. Atıf yapılan Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi; "Birlik ülkelerine ait arma, bayrak ve diğer hükümlerlik belirtilerinin ve bu devletler tarafından kabul edilmiş resmi kontrol ve teminat, işaret ve damgalarının ayrıca diğer armacılık sanatı açısından her çeşit taklitlerin yetkili makamların izni alınmadan gerek fabrika ve ticaret markası ve bu markaları düzenleyen unsurlar olarak tescilini ret veya iptal eylemeyi, uygun tedbirlerle kullanılmasının yasaklanmasını temin hususunda Birlik Ülkeleri mutabık kalmışlardır." hükmünü amirdir. Aynı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükmüne göre, bu yasak, üye devletlerden birinin veya birçoğunun üyesi bulunduğu hükümetler arası örgütlerin emareleri, kısaltılmış kelimeleri ya da diğer amblemleri, bayrak ve armaları hakkında da uygulanır.

Maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi ile Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş diğer işaretler ile yetkili mercilerin tescil izni vermediği armaları, nişanları veya adlandırmaları içeren işaretlerin tescil edilemeyeceği vazedilmiş olup benzer hüküm 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 7 nci maddesinde de yer almaktadır. Örneğin, Fatih Sultan Mehmet gibi halka mal olmuş tarihi, kültürel değerlerin marka olarak tescili mümkün değildir.

Maddenin birinci fıkrasının (h) bendi ile, dini değerleri veya sembolleri içeren işaretlerin marka olarak tescil edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümle dini sembollerin ticari çıkarlar için kullanılmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasının (ı) bendi ile kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı marka tescil taleplerinin reddi düzenlenmiş olup, benzer düzenleme 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 7 nci maddesinde de yer almaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (i) bendi ile tescilli bir coğrafi işaretten oluşan veya tescilli bir coğrafi işareti içeren markaların tescil edilemeyeceği hüküm altına alınmış olup, bu düzenleme ile müstakil bir sınai mülkiyet hakkı olan coğrafi işaretlerin korunması amaçlanmıştır. Koruma kapsamı tescilli coğrafi işaretin ilgili olduğu mal veya hizmetler gözetilerek belirlenecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, kullanım sonucu ayırt edicilik kazanmış markaların birinci fıkranın (b), (c) ve (d) bentlerine göre reddedilememe hali düzenlenmiş olup, hüküm AB Marka Tüzüğü'nde de aynen yer almaktadır. Böylece temelde ayırt edici niteliği bulunmayan bir işarete kullanım sonucunda ayırt edicilik kazandıran ve onu marka haline getiren müteşebbis korunmuştur.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise bir marka tescil başvurusunun, önceki marka sahibinin başvurusunun tesciline açıkça muvafakat ettiğini gösteren noter onaylı belgenin Enstitüye sunulması halinde birinci fıkranın (ç) bendine göre reddedilemeyeceği ve muvafakatnameye ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği hükmüne bağlanmıştır. Söz konusu hükümle birbirleriyle ekonomik veya diğer yönlerden bağlı olanlar başta olmak üzere, başvuru sahiplerinin piyasada birlikte var olma yönünde ortaya koydukları iradenin korunması amaçlanmıştır.

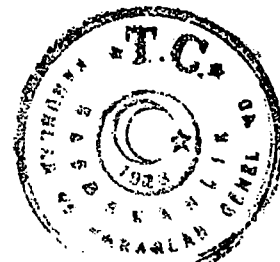
MADDE 6- 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede de aynen yer alan bu hüküm 2015/2436 sayılı AB Marka Direktifinin 5 inci maddesi ile uyumludur.

Maddenin birinci fıkrasında, aynı veya karışıklığa yol açabilecek derecede benzer marka başvurularına itiraz düzenlenmiştir. Hüküm, 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nde de yer almaktadır.

Ticari vekil veya temsilcinin, marka sahibinin izni olmadan markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kendi adına tescili için başvuruda bulunması ve geçerli bir gerekçe gösterememesi halinde marka sahibinin itirazını düzenleyen ikinci fıkra, 2015/2436 sayılı AB Marka Direktifinin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine uygun bulunmaktadır. Mevcut düzenlemeden farklı olarak itiraz edilen başvuru ile itiraza konu marka arasındaki benzerlik derecesini belirlemek amacıyla madde metnine bu belirliliği sağlayacak şekilde bir ekleme yapılmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, daha önce kullanılan tescilsiz bir marka veya ticari işaretin sahibi tarafından yapılabilecek itirazlar üzerine işaret için hak elde edilmişse başvurusunun reddedileceği düzenlenmiştir. Burada işaretin markasal kullanımı aranacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, niteliği gereği nispi bir hak içeren Paris Sözleşmesinin 1 inci mükerrer 6 ncı maddesi bağlamındaki tanınmış markaların aynısı veya benzeri niteliğindeki marka başvurularının itiraz üzerine reddedileceği hükmü düzenlenmiştir. Buna göre Türkiye'de Paris Sözleşmesinden yararlanacağı kabul olunan bir şahsa ait olduğu ve aynı veya benzeri ürünlerde kullanıldığı herkesçe bilindiği mütalaa edilen bir markanın karışıklığa meydan verebilecek surette örneğini, taklidini veya tercümesini yapan bir marka başvurusu tescilli itiraz üzerine reddedilecektir. Bu düzenleme ile daha önce mutlak ret nedenleri arasında yer alan bu husus, AB ve uluslararası uygulamalarla uyumlu olacak şekilde nispi ret nedenleri arasına eklenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında, tanınmış markaların sulandırılması ve tanınmış markalardan haksız yarar elde etme konusu TRIPS ve 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü ile uyumlu olarak düzenlenmiştir. Mevcut düzenlemeden farklı olarak başvuru sahibine başvuru yapma konusunda haklı sebepleri olduğunu ileri sürebilme imkânı tanınmış ve fıkra kapsamındaki korumanın, şartların sağlanması halinde mal veya hizmetlerin aynı, benzer veya farklı olup olmadığına bakılmaksızın sağlanacağı öngörülmüştür. Madde metninde her ne kadar “Türkiye’de ulaştığı tanınmışlık düzeyi” ifadesi geçmekteyse de bu ifadeden markanın tüm Türkiye’de tanınmış olması gerektiği anlamı çıkmamakta, mevcut olayın özelliklerine göre markanın ilgili tüketici kesimi tarafından Türkiye’nin önemli bir kısmında tanınmış olmasının yeterli olduğunun anlaşılması gerekmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında, marka tescil başvurusunun başkasına ait kişi ismini, ticaret unvanını, fotoğrafını, telif hakkını veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkını içermesi halinde hak sahibinin itirazı üzerine başvurunun reddedileceği 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğüne uyumlu olarak düzenlenmiştir. Fıkarda yer alan fikri mülkiyet hakkı kavramı sınai mülkiyet haklarını da kapsamaktadır.

Maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarında ise koruma süresi sona eren markaların başkaları adına tescil edilmek istenmesi durumunda itiraz hakkı, 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğüne uygun olarak düzenlenmiştir.

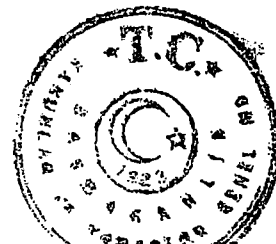
Maddenin dokuzuncu fıkrasında kötüniyetle yapılan marka başvurularının itiraz üzerine reddedileceği öngörülmüştür.

MADDE 7- Maddenin birinci fıkrasında marka korumasının tescil yoluyla elde edileceği düzenlenmiştir. Bununla beraber, tescilsiz marka sahiplerinin hukuki durumunu düzenleyen istisnai hükümler de Kitapta yer almaktadır. Bu istisnalar kapsamında olan bir kişi, marka tescil başvurusuna itiraz ederek tescili önleme ya da tescil edilmiş ise markanın hükümsüzlüğünü isteme hakkına sahip bulunmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında marka tescilinden doğan hakkın kapsamı belirtilmiş, üçüncü fıkarda ise marka sahibinin izni olmadan üçüncü kişiler tarafından markanın ticaret alanında kullanımının yasaklanabileceği haller sayılmıştır. 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü’nün 9 uncu maddesi ve Alman Marka Kanununun 14 üncü maddesi dikkate alınarak düzenlenen madde ile mezkur hükümlerle uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasının (d) bendinde markanın internette kullanılması hali düzenlenmiştir. Bu bent, 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü ve Alman Marka Kanununda yer almamaktadır. Ancak, internette marka kullanımının marka hakkı kapsamına girdiği hususunda ulusal ve uluslararası doktrinde ve mahkeme içtihatlarında tam bir görüş birliği mevcuttur. Fiilen karşımıza yeni çıkan bir olgunun, markalar ile ilgili düzenleme yapılırken açıkça vazedilmesinin faydalı olacağı düşüncesiyle mezkur hüküm konulmuştur. Hüküm konulurken aralarında Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı tahkim ve arabuluculuk merkezinin de bulunduğu internet alan adı ile marka arasındaki uyuşmazlıkları çözen merkezlerin kuralları esas alınmıştır. Bu bağlamda işareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bir bağlantısı olmaması şartıyla, işaretin aynı veya benzerinin internette ticari etki yaratacak biçimde, alan adı, yönlendirici kod, anahtar sözcük ya da benzeri biçimlerde kullanılması yasaklanmıştır. Türkçeye yönlendirici kod olarak çevrilen kelimenin, internetteki kullanımı “metatag”dır.

Maddenin üçüncü fıkrasının (e) ve (f) bentleri maddeye yeni eklenen bentler olup, bu anlamda özellikle 2015/2436 sayılı AB Direktifine ve uluslararası uygulamalara uyum sağlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında markanın sahibine sağladığı hakların üçüncü kişilere karşı marka tescilinin yayım tarihi itibarıyla hüküm ifade edeceği, başvuru sahibinin tazminat davası açmaya yetkili olacağı ve mahkemenin öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin yayımlanmasından önce karar veremeyeceği düzenlenmiştir.

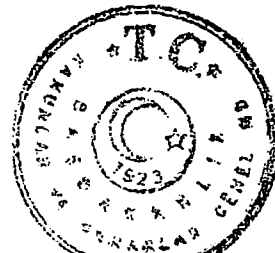
Maddenin beşinci fıkrası ile, markanın sahibine sağladığı münhasır haklara sınırlamalar getirilmiştir. Söz konusu hüküm, 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 12 nci maddesinde ve 2015/2436 sayılı AB Marka Direktifinin 14 üncü maddesinde de yer almaktadır. Ancak 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede de yer alan hüküm, ifade ediliş biçimi bakımından doktrinde yöneltlen eleştiriler ve Tüzük ile Direktifteki anlam netliğinin Kanun Hükmünde Kararnamede bulunmaması sebepleriyle aslına uygun biçimde yeniden kaleme alınmıştır. Buna göre, gerçek kişilerin kendi ad ve adresini belirtmesi, üçüncü kişilerin mal ve hizmetler ile ilgili açıklamada bulunması ve özellikle aksesuar, yedek parça veya eşdeğer parça gibi malların ya da hizmetlerin kullanım amacını göstermek bakımından gereklilik bulunan hallerde markanın kullanılması marka sahibince önlenemeyecek durumlar olarak düzenlenmiştir.

MADDE 8- Madde ile, markanın, tescilli marka olduğu belirtilmeden basılı olarak ya da elektronik ortamda sunulan sözlük, ansiklopedi veya başka başvuru eserlerinde jenerik ad izlenimi verecek şekilde yer alması durumunda, marka sahibinin talebine bağlı olarak, yayımcının, elektronik ortamda sunulan eserlerde derhal, basılı eserlerde ise yayımın talebi takip eden ilk baskısında yanlışlığı düzeltmek ya da markayı eserden kaldırmakla yükümlü olduğu düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm gereğince tanınmış olan seçimlik hak marka sahibince kullanılacaktır. Hükümün amacı, markanın, tescil kapsamındaki mal veya hizmetlerin jenerik adı haline dönüşmesinin önlenmesidir. 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede benzer şekilde yer alan hüküm, 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 10 uncu maddesinde de yer almaktadır.

MADDE 9- Maddede markanın, tescil edildiği mal veya hizmetlerle ilgili olarak kullanılması gereğine açıkça işaret edilmiştir. Ancak maddede söz konusu olan kullanım, markanın tescil edildiği amaç dahilinde, işlevine uygun, yani ticari hayatın içinde, markanın fonksiyonlarının yerine getirilmesi için Türkiye'de kullanımıdır. İngilizcede "genuine use" biçiminde tarif edilen bu kullanım, doktrin ve içtihatla "ciddi biçimde kullanım" olarak yerleşmiştir. Bu nedenle sırf üçüncü kişilerin markayı iptal ettirmesini önlemek amacıyla, markanın evraklar veya ilanlar aracılığıyla kullanılması ve benzeri durumlar madde kapsamında kullanım olarak mütalaa edilmeyecektir.

Markanın kural olarak sahibi tarafından kullanılması gerekir. Madde hükmünde, kullanma zorunluluğu bakımından, markanın tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde haklı bir neden olmadan kullanılmaması veya bu kullanıma beş yıl kesintisiz ara verilmesi şeklinde iki ayrı durum düzenlenmiştir. Dolayısıyla, marka sahibinin, haklı sebeplerinin varlığı halinde markanın iptaline karar verilmesini engellemesi mümkündür. Haklı neden, maddede belirtilen sürede markanın kullanılmasını imkânsız kılan hukuki ve fiili engeller olup bu nedenlerin marka sahibinin kusurlu davranışından kaynaklanmaması gerekmektedir.

İkinci fıkrada, birinci fıkra anlamında markayı kullanma kabul edilebilecek diğer durumlar sayılmıştır. Bu kapsamda markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması ve markanın sadece ihracat amacıyla mal ya da ambalajlarında kullanılması halleri de markayı kullanma olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, ikinci fıkranın (a) bendinde düzenlenen markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması halinde markanın farklı unsurlarla kullanılan halinin de tescil edilip edilmediğine bakılmayacaktır.

Üçüncü fıkrada markanın, marka sahibinin izni ile kullanılmasının da marka sahibi tarafından kullanım olarak kabul edileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin mehzazını, 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 15 inci ve 2015/2436 sayılı AB Marka Direktifinin 16 ncı maddeleri oluşturmaktadır.

MADDE 10- Madde ile, ticari vekil veya temsilci adına tescilli markaya ilişkin talepler düzenlenmiştir. Bu kapsamda, marka sahibinin izni olmadan markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin ticari vekil ya da temsilci adına tescilinin yapılması durumunda, ticari vekil veya temsilcinin haklı bir sebebinin olmaması halinde marka sahibi mahkemeden markasının kullanımının yasaklanmasını talep edebileceği gibi söz konusu marka tescilinin kendisine devredilmesini de talep edebileceği hükme bağlanmıştır. 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 11 inci maddesinde yer alan hüküm 556 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede de yer almaktadır. Kanunda yer alan hüküm, mehaza uygun şekilde düzenlenmiştir.

MADDE 11- Maddenin birinci fıkrasında, geçerli bir marka tescil başvurusu yapılması için gerekli belgeler Marka Kanunu Andlaşması hükümleri de dikkate alınarak düzenlenmiştir. Maddenin (b) bendinde marka örneğinin marka tescil başvurusunda bulunması hali düzenlenmiştir. Bu bent kapsamında sunulması gereken marka örneğinin 4 üncü maddede belirtildiği şekilde marka sahibine sağlanan korumanın yetkili merciler ve halk tarafından açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayacak şekilde sicilde gösterilebilir olması gerekmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında her bir başvuruyla ancak bir markanın tescilinin talep edilebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında mal veya hizmetlere ilişkin sınıflandırma ilkeleri belirtilmektedir.

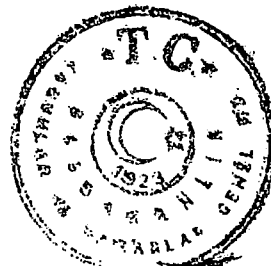
Marka tescil başvurusunun, başvuru kapsamında yer alan mal veya hizmetler bakımından başvuru tescil edilene kadar talep üzerine iki veya daha fazla başvuruya bölünebileceği beşinci fıkra ile hükme bağlanmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında marka başvurusunda içerik, marka örneğinde veya mal veya hizmet listesinde değişiklikleri kapsamayan imla hataları ve açık maddi hataların başvuru sahibinin talebi üzerine düzeltileceği öngörülmüştür.

Maddenin yedinci fıkrasında ise başvuruya, sınıflandırmaya ve bölünmeye ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir.

MADDE 12- Madde ile, Paris Sözleşmesinin temel ilkelerinden olan rüçhan hakkı düzenlenmektedir. Rüçhan hakkı, söz konusu Sözleşmeye veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerden birinin uyruğunda olan ya da bu devletlerden birinin uyruğunda olmamakla birlikte bunlardan birinde yerleşim yeri veya işler durumunda ticari müessesesi bulunan gerçek ya da tüzel kişiler veya haleflerinin, bu devletlerden herhangi birinde yetkili mercilere usulüne uygun olarak yaptığı marka başvurusunu esas alarak, başvuru tarihinden itibaren altı ay içinde diğer üye devletlere başvuru yapması halinde, iki tarih arasında üçüncü kişiler tarafından Paris Sözleşmesi hükümleri kapsamında aynı marka ve aynı mal veya hizmetler için yapılacak marka tescil başvurusunun reddedilmesi sonucunu doğurmaktadır.

Maddenin birinci ve ikinci fıkrasında rüçhan hakkından yararlanacak olan kişiler ve rüçhan hakkından yararlanma usulü hükme bağlanmıştır.

Sergilerde teşhirden doğan rüçhan haklarını düzenleyen üçüncü fıkra, 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 33 üncü maddesi esas alınarak düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, tescil başvurusundaki markanın kullanılacağı malları veya hizmetleri Türkiye'de açılan ulusal ya da uluslararası sergilerde ya da Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerde açılan resmi ya da resmi olarak tanınan sergilerde markayla birlikte teşhir eden ve markanın tasdikli örneğini ibraz eden 3 üncü maddede belirtilen gerçek veya tüzel kişiler, teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye'de aynı markanın tescili için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanırlar.

Maddenin dördüncü fıkrasında, serginin resmi açılış tarihinden önce markanın kullanılacağı mallar ya da hizmetlerin markayla birlikte teşhir edilmesi durumunda rüçhan hakkının başlangıç süresi düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında birden çok talep halinde sergilerde teşhirden doğan rüçhan hakkından yararlanacak kişinin nasıl belirleneceği düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında ise rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten sonra üçüncü kişiler tarafından yapılan ve rüçhan hakkına konu olan marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer olan ve aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetleri kapsayan başvuruların reddedileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 13- Madde, rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü ile ilgili olup maddenin birinci fıkrasında, rüçhan hakkı talebinin yapılma usulü ve rüçhan hakkı belgesinin verilmesine ilişkin süreler düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, rüçhan hakkının hüküm ve sonuçlarının doğacağı tarihler belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında bir marka başvurusu için birden fazla rüçhan talebinde bulunulması halinde rüçhan hakkının geçerli olan ilk rüçhan tarihi itibarıyla başlayacağı hükme bağlanmıştır.

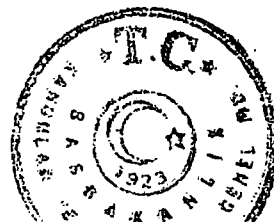
Maddenin son fıkrasında ise rüçhan talebine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

MADDE 14- Maddenin birinci fıkrası ile, Türkiye'nin taraf olduğu Madrid Protokolü kapsamında yapılan bir uluslararası başvurunun Enstitüye doğrudan yapılan bir başvuruyla aynı sonuçları doğuracağı hükme bağlanmış ve bu başvurunun başvuru tarihinin belirlenme usulü düzenlenmiştir. Ayrıca, aynı tarihli birden çok uluslararası başvurunun bulunması halinde uluslararası tescil numarası küçük olan başvurunun önce yapılmış sayılacağı belirlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında uluslararası bir başvurunun, başvuru veya varsa rüçhan tarihinden sonraki bir tarihte yapılmış olan ancak kendisinden daha önceki bir tarihte Enstitüye sunulmuş bir marka başvurusu veya tescilli marka nedeniyle reddedilemeyeceği, sonraki tarihli marka başvurusu veya tescilinin, önceki tarihli uluslararası marka başvurusu dikkate alınarak 16 ncı maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeniden değerlendirileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise Madrid Protokolü kapsamında Enstitü tarafından yapılan işlemler için alınacak ücretlerin tebliğ ile belirleneceği öngörülmüştür.

MADDE 15- Maddenin birinci fıkrasında marka başvurularının hangi şartlara göre inceleneceği ve başvurunun kesinleşme tarihi belirlenmektedir. Söz konusu fıkrafta, 3 üncü ve 11 inci maddelerde belirtilen şartları yerine getirmeyen başvurulara, eksik belgelerin veya bilgilerin tamamlanması için süre verilmesi düzenlenmektedir.

MADDE 22- Madde ile, marka başvurusunun tescil edilmesine ve sicile kaydına ilişkin usul ve esaslar düzenlemektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, marka başvurusunun tescil edilmesi ve sicile kayıt şartları belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, birinci fıkrada belirtilen aşamalardan herhangi biri tamamlanmadan tescil edilen markanın, tescilli bir marka olarak kabul edilmeyeceği, başvuru işlemlerinin tamamlanmayan aşamadan devam ettirileceği ve bu durumun Bültende yayımlanacağı, tekrar tescile karar verilmesi halinde ise daha önce ödenen tescil ücretinin tekrar talep edilmeyeceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca, birinci fıkrada belirtilen aşamalardan herhangi biri tamamlanmadan tescil edilen bir markanın tescil durumunun, tescil tarihi üzerinden iki yıl geçmiş olması halinde etkilenmeyeceği yani bu markaların tescilli bir marka olarak kabul edileceği öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasında, sicil aleni olduğu belirtilmiş ve sicil örneğinin ücretinin ödenmesi şartıyla verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise sicile kayıt, yayımlama ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 23- Madde ile, markanın koruma süresi ve markanın yenilenmesi hususları düzenlenmiştir.

Bu kapsamda maddenin birinci fıkrası ile tescilli bir markanın koruma süresinin 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 40 ıncı maddesinde ve 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 46 ncı maddesinde ifade edildiği gibi başvuru tarihinden itibaren on yıl olduğu ve tescile bağlanmış bir markanın yenilenmesi AB Marka Tüzüğü'nün 47 nci maddesi ve 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 41 inci maddesi esas alınarak düzenlenmiş ve AB Marka Tüzüğüyle tam uyum sağlanarak, koruma süresinin onar yıllık dönemler halinde yenilenebileceği öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasında yenileme talebinin yapılmasına ilişkin usul ve süreler düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, markanın, tescil kapsamında bulunan mal veya hizmetlerin bir kısmı için de yenilenebileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, ortak markalarda yenileme için gruba dahil işletmelerden birinin talebinin yeterli olacağı düzenlenmiştir.

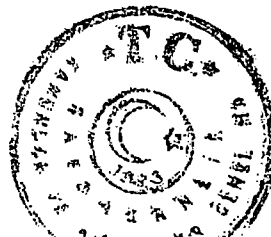
Maddenin beşinci fıkrasında, yenilemenin hüküm ifade edeceği zaman düzenlenmiştir. Ayrıca, yenilemenin sicile kaydedileceği ve yayımlanacağı öngörülmüştür.

MADDE 24- Madde ile, markanın lisans sözleşmesine konu olabileceği düzenlenmiştir. Madde düzenlenirken sözleşme serbestisi prensibi ve 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün 22 nci maddesi esas alınmıştır. Kitapta lisans düzenlenirken sözleşme serbestisi ilkesi çerçevesinde, taraflara lisansın biçimini, süresini, coğrafi bölgesini ve hangi mal ve hizmetler için lisans verileceğini belirleme serbestisi tanınmıştır.

Bu kapsamda maddenin birinci fıkrasında bir markanın kullanım hakkının tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı veya tamamı için lisans sözleşmesine konu olabileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında lisansın türlerine yer verilmiş olup inhisari olan ve olmayan lisans türlerinin sonuçları düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahiplerinin, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemeyeceği veya alt lisans veremeyeceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında lisans verenin, lisans alan tarafından üretilecek malın veya sunulacak hizmetlerin kalitesini garanti altına alacak önlemleri alacağı, lisans alanın, lisans sözleşmesi hükümlerine uymasının zorunlu olduğu, aksi takdirde marka sahibinin tescilli bir markadan doğan haklarını, lisans alana karşı ileri sürebileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 25- Madde ile, bir markanın hükümsüzlük halleri 2015/2436 sayılı AB Direktifi ve 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrası ile hangi hallerde markanın hükümsüz sayılacağı, ikinci fıkrası ile markanın hükümsüzlüğünü mahkemeden kimlerin talep edebileceği belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası ile hükümsüzlük davasının dava tarihinde sicilde kayıtlı marka sahibine veya haleflerine karşı açılacağı ve bu davalarda Enstitünün hasım gösterilemeyeceği düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile markanın hükümsüzlüğüne bir istisna getirilmiştir. Buna göre bir markanın, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerine aykırı olarak tescil edilmiş olup da hükümsüzlük davasının açıldığı tarih itibarıyla kullanım sonucunda tescil edildiği mal veya hizmetlere ilişkin olarak ayırt edici nitelik kazanmışsa hükümsüz kılınmayacağı düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrası ile, hükümsüzlük nedenlerinin, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin olması halinde, sadece o mal veya hizmet ile ilgili olarak kısmi hükümsüzlüğe karar verileceği hüküm altına alınmıştır. Kısmi hükümsüzlük kararı, marka hakkının tescil kapsamında yer alan mal veya hizmetlerin bir kısmına ilişkindir. Markanın tamamen hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde ise dava konusu yapılan marka tüm unsurları ile birlikte hükümsüz sayılacak ve karar, belirli bir sicil numarasıyla tescilli markanın bütün olarak hükümsüzlüğüne ve sicilden terkinine ilişkin olacaktır. Marka örneğinde yer alan unsurlardan sadece birinin hükümsüzlük kararının verilmesinde etken olması halinde markada yer alan o unsurun hükümsüzlüğüne karar verilemeyecektir. Zira, mahkemenin münferit durumu nazara alarak marka örneğinde yer alan unsurların bölünmesi suretiyle markanın kısmi hükümsüzlüğüne karar vermesi halinde, marka mevzuatının diğer hükümleri ile uyumsuzluklar ortaya çıkmakta, bu durum başka marka sahipleri ile yeni ihtilaflar doğmasına sebebiyet vermekte ve yasaklanmış bir tescil fiilinin mahkeme kararıyla gerçekleştirilmesi sonucu doğmaktadır.

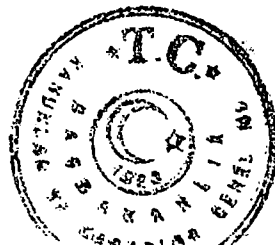
Maddenin altıncı fıkrasında 2015/2424 sayılı AB Tüzüğüne paralel olarak sessiz kalma nedeniyle hak kaybı hususu düzenlenmiştir.

Maddenin yedinci fıkrasında ise 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca açılan hükümsüzlük davalarında 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmünün def'i olarak ileri sürülebileceği ancak bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihinin esas alınacağı düzenlenmiştir. Ayrıca, hükümsüzlük kararının geriye dönük etkisine istinaden hükümsüzlüğü istenen markanın başvuru veya rüçhan tarihinde, davacı markası en az beş yıldır tescilli ise davacının ayrıca, söz konusu başvuru veya rüçhan tarihinde 19 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartların yerine getirildiğini ispatlayacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 26- Madde ile, bir markanın iptal halleri 2015/2436 sayılı AB Direktifi ve 2015/2424 sayılı AB Marka Tüzüğü doğrultusunda söz konusu yetki Enstitüye verilerek yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrası ile hangi hallerde markanın iptal talebine konu olacağı, ikinci fıkrası ile markanın iptalini Enstitüden kimlerin talep edebileceği hüküm altına almıştır.

Maddenin üçüncü fıkrası ile, iptal talebinin, talep tarihinde sicilde kayıtlı marka sahibine veya haleflerine karşı ileri sürüleceği düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile, markanın, beş yıllık sürenin dolması ile iptal talebinin Enstitüye sunulduğu tarih arasında tescil edildiği mal veya hizmetlerle ilgili olarak ciddi biçimde kullanılmış olması halinde, birinci fıkranın (a) bendine dayanan markanın iptali taleplerinin reddedileceği hükme bağlanmış olup iptal talebinde bulunulacağı düşünüldükçe kullanımın gerçekleşmesi halinde ise talebin Enstitüye sunulmasından önceki üç ay içinde gerçekleşen kullanımların Enstitü tarafından dikkate alınmayacağı düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrası ile, iptal nedenlerinin, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin olması halinde, sadece o mal veya hizmet ile ilgili olarak kısmi iptale karar verileceği, marka örneğini değiştirecek biçimde iptal kararı verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında, iptal incelemesi sırasında hak sahibinin değişmesi halinde, sicilde hak sahibi olarak görünen kişiye karşı işlemlere devam edileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin yedinci fıkrasında ise iptal taleplerinin, iptali istenen markanın sahibine bildirileceği, hukuki dinlenilme hakkına uyum sağlanması amacıyla marka sahibinin bir ay içinde talebe ilişkin delillerini ve cevaplarını Enstitüye sunacağı ve söz konusu bir aylık süre içinde talep edilmesi halinde Enstitü tarafından bir aya kadar ek süre verileceği düzenlenmiştir. Ayrıca Enstitünün gerekli gördüğü hallerde ek bilgi ve belge sunulmasını isteyebileceği ve iddia ve savunmalar ile sunulan deliller çerçevesinde dosya üzerinden kararın verileceği hüküm altına alınmıştır.

MADDE 27- Madde ile, hükümsüzlük ya da iptal kararlarının ne zamandan itibaren etkili olacağı düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, 25 inci maddenin birinci fıkrası gereğince markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde kararın, markanın başvuru tarihinden itibaren etkili olacağı, dolayısıyla markaya Kanunla sağlanan korumanın hiç doğmamış sayılacağı belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, 26 ncı madde gereğince markanın iptaline karar verilmesi halinde kararın iptal talebinin Enstitüye sunulduğu tarihten itibaren etkili olacağı ancak talep üzerine, iptal hallerinin daha önceki bir tarihte doğmuş olması halinde iptal kararının bu tarihten itibaren etkili olacağına karar verilebileceği düzenlenmiştir.

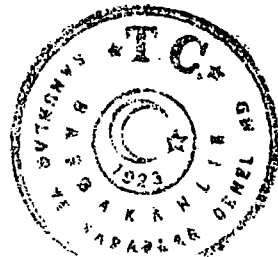
Maddenin üçüncü fıkrasında, marka sahibinin ağır ihmali veya kötü niyetli olarak hareket etmesi sebebiyle zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere hükümsüzlük kararının ve maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan iptal kararının geriye dönük etkisinin etkilemeyeceği haller düzenlenmiştir. Bu fıkranın (a) bendinde yer alan uygulanmış kararlar ibaresiyle kastedilen, kesinleşmiş kararın rızaen veya icraen infaz edilmiş olmasıdır.

Maddenin dördüncü fıkrasında hükümsüzlük veya iptal kararından önce kurulmuş ve uygulanmış sözleşmeler uyarınca ödenmiş bedelin, hakkaniyet gereği kısmen ya da tamamen iadesinin istenebileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında markanın hükümsüzlüğüne ya da iptaline ilişkin kesinleşmiş kararların sadece taraflara değil herkese karşı hüküm doğuracağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında kesinleşen hükümsüzlük kararlarının mahkeme tarafından Enstitüye resen gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Maddenin yedinci fıkrasında kesinleşmiş bir kararla hükümsüz kılınan ya da iptal edilen markanın sicilden terkin edilerek durumun Bülte de yayımlanacağı düzenlenmiştir.

MADDE 28- Maddenin birinci ve ikinci fıkraları ile marka hakkının hangi durumlarda sona ereceği, sona ermenin hangi tarihten itibaren hüküm doğuracağı düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında marka sahibinin, markanın tescil kapsamındaki malların veya hizmetlerin tamamından veya bir kısmından vazgeçebileceği, vazgeçmenin şekli ve hüküm doğurma anı düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, marka sahibinin marka hakkından vazgeçmesinin sınırlandığı haller düzenlenmiştir. Bu kapsamda, sicile kaydedilmiş hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça marka sahibi marka hakkından vazgeçemeyecektir. Ayrıca, marka üzerinde, üçüncü bir kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, marka sahibinin markadan doğan haklardan vazgeçemeyeceği de hükme bağlanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında ise marka başvurusunun markanın tescil edilmesinden önce, başvuru sahibi tarafından geri çekilebileceği ve marka hakkından vazgeçmeye ilişkin hükümlerin marka başvurusunun geri çekilmesi hakkında da uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 29- Madde ile, marka sahibinin münhasıran yetkisinde olan markayı kullanma hakkına, başkaları tarafından tecavüz edilmesini engellemek amacıyla marka hakkına tecavüz sayılan fiiller tahdidi olarak hükme bağlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde, marka hakkının kapsamını belirleyen 7 nci maddeye yollama yapılarak anılan maddenin ihlalinin, yani bu maddede belirtilen biçimlerde marka kullanımının, marka sahibinin izni olmadığı müddetçe, marka hakkına tecavüz oluşturacağı belirtilmiştir. (b) bendinde, markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edilmesi; (c) bendinde, taklit markayı taşıyan ürünleri bu durumu bildiği veya bilmesi gerektiği halde satan, dağıtan, bir başka şekilde ticaret alanına çıkaran, ithal işlemine tabi tutan, ihraç eden ya da ticari amaçla elde bulunduran veya bu ürüne dair sözleşme yapmak için öneride bulunan kişinin fiili; (ç) bendinde, lisans yoluyla verilmiş hakların izinsiz şekilde genişletilmesi veya üçüncü kişilere devredilmesi; marka hakkına tecavüz fiilleri olarak düzenlenmiştir. Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen ithal işlemine tabi tutmak fiili ithal etmek fiilini de kapsamaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmünün tecavüz davalarında def'i olarak ileri sürülebileceği ancak bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihinin esas alınacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 30- Madde ile, marka hakkına tecavüz edilmesi halinde verilecek cezalara ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Düzenleme yapılırken 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun düzenlemeleri ile uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Maddenin ilk fıkrasında yer alan "iltibas" kavramı ile "karıştırılma ihtimali" kastedilmektedir.

Maddenin sekizinci fıkrasında, arama ve elkoyma taleplerinin reddine ilişkin itirazların inceleneceği ve karara bağlanacağı mahkemeler düzenlenmiştir.

MADDE 31- Maddenin birinci fıkrasında garanti markasının tanımı yapılmış, ikinci fıkrasında ise garanti markasının marka sahibinin veya marka sahibine iktisaden bağlı olan bir işletmenin mal veya hizmetlerinde kullanılmasının yasak olduğu hükme bağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ortak markanın üretim veya ticaret veya hizmet işletmelerinden oluşan bir grup tarafından kullanılan işaret olduğu, dördüncü fıkrasında ise ortak markanın gruptaki işletmelerin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarayan işaret olduğu hükme bağlanmıştır.

MADDE 32- Maddenin birinci fıkrasında, Kitapta düzenlenen marka çeşitlerinden garanti markası veya ortak marka talebinde bulunmak için başvuruya birlikte teknik şartnamenin verilmesinin zorunlu olduğu düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, garanti markası teknik şartnamesinin kapsamı gereken hususlar hüküm altına alınmıştır.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, ortak marka teknik şartnamesinin özellikleri ile ortak marka ile ilgili genel hususlar düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında, yapılacak olan teknik şartname değişikliklerinin ancak Enstitünün onayıyla uygulanabileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin altıncı fıkrası ile, garanti markası veya ortak marka tescil talebine eklenen teknik şartnamenin bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen şartlara uygun olmadığı ya da kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğunun Enstitüce saptanması halinde izlenecek prosedür belirlenmiştir. Marka sahibi kendisine verilen sürede teknik şartnamede gerekli değişiklik ve düzeltmeleri yapmazsa garanti markası veya ortak marka başvurusunun reddedileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin yedinci fıkrasında ise marka sahibinin, garanti markası veya ortak markanın, devamlılık arz eder biçimde teknik şartnameye aykırı kullanımını engellemek için gerekli önlemleri almaması sebebiyle ilgili kişilerin, Cumhuriyet savcısının veya ilgili kamu kurum ve kuruluşunun başvurusu üzerine tanınan süre içinde söz konusu aykırı kullanımın düzeltilmemesi halinde, markanın iptaline karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Maddenin sekizinci fıkrasında ise teknik şartnameye ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

MADDE 33- Madde ile, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı korumasına konu olabilecek ürünler düzenlenmiştir.

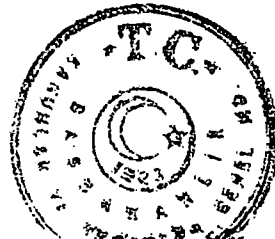
555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile sadece coğrafi işaretlere koruma sağlanmaktadır. Kanun ile coğrafi işaretlerin yanı sıra geleneksel ürün adlarına da koruma sağlanması öngörülmüştür. Düzenleme yapılırken, 1151/2012 sayılı Tarım Ürünleri ve Gıda Maddeleri Hakkındaki Kalite Düzenlemelerine ilişkin AB Konsey Tüzüğü örnek alınmıştır.

Anadolu kültürünün zengin birikimi dikkate alındığında, geleneksel özellik taşıyan çok sayıda ürünümüzün bulunduğu bilinmekte ve söz konusu ürünlerden coğrafi işaret kapsamına girmeyenlerin geleneksel ürün adı olarak tescile konu olabileceği değerlendirilmektedir. Bu ürünlere koruma sağlanmasının kırsal kalkınmanın gelişmesi ve ülkemize özgü geleneksel ürünlerin üretimine ilişkin yöntemlerin ve kültürümüze ait öğelerin nesilden nesile aktarılması ve standart üretim prosedürlerinin belirlenerek garanti altına alınması bakımından ülkemiz menfaatine olduğu düşünülmüştür.

MADDE 34- Madde ile, menşe adı, mahreç işareti ve geleneksel ürün adının özellikleri düzenlenmiştir.

İkinci fıkrada, coğrafi yer adı içermese de günlük dilde yerleşmiş ve gerekli şartları taşıyan adların menşe adı veya mahreç işareti olabileceğine ilişkin istisna hükmü düzenlenmiştir. 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden farklı olarak, daha önce sadece menşe adı olarak tescil edilebileceği hükme bağlanan “coğrafi bir yer adı içermeyen adların”, mahreç işareti olarak da tescil edilebileceğine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise geleneksel ürün adları 1151/2012 sayılı AB Tüzüğüne uyumlu olacak şekilde tanımlanmıştır.

MADDE 35- Madde ile, tescil edilmeyecek adlar, diğer bir deyişle koruma kapsamına alınamayacak olan durumlar belirlenmiştir. Madde ile ayrıca, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adlarının korunmasına ilişkin hükümler içeren 1151/2012 sayılı AB Tüzüğüne de uyum amaçlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında coğrafi işaret olarak tescil edilmeyecek adlar düzenlenmiştir. 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede tescil edilemeyecek adlar arasında sayılan “ürünün gerçek kaynağı konusunda halkı yanıltabilecek olan bitki türleri, hayvan soyları ve benzeri adlar” şeklindeki ifade “ürünün gerçek kaynağı konusunda halkı yanıltabilecek olan bitki tür ve çeşitleri, hayvan ırkları ve benzeri adlar” şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca, önceden tescilli bir ad ile kısmen veya tamamen eş sesli olan ve tüketiciyi yanıltabilecek nitelikteki ibarelerin tescile konu olamayacağı da maddede düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında geleneksel ürün adı olarak tescil edilemeyecek adların neler olduğu düzenlenmiştir.

MADDE 36- Madde ile, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescili için başvuruda bulunma hakkına sahip kişiler belirlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı başvurusunda bulunabilecekler düzenlenmiştir. 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, ürünün üreticisi olan gerçek veya tüzel kişilere, coğrafi işaret tescili için başvuru hakkı tanımaktadır. Bu durum uygulamada, ürünün taşıdığı özelliklere ait tüm bilgi ve belgeler, ürün şartnamesi, denetleme sistemi gibi konuların tek bir kişi tarafından belirlenmesi sorununa yol açmaktadır. Bu nedenle tescil başvurularının, 1151/2012 sayılı AB Tüzüğündeki üretici tanımına uygun olarak ürünün üreticilerinden oluşan ve kanuni oluşumuna bakılmaksızın üretici grupları tarafından yapılabileceği düzenlenmiştir. Ancak ürünün tek bir üreticisi olduğunun ispat edilmesi halinde tek bir üreticiye de başvuru yapma imkânı tanınmaktadır. Ayrıca ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan dernekler, vakıflar ve kooperatifler ile ürün veya ürünün kaynaklandığı coğrafi alan ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının da başvuruda bulunabileceği hükme bağlanmıştır.

İkinci fıkrada ise üretici ve üretici grupları tanımlanmıştır.

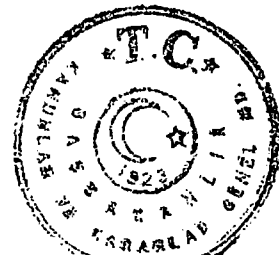
MADDE 37- Madde ile, Kanun kapsamında gerçekleştirilecek coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı başvurularında sunulması gereken bilgi ve belgeler belirlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında coğrafi işaret başvuruları, ikinci fıkrasında ise geleneksel ürün adı başvuruları için sunulması gereken bilgi ve belgeler yer almaktadır. Bu kapsamda esas olarak başvuru yapanın kimliği, ürünün coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı tanımlarına uygunluğu, coğrafi alanı, ürünün tanımı ve fiziksel, mikrobiyolojik ve benzeri özellikleri, üretim metodu ve denetleme biçimi gibi unsurların başvuruda sunulması gerektiği belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı başvurularına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

MADDE 38- Madde ile, başvurunun incelenmesi ve yayımına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında Enstitüye yapılan başvuruların 33 ila 37 nci ve 39 uncu maddeler çerçevesinde inceleneceği, ikinci fıkrasında ise başvuru yapanın kimliğine yönelik bilgilerin başvuruda bulunmaması halinde, başvurunun yapılmamış sayılacağı ve Enstitünün nihai kararı niteliğinde olan bu kararın 40 ıncı madde kapsamında itiraza konu olamayacağı belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, 37 nci maddede istenen bilgi ve belgelerde eksiklik olduğu tespit edilmesi halinde başvuru yapanlara, söz konusu eksikliklerin giderilmesi için bildirimde bulunulacağı, eksik bilgi ve belgelerin süresi içinde gönderilmemesi veya gönderilen bilgi ve belgelerin şartları karşılamaması halinde başvurunun reddedileceği ve talep edilmesi halinde eksikliklerin giderilmesi için iki defayı geçmemek üzere ek süre verileceği düzenlenmiştir.

Kanun kapsamında birçok ürün çeşidi için tescilin mümkün olması nedeniyle inceleme sırasında başvurularla ilgili teknik bilgilerin kanıtlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Maddenin dördüncü fıkrasında bu duruma ilişkin olarak teknik bilgilerin değerlendirilmesi amacıyla ilgili kurum veya kuruluşlardan görüş talep edileceği ve bu görüşe ilişkin ücret talep edilmesi halinde söz konusu ücretin başvuru yapan tarafından ödeneceği hükme bağlanmıştır.

555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca başvurulardaki bilgiler Resmi Gazete, yerel gazete ve yüksek tirajlı gazetelerde yayımlanmaktadır. Bu şekildeki ilan işlemi yüksek maliyet getirdiğinden; maddenin beşinci fıkrasında ilan maliyetinin azaltılması amacıyla başvuruların Bültende yayımı öngörülmüştür. Böylelikle yayım işlemleri açısından diğer sınai mülkiyet hakları ile uyum sağlanmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında başvurunun incelenmesi ve yayımına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

MADDE 39- Maddede yabancı ülke kaynaklı başvurulara yönelik şartlar, TRIPS'in coğrafi işaretlere ilişkin hükümleri de gözönüne alınarak düzenlenmiştir.

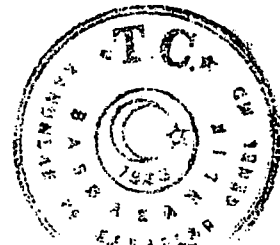
Birinci fıkrada, uluslararası anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yabancı ülke kaynaklı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurularına Kanun hükümlerinin uygulanmasında 37 nci maddede sayılan başvuru şartlarına ilave olarak aranan şartlar belirlediğinden "ayrıca" ibaresi kullanılmıştır. Yabancı ülke kaynaklı başvurularda istenecek bilgi ve belgeler Türkiye'den yapılan başvurulardan farklılık arz etmediğinden, Kanunda bu madde kapsamında sadece ilave şartların sayılması uygun görülmüştür.

İkinci fıkrada, yabancı ülke kaynaklı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusunun Türkiye'de korunan bir coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı ile aynı olması durumunda incelemenin ne şekilde yapılacağı düzenlenmiştir. Değerlendirmede tüketici nezdindeki karıştırma ihtimalinin dikkate alınacağı ve bu coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımına, sadece üretildiği kaynak ülkenin açık ve görülebilir bir şekilde etikette belirtilmesi halinde izin verileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 40- Madde ile, itiraz ve itirazların incelenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında inceleme aşamasında reddedilen başvurular için başvuru yapanlara, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde itiraz edebilmesi imkânı getirilmiştir. Fıkra hükmüne göre bu itirazın gerekçeli ve yazılı olarak yapılması gerekmektedir.

İkinci fıkrada, 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Resmi Gazetede yayım tarihinden itibaren altı ay olan itiraz süresi üç aya indirilerek kısaltılmıştır. Bu düzenleme ile inceleme ve tescil süresinin kısaltılması amaçlanmıştır. Karara yapılacak itirazlarda olduğu gibi, yayımlanan başvurularda yapılacak itirazlarda da itirazın gerekçeli ve yazılı olması gerektiği hususu belirtilmiştir. Ayrıca itiraz edebilecek kişiler bakımından 48 inci madde kapsamında önceki tarihli hak sahiplerinin de itiraz edebileceği hususu düzenlenmiştir. Ayrıca başvuru yapana itiraz yapıldığına ilişkin bilgi verilerek görüşünün isteneceği düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkra, itiraz ücretinin ödenmemesi durumuna ilişkin yaptırım düzenlenmiştir. Yayımlanan başvurulara karşı kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak itirazların kamu yararı gözetilerek yapıldığı görüşünden hareketle, itiraz inceleme ücreti ile itirazla ilgili olarak Enstitünün yapacağı hizmetler karşılığı ücret alınmaması öngörülmüştür.

Dördüncü fıkra, itirazların Kurul tarafından değerlendirileceği, Kurulun itirazda ileri sürülen hususların değerlendirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş talep edebileceği ve bu görüşe ilişkin ücret talep edilmesi halinde söz konusu ücretin itirazı yapan tarafından ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Beşinci fıkra, Enstitünün gerekli gördüğü hallerde başvuru yapan ile itiraz sahibini uzlaşmaya teşvik edebileceği düzenlenmiştir. Bu madde ile idari aşamadaki uyuşmazlıkların dava aşamasına gelmeden çözülmesi ve 1151/2012 sayılı AB Tüzüğüne uyum amaçlanmıştır.

Altıncı fıkra kapsamında, inceleme neticesinde başvurunun biçim veya kapsamında değişiklik yapılmasına karar verilirse, başvurunun son halinin, değişikliğe uğrayan kısmın ayrıca belirtilmesi suretiyle Bültende yayımlanacağı hususu düzenlenmiştir.

Yedinci fıkra kapsamında, itiraz incelemesi neticesinde reddedilen başvuruların ret kararının, üçüncü kişileri bilgilendirmek amacıyla Bültende yayımlanacağı düzenlenmiştir.

MADDE 41- Madde ile, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı başvurularının tescil edilmesine ve sicile kaydına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında başvurunun tescili, sicile kaydı ve Bültende yayımı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında sicilin aleni olduğu belirtilmiş ve sicil örneğinin talep edilmesi halinde verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise sicile kayıt, yayımlama ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 42- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, üretimde yeni metotların geliştirilmesi, iklimlerin değişmesi gibi nedenlerle ürün özelliklerinde zamanla değişiklik meydana gelebilmektedir. Öte yandan bazı durumlarda ürün özelliklerinde değişiklik yapılması, ilgili ürün piyasasındaki diğer mevzuatla da zorunlu kılınabilmektedir. Söz konusu değişikliklerin sicile kaydedilmesi, mevcut durumda mümkün değildir. Özellikle karşılaşılan sorunları gidermek ve 1151/2012 sayılı AB Tüzüğüne uyum sağlamak amacıyla bu madde düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasıyla tescilli coğrafi işaret veya geleneksel ürün adının kapsamında meydana gelen değişikliklerin, ücretinin ödenmesi kaydıyla menfaati bulunanlar tarafından talep edilebileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında değişiklik taleplerinin yeni başvurularda olduğu gibi 38 inci madde kapsamında inceleneceği, Bültende yayımlanacağı, üç aylık itiraz süresine tabi olacağı ve itiraz edilmesi halinde de 40 ıncı maddeye göre inceleneceği belirtilmiştir. Kesinleşen değişikliklerin Bültende yayımlanarak, bu tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili kişiler tarafından uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında değişiklik taleplerine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

MADDE 43- Maddenin birinci fıkrası ile, başvuru yapanın veya tescil ettirenin 36 ncı ve 49 uncu maddelerde belirtilen şartları sağlayamaz hale gelmesi, gerçek kişinin ölümü veya tüzel kişiliğin herhangi bir sebeple sona ermesi gibi durumlarda, başvurunun veya tescilin akıbetinin belirli olması amacıyla mahkeme kararı, Enstitünün resen tespiti ya da başvuru yapan veya tescil ettirenin talebi üzerine başvuru yapanın ya da tescil ettirenin sicilde değiştirilmesine imkân tanınmıştır. Bu durumun Bültende yayımını takiben üç ay içinde

belgede ürünün tescilde belirtilen özellikleri taşıdığına ilişkin yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiye yer verilmesini önleme hakkına sahiptir.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise geleneksel ürün adı tescilinin sağladığı hakların, üçüncü kişilere karşı tescilin Bültende yayımlandığı tarih itibarıyla hüküm ifade edeceği ancak başvuru yapanın, başvurunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve geleneksel ürün adı tescili yayımlanmış olması halinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle tazminat davası açmaya yetkili olacağı hükme bağlanmıştır. Mahkemenin, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin Bültende yayımlanmasından önce karar veremeyeceği de belirtilmiştir.

Dördüncü fıkra, coğrafi işaretler gibi geleneksel ürün adı tescilinin de tescil ettirene inhisari hak sağlamayacağı hususu hükme bağlanmıştır.

Beşinci fıkra ise Kanun kapsamında geleneksel ürün adlarına sağlanan korumanın, başta coğrafi işaretler ve markalar olmak üzere diğer sınai mülkiyet hakları kapsamında kazanılmış haklara hanel getirmeyeceği öngörülmüştür. Ülkemizde geleneksel özellikler taşıyan çok fazla ürün olması sebebiyle yapılması muhtemel başvuruların önceki tarihli marka ve coğrafi işaret tescillerini içerebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, önceki tescil ettirenlerin haklarının korunması amaçlanmıştır.

MADDE 46- Maddenin birinci fıkrasında, tescil edilen coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adlarının ancak sicilde belirtilen şartları karşılayan ürünler üzerinde ve bu ürünlerin üretimi ve pazarlanmasında faaliyet gösterenler tarafından kullanılacağı ve bu kişilerin, tescil ettirene, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adına yönelik üretim ve pazarlama faaliyeti gösterdiklerine dair bildirimde bulunacağı belirtilmiştir.

İkinci fıkra amblem uygulamasının kapsamı düzenlenmiştir. Bu kapsamda, coğrafi işaretler için amblem kullanımı zorunludur. Bu fıkra ayrıca, tescil edilmiş coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkına sahip olan kişilerin, söz konusu işaret veya adı amblem ile birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanacağı öngörülmüştür.

Bazı durumlarda ürünlerin niteliğinden kaynaklı olarak amblemin ürün üzerinde yer alması imkânsız olabilecektir. Bu nedenle üçüncü fıkra düzenlenmiştir. Hükme göre; ürünün niteliği gereği, amblem ile birlikte coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda, amblem ile tescilli işaret veya ad, kullanım hakkına sahip olanlar tarafından, işletmede kolayca görülecek bir şekilde bulundurulacaktır.

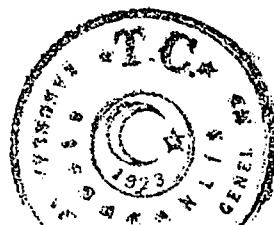
Maddenin dördüncü fıkrasında geleneksel ürün adının amblemsiz şekilde kullanımının Kanun hükümlerine tabi olmayacağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında ise tescilli coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımları ile amblem ve amblemin kullanımına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 47- Madde ile, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adlarına ilişkin iyiniyetli kullanım durumları belirlenmiştir. Buna göre; gerçek kişi adlarının veya tüzel kişi unvanlarının, söz konusu kişiler veya halefleri tarafından, ticaret sırasında halkı yanıltıcı mahiyette olmayan kullanımlarının, 44 üncü ve 45 inci maddelerde belirtilen hallerin ihlali sayılmayacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 48- Maddede, coğrafi işaretler ile markalar arasındaki ilişki düzenlenmiş ve meydana gelebilecek uyuşmazlıklara ilişkin istisnalar hükme bağlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrası ile tescilli bir coğrafi işaret varken aynı ibareli bir marka başvurusunun yapılması halinde bu marka başvurusunun reddedileceği, tescil edilmiş ise hükümsüzlük kılınabileceği düzenlenmiştir.

İkinci fıkrada iyiniyetle tescil edilmiş veya kullanım hakkı iyiniyetle kazanılmış markalara yönelik bir istisna getirilmiştir. Bu kapsamda coğrafi işaretle aynı veya benzer bir markanın, coğrafi işaretin korunmasından önce iyiniyetle tescil edilmiş olması veya bu markanın kullanım hakkının iyiniyetle kazanılmış olması halinde, coğrafi işaretin hak sahibine verdiği yetkilerin, marka başvurusunun tesciline ve iyiniyetli kullanımına zarar vermeyeceği düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkrada ise tescilli bir markanın sahip olduğu itibar, ün ve kullanım süresi de gözönünde bulundurularak, bu marka ile aynı veya benzer olması sebebiyle markanın varlığına zarar verici veya gerçek kaynağı konusunda yanıltıcı olacak nitelikteki adların coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı olarak tesciline, önceki tarihli hak sahibinin itirazı üzerine izin verilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 49- Coğrafi işaretler veya geleneksel ürün adları kullanımının denetimi, bir yandan ürünün gerçek üreticilerinin korumanın ekonomik getirisinden faydalanmasının sağlanması öte yandan da tüketicinin beklentilerinin karşılanmasının sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Madde ile, kullanımın denetimine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında denetim faaliyetinin kapsamı belirlenmiştir

Maddenin ikinci fıkrasında denetim faaliyetinin Enstitü tarafından yeterliliği onaylanan denetim mercii tarafından yerine getirileceği ve denetim merciinde değişikliğin Enstitünün onayı ile yapılabileceği öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasında etkili denetim sisteminin sağlanması amacıyla denetim merciiince yapılan denetimlerin raporlanarak iki yılda bir Enstitüye sunulması şart koşulmuştur. Bu süre 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede on yıldır. Birçok ürün türü için on yılın çok uzun bir süre olduğu ve bu süre zarfında denetimin gereği gibi yerine getirilememesi durumunda piyasanın kontrolünü kaybetme ihtimaline karşı sürenin azaltılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında denetim raporlarının incelenmesi sonucunda eksiklik olması halinde tescil ettirenden altı ay içinde eksikliğin giderilmesinin isteneceği ve eksikliğin süresi içinde giderilmemesi veya denetim faaliyetinin usulüne uygun olarak yerine getirilmediğinin tespit edilmesi halinde 43 üncü madde hükmü uygulanacağı düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında tescil ettirenin, denetime ilişkin masrafları denetlenenlerden talep edebileceği öngörülmüştür.

Maddenin altıncı fıkrasında denetime ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

Maddenin yedinci fıkrasında ise Kitapta belirtilen denetimin başvuru yapan tarafından oluşturulan denetim merciiinin yaptığı denetim olduğu açıkça hükme bağlanmıştır. Ancak 5996 sayılı Kanun ile gıda ve tarım ürünleri için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına verilen yurt çapında coğrafi işaretleri denetleme görevi ile diğer kanunlarda yer alan coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının denetimine ilişkin hükümler saklı tutulmuştur.

MADDE 50- Maddenin birinci fıkrasında coğrafi işaret veya geleneksel ürün adlarına ilişkin hükümsüzlük davasının kimler tarafından açılabilceği düzenlenmiştir. Buna göre; coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğü menfaati bulunanlar tarafından mahkemeden istenebilecektir.

İkinci fıkrada mahkemenin hangi hallerde hükümsüzlük kararı vereceği düzenlenmiştir. Bunlar; tescilin Kanunun 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 37 nci ve 39 uncu maddelerinde belirtilen şartlardan herhangi birine uygun olmaması, tescilin 36 ncı maddede belirtilen başvuru hakkına sahip kişilerce yapılmamış olması veya denetim işlemlerinin 49 uncu maddede belirtilen şekilde yerine getirilmemesi durumları olarak belirlenmiştir.

Üçüncü fıkrada hükümsüzlük davasının tescil ettiren olarak sicilde kayıtlı kişiye karşı açılacağı ve bu davada Enstitünün taraf gösterilemeyeceği düzenlenmiştir.

MADDE 51- Madde ile, hükümsüzlük kararının hukuki sonuçları düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, mahkemece coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğüne karar verildiğinde, tescilli coğrafi işarete ve geleneksel ürün adına Kanunla sağlanan korumanın hiç doğmamış sayılacağı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkı sahiplerinin kötünietli hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlük kararının etkilemeyeceği haller düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, tescilin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce kurulmuş ve uygulanmış sözleşmeler uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereği kısmen veya tamamen iadesinin istenebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, kesinleşmiş mahkeme kararının mahkemece resen Enstitüye bildirileceği; kararın bildiriminden sonra hükümsüz kılınan coğrafi işaret veya geleneksel ürün adının, Enstitü tarafından sicilden terkin edileceği ve terkine ilişkin bilginin Bültende yayımlanacağı düzenlenmiştir.

MADDE 52- Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı koruması, denetimin usulünce yerine getirilerek tüketicinin beklentilerinin karşılanması ve ürünün gerçek üreticilerinin bu korumanın ekonomik getirisinden faydalanması gibi hususlar başta olmak üzere tescil ettirene sorumluluklar yüklemektedir. Tescil ettirenin bu sorumluluğu yerine getiremeyecek durumda olması ya da çeşitli nedenlerle bu göreve devam etmek istememesi, tescilden doğan hak ve sorumluluklarından vazgeçmesi ile mümkündür. Bu durumda, kültürel değerlerin sürekliliğini sağlamak ve kırsal kalkınmaya destek olmak amacıyla bu görevi üstlenmek isteyen başvuru hakkına sahip kişilere sorumluluğu devralma hakkı tanınmıştır.

Maddenin birinci fıkrasına göre, tescil ettiren kişilerin vazgeçme talebi Bültende yayımlanır.

Maddenin ikinci fıkrasında, yayımı takip eden üç aylık süre içinde, başvuru hakkına sahip olan kişilerce yapılan taleplerin 43 üncü madde çerçevesinde inceleneceği düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, tescil ettiren kişiye ilişkin değişiklik talebinde bulunulmaması halinde, tescilden doğan sorumluluklar artık yerine getirilemeyeceği için, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adının sicilden terkin edileceği, bu duruma ilişkin bilginin Bültende yayımlanacağı ve vazgeçmenin, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğuracağı belirtilmiştir.

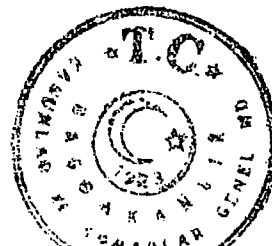
Maddenin dördüncü fıkrasında ise vazgeçmeye ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

MADDE 53- Maddenin birinci fıkrası ile, coğrafi işaret hakkına tecavüz sayılan fiiller, amblem kullanımını da içerecek şekilde düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, haklara tecavüz sayılan fiillerin olması durumunda dava açma ve ihtiyati tedbire yönelik hususlar hükme bağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, coğrafi işaretin tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olmasının, eylemi tecavüz olmaktan çıkarmadığı belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise coğrafi işaret başvurusu yayımlandığı takdirde, başvuru yapanın coğrafi işarete yönelik bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahip olduğu, tecavüz edenin kötünietli olduğuna mahkeme tarafından

hükmolunması halinde başvurunun yayımından önce de tecavüzün varlığının kabul edileceği öngörülmüştür.

MADDE 54- Madde ile, geleneksel ürün adının sağladığı haklara tecavüz sayılan haller düzenlenmiştir.

Birinci fıkrada geleneksel ürün adının sağladığı haklara ilişkin tecavüz hallerinin amblem kullanılması halinde mümkün olacağı hükme bağlanmıştır. Ancak öngörülen amblemi taşımadığı halde ürünün ambalaj, tanıtım vs. de ürünün tescilde belirtilen özellikleri taşıdığına ilişkin yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesi durumu da tecavüz hallerinden sayılmaktadır.

İkinci fıkrada, haklara tecavüz sayılan fillerin olması durumunda dava açma ve ihtiyati tedbire yönelik hususlar hükme bağlanmıştır.

Üçüncü fıkrada ise geleneksel ürün adı başvurusu yayımlandığı takdirde başvuru yapanın bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahip olduğu, tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunması halinde başvurunun yayımından önce de tecavüzün varlığının kabul edileceği öngörülmüştür.

MADDE 55- Madde ile, tasarım, ürün ve birleşik ürün kavramları tanımlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında tasarım tanımı yapılmıştır. Tasarım, ürünlerin işlevselliğini ve estetik değerini artırmaya yönelik çalışmaları kapsayan sürecin ortaya çıkardığı bir sonuç olarak nitelendirilebilir. Sınai mülkiyet hakkı olarak tasarım korumasının sınırlarını çizebilmek ve sağlanan haklarla hangi unsurların korunacağını belirlemek için bir tanım yapılması zorunludur. Bu tanımlamada, ürünün işlevini dışarıda bırakan bir sınır çizilmesi gerekmektedir. Bunu sağlamak üzere tasarım tanımında, ürünün estetik unsurlarını ön plana çıkaran ve görünümünü yansıtabilecek özellikler “çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özellikler” olarak sıralanmış ve bu özellikler için bir sınırlama getirilmeyerek, teknolojinin ve sanayinin gelişmesine bağlı olarak ileride ortaya çıkabilecek farklı özelliklerin de kapsanması hedeflenmiştir.

Tasarım tanımında sayılan renk veya malzeme gibi bazı özellikler tek başına bir ürünü farklılaştırmada ve tasarım koruması sağlamada yeterli olmayabilir. Dolayısıyla bu unsurların diğer tasarım özellikleriyle birlikte kullanılarak bir kombinasyon oluşturması gerekmektedir. Bu yüzden ürüne estetik değer sağlamak ve Kanunda belirtilen koruma şartlarını karşılamak üzere kullanılacak unsurlar tanımda sınırlayıcı bir anlamda değil genişletici bir yapıda verilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında ürün tasarım uygulanabilecek her türlü nesneyi kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. Tanımda geçen “endüstriyel yolla veya elle üretilen” ifadesi korunacak tasarımın üretilmeye yani çoğaltılmaya müsait olması konusunda bir kriter getirmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında birleşik ürünü oluşturan parçalar için de tasarım koruması öngörülmüş olduğundan birleşik ürün için bir tanım yapılması gerekmiştir. Tanımda birleşik ürün için, birden fazla parçadan oluşması ve bu parçaların birbirine monte edilmek suretiyle bir ürün oluşturmaları gerekliliği vurgulanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında tasarımlar için getirilen koruma temel olarak iki farklı şekilde düzenlenmiştir. Tescilli tasarım koruması için tescil şartı; tescilsiz tasarım için ise kamuya sunma şartı koruma için temel esaslar olarak belirlenmiştir. Tasarımdaki önemli düzenlemelerden birisi, genel hükümler çerçevesinde korunan tescilsiz tasarımların kapsama alınarak tescilsiz tasarımlara sınırlı süreli bir koruma sağlanmasıdır. Özellikle moda, tekstil ve ambalaj gibi tasarım sayısının fazla olduğu sektörler için daha kısa süreli, daha ekonomik ve daha az formalite ile elde edilen tescilsiz tasarım koruması önem arz etmektedir.

Tescilsiz tasarımlar için sağlanan korumanın genel hükümlere bırakılmış olması tescilsiz tasarım korumasında 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun haksız rekabete ilişkin hükümleriyle 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerinin uygulanması sonucunu doğurmuştur. Tescilsiz tasarımlarla ilgili somut olaylarda Türk Ticaret Kanunu anlamında haksız rekabetin bulunup bulunmadığı veya tasarımın Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu anlamında eser sayılıp sayılmayacağının tespiti ve adı geçen hükümlerin ne ölçüde uygulanacağını belirlenmesinde birtakım güçlüklerle karşılaşılabilir. Bazı durumlarda (tescili iptal edilmiş olan veya koruma süresi sona ermiş tescilli tasarımlar için dahi) bu düzenlemelerin kapsamı çok geniş yorumlanabilmektedir. Tescilsiz tasarımlar için özel koruma olmaması nedeniyle bunlarla ilgili koruma süresi için bir sınırın varlığından söz edilememektedir. Aynı şekilde bu hükümlerin dar çerçevede yorumlanması ise tasarımcının fikri emeğinin hak ettiği ölçüde değerlendirilmemesi anlamına gelmektedir.

Ayrıca tasarım hukukuyla korunan ürünün görünümü iken, haksız rekabet hükümleriyle düzenlenen rekabet hakkının dürüstlük kuralları çerçevesinde uygulanmasıdır. Yargıtay uygulamalarına bakıldığında tasarımlarla ilgili haksız rekabetin varlığının belirlenmesinde çeşitli kriterler uygulanmaktadır. Bu kriterlerin en önemlilerinden birisi de ürünlerarası benzerliğin karışıklığa (iltibasa) yol açıp açmadığıdır. Bu husus değerlendirilirken bazı durumlarda birbirine benzeyen ürünlerde farklı markalar kullanılmış olmasının iltibas olasılığını azalttığı veya ortadan kaldırdığı kabul edilebilmektedir. Bu nedenle haksız rekabetin varlığına dair bir sonuç çıkmaması ile birlikte tasarımlar koruma elde edememektedirler.

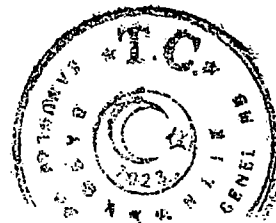
Uygulamadaki belirsizliklerin giderilmesi, tescilsiz tasarımlara sağlanacak korumanın sınırlarının süre ve içerik açısından tescilli korumayı anlamsız kılmayacak şekilde çizilmesi gerekmiştir.

MADDE 56- Madde ile, tasarımın koruma şartlarından olan yenilik ve ayırt edicilik kriterleri tanımlanmıştır.

Ayrıca maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında, birleşik ürünü oluşturan parçaların hangi şartlarda korumadan yararlanacağı hususu düzenlenmiş ve normal kullanım kavramı açıklanmıştır. Birleşik ürüne ait her bir parçanın ayrı ayrı korumadan yararlanması mümkündür. Ancak, birleşik ürün tanımında da belirtildiği üzere ürüne sökülüp takılma yolu ile birleşen parçaların sadece normal kullanımı esnasında görünebilen kısımlarının koruma şartlarını taşıması kaydı ile koruma altına alınması uygun olacaktır. Normal kullanımdan anlaşılması gereken ise bakım, servis veya onarım işleri değil, nihai tüketicinin kullanımıdır.

Yenilik kavramı, tasarımın koruma şartlarından biridir. Yenilik kavramı, mutlak ve nispi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Mutlak yenilik, tasarımın dünyanın hiçbir yerinde daha önceden bilinmemesi anlamına gelmekte iken, nispi yenilik kavramından anlaşılması gereken başka bir bölge ya da ülkede tasarımın var olmasına rağmen tescili istenen ülke sınırları içinde tasarımın bilinmemesi anlamına gelmektedir. Madde ile, bir üst seviye olan mutlak yenilik kriteri benimsenmiştir. Bu yolla Kanunun amacına uygun olarak fikri çabaların teşvik edilmesi ile birlikte yenilikçilik ve yaratıcılığın en üst düzeyde geliştirilmesi hedeflenmiştir. Zira nispi yeniliğin benimsendiği bir koruma sisteminde ülke içinde bilinmeyen ancak ülke dışında var olan bir tasarım için, hak sahibi olmadığı halde tasarım hakkı sahibi olabilmenin önü açılmış olacaktır. Bu nedenle, Kanunda mutlak yenilik ilkesi benimsenmiştir.

Bilinen bir tasarımla aynı görünüm özelliklerine sahip bir tasarım yeni olmayacağı gibi tasarımın bilinen tasarımdan küçük ayrıntılarla farklılık arz etmesi de tasarımların aynı olması sonucunu doğurmaktadır. Bu husus maddenin dördüncü fıkrasında hükme bağlanmıştır. Bu düzenleme ile bilinen bir tasarımdan esinlenerek ortaya çıkarılan bir tasarımın korumadan yararlanması noktasında koruma şartıyla özgünlük eşiği yükseltilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında tescilli ve tescilsiz tasarımın koruma şartlarından olan ayırt edici nitelik tanımlanmış ve ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde uygulanacak kriterler düzenlenmiştir. Ayırt edicilik, tasarımın korunabilmesi için kıyaslanan tasarımlarla arasındaki farklılığın seviyesinin belirlenmesi için konulmuş bir kriterdir. Tasarımlar ayırt edici nitelik açısından birbirleriyle kıyaslanırken farklı bilgi ve tecrübeye sahip kişilerce değişik şekilde yorumlanabilmektedir. Söz konusu sektörde bilgi ve tecrübe sahibi olan bir kişinin yapacağı kıyaslama ile herhangi bir tüketicinin yapacağı kıyaslama farklı olacaktır. Ayırt edici niteliğin belirlenmesinde ve tasarımların karşılaştırılmasında, ne sıradan tüketici gibi basit ne de ilgili sektörde uzman kişi kadar derin bir değerlendirme gerektirmeyecek şekilde, ürün hakkında temel bilgilere sahip bir kişinin yapacağı değerlendirme anlaşılmalıdır. Söz konusu değerlendirmeyi yapabilecek kişi Kanunda bilgilenmiş kullanıcı olarak yer almıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında, ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirirken sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesinin dikkate alınacağı belirtilmiştir. Diğer bir deyişle, tasarımcı ne kadar seçenek özgürlüğüne sahipse tasarımı o derece farklılaştırabilir.

MADDE 57- Madde ile, kamuya sunma düzenlenmiştir. Kamuya sunma sergileme, satış gibi yollarla piyasaya sürme, kullanma, tarif, yayım, tanıtım veya benzer amaçlı faaliyetleri kapsamaktadır. Belirtilen bu fiiller ile tasarımın üçüncü kişilere sunulması tasarımı bilinen bir tasarım yapmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, kamuya sunmanın tasarımların yeniliğini ve ayırt edici niteliğini hangi durumlarda etkilemeyeceği belirlenmiştir. Maddede, başvuru tarihinden veya rüçhan tarihinden önceki oniki ay içinde tasarımcı veya halefi ya da bu kişilerin izni ile üçüncü bir kişi tarafından kamuya sunumun yeniliği etkilememesi ilkesi benimsenmiştir. Bu düzenleme ile bahsi geçen kişilerce tasarımın piyasada denenmesi, bir nevi tasarımın ekonomik anlamda piyasada test edilmesini müteakip tescil ile koruma yolunun seçilmesine imkân sağlanması amaçlanmıştır. Bu sayede tasarımcıya veya halefine, tasarımın yeniliği etkilenmeksizin tasarımın ekonomik anlamda getirisini en fazla on iki ay süre ile ölçebilmesi ve tasarımın tescilli tasarım ile korunup korunmayacağına bu dönem içinde karar vermesi imkânı tanınmaktadır.

MADDE 58- Madde ile, koruma kapsamı ve koruma dışı haller düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında tasarım hakkıyla sağlanan korumanın kapsamı ve bu kapsamın belirlenmesinde nasıl bir yolun takip edileceği düzenlenmiştir. Korumanın kapsamı ayırt edicilik kriteri gözönünde bulundurularak belirlenecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, sektörel ve fonksiyonel bazda tasarımcıların her zaman aynı tasarım yapabilme serbestisine sahip olmadığı ve tasarımlarını yaparken belirli sınırlar içinde kalmak durumunda oldukları, bununla birlikte bunun tam tersi durumların da söz konusu olabileceği dikkate alınmıştır ve koruma kapsamının belirlenmesinde sektörel ve fonksiyonel bazda karşımıza çıkan tasarım yapabilme serbestisinin de dikkate alınacağı açıklanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında Kanun çerçevesinde korunan tasarımların, şartları taşıması durumunda çoklu koruma ilkesinden yararlanarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında da korunabileceği belirtilmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile koruma kapsamı dışında olan haller düzenlenmiştir. (a) bendinde, kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarımlar koruma kapsamı dışında bırakılmıştır. 2893 sayılı Türk Bayrağı Kanunu gibi özel kanunlarla korunan objelerin yanı sıra tasarım hakkının tasarımın sahibi olduğunu iddia eden kişinin tekeline verilmesinin kamu düzeni açısından sakıncalı olacağı tasarımların; işkence aleti, ırkçı unsurlar, terör örgütü gibi

konusu suç teşkil eden kamu düzenini bozan tasarımların veya toplumun genelince kabul edilmiş ahlak kurallarına aykırı simgeleri içeren tasarımların Kanunla verilen haklardan yararlanamaması amaçlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasının (b) bendinde, tasarımcıya tasarımı geliştirmede hiçbir seçenek özgürlüğü bırakmayan teknik fonksiyonunu yerine getirebilmesi için belirli bir görünüme sahip olan kısımlar koruma kapsamı dışında bırakılmıştır. Örneğin, otomobil lastiğinin yuvarlak olması veya tornavida ucunun sahip olduğu görünüm özellikleri tasarımcıya hiçbir seçenek özgürlüğü bırakmayan kısımlar olması nedeniyle koruma kapsamı dışında kalırken, lastik üzerine uygulanan desen veya tornavidanın sapı gibi kısımlar tasarımcının fikri çaba harcayabileceği alanlar olup korumadan yararlanabilecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasının (c) bendinde ürünleri birbirine monte etmek için belirli biçim ve boyutlarda üretilmesi zorunlu olan elemanlar koruma kapsamı dışında tutularak, bu tür ürünler için herhangi bir hukuki kısıtlama olmaksızın tasarımın herkes tarafından kullanılabilmesi imkânı sağlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasının (ç) bendinde Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle alametleri ile bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, dini, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren tasarımlar koruma kapsamı dışında bırakılmıştır.

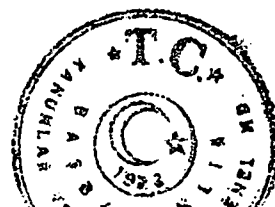
Maddenin beşinci fıkrasında, fuar stantları gibi modüler sistemlerde bağlantıların değişmesinin tasarımın uygulandığı ürünün nihai görüntüsünü de değiştirmesi sebebiyle sonlu veya sonsuz olarak çeşitli biçimlerde bağlantı kurulmasını sağlayan tasarımlar için bir istisna getirilmiştir.

MADDE 59- Tescilli tasarımlar için, hak sahibine tasarımın kullanılması konusunda geniş yetkiler sağlanmıştır. Tescilli tasarımlar hak sahibine, izni olmaksızın koruma kapsamına giren tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünleri üreten, satan ya da ticari amaçlı olarak kullanan kişilere karşı haklarını kullanabilme yetkisi sağlar. Tescilli tasarım ile sağlanan hak tekel hakkıdır ve bu hak herkese karşı kullanılabilir. Bu tekel hakkının kullanılmasında, hakkı ihlal eden kişinin iyiniyetli veya kötünietli olup olmadığı konusunda bir ayrıma gidilmez.

Tescilsiz tasarımlar için sağlanan haklar tescilli tasarım hakkına göre daha sınırlı kalmaktadır. Tescilsiz tasarım hakkı tekel hakkı olmayıp, sadece tasarımın kopyalanmasını önleyici bir hak sağlamaktadır. Tescilli tasarımdan farklı olarak, tescilsiz tasarım hakkının kullanılabilmesi için ihlal durumunda kötünietin varlığı şarttır. Tescilsiz tasarım hakkının varlığından haberdar olamayacak kişilere karşı bu hakkın kullanılması da mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla tescilsiz tasarım hakkından haberdar olmayan kişinin, bu tasarımdan bağımsız olarak bir tasarım geliştirmesi durumunun kopyalama sayılmayacağı, yani bu kişilere karşı hakkın kullanılamayacağı madde ile, düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında tasarım hakkının kullanılamayacağı haller düzenlenmiştir. Maddede sayılan fiillerin tasarım hakkı kapsamı dışında tutulması ile araştırma, geliştirme ve eğitim amaçlı çalışmaların tasarım hakkını ihlal etmeksizin özgürce yapılabilmesine imkân sağlanması hedeflenmiştir. Ayrıca, uluslararası ulaşımın aksatılmaması açısından ülkemiz sınırları içinde geçici olarak bulunan deniz veya hava taşıtlarındaki ekipman ile bu araçların onarımı için kullanılmak üzere yedek parça ve aksesuarların ithal edilmesi ve bu araçların onarım fiilleri tasarım hakkının sınırları dışında bırakılmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, birleşik ürünün görünümüne bağımlı olan parçaların, birleşik ürüne orijinal görünümünü yeniden kazandırmak üzere onarım amacıyla ve bu parçaların kaynağı konusunda yanıltıcı olmamak şartıyla tasarımın piyasaya ilk sürüldüğü

tarihten üç yıl sonra kullanılması tasarım hakkı ihlalini oluşturmayacağı düzenlenmiştir. Örneğin, otomobilin tamponu veya kapısı o otomobilin görünümüne bağımlı olup başka bir modelde kullanılması imkânsızdır. Bu tür parçalar ayrı ayrı tescil edilebilmektedir, ancak, hak sahibi bu tür parçalar için sadece birleşik ürünün ilk üretimi aşamasında piyasaya sunduktan sonra üç yıl boyunca tasarım haklarını kullanacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yayımlanacak olan eşdeğer parçaların üç yıllık süre içinde onarım amacıyla kullanımının tasarım hakkının ihlali sayılmayacağı düzenlenmiştir. Eşdeğer parçalar orijinal parça gibi bir takım testlerden geçirilebilen, orijinal parçanın verdiği sonuçları verip vermediği ölçülebilen ve belgelendirilen ürünlerdir.

Maddenin altıncı fıkrasında, yayım erteleme talebi olan tasarım başvurularının, görsel anlatımların yayımlanmasına kadar tescilsiz tasarım korumasından yararlanacağı düzenlenmiştir.

MADDE 60- Madde ile, uygulamada sık rastlanmamakla birlikte tescilli tasarımın koruma kapsamına giren ve başvuru tarihinden önce bağımsız olarak iyiniyetle geliştirilmiş olan ve Türkiye’de kullanılmaya başlanmış tasarımlar için getirilen istisnai durum düzenlenmiştir. Önceki kullanımdan doğan hakkın lisans yolu ile genişletilemeyeceği ve ancak hak sahibinin bir işletme olması halinde hakkın devrinin işletmenin devri ile birlikte mümkün olabileceği belirtilmiştir.

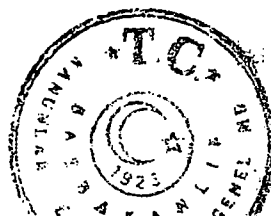
MADDE 61- Madde ile, başvuruda verilmesi zorunlu olan bilgi ve belgeler belirlenmiştir.

Tasarımın görsel anlatımını veya örneğini açıklayan tarifnamenin Enstitüye sunulması zorunlu olmaktan çıkarılmıştır.

Tasarım tescili ile tasarımın görünüm özelliği korunmaktadır, görsel anlatım üzerinde yer alan yazılı ibarelerin ifade ettikleri kavramlar üzerinde tescil sahibine herhangi bir inhisarı hak sağlanmaması gerektiği açıktır. Aksi takdirde, aynı anlama gelen ancak farklı görünüm özelliklerine sahip yazılı ibareler içeren tasarımlarda koruma, sadece söz konusu yazılı ibareyi ilk ortaya çıkaran ya da tescil ettiren kişi adına gerçekleşecektir. Bu uygulama ise tasarım tescil sistemine uygun düşmemektedir.

Başvuruda yer alan tasarımların kullanıldığı veya uygulandığı ürünler, Endüstriyel Tasarımların Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Locarno Anlaşması esaslarına uygun olarak sınıflandırılmaktadır. Sınıflandırma sistemi, veri tabanından ilgili sınıf altında yer alan tasarım örneklerine kolaylıkla ulaşılmasına imkân sağlamasının yanı sıra, özellikle hangi sektörlerden ve ürün gruplarından başvuru yapıldığına ilişkin istatistiklerin oluşturulmasına, tasarımın sanayinin hangi alanında aktif olarak kullanıldığının tespitine yardımcı olmaktadır.

Maddenin yedinci fıkrasında başvuru sahiplerinin kolay ve daha az maliyetli başvuru yapabilmelerini sağlamak amacıyla çoklu başvuru uygulamasına yer verilmiştir. Bu sayede, birden fazla tasarım için tek bir başvuru ile tescil imkânı sağlanması amaçlanmıştır. Ancak bir başvurunun çoklu başvuru kapsamında değerlendirilebilmesi için, başvuruda sunulan tasarımların bazı şartları taşıması öngörülmüştür. Buna göre çoklu başvuru altında sunulacak tasarımların Locarno sınıflandırma sisteminde aynı sınıfta yer alması gerekmektedir. Aynı sınıfta yer alan tasarımlar için çoklu başvuru yapabilme imkânının sağlanması ile aynı zamanda uluslararası uygulamalarla da paralellik sağlanmıştır. Yine maddede çoklu başvuru şartına uymayan ve belirlenen sayıyı aşan tasarımlar için ilk başvuru tarihi ve varsa rüçhan hakları saklı tutulmak şartıyla bölünmüş başvuru yapılabileceği hükmü getirilmiştir. Bu sayede başvuru sahiplerinin çoklu başvuru şartını taşımayan tasarımlar ile yapacakları başvuruların düzenlenmesi neticesinde işleme alınmayan tasarımlar için bölünmüş başvuru yapma imkânı tanınmış ve koruma noktasında hak kaybının önüne geçilmesi sağlanmıştır.

Maddenin onuncu fıkrasında tasarımcı isminin, başvuruda belirtilmemesi halinde başvuru sahibinden başvuruda tasarımcı olarak belirtilmesini isteme hakkına sahip olduğu düzenlenmiştir. Ancak, tasarımcı isminin gizli tutulmasını talep etme hakkına da sahiptir. Başvuru sahibi tasarımcı değilse veya tasarımcılardan sadece biri veya birkaçıysa, başvuru sahibinin tasarımcı veya tasarımcılardan tasarım başvurusu yapma hakkını ne şekilde elde ettiğinin başvuruda açıklanması gerekmektedir.

Maddenin onbirinci fıkrasında tasarım başvurusunda imla hataları ve açık maddi hataların, tasarımın örneğini değişikliğe uğratmaması şartıyla başvuru sahibinin talebi üzerine düzeltileceği düzenlenmiştir. Bültende yayımlanan hususlarla ilgili düzeltmeler ayrıca yayımlanır.

MADDE 62- Madde ile, Paris Sözleşmesinin temel ilkelerinden olan rüçhan hakkı düzenlenmiştir. Maddede, taraf olunan Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri ile karşılıklılık ilkesi çerçevesinde kimlerin rüçhan hakkından yararlanacağı, hangi başvuruların rüçhan hakkı doğuracağı düzenlenmiş, aynı ülkede aynı konuda yapılan iki başvurudan hangisinin rüçhan hakkına esas alınacağına ilişkin kriterler açıklanmıştır. Rüçhan hakkından yararlanma süresi Paris Sözleşmesi gereği altı ay olarak belirlenmiştir.

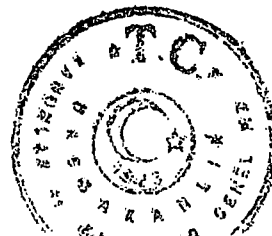
Madde ile ayrıca, Türkiye’de açılan ulusal ya da uluslararası sergilerde ya da Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan uluslararası sergilerde teşhirden doğan rüçhan hakları düzenlenmiş ve bu haktan yararlanabilme şartları belirlenmiştir.

MADDE 63- Madde ile, rüçhan hakkının talep edilmesi, belgelendirilmesi ve doğuracağı sonuçlar ile talebin başvuru anında yapılması gerektiği ve rüçhan talebine ilişkin belgelerin başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde Enstitüye verileceği hususları düzenlenmiştir.

MADDE 64- Tescilli tasarım koruması, tasarım tescil başvurusu tarihinin kesinlik kazandığı tarihten itibaren başlar. Başvuru tarihinin kesinlik kazanması için başvuru formunda başvuru sahibinin kimlik bilgilerinin ve tasarımın görsel anlatımlarının başvuruda verilmesinin şart olduğu belirtilmiştir. Başvuru tarihinin kesinlik kazanması için gerekli unsurların bulunup bulunmadığı ve başvurunun Kanunda aranan şekli şartları karşılayıp karşılamadığı açısından inceleme yapılacaktır.

Tasarım tescil başvurularının şekli incelemesi esnasında tespit edilen eksikliklerin giderilmemesi hak kaybına sebep olmaktadır. Başvurulara ilişkin eksik belge veya bilgilerin tamamlanma şekil ve şartları, süreleriyle beraber düzenlenmiştir. Maddede ayrıca, eksikliklerin giderilmemesinin doğuracağı sonuçlar belirtilmiştir. Rüçhan hakkı talep edilen bir başvuruda rüçhan hakkı ile ilgili eksikliklerin giderilmemesi sadece rüçhan hakkının kaybedilmesi sonucunu doğuracaktır.

Madde ile ayrıca, tasarım tescil başvurularının incelenmesi ile ilgili usul ve esaslar düzenlenmiştir. Yapılan başvurular öncelikle tasarım ve ürün tanımına uygunluk açısından incelenecektir. Bununla beraber, kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı, 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek ve tüzel kişilerin başvuruları ile Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle alametleri ile bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren dini, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren, yeni olmadığı anlaşılan tescil talepleri Enstitü tarafından resen reddedilecektir.

Maddenin yedinci fıkrasında kısmi ret sonucunda tescilin devamı için, kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi gerektiği düzenlenmiştir. Tasarımın kimliğini muhafaza edebilmesi için kalan kısmın tasarımının niteliğinin ilk başvurudaki tasarımdan farklı olmaması ve tasarım adının değişmemesi gerekir. Örneğin üç boyutlu ayakkabı için yapılan tasarım tescil başvurusu kısmi hükümsüzlük sonucunda desen tasarım başvurusuna dönüşmez.

MADDE 65- Madde ile, Kanunun 64 üncü maddesi kapsamında incelenip kesinlik kazanmış başvuruların tescilli tasarım olarak sicile kaydedilmesi ve yayımlanması düzenlenmiştir.

MADDE 66- Madde ile, tescil edilen bir tasarımın otuz aya kadar gizli tutulabilmesi için yayımın ertelenmesi imkânı sağlanmıştır. Bu uygulama ile özellikle modası sık değişen ürün tasarımları veya ileri bir tarihte piyasaya çıkacak olan ürünler için tescil sahibine, tasarımları için kopyalamaya karşı önleyici bir koruma sağlanmaktadır. Ayrıca sezonluk üretim yapan ve piyasa ömrü kısa ürünler üreten sektörler, fazla sayıda tasarım için yayım ücreti ödemeden tescil imkânı bulmakta ve tescil işlemleri açısından önemli bir maliyet avantajı elde edebilmektedir.

Yayım erteleme talebi, tasarımın belirli bir süre gizliliğini korumak amacıyla yapıldığı için bu talep mutlaka başvuru esnasında yapılmalıdır. Yayım erteleme talebi bulunan başvurular sicile kaydedilecek ve tasarımın görsel anlatımı ile başvuru dosyasındaki bilgi ve belgeler üçüncü kişilerin incelemesine kapalı tutulacaktır. Bu gizliliği sağlamak için başvurunun sicile yayım ertelemeli olarak kaydedilmesi gerektiğinden, başvurudan sonra yapılacak yayım erteleme talebi kabul edilmeyecektir.

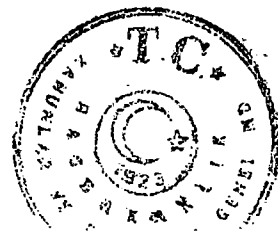
Yayım erteleme süresinin bitiminde veya hak sahibinin isteği ile daha önceki bir tarihte başvuru ile ilgili bütün bilgiler üçüncü kişilerin incelemesine açılacak ve tasarım tescilindeki bütün bilgiler Bültende yayımlanacaktır, bu yayımın gerçekleştiği tarih başvurunun yayım tarihi olarak kabul edilecektir. Yayımından önce, yayım ücretinin ödenmesi ve yayım erteleme talebi bulunan başvuruda iki boyutlu tasarımlar için Kanunun 61 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca başvuru esnasında tasarımın numunesi verilmişse, tasarımın görsel anlatımının verilmesi şarttır. Bu eksikliklerin giderilmemesi veya hak sahibinin feragat etmesi durumunda, yayım gerçekleşmeyeceği ve tescilli tasarım haklarının etkileri yayımla başlayacağı için tasarımın başvuru tarihinden itibaren Kanunla sağlanan korumanın hiç doğmamış sayılacağı düzenlenmiştir.

Kanunun 61 inci maddesinin sekizinci fıkrası hükmüne dayanarak, çoklu başvuruda yer alan tasarımların bir kısmı için yayım erteleme talebinde bulunulabilecektir. Bu durumda çoklu başvuruda yer alan tasarımlardan yayım erteleme talebi bulunanlar üçüncü kişilerin incelemesine kapalı tutulacak, diğerleri ise üçüncü kişilerin incelemesine açılacaktır.

Yayım ertelemeli bir tasarımın ihlal edilmesi halinde, ihlal eden kişinin henüz yayım gerçekleşmediği için tasarım tescilinden haberdar olamayacağı durumu gözönüne alınarak maddede, tasarım tescili ile sağlanan hakları ihlal eden kişilere karşı kullanılabilmesi için öncelikle başvurunun içeriğinden ve tasarımdan haberdar edilmesi şartı getirilmiştir.

MADDE 67- Madde ile, Enstitü kararlarına itiraz imkânı getirilmiş olup ret ve yayım kararlarına yapılacak itirazlarla ilgili esasa ve şekle dair düzenleme yapılmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında, 64 üncü madde kapsamında Enstitünün yayım öncesi verdiği ret kararlarına karşı başvuru sahiplerinin itirazda bulunabilecekleri düzenlenmiştir. Şekli noksanlıkların zamanında ve istenildiği şekilde giderilmemesi sonucunda işlem den kaldırılan ve dolayısıyla yapılmamış sayılan başvurularla ilgili itiraz edilebilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, tasarım tescilinin yayım tarihinden itibaren üç ay içinde ücretini ödemek şartıyla üçüncü kişilerin tasarım tescilinin tasarım ve ürün tanımına uygun olmadığı, koruma şartlarını (yenilik, ayırt edicilik) taşımadığı, 58 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen koruma dışı halleri içerdiği ve tasarım başvurusunun Kanunun 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek veya tüzel kişilerce yapıldığı, başvurunun kötüniyetli olduğu ve fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımını içerdiği gerekçelerini ileri sürerek yazılı şekilde itiraz edebilecekleri düzenlenmiştir.

MADDE 68- Madde ile, Enstitünün 64 üncü ve 67 nci madde kapsamındaki ret ve yayım kararlarına yapılacak itirazlarla ilgili incelenme prosedürü düzenlenmiştir. İtirazlar, Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu tarafından incelenecek ve karara bağlanacaktır.

MADDE 69- Madde ile, uluslararası anlaşmalar ve diğer ülkelerdeki uygulamalar gözetilerek tescilli ve tescilsiz tasarımlar için koruma süreleri belirlenmiştir. Sınai mülkiyet sisteminin temel ilkelerinden birisi de hak sahiplerinin ve toplumun çıkarlarını dengelemek, bir yandan hak sahiplerine tasarımları üzerinde geniş yetkiler sağlayarak onları teşvik etmek bir yandan da toplumun bu yeniliklerden faydalanmasını sağlamaktır. Bu dengeyi sağlamak için kullanılacak araçlardan en önemlisi, sağlanan hakların kullanımı için belirli bir süre sınırı koymaktır. Koruma süresinin sınırsız olması, korunan tasarımın kamuya mal olmasını engelleyeceği için toplumun bu tasarımdan faydalanma imkânını zorlaştıracaktır. Bu dengenin sağlanması amacıyla tescilli tasarımların korunması için en fazla yirmi beş yıl olacak şekilde bir koruma süresi belirlenmiştir. Bu süre başvurunun kesinleşme tarihinden başlayan ilk beş yıllık koruma süresinin ardından beşer yıllık dönemler halinde en fazla dört yenileme yapılacak şekilde düzenlenmiştir. Tescilsiz tasarımların koruma süresi ise koruma talep edilen tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten itibaren üç yıl olarak öngörülmüştür.

Yenileme talebi, koruma süresinin sona erdiği ayın son gününe kadar ve bu son tarihten önceki altı ay içinde, ücreti ödenerek yapılabilmektedir. Bu sürenin kaçırılması durumunda ise hak sahibine, ek ücretin ödenmesi şartıyla, yukarıda belirtilen son günden itibaren altı ay içinde yenileme talebi yapma imkânı tanınmıştır. Madde ile ayrıca, tescili yenilenmeyen tasarımların Kanun hükümlerinden yararlanamayacağı belirtilmiştir.

MADDE 70- Tasarım, fikri bir faaliyetin ürünü olduğu için tüzel kişiler tasarımcı olamaz, tasarımcı gerçek kişi olmak zorundadır. Tasarım hakkı, esas olarak tasarımcıya aittir ve bu hak başka kişilere devredilebilir.

Madde ile, tasarım başvurusu veya tasarımın birden çok kişiye ait olması durumunda, her bir ortağın hak ve yükümlülükleri ile bunlarla ilgili hukuki durum düzenlenmiştir. Bu durumda, 554 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamedeki yapı korunarak, taraflar arasında paylı mülkiyete ilişkin hükümlerin uygulanacağı öngörülmüştür. Birden çok kimsenin, bölünmesi mümkün olmayan bir tasarımın tamamına belli paylarla malik olacağı düzenlenmiştir. Taraflar arasında başka türlü belirlenmedikçe, paylar eşit sayılır. Hak sahipleri sözleşme ile aralarındaki hukuki ilişkiyi düzenleyebilirler.

Tasarım başvurusu veya tasarım konusu, devir veya herhangi bir hak tesisi anlamında bölünmez bir bütündür. Madde buna açıklık getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE 71- Madde ile, tasarım başvurusunun gerçek hak sahibi olmayan bir kişi tarafından yapılmış veya bu kişi adına tescil ettirilmiş olabileceği veya tescilsiz tasarım gerçek hak sahibi olmayan bir kişi tarafından kamuya sunulabileceği, bu durumda, kanuni hak sahibi olan kişinin mahkemeden tasarım sahipliğinin kendisine devredilmesini veya tasarım sahibi olarak tanınmayı talep edebileceği düzenlenmiştir. Dava açılması durumunda dava ve davada ileri sürülen talepler, dava sonunda verilen kesin hüküm veya davayı sona erdiren

bütün diğer haller ilgilinin talebi üzerine sicile kaydedilecek ve Bültende yayımlanacaktır. Böylece, gerçek hak sahipliğine ilişkin dava sonuçlanıncaya kadar, hak sahipliği ile ilgili bir işlem yapılmaması için bir önlem alınabilecektir.

Madde ile ayrıca, gerçek hak sahipliğine ilişkin talep ve dava hakkının süresi ile ilgili olarak üç yıllık bir sınırlama getirilmiş ve bu süreden sonra bu hakkın düşeceği düzenlenmiştir. Ancak bu süre sınırı, gerçek hak sahibi olmayan kişinin kötünietli olması durumunda uygulanmayacaktır.

MADDE 72- Madde ile, tasarım sahipliğinin tasarımın gaspı sonucunda değişmesi durumunda, gerçek hak sahibi olmadığı anlaşılan kişi ile tasarımın kullanılması için hukuki veya akdi bir işlem yapan üçüncü kişilerin durumları düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında gerçek hak sahibi olmadığı sonradan tespit edilen kişi veya bu kişiden tasarım hakkının kullanımı için lisans alan diğer kişilerin, gerçek hak sahibinin sicile kaydedildiği tarihten önce tasarımı kullanmaya başlamış olmaları ya da bu amaçla ciddi hazırlıklara başlamış olmaları ve bu fiilleri işlerken kötünietli olmadıklarının kanıtlanmış olması şartıyla gerçek hak sahibinden inhisari olmayan lisans alabilecekleri düzenlenmiştir. Lisans talebinin yapılması için, gerçek hak sahibinin sicile kaydedildiğinin Enstitü tarafından taraflara bildirilmesinden itibaren iki aylık bir süre sınırı getirilmiştir.

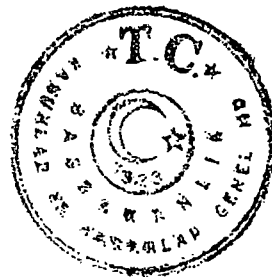
MADDE 73- Madde ile, çalışanların bir işletmede yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği ya da büyük ölçüde işletmenin deneyim ve çalışmalarına dayanarak iş ilişkisi sırasında yaptığı tasarımların hak sahibinin işverenler olduğu düzenlenmiştir. Burada tasarım hakkının işverene verilmesinin sebebi hukukumuzda tasarımların ekonomik saiklerle ele alınmasıdır. Buna göre işveren çalıştırdığı kişiye belli bir ücret ödeyerek, ona araç-gereç sağlayarak ve yatırım yaparak belli bir risk almakta iken çalışan ise sözleşmesi sonucu yaptığı çalışmanın karşılığını almaktadır. Bu nedenle tasarım hakkı sahipliği işverene verilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise sözleşmeden kaynaklanan bir gereklilik olmaması halinde işyerindeki bilgi ve donanımdan faydalanarak yapılan tasarımlarda hak sahipliği düzenlenmiş ve bu durumda da hak sahipliği talep etmesi halinde işverene verilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca öğretim elemanı sayılan kişiler tarafından yapılmış tasarımlar ile öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerlerin yapmış olduğu tasarımlarda da hak sahipliğinin işverenlere ait olduğu düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında hizmet ilişkisi dışında kalan iş görme sözleşmeleri çerçevesinde yapılan tasarımlarda hak sahipliğinin taraflar arasında akdedilen sözleşme hükümleri çerçevesinde belirleneceği düzenlenmiştir.

MADDE 74- Madde ile, çalışanın işveren ile arasındaki özel sözleşmeden kaynaklanmadığı halde bir tasarım yapması durumunda, işverenin tasarıma ilişkin hak sahipliği talep etmesi halinde, tasarımın önemi dikkate alınarak çalışanın bir bedel isteme hakkının olduğu düzenlenmiştir. Tarafların ödenecek bedel konusunda anlaşamamaları durumunda söz konusu bedelin mahkemece tespit edileceği belirtilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen tasarımlardan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve tasarımcı arasındaki paylaşımında, tasarımcıya elde edilen gelirin brüt miktarının en az yarısı verilecek şekilde ilgili yükseköğretim kurumunun yönetim kurulunca belirleneceği düzenlenmiştir.

MADDE 75- Madde ile, lisans çeşitleri ve lisans alan ile lisans verenin hak ve sorumlulukları ve bu konuda Enstitü tarafından yapılacak işlemlerin kapsamı düzenlenmiştir.

Tasarım hakkı sahibinin tasarımdan ekonomik fayda sağlayabilmesinin yollarından biri de tasarım hakkını lisans yoluyla kullandırmasıdır. Tasarım hakkı gayrimaddi haklardandır. Gayrimaddi haklar üzerinden gelir elde edilebilmesi için maddi haklardaki gibi mülkiyet el değiştirmeden kiralama veya kullandırma yoluna gidilebilir. Lisans verme, tasarım hakkı sahibinin tasarım hakkını devretmeden, tasarımın yapılan sözleşme çerçevesinde üçüncü kişiler tarafından kullanılmasına izin vermesidir. Dolayısıyla devirden farklı olarak mülkiyet hakkı sahipliğinde bir değişiklik olmamakta, lisans alan kişi tasarımı belirlenen şartlar altında kullanabilmektedir.

Lisans konusunda önemli olan kıstaslardan birisi de lisans sözleşmesinin kapsamının taraflarca belirlenebilmesidir. Lisans sözleşmesi belli bir bölgede geçerli olacak şekilde düzenlenebileceği gibi, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde lisans hakkının kapsamında farklılık olacak şekilde de düzenlenebilmektedir.

MADDE 76- Madde ile, tasarım başvurusu veya tescilinden doğan hakkın devri ve lisans verilmesine ilişkin işlemlerin bu işlemleri yapmaya yetkili olmayan kişilerce yapılması hali ve bunun sonuçları düzenlenmiştir.

MADDE 77- Madde ile, tasarım hakkının mahkeme tarafından hükümsüz sayılmasına ilişkin haller düzenlenmektedir. Tasarım hakkının tesis edilebilmesi için Kanunda belirtilen esasa dair şartların yerine getirilmiş olması gerekir. Bu şartların yerine getirilip getirilmediği ise her zaman mahkemeler nezdinde dava konusu edilebilecektir.

Bir tasarım kısmen veya tamamen hükümsüzlük davasına konu olabilmekte ve bir tasarımın kısmen veya tamamen hükümsüzlüğüne karar verilebilmektedir. Kısmi hükümsüzlük kararı tasarımın tümüne etkili olmayacaktır. Kısmi hükümsüzlük sonucunda tescilin devamı için, kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır.

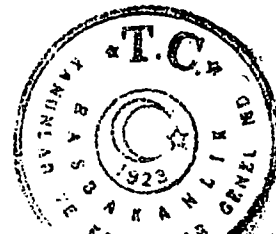
MADDE 78- Madde ile, hükümsüzlük davasının kimler tarafından ve hangi sürelerde açılacağına ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Tasarım tescilinin hükümsüzlüğüne ilişkin koruma süresi boyunca veya tasarım hakkı sona erdikten sonraki beş yıl içinde hükümsüzlük davası açılabilir. Ayrıca maddede hükümsüzlük davasının, dava tarihinde sicilde tasarım sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılacağı belirtilmiştir. Bu hüküm, tasarım başvurusu veya tasarım işlemde iken hak sahibi değişikliği olması durumunda, hükümsüzlük davasında davalının kim olacağını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında tescilsiz tasarımlarda hükümsüzlük davasının hak sahibi olduğunu iddia eden kişiye karşı açılacağı düzenlenmiştir.

MADDE 79- Madde ile, hükümsüzlük kararının etkileri düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında, hükümsüzlük kararının geçmişe dönük olarak etkili olduğu belirtilmiştir. Bu hükmün düzenlenme nedeni, hükümsüzlük durumunda, elde edilen haksız kazancın ortadan kaldırılabilmesini sağlamaktır.

Maddenin ikinci fıkrası ile, tasarım sahibinin ağır ihmali veya kötüniyetli hareket etmesi halinde zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak kaydıyla, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisinin hangi durumları etkilemeyeceği hususu düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında tasarım sahibinin ağır ihmali veya kötüniyetli olması halinde, hükümsüzlük kararından önce yapılmış ve uygulanmış lisans veya diğer sözleşmeler kapsamında ödenmiş bedelin iade edilebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile de tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş mahkeme kararının sadece davanın taraflarına değil herkese karşı hüküm doğuracağı vurgulanmıştır.

MADDE 80- Madde ile, tasarım hakkının hangi durumlarda sona ereceği ve sona ermenin hukuki etkisi düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci ila beşinci fıkralarında tasarım hakkının sona erme sebeplerinden olan, tasarım sahibinin hakkından vazgeçebilmesinin şartları ve istisnaları ile ilgili hükümler düzenlenmiştir.

MADDE 81- Madde ile, tasarımın sağladığı haklara tecavüz sayılan fiiller sıralanmış ve tescilli ve tescilsiz tasarımlarda hangi şartlar altında tecavüz davası açılabileceğine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

MADDE 82- Maddenin birinci fıkrasında patent verilme kriterleri belirlenmiştir. Buluşa patent verilebilmesi için yeni olması, buluş basamağı içermesi ve sanayiye uygulanabilir olması şartlarını taşıması gerekmektedir. Herhangi bir sınırlama olmaksızın, teknolojinin her alanındaki buluşlar bu kriterleri sağlaması şartıyla patentlenebilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, dünyadaki patent sistemlerinin birçoğunda olduğu gibi buluş niteliğinde sayılmayan konular belirtilmiş ve bunların patent verilerek korunacak nitelikte kabul edilmeyeceği düzenlenmiştir.

Keşifler doğada var olan ancak henüz bilinmeyen nesnelerin veya olayların ortaya çıkarılmasıdır ve patentlenemez. Ancak keşfedilen bir maddenin teknik bir problemin çözümünde kullanılması patent konusu olabilir. Örneğin, bilinen bir maddenin mekanik şoklara dayanıklı olduğunun bulunması bir keşiftir ve patentlenemez. Ancak, demiryolu traverslerinin bu maddeden imal edilmesi bir buluştur ve patentlenebilir.

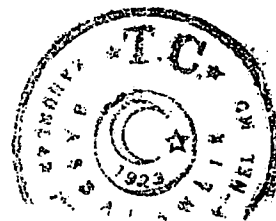
Bilimsel teoriler keşiflerin daha genel bir şeklidir ve aynı kural burada da uygulanır. Teknik bir kuralı ifade etmedikleri için buluş değildir. Örneğin, yarı iletkenlikle ilgili fiziksel bir teori patentlenemez ancak yeni yarı iletken cihazlar ve bunların üretimine ilişkin usuller patentlenebilir.

Matematiksel yöntemler de soyut veya yalnızca akılla ilgili yöntemler olduğundan patentlenemez. Örneğin, bölme işleminin kısa yoldan yapılmasına ilişkin bir yöntem patent verilmez. Bu tür bir hesaplama yapan cihaz patentlenebilir.

Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemlerde müşterek olan husus teknik bir faaliyet ile ilgili bilgi vermemiş olmalarıdır. Bu nedenle patentlenemezler. Örneğin, yabancı dil öğrenimi veya bulmaca çözümü için geliştirilen yöntemlere patent verilemez. Bununla beraber bir oyunun oynanması için geliştirilen cihazlar patentlenebilir.

Son zamanlarda patent verilmesi konusunda en çok tartışılan konulardan birisi de bilgisayar programlarıdır. Bilgisayar programı, kavram olarak bir bilgisayarın işletilmesi ile ilgili talimatları kapsar. Kaynak ve nesne kodları, problem veya sistem analizi, program akış planı, kodlama aşamaları itibarıyla bilgisayar programı patent korumasından yararlanamaz. Bununla birlikte bilgisayar programlarının Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki korumadan yararlanması mümkündür.

Bir buluşun patentle korunabilmesi için teknik bir problemi çözmesi gerekmektedir. Bilgisayar programları bilgisayarda veya bilgisayar özelliği gösteren herhangi bir cihazda çalıştırıldıklarında veya yüklendiklerinde cihaz içindeki işlemcide, bellekte fiziksel değişimlere neden olmaktadır. Bu fiziksel değişimler sıradan teknik etki olarak kabul edilmekle beraber bilgisayar programlarının patentle korunması için yeterli olmamaktadır. Bir

bilgisayar programının patentle korunabilmesi için göstermiş olduğu bu sıradan teknik etkinin ötesinde ileri bir teknik etki göstermesi gerekmektedir.

Örneğin ABS (Kilitlenme Karşıtı Frenleme Sistemi) programı, iki mobil cihaz arasında daha hızlı veri iletişimini sağlayan metodu gerçekleştiren program, veri şifreleme metodunu gerçekleştiren program patentle korunabilecek bilgisayar programlarıdır. Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler, bilginin derlenmesi, düzenlenmesi ve sunulması ile ilgili teknik yönü bulunmayan usuller, matematiksel metotların kendisi teknik olarak kabul edilmemektedir. Bu nedenle, bunları gerçekleştiren bilgisayar programları da patentle korunmamaktadır.

Ancak, bir bilgisayar programı bir cihaz ile birlikte patent korumasına hak kazanabilmektedir. Teknik olmayan özelliklere sahip ve yorumu sübjektif değerlendirmeler gerektiren estetik niteliği bulunan mahsuller ile edebiyat, sanat ve bilim eserleri buluş niteliğinde sayılmadığından bunlara patent verilmez. Örneğin, resim, heykel ve mimari çizimler patentlenemez. Bununla beraber estetik niteliği bulunan mahsullerin gerçekleştirilmesinde kullanılan cihaz veya yöntemlere patent verilebilir. Örneğin, bir kumaş üzerindeki sadece estetik niteliği olan desene patent verilmezken bu deseni kumaşa uygulayan cihaz veya yöntem patentlenebilir.

Bilginin derlenmesi, düzenlenmesi, sunulması ve iletilmesi ile ilgili teknik yönü bulunmayan yöntemler teknik nitelik taşımayan usuller oldukları için patentlenemezler. Örneğin, internette sunulan bilgiler patent konusu olmazken bu bilgileri sunmada yardımcı olan cihazlar patentlenebilir.

İkinci fıkrada ayrıca, bu fıkra kapsamında yer alan konular için münhasıran koruma talep edilmesi halinde bu konuların patent koruması kapsamı dışında kalacakları belirtilmiştir. Örneğin, bir bilgisayar programının kendisi patentlenemeyecektir ancak, bilgisayar programı patent korumasına hak kazanan bir cihazın çalışması ile ilgili ise bu cihaz ile birlikte koruma talep edilmesi halinde patent korumasına hak kazanmaktadır.

Üçüncü fıkranın (a) bendinde, kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı buluşların patent verilerek korunamayacağı hükme bağlanmıştır. Kamu düzeni ve genel ahlaka aykırılık kavramları, genel hukuk kavramları olarak seçilmiş olup, hukukumuzda geçerli olan kurallar çerçevesinde yorumlanarak anlam kazanacaktır.

Üçüncü fıkranın (b) bendinde, canlıların patentlenebilirliğine dair sınırlar çizilmiştir. Biyoteknoloji alanındaki çalışmalar yüksek maliyetli ve uzun solukludur. Bu nedenle, biyoteknolojik buluşların patentle korunarak desteklenmesi gereklidir. Ancak, bu alanda ortaya çıkarılan gelişmelerin her zaman buluş niteliği taşıması, örneğin buluş basamağını içermemesi ya da keşif olması, patent kapsamı dışında bırakılmasını gerektirmektedir. Bitki çeşitleri, modern biyoteknolojik yöntemlerin yanı sıra, geleneksel yöntemlerle de elde edilebilmekte ve ülkemizde 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun ile korunmaktadır. Hayvan ırkları için de 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu yürürlüktedir. Bu nedenlerle, buluş niteliği taşımasına karşın geliştirilen bir bitki çeşidi ya da hayvan ırkı, çifte koruma sağlanmaması amacıyla patent kapsamı dışında tutulmuştur. Ayrıca, bunların üretiminde kullanılan esas olarak biyolojik işlemler, yani melezleme ya da seleksiyon gibi tamamen doğal bir olaydan oluşan bitki veya hayvan üretim usulü, buluş niteliği taşımadığından patent kapsamının dışındadır. Öte yandan, TRIPS'in 27 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendine uygun olarak mikrobiyolojik işlemler ve bunun sonucunda elde edilen ürünlere bir istisna getirilmiş; bu konudaki gelişmelere patent koruması sağlanmıştır.

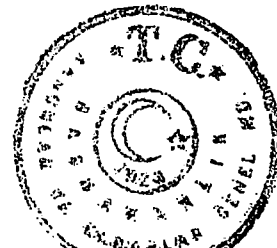
Üçüncü fıkranın (c) bendinde, insan veya hayvan vücuduna uygulanacak cerrahi dahil tüm tedavi yöntemleri ile insan ve hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemlerinin patent verilerek korunamayacağı hükmü getirilmiştir. Burada amaçlanan kamu sağlığının korunmasıdır. Bu istisna, TRIPS'in 27 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde verilen

patentlenebilirliğin istisnaları kapsamında olduğundan uluslararası anlaşmalarla da uyumludur.

Üçüncü fıkranın (ç) bendinde, insan bedeni ve öğelerinin patentlenebilirliği hakkında sınırlar belirlenmiştir. Buna göre, eşey hücreleri dahil olmak üzere, oluşumunun ve gelişiminin çeşitli aşamalarında insan bedeni patentlenebilir bir buluş olarak kabul edilmemiştir. Bununla beraber, bir gen dizisi veya kısmi dizisi de dahil olmak üzere, insan bedeninin öğelerinden birinin sadece keşfi de patentlenebilir bir buluş değildir. Sadece keşiften kastedilen; sanayiye uygulanabilirliği açıklanmadan, insan bedeninin öğelerinin rutin, bilinen ve basit tekniklerin kullanımıyla doğal ortamından sadece izole edilmesi ya da üretilmesidir. Bu tür uygulamalar basit bir keşif olarak değerlendirilecektir. İnsan bedeninin öğelerinin, bu şekilde herhangi teknik bir bilgi eklenmeden, sadece doğal ortamdan izole edilmesi ya da üretilmesi, doğada var olanın sadece ortaya çıkarılması olarak nitelendirileceğinden, bu durum doğada var olanın keşfinden öteye geçemeyecektir. Bu tür bir uygulama ile elde edilen öğeler, örneğin bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi patentlenebilir buluşların kapsamı dışında kalacaktır. Bununla birlikte, doğal ortamından izole edilen insan bedeninin öğelerinin, örneğin bir gen dizisi ya da kısmi gen dizisinin fonksiyonunun bulunması, patentlenebilirlik kriterlerinden biri olan sanayide uygulanabilirliğin sağlanması durumunda, artık doğada olanın sadece keşfedilmesi kapsamından çıkılarak, bir buluşun ortaya çıkarıldığı kabul edilecektir. Bu tür buluşlara ilişkin patent başvurularında gen dizisinin veya kısmi gen dizisinin sanayiye uygulanabilirliğinin yani fonksiyonun açıklanması gerekecektir. İnsan bedeninden ya da doğal ortamından izole edilen veya diğer şekilde üretilen unsurlar, örneğin tanımlama, saflaştırma veya sınıflandırma ya da insan bedeni dışında üretilme gibi, doğada kendiliğinden ortaya çıkmayan, sadece insan müdahalesiyle uygulamaya konulabilecek nitelikte teknikler neticesinde ortaya çıkacağından, patentlenebilir buluşlar arasında değerlendirilecektir. Bu kapsamda, bir gen dizisi veya kısmi dizisi de dahil olmak üzere, yapısı doğal olanından farklı olan ve insan bedeninden izole edilen ya da başka bir teknik işlem sonucunda üretilen bir öğe, doğal olanıyla aynı olsa dahi, patentlenebilir bir buluş olabilecektir. Ancak, doğal ortamından izole edilen insan bedeninin öğelerinin sanayide uygulanabilirliğinin bulunması halinde, bu buluşlara patentlenebilirlik şartlarını sağlaması şartıyla patent verilebilecektir. Bu durumda, patente sağlanan korumanın kapsamı da buluşun patentte açıklanan sanayiye uygulama alanıyla sınırlı olacaktır, patente sağlanan hak, doğal ortamındaki insan bedeninin öğelerini kapsamayacaktır. Örneğin gen dizisi ya da kısmi gen dizisinin fonksiyonunun bulunması ile ortaya çıkarılan buluşa sağlanan patent koruması, gen dizisinin patentte açıklanan fonksiyonu ile sınırlı olacaktır. Böylece, fonksiyonu belirtilmeksizin, bir gen dizisi ya da kısmi gen dizisinin sadece doğal ortamından izole edilmesi ya da üretilmesi, teknik bir bilgi içermediğinden patentlenebilir bir buluş olarak kabul edilemeyecektir. Sanayiye uygulanabilirliğin sağlanabilmesi için, gen dizisi ya da kısmi gen dizisinin bir protein ya da protein parçasının üretilmesi için kullanılması durumunda, bu proteinin ya da protein parçasının veya hangi fonksiyonu yerine getirdiğinin tanımlanması gereklidir.

Üçüncü fıkranın (d) bendi ile, patentlenebilirlik şartlarını sağlasa dahi bazı biyoteknolojik buluşların patent koruması kapsamı dışında bırakılması öngörülmüştür. Bu istisnai durumların temelinde bu buluşların kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı bulunması yatmaktadır. Bu nedenle maddede insan klonlama işlemleri, insan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınai ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlarla ilgili buluşlar patent koruması dışında tutulmuştur.

Maddenin dördüncü fıkrasında buluşun ticari kullanımının sadece mevzuatla yasaklanmış olmasının, aynı zamanda kamu düzenine veya genel ahlaka aykırılık anlamına gelmediği belirtilmiştir. Ancak, ticari kullanımı mevzuatla yasaklanmış bir buluşun ticari kullanımı, aynı zamanda örgütlü kamu yaşamını da muhtemelen tehdit edecekse, kamu düzenine aykırılığı beraberinde getirir.

Maddenin beşinci fıkrasında, üçüncü fıkranın (b) bendinde belirtilen “esas olarak biyolojik işlem” ifadesinin tanımı yapılmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında, üçüncü fıkranın (c) bendinde yer alan hükmün, aynı bentte sayılan yöntemlerin herhangi birinde kullanılan ürünler, özellikle madde ve terkipler hakkında uygulanmayacağı açıklanmıştır. Böylece, insan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemleri ile cerrahi yöntemler ile cerrahi yöntemler dahil tüm tedavi yöntemlerinde kullanılan ürünlerin, özellikle madde ve terkiplerin, patent verilerek korunacak nitelikte buluş olarak değerlendirildiği belirtilmiştir.

MADDE 83- Maddede, patent veya faydalı model verilerek korunabilirliğin şartlarından biri olan yeniliğin tanımı yapılmıştır. Buluşta evrensel, mutlak yenilik aranmaktadır. Böylece önceden kamunun bilgisine herhangi bir şekilde ulaşmış bilgi ile ilgili patent veya faydalı model başvurusu yapma fırsatçılığı önlenmek istenmiştir.

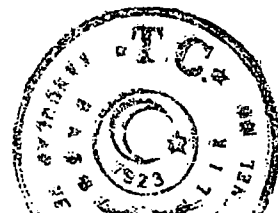
Tekniğin bilinen durumu kavramı, yenilik kavramına açıklık getirmek için öngörülmüştür. Tekniğin bilinen durumu, kamunun erişimine açık olan doğrudan veya dolaylı yazılı veya sözlü bilgi ile kullanılan, üretilen veya satılan ürün ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her şeyi kapsar. Tekniğin bilinen durumuna ait olmayan buluş yeni sayılır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, patent başvurusu tarihinde veya bu tarihten sonra yayımlanmış olan ve patent başvurusu tarihinden önceki tarihli ulusal patent ve faydalı model başvurularının ilk içeriklerinin de tekniğin bilinen durumuna dahil olduğu düzenlenmiştir. Böylece, başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvuru henüz yayımlanmasa dahi, önceki tarihli başvuru sahibinin başvurusunda belirttiği teknik fikrin, başkası adına korunması önlenmek istenmiştir. Ayrıca uluslararası veya bölgesel anlaşmalar yolu ile yapılan başvuruların hangi şartlarda tekniğin bilinen durumuna dahil olacağına ilişkin hüküm de getirilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, buluş, ilgili olduğu teknik alandaki bir uzman tarafından tekniğin bilinen durumundan kolayca çıkarılamayan bir faaliyet sonucu gerçekleşmişse, patentlenebilirliğin diğer bir şartı olan buluş basamağı kriterini içerdiğinin kabul edildiği belirtilmiştir. Bu şartın varlığını belirlemede, önceden genel bir ölçü verilemeyeceği için, bunu belirleme görevi, uygulama ve mahkeme kararlarına düşmektedir. Fıkroda yer alan teknik alandaki uzman ibaresi ile, tekniğin ilgili alanında genel bilgiye sahip ve tekniğin bilinen durumundaki her şeye erişebilen, rutin araştırma ve uygulamaları yapabilme kapasitesine sahip, buluş yapma yeteneği olmayan dikkatli bir uygulayıcı kastedilmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında, tekniğin bilinen durumu üçüncü fıkroda tanımlanan dokümanları da kapsıyorsa, bu dokümanların buluş basamağının olup olmadığına karar verilmesinde dikkate alınmayacağı hususu düzenlenmiştir. Patentlenebilirliğin bir diğer şartı olan sanayiye uygulanabilir olma kriteri, altıncı fıkroda tanımlanmış olup, buluşun tarım dahil, sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir olması ve genel olarak sınai türde bir faaliyete elverişli olması veya buna imkân vermesini ifade etmektedir.

MADDE 84- Maddede, başvuru tarihi veya rüçhan hakkı tarihinden önce, buluş konusu ile ilgili açıklamaların geçmişe doğru oniki ay içinde yapılmış olmaları halinde, bu açıklamaların buluşa patent verilmesini etkilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Buluşu yapan tarafından yapılan veya buluşu yapanın bir başka başvurusunda yer alan ve açıklanmaması gerektiği halde patent başvurusu yapılan merci tarafından açıklanan veya buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi edinmiş olan bir üçüncü kişinin, buluşu yapanın bilgisi veya izni olmadan yaptığı bir başvuruda yer alan veya açıklanan bilgiler, bu madde hükmüne göre dikkate alınmayacaktır.

Patent başvurusu yapılan merci ifadesi ile kastedilen, patent veya faydalı model başvurusunda bulunulabilecek bölgesel, ulusal veya uluslararası yetkili kuruluşlardır.

Maddenin ikinci fıkrasında, buluşu yapan ifadesinin farklı anlamlarda yorumlanmasını önlemek bakımından, bu ifadeye açıklık getirilmiş ve bu hüküm açısından buluşu yapanın, başvurunun yapıldığı tarihte patent veya faydalı model isteme hakkına sahip olan her kişi olduğu belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, oniki aylık süre ile buluşu yapana tanınan hakların, sınırlı bir süreye bağlı olmaksızın her zaman ileri sürülebilmesi düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, ispat yükümlülüğünün, fıkra hükmünün uygulanması gerektiğini ileri süren tarafa ait olacağı düzenlenmiştir.

MADDE 85- Madde ile, patentin veya faydalı modelin sağladığı hakkın kapsamı ve sınırları düzenlenmiştir.

Patent veya faydalı model sahibinin buluşu gerçekleştirmek için yapmış olduğu çalışmaları ve harcamaları telafi etmesini ve ticari kazanç elde etmesini sağlamak için, koruma süresi boyunca tüm ticari çıkarlarının korunması amaçlanmıştır. Bu nedenle, üçüncü şahıslara sınırlamalar getirilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, patentin veya faydalı modelin sağladığı hakların kapsamının sınırları düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkranın (a) bendinde, üçüncü kişilerin sınai ve ticari amaç taşımaksızın patenti kişisel amaçlarla kullanmaları, patent sahibinin ticari çıkarlarını etkilemeyeceği için, kapsam dışı bırakılmıştır.

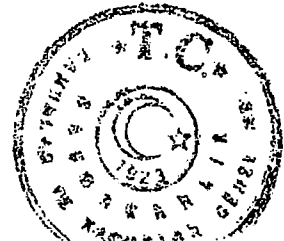
Üçüncü fıkranın (b) bendinde, patent konusu buluşlarla ilgili deneme amaçlı fiiller, teknolojik gelişmelere katkıda bulunabileceği gerekçesiyle, patentle sağlanan hakkın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Üçüncü fıkranın (c) bendinde, ruhsatlandırma için gerekli olanın dışındaki seri üretimin yapılmaması, depolanmaması ve satışa sunulmaması şartıyla, jenerik ilaçların ruhsat işlemleri için gerekli test ve deneylerde patentli ilaçların kullanılabileceği hükmü getirilmiştir. Böylece, patentin koruma süresi sonunda, ruhsatlandırma işlemleri önceden sonuçlanmış olan jenerik ilaçların piyasaya çıkış süresinin kısaltılması mümkün olacaktır. Ayrıca, bu bent kapsamındaki buluşlarla ilgili deneme amaçlı fiiller de teknolojik gelişmelere katkıda bulunabileceği gerekçesiyle, patentle sağlanan hakkın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Üçüncü fıkranın (ç) bendinde, kişiye özel reçetede yer alan bir ilacın seri üretim olmaksızın eczanede hazırlanması ve bu ilacın kullanılması da, patentle sağlanan hakkın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Üçüncü fıkranın (d) bendi ile, Paris Sözleşmesi hükümleri gözönünde bulundurularak, patent konusu buluşun Paris Sözleşmesine taraf devletlerin gemi, uzay aracı, uçak veya kara nakil araçlarının yapımında veya çalıştırılmasında veya bu araçların ihtiyaçlarının karşılanmasında, söz konusu araçların geçici veya tesadüfi olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunması şartıyla kullanılmasının patent hakkının kapsamı dışında olduğu düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkranın (e) bendinde ise 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının 27 nci maddesi hükmü gözönüne alınmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen istisna, küçük çiftçilerin kendi işlediği arazilerinde patentli bir ürün ile yaptıkları üretim sonucunda elde ettikleri üründen, yine kendi işlediği arazilerinde yapacakları yeni üretimler için, kapsamı 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanunla belirlenen hükümler çerçevesinde, patente konu olan bitkinin çoğaltım materyalini kullanabilme hakkının tanınmasıdır.

Maddenin beşinci fıkrasında, beşinci fıkra da belirtilene benzer bir istisna, çiftçinin, patent sahibi tarafından ya da onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli damızlık ya da diğer hayvan üreme materyalini, tarım amaçlı kullanması durumu için de tanınmıştır.

Bu istisnalar, tarımsal üretimin korunması ve kollanması amacıyla getirilmiştir.

Üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarda, ikinci fıkra da belirtilen fiillerin engellenmesine bazı istisnalar getirmektedir. Bu istisnalar, üyelerin patent sahibinin haklarına makul ölçüde kısıtlama getirebileceklerini belirten TRIPS'in 30 uncu maddesine ve 98/44/EC sayılı AB Direktifinin patentin koruma kapsamını sınırlayan 11 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına dayanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında, patente konu olan buluşun kullanımının kanunlara, genel ahlaka, kamu düzenine veya genel sağlığa aykırı olmama ve kanuni yasaklama ve sınırlamalara tabi olma zorunluluğu gözönüne alınarak, söz konusu kullanıma ilişkin sınırlar getirilebileceği belirtilmiştir.

MADDE 86- Madde ile, patent konusu buluşun uygulanmasını mümkün kılan unsurların veya araçların üçüncü kişiler tarafından, buluşu kullanmaya yetkili olmayan kişilere verilmesinin önlenmesi ile ilgili hükümler düzenlenmiştir.

Patent konusu ürünün parçalarının üretilmesi de sonuçta parçaların birleşimi ile patent konusu ürün meydana geleceğinden üretim fiili kapsamında değerlendirilmelidir. Ancak, patent konusu ürünün parçalarının bu kapsamda değerlendirilebilmesi için iki hususu dikkate almak gerekir. Birincisi, parçaların bağımsız olarak üretilmesi ve ticarete sunulması mümkün olmalıdır. İkincisi, parçaların patent konusu ürünü oluşturmak için özellikle üretildiğinin aşikâr olması ya da üçüncü kişilerin bu parçaların patent konusu buluşu uygulamaya koymak için yeterli olduğunu bilmeleri gerekir.

Söz konusu önleme yetkisinin kullanılması için, üçüncü kişilerin, unsurların veya araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması hallerinin varlığı gerekmektedir.

Patent unsurlarının veya araçlarının piyasada kolayca ulaşılabilir olması durumunda ise-maddenin birinci fıkrası hükmünün uygulanabilmesi, fiili yapanın üçüncü kişilerce tahrik edilmiş olması şartına bağlanmıştır.

Üçüncü fıkra hükmüne göre, sınai ve ticari amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiilleri, deneme amaçlı fiilleri, ilaçların ruhsatlandırılması ile ilgili gerekli test ve deneyleri veya eczanelerde seri üretim olmadan hazırlanan ilaçlara ilişkin fiilleri yapanlar, patenti kullanmaya yetkisi olmayan kişiler olarak değerlendirilmeyecektir.

MADDE 87- Madde ile, önceki kullanımdan doğan hakka ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasına göre, buluş, patent başvurusunun yapıldığı tarihte veya bu tarihten önce ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişiler tarafından kullanılmakta ise, patent başvurusu veya patent sahibinin, söz konusu kullanımı önlemeye hakkı olmayacaktır. Aynı konuda birbirinden habersiz buluş yapılması durumunda, patent başvurusu yapmak yerine buluşu ticari sır olarak kullanmayı tercih eden veya buluşu kamuya açıklamaksızın kullanmaya başlayan söz konusu kişilerin, o buluşla ilgili yaptığı veya yapacağı yatırımları değerlendirerek buluşu kullanmasına imkân

sağlanmıştır. Ancak bu kullanım sınırsız olmayıp sadece işletmenin makul ihtiyaçlarının giderilmesi ölçüsünde olabilecektir. Ayrıca, söz konusu kullanma hakkının, ancak işletme ile birlikte devredilebileceği aynı fıkra düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, patentle ilgili önceki kullanımdan doğan hak verilmiş kişiler tarafından piyasaya sunulan ürünlerle ilgili fiillerin patentin sağladığı hakkın kapsamı dışında kalacağı düzenlenmiştir.

MADDE 88- Sermayesinin tamamı Devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüslerinin faaliyet alanına giren konularla ilgili bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi patent sahibinin iznine bağlıdır.

Madde ile, konusu tekel mevzuatına tabi olan bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi için, patent sahibinden izin alması gerektiği ve bu gibi durumlarda, kullanım hakkına ilişkin şartlar düzenlenmiştir.

MADDE 89- Maddenin birinci fıkrasında, patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın kapsamının, istemlerle belirleneceği düzenlenmiştir. Ayrıca, tarifname ve resimlerin, koruma kapsamı belirlenirken, istemlerin yorumlanmasında kullanılacağı da bu fıkra düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, koruma kapsamının belirlenmesinde istemlerin nasıl yorumlanacağına dair hüküm getirilmiştir. Buna göre, istemlerde, tarifnamede ve resimlerde kullanılan kelimeler, katı bir şekilde, kelimesi kelimesine tanımlanmış hali ile anlaşılmayacaktır. Bununla birlikte, istemlerin sadece kılavuz görevi gördüğü ve gerçek koruma kapsamının tarifname ve resimlerin o konudaki uzman bir kişi tarafından değerlendirilmesiyle patent sahibinin tasarladığı noktaya kadar genişleyebileceği anlamı da çıkartılmayacaktır.

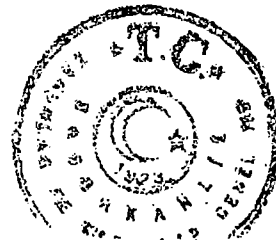
Maddenin üçüncü fıkrasında, koruma kapsamının üçüncü kişiler için bir kesinlik ifade edecek, patent sahibi için de adil bir koruma sağlayacak şekilde yorumlanacağı düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, patent başvurusunun veya patentin sağladığı koruma kapsamının hangi istemler üzerinden belirleneceğini düzenlemiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında, koruma kapsamının belirlenmesinde istemlerde belirtilen unsurların yanında, bu unsurlarla aynı işlevi gören ve bu işlevi aynı şekilde gerçekleştirip aynı sonucu ortaya çıkaran eşdeğer unsurların da dikkate alınacağı düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında, patentin verilmesi ile ilgili işlemler sırasında veya patentin geçerliliği süresince, patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, istemlerin kapsamının sınırlanması için yapılan taleplerin, koruma kapsamının belirlenmesinde dikkate alınacağı hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin yedinci fıkrasında, koruma kapsamının belirlenmesinde, istemlerin, sadece buluşun işlev veya sonuçlarının örnekleri veya buluşun bir düzenlemesinin örnekleri ile sınırlandırılmayacağı hükmünü getirmiştir. Özellikle, ürün veya usulün sahip olduğu ilave özelliklerin patentte açıklanan örneklerde bulunmaması, bu örneklerde bulunan özellikleri kapsamaması veya bu örneklerde belirtilen her amaç veya özelliği gerçekleştirememesi hallerinde, ürün veya usul, istemlerle sağlanan koruma kapsamının dışında tutulmayacaktır.

MADDE 90- Maddenin birinci fıkrasında, patent başvurusunda; başvuru formu, tarifname, istemler ve varsa resimler, özet ile ücretin bulunmasının gerektiği düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, patent ile ilgili konular uluslararası nitelikte olduğundan ve Türk vatandaşlarının yanında, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına üye ülkelerin vatandaşları ile karşılıklılık ilkesini uygulayan ülkelerin vatandaşları da Kanunla Türk vatandaşlarına tanınan haklara aynen sahip olduklarından, yapılacak başvurularda bu ülkelerin resmi dillerinden birinde hazırlanmış tarifname, istemler, özet ve varsa resimlerin verilebilmesi imkânı tanınmıştır.

Başvuru sahibi açısından başvuru tarihinin bir an önce alınabilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, maddenin üçüncü fıkrasında başvuru tarihinin kesinleşmesi için bulunması gereken şartlar minimum seviyede tutulmuştur. Başvuru aşamasında patent istendiğini gösterir bir talep, başvuru sahibini tanımlayan ve onunla iletişim kurulmasını sağlayan bir bilgi ve herhangi bir dildeki tarifnamenin veya önceki bir başvuruya yapılan atfın verilmesi başvuru tarihinin alınabilmesi için yeterli görülmüş, diğer unsurların tamamlanması için süre tanınmıştır. Aynı zamanda bu hükümle Patent Kanunu Anlaşmasına (PLT) uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, genetik bir kaynağa veya genetik kaynakla bağlantılı geleneksel bilgiye dayanan buluşlarda kullanılan kaynağın veya bilginin kökeninin, bilinmesi halinde, patent başvurusunda belirtilmesine ilişkin hüküm getirilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında, başvuru yapanın, buluşu yapan olmaması veya buluşu yapanın birden çok kişi olması hallerinde, patent hakkının bu kişi veya kişilerden ne şekilde elde edildiğinin açıklanmasının zorunlu olduğu hususu düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında, Paris Sözleşmesinin 3 üncü mükerrer 4 üncü maddesine uygun olarak düzenlenmiş ve buluşu yapanın patentte adının belirtilmesini isteme hakkına sahip olduğu hususu düzenlenmiştir.

MADDE 91- Buluşun bütünlüğü ile ilgili bu madde hükmünün amacı, farklı konulardaki buluşların, tek bir başvuru kapsamında bulunmasını önlemektir.

Bir patent başvurusu tek bir buluşla ilgili olmalıdır. Bununla birlikte, bir ana buluş fikrini oluşturacak şekilde birbirlerine bağlı buluşlar grubu da tek bir buluş olarak değerlendirilir.

Örneğin, aşağıdaki istemlere sahip bir patent başvurusu buluş bütünlüğü açısından değerlendirildiğinde:

İstem 1. Kimyasal X maddesi üretimi için bir usul.

İstem 2. X maddesi.

İstem 3. X maddesinin böcek öldürücü olarak kullanılması.

Her üç istemde de ortak teknik özellik X maddesi olduğundan buluş bütünlüğünün olduğu kabul edilir.

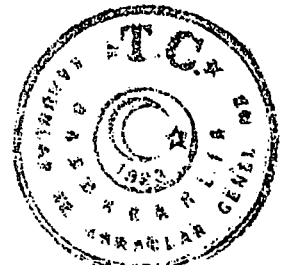
Aşağıdaki istemlere sahip diğer bir patent başvurusu ele alındığında:

İstem 1. A özelliği ile tanımlanan bir taşıma bandı.

İstem 2. B özelliği ile tanımlanan bir taşıma bandı.

İstem 3. A ve B özellikleri ile tanımlanan bir taşıma bandı.

Bu örnekte, İstem 1 ile İstem 3 arasındaki ortak teknik özellik A, İstem 2 ile İstem 3 arasındaki ortak teknik özellik B'dir. Ancak, İstem 1 ile İstem 2 arasında herhangi bir ortak teknik özellik bulunmamaktadır. Bu nedenle, İstem 1 ile İstem 3 arasında ve İstem 2 ile İstem 3 arasında buluş bütünlüğü sağlanmışken, İstem 1 ile İstem 2 arasında buluş bütünlüğü yoktur.

tarafından yapılacak aynı konudaki başvuruların, rüçhan hakkından yararlanan başvurunun patent verilebilirlik şartlarını etkilememesi sonucunu doğurur.

Maddenin birinci fıkrasında Türkiye de dahil olmak üzere Paris Sözleşmesi ve Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devlette usulüne uygun patent veya faydalı model başvurusunda bulunmuş herhangi bir kişi veya halefinin Türkiye’de rüçhan hakkından yararlanması sağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında hangi başvuruların rüçhan hakkı doğuracağı tanımlanmıştır. Buna göre, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devlette veya bu devletlerin oluşturduğu ikili ya da çok taraflı anlaşmalar ya da Kanun kapsamında usulüne uygun yapılmış ulusal başvuruya eşdeğer her başvuru rüçhan hakkı doğuracaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında rüçhan hakkına temel oluşturan usulüne uygun başvurunun tanımı yapılmıştır. Usulüne uygun başvurunun, başvuru tarihi almaya yeterli başvuru olduğu ve bu başvurunun akıbetinin önemli olmadığı vurgulanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında aynı devlete aynı konuda aynı kişi tarafından yapılan iki başvurudan hangisinin rüçhana temel alınacağı ve bunun kriterleri açıklanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında karşılıklılık ilkesi gereğince, Türkiye’ye yapılan bir ilk başvurunun Paris Sözleşmesinde belirtilenlerle eşdeğer etkiler ve şartlar altında rüçhan hakkı doğurduğunu kabul eden ve Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir ülkede yapılan başvuruların da Türkiye için rüçhan hakkı doğuracağını kabul edileceği açıklanmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında Türkiye’de açılan ulusal veya uluslararası sergiler ile Paris Sözleşmesine taraf ülkelerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan uluslararası sergilerde, patent veya faydalı model konusunu kapsayan ürününü teşhir eden gerçek veya tüzel kişilerin, sergideki teşhir tarihinden itibaren oniki ay içinde Türkiye’de patent veya faydalı model almak için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanacağı hususu düzenlenmiştir.

Maddenin yedinci fıkrasında, rüçhan hakkının etkisi ile ilgili olan bu maddede, rüçhan hakkının hangi durumlarda ne şekilde bir etki yapacağı açıklanmıştır. Patent başvurusu ile ilgili birçok işlemde referans tarihi olarak başvuru tarihi esas alınır. Bununla birlikte, başvuru tarihine göre tekniğin bilinen durumunun belirlenmesinde ve aynı buluşun birden fazla kişi tarafından yapılması durumunda hakkın kime ait olacağını tespitinde, rüçhan tarihi başvuru tarihi olarak kabul edilir.

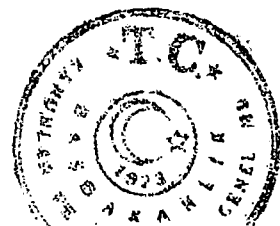
MADDE 94- Madde, rüçhan hakkının talep edilmesi ve belgelendirilmesi ile ilgili olup, maddenin birinci fıkrasında, rüçhan hakkı talebinin yapılması ve rüçhan hakkı belgesinin verilmesi süreleri belirlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bir başvuruda birden çok rüçhan hakkının talep edilebileceği ve bu başvuruların farklı ülkelerde yapılmış olmasının mümkün olabileceğine ilişkin hüküm getirilmiştir. Ayrıca, bir istem için aşağıdaki örnekte açıklandığı gibi birden fazla rüçhan hakkı talep edilebilir:

Birinci rüçhan A+B özelliklerini, ikinci rüçhan ise A+B+C özellikleri içermektedir. Her iki rüçhan hakkını talep eden bir başvurunun birinci istemi A+B ve ikinci istemi de A+B+C özellikleri içermektedir. Bu durumda birinci istem için her iki rüçhan, ikinci istem için ise sadece ikinci rüçhan talep edilebilmektedir.

Birden çok rüçhan hakkı talep edilmesi halinde, rüçhan tarihinden itibaren işleyen sürelerin rüçhanın en önceki tarihli olanından başlayacağı da yine bu fıkra da belirlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, rüçhan hakkının sınırları belirlenmiş olup, rüçhan hakkını doğuran başvuru veya başvuruların içermediği unsurlar için rüçhan hakkının geçerli olmadığı hükmü getirilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası hükmüne göre, başvuru konusu buluşun bazı unsurlarının, rüçhan hakkının doğduğu başvurunun tarifnamesinde açık ve şüpheyeye yer vermeyecek şekilde bulunması halinde, söz konusu başvurunun istem veya istemlerinde bu unsurlarla ilgili bir talepte bulunulmamış olması, rüçhan hakkının kabulünü engellemeyecektir.

MADDE 95- Maddenin ilk fıkrasında, başvuru tarihinin kesinleşmesi için verilmesi gereken unsurlardan herhangi birinin eksik olması halinde başvurunun işleme alınmayacağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, unsurların ve Türkçe çevirilerinin tamamlanması için verilen süre belirtilmiş ve verilen sürede bunların tamamlanmaması halinde doğuracağı sonuç belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, yönetmelikte belirtilen şekli şartların yerine getirilip getirilmediği açısından Enstitünün bir inceleme yapacağı hükmü getirilmiştir. Bu incelemenin amacı yayımlanacak olan patent dokümanlarında uluslararası standartlara uygunluğun sağlanmasıdır. Patent dokümanları artık elektronik ortamda yayımlanmaktadır. Söz konusu şekli ve fiziksel standartlar aynı zamanda patent araştırması yapanlar için de kolaylık sağlamaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, şekli şartları ve fiziksel gereksinimleri sağlamayan başvurular için başvuru sahibine düzeltme fırsatı verilmiştir.

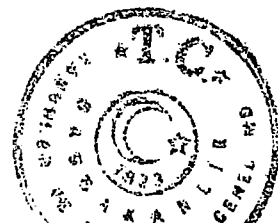
Maddenin beşinci fıkrasında, şekli şartları sağlayan başvurular için tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenleneceği belirtilmektedir.

MADDE 96- Patent başvurusunun, patent verilebilirlik şartları açısından, sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi için, ilgili alanda patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce açıklanmış bilgilerin tespiti gerekmektedir. Patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce dünyanın herhangi bir yerinde, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her türlü bilgi, belge ve veri olarak tarif edilen tekniğin bilinen durumu kavramı, bu nedenle patent hukukunun esas unsurlarından birisidir.

Tekniğin bilinen durumunun tespiti yapılmadan, patent konusunu değerlendirmek mümkün olmadığından, maddenin birinci fıkrasında, araştırma talebinin başvuruyla birlikte veya bildirimle gerek olmaksızın oniki ay içinde yapılması gerektiği, aksi takdirde başvurunun geri çekilmiş sayılacağı hükmü getirilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun düzenlenmesi ve yayımlanmasına ilişkin hüküm yer almaktadır. Patent verilerek korunmak istenen unsur veya unsurlar, patent sahibi tarafından, patent istem veya istemlerinde belirtildiği için, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, istem veya istemler itibarıyla, buluşu açıklayan tarifname ve resimler de dikkate alınarak düzenlenir. Düzenlenen araştırma raporunun yayımlanmasıyla, yeniliği iddia edilen buluş konusunun önceki teknik karşısındaki durumu hakkında üçüncü kişilere de bilgi verilir. Böylece, menfaati olanların görüş bildirmesi için zemin hazırlanmış olur.

Maddenin üçüncü fıkrasında başvuru konusunun patent verilemeyecek buluşlar ve buluş niteliği taşımayan konular kapsamına girmesi veya tarifnamenin veya tüm istemlerin yeterince açık olmaması halinde araştırma raporu düzenlenemeyeceği hükmü getirilmiştir. Başvuru sahibine bu konudaki itirazlarını veya başvurudaki değişikliklerini sunarak araştırma raporunun düzenlenebilmesini sağlaması için süre verilmiştir. Bu sürede de gereklilikler yerine getirilmezse, başvuru reddedilecektir.

Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra araştırma talebinde bulunma süresinin patent verilme sürecini uzatması, kullanıcı talepleri ya da uygulamada ortaya çıkabilecek diğer etkiler dikkate alınarak Bakanlar Kuruluna bu süreyi yarısına kadar indirme yetkisi verilmiştir.

MADDE 97- Madde ile, patent başvurularının yayımlanarak toplumun incelemesine açılması hususu düzenlenmiştir. Başvurunun yayımı ile patent sisteminin temel amaçlarından biri olan bilginin yaygınlaştırılması işlevi gerçekleştirilmiş olur. Bunun yanı sıra başvurunun yayımıyla, patent sahiplerine tanınan kanuni koruma, başvuru sahibi için de sağlanmış olur.

Maddenin birinci fıkrasında başvuru sahibine, onsekiz aylık yayım süresinin dolmasını beklemeden, başvurusunun üçüncü kişilere karşı daha önce hüküm ifade edebilmesi için, erken yayım talep hakkı getirilmiştir. Başvurunun şekli ve fiziksel şartlarının uluslararası standartlara uygunluğunun sağlanması açısından, yayımdan önce başvurunun şekli gerekliliklerinin yerine getirmiş olması gerekmektedir.

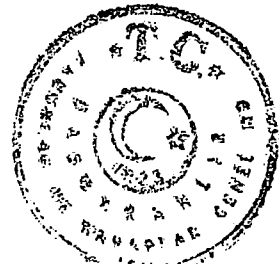
Maddenin ikinci fıkrasında ise patent sisteminin bilgi verme işlevini yerine getiren yayım işlemi sonucunda, üçüncü kişilere yayımlanan başvuruya konu buluşun patent verilebilirliğine ilişkin görüşlerini bildirme hakkı verilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında patent başvurusunun yayımlanmasının etkileri düzenlenmiştir. Patent başvurusunun yayımlanmasıyla, patentlere sağlanan koruma, yayım tarihinden başlamak üzere başvurulara da geçici olarak sağlanmaktadır. Böyle bir geçici koruma sağlamanın amacı, başvuru yayımlanarak üçüncü kişilerin bilgisine sunulduğundan başvuruya karşı olası ihlal ve tecavüzlere karşı başvuru sahibinin haklarını korumaktır.

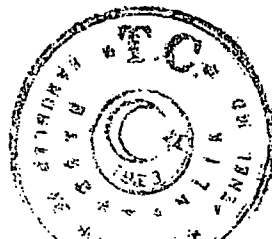
Maddenin beşinci fıkrasında patent başvurusu veya kapsamından haberdar edilen kişilere karşı, yayımdan önce de başvuru sahibinin haklarının korunacağı düzenlenmiştir. Böyle bir düzenlemenin nedeni, dördüncü fıkrada olduğu gibi, yayımdan önce başvurudan haberdar edilmiş kişilerin olası ihlal ve tecavüzüne karşı başvuru sahibinin haklarını korumaktır.

Maddenin altıncı fıkrasında buluşun mikroorganizmalarla ilgili olması durumunda korumanın ne zaman başlayacağına ilişkin hüküm düzenlenmiştir. Buluşun, ilgili teknik alandaki uzman bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde açık yazılmış olması gerekmektedir. Böylece buluş, topluma tüm ayrıntılarıyla açıklanmış ve tekrarlanabilir olmaktadır. Ancak biyolojik materyaller söz konusu olduğunda, tarifnamedeki açıklamalar buluşu tekrarlanabilir kılmaya yeterli olmayabilmektedir. Örneğin, topraktan izole edilen yeni bir mikroorganizma, aynı şartlarda başkası tarafından tekrar izole edilmeyebilmekte ya da bazı özellikleri geliştirilen mikroorganizmalar da toplumun halihazırda erişimine kapalı bir durumda olabilmektedir. Bu durumlarda, tarifname, buluşun kamuya tamamıyla açıklanmasını sağlamamaktadır. Bu nedenle, gerekli durumlarda, biyolojik materyal, resmi olarak tanınan bir kültür saklama merkezine verilerek (tevdi edilerek) kamunun erişimine açık hale getirilir. Tevdi edilebilecek materyaller bakteriler, mayalar ve küflerden, çok hücreli canlıların (bitki, hayvan, insan) hücre kültürleri, tohumlar, virüsler, DNA vektörleri ve embriyolara kadar çeşitlilik göstermektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında ise, geri çekilen veya geri çekilmiş sayılan ya da reddedilen başvurular için geçici korumanın hiç doğmamış sayılacağı hususu düzenlenmiştir. Bu fıkradaki düzenlemenin amacı, patent verilmesi ile sonuçlanmayan bir başvuru için, başvuru sahibinin geçici koruma hakkını kullanarak üçüncü kişileri engellemesi durumunda, üçüncü kişilerin uğramış olabileceği haksız yaptırımların telafi edilebilmesidir.

Maddenin dördüncü fıkrasında yayımlanmış bir başvuru, kamunun bilgisine sunulmuş ve dolayısıyla yenilik özelliğini kaybetmiş olacağından geri çekilmesi halinde doğal olarak aynı buluş konusunda yeni bir başvuru yapılamayacağı öngörülmüştür.

MADDE 106- Madde ile, sicil niteliği ile sicile yapılan kaydın hükümleri düzenlenmiştir. Sicil kamunun incelemesine açıktır. Sicile kaydedilecek hususlar detaylı olarak Yönetmelikle düzenlenecektir.

İkinci fıkraya göre, patent başvuruları veya patentle ilgili hukuki işlemler (iradi veya mecburi tasarruflar) iyiniyetli üçüncü kişilere karşı, sicile kayıt tarihinden itibaren hüküm doğuracaktır.

Üçüncü fıkarda patent başvurusu veya patentin sağladığı hakların sicile kaydettirilmedikçe üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceği belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, patent başvurusunun veya patentin sağladığı haklarını ileri sürmek isteyen kişiye, hakların ileri sürüldüğü kişilere patent başvurusu veya patent numarasını bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Böylece, ileri sürülen iddianın dayanağı açık bir şekilde ortaya konmuş olacak, ayrıca söz konusu kişilerin bu başvuru veya patente ulaşmaları kolaylaştırılmış olacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında, dördüncü fıkranın amacına uygun olarak, ürün veya etiketi, ambalajı ya da her türlü ilan, reklam veya basılı evrak üzerinde patent başvurusu yapıldığı veya verilmiş bir patentin sağladığı korumanın mevcut olduğu izlenimini uyandıran beyanların bulunması halinde, patent başvurusu veya patent numarasının belirtilmesi zorunluluğu düzenlenmiştir.

MADDE 107- Madde ile, özellikle Patent Kanunu Anlaşması ve Avrupa Patent Sözleşmesi hükümleri gözönüne alınarak, patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, uyulması gereken süreye uyulamaması halinde işlemlere devam edilmesi ya da şartların gerektirdiği özen gösterilmesine rağmen uyulması gereken bir süreye uyulamaması halinde, hakların yeniden tesisi talep edebilme olanağı getirilmiştir. Maddede, işlemlere devam edilmesi ve kaybedilen hakların yeniden tesisinden hangi durumlarda yararlanılabileceği ve buna ilişkin şartlar düzenlenmiştir.

MADDE 108- Madde ile, hükümsüzlük nedenleri hariç olmak üzere, başvuru veya belge sahibi ya da Enstitü tarafından patent veya faydalı model başvurusu veya belgesi ile ilgili işlem sürecinde herhangi bir hatalı işlem yapılmasına rağmen başvurunun veya belgenin işlemlerine devam edilmesi sonrasında bu durumun itiraz üzerine veya resen tespit edilmesi halinde, hatalı işlem ile devamındaki işlemler iptal edilerek, işlemlere hatanın yapıldığı aşamadan devam edilmesi hususu düzenlenmiştir. Bu hükmün amacı işlem süreci içinde yapılabilecek hataların telafi edilmesine imkân sağlamaktır.

MADDE 109- Buluş, fikri bir faaliyetin ürünü olduğu için, tüzel kişiler buluş sahibi olamaz, buluş sahibi gerçek kişidir. Buluş sahibi olmayan kişi buluş üzerindeki hakkı, devir yoluyla alabilir, yani aslen orijinal bir kazanım söz konusu değildir. Maddede, gerçek buluş sahipliği ilkesinden hareket edilerek, patent isteme hakkının ilke olarak buluşu yapana ait olduğu kabul edilmiştir. Bu hak, buluşu yapanın kişilik hakkı saklı kalmak kaydıyla devri mümkün bir haktır.

Müşterek buluş sahipleri, hiçbirinin önceliği olmaksızın, ortak bir fikri faaliyete katılarak buluş fikrine varmada katkıda bulunmuş kişilerdir.

Aynı buluşun birden çok kişi tarafından birbirinden bağımsız olarak gerçekleştirilmesi halinde, buluş için patent isteme hakkı, önceki tarihli başvurunun yayımlanmış olması şartıyla başvuru tarihi önce olan başvuruyu yapana aittir. Ancak, önceki başvuru sahibi

önceki hak sahibi veya bu kişiden lisans alan diğer kişilerin zarar görmesini önlemek amacıyla böyle bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye uygun olarak verilecek bir lisansta, süre ve şartlar, gerçek hak sahibinin çıkarları gözönüne alınarak makul tutulacaktır.

MADDE 112- Maddede, ortak hak sahipliği olması durumunda, hak sahiplerinin birbirlerine karşı olan yükümlülüklerini ve bireysel haklarını belirlemek amaçlanmıştır.

Madde ile, patent başvurusu veya patentin birden çok kişiye ait olması durumunda, her bir ortağın hak ve yükümlülükleri ile bunlarla ilgili hukuki durum düzenlenmiştir. Bu durumda, 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamedeki yapı korunarak, taraflar arasında paylı mülkiyete ilişkin hükümlerin uygulanacağı öngörülmüştür. Birden çok kimsenin, bölünmesi mümkün olmayan bir patentin tamamına belli paylarla malik olacağı düzenlenmiştir. Taraflar arasında başka türlü belirlenmedikçe, paylar eşit sayılır. Hak sahipleri sözleşme ile aralarındaki hukuki ilişkiyi düzenleyebilirler.

551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan patentin bölünmezliği ilkesi de maddede düzenlenmiştir. Bir patent başvurusunun veya patentin konusu, devir veya herhangi bir hak tesisi anlamında bölünmez bir bütündür.

MADDE 113- Maddenin birinci ve ikinci fıkralarında hizmet buluşu ile serbest buluşun tanımı yapılmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında öğrenciler ve maddede belirtilen stajyerler hakkında çalışanlara ilişkin hükümlerin uygulanacağı öngörülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrasında çalışan buluşları ile ilgili hükümlerin, aksi özel düzenlemelerde belirtilmedikçe, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların buluşları hakkında da uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanları buluş yapmaya teşvik etmek için buluştan elde edilen gelirin en az üçte birinin buluş sahibine ödeneceği düzenlenmiştir. Ancak, buluş konusunun kamu kurum veya kuruluşu tarafından kullanılması halinde ödenecek bedel, bir defaya mahsus olmak üzere bedelin ödendiği ay için çalışana ödenen net ücretin on katından fazla olamayacaktır.

Maddenin altıncı fıkrasında 6550 sayılı Kanun kapsamında yeterlik alan araştırma altyapılarında gerçekleşen buluşlar için 6550 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklerde yer alan düzenlemelerin geçerli olacağı ve hüküm bulunmayan hallerde ise Kanunun 124 üncü maddesi hükümlerinin kıyasen uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 114- Maddede, çalışanın bir hizmet buluşu gerçekleştirdiğinde, işverenine buluşunu bildirme yükümlülüğü ve bu bildirimin şekli ve içeriği düzenlenmiştir. Madde ile ayrıca, çalışanın hizmet buluşlarıyla ilgili sır saklama yükümlülüğü de düzenlenmiştir.

MADDE 115- Madde ile, işverene, kendisine yapılan bildirim üzerine, buluş üzerinde tam veya kısmi hak talep etme fırsatı verildiğine ilişkin hüküm düzenlenmiştir. Ayrıca hangi şartlarda hizmet buluşunun serbest buluş niteliği kazanacağı açıklanmıştır.

İşverenin tam hak talep etmesi halinde, hizmet buluşu üzerindeki hakların işverene geçmiş olacağı, işverenin kısmi hak talep etmesi halinde ise buluşun serbest buluş niteliği kazanacağı ancak işverenin buluşu kullanabileceği maddede düzenlenmiştir. Ayrıca, kısmi hak talebi yapıldığı durumlarda, hangi şartlarda çalışanın buluşa ilişkin hakkın işveren tarafından devralınmasını veya kullanım hakkından vazgeçmesini isteyebileceğine ilişkin hüküm düzenlenmiştir.

İşverenin buluş üzerinde hak talep edebilmesi için verilen sürenin bitiminden önce, çalışanın herhangi bir tasarrufta bulunması ve bu tasarrufun işverenin haklarını ihlal etmesi halinde, bu tasarrufun işverene karşı geçersiz olacağı da maddede belirtilmiştir.

Madde ile, işverene de sır saklama yükümlülüğü getirilmiştir. Burada amaçlanan koruma hakkını teminat altına almaktır. Öngörülen sır saklama yükümlülüğü, iş hukukundaki gözetim ve sadakat borcunun gereğidir. İşverenin sır saklama yükümlülüğü, hem hizmet hem de serbest buluşlarda vardır. Ancak, işveren hizmet buluşlarına yönelik tam hak talebinde bulunmuşsa, bu yükümlülüğü kalkacaktır.

Madde ile ayrıca, çalışanın bir işletmedeki işi gereği bile olsa bir buluş gerçekleştirmesi halinde, buluş yapanın ödüllendirilmesi amacından yola çıkılarak, çalışanın bir bedel talep etme hakkı olacağı, bedelin ödenme şartları ve bedelin ne şekilde hesaplanacağı da düzenlenmiştir. Çalışan buluşları ile ilgili bedel tarifesı ve uyuşmazlık halinde izlenecek tahkim usulüne ilişkin düzenlemeler yönetmelikle yapılacaktır. Ayrıca, serbest buluş niteliği kazanmış bir buluş için doğal olarak, çalışanın haber verme veya teklifte bulunma yükümlülüğü olmadığı hükme bağlanmıştır. Çünkü, çalışan yaptığı bildirimle, işvereni buluşun varlığından haberdar etmiş olmaktadır.

MADDE 116- Madde ile, hizmet buluşları ile ilgili yapılacak patent başvurularına ilişkin hükümler düzenlenmiştir. İşverenin buluş üzerindeki hakkının çalışanın gerçekleştirmiş olduğu buluşa dayanması nedeniyle, çalışanın hakkını gözetmek adına işverene hizmet buluşu için patent başvurusu yapma yükümlülüğü getirilmiş ve bu yükümlülüğün ortadan kalkacağı durumlar da maddede düzenlenmiştir.

Buluşun patent koruması ile değerlendirilmesi amacıyla, işverenin koruma talep etmediği ülkelerde çalışanın patent başvurusu yapma hakkı olacağına ilişkin hüküm de madde ile düzenlenmiştir.

MADDE 117- Maddede yapılan düzenlemenin amacı, çalışanın, sosyal bakımdan sözleşmenin zayıf tarafını oluşturması nedeniyle, onu acele, düşünmeden ve işini kaybetme endişesiyle kendisine sunulan sözleşme şartlarının hepsini kabul etme tehlikesinden korumaktır. Madde ile, tarafların sözleşme yapma serbestliğine ilişkin süre ve şartlar da düzenlenmiştir.

Madde ile ayrıca, taraflara tanınan sözleşme serbestliği çerçevesinde yapılan sözleşmenin, önemli ölçüde hakkaniyete aykırı olması halinde geçersiz sayılacağı düzenlenmiştir. Bu durumda, önce, yapılan sözleşmenin geçerli kabul edilmesi, sonra da hakkaniyet ölçüsüne uyup uymadığının irdelenmesi gerekecektir.

MADDE 118- Madde ile, hizmet buluşu için yapılan patent başvurularında çalışanın ve işverenin hak ve yükümlülükleri düzenlenmiştir.

Madde ile ayrıca, iş sözleşmesinin sona ermesinin, çalışan ve işverenin çalışan buluşları ile ilgili olarak birbirlerine karşı olan hak ve yükümlülüklerini etkilemeyeceği de düzenlenmiştir.

MADDE 119- Madde ile, çalışanın iş sözleşmesi ilişkisi içindeyken gerçekleştirmiş olduğu bir buluşu serbest buluş olarak düşünmesi halinde de işverene bildirimde bulunması gerektiği hükme bağlanmıştır. Bu bildirimin amacı, buluş üzerindeki hakların baştan tespit edilmesini sağlayarak, sonradan bu konuda ortaya çıkabilecek karışıklıkları engellemektir. Bildirim yükümlülüğü ile, çalışan açısından taraflar arasında sonradan çıkabilecek anlaşmazlıkların önlenmesi, işveren açısından ise haberdar edildiği buluşun, hizmet buluşu mu yoksa serbest buluş mu olduğunu denetleme imkânının sağlanması amaçlanmıştır.

Çalışanı bildirim yükümlülüğünden kurtaran istisnai bir durum, buluşun işverenin iş alanı içine girmediğinin açık olmasıdır.

Çalışanın serbest buluşlarla ilgili teklifte bulunma yükümü, onun iş ilişkisinden doğan sadakat borcunun gereğidir. Kural olarak çalışan, serbest buluşu üzerinde dilediği gibi

tasarrufta bulunabilir. Bu tasarruf hakkı, serbest buluşun işverenin mevcut veya gelecekte ciddi hazırlıklar yaptığı alana girmekteyse sınırlanmakta ve işverene belli bir bedel karşılığında inhisari olmayan kullanma hakkı tanınmaktadır.

Madde ile ayrıca, buluşu serbest buluş niteliği kazanmış bir çalışana, buluşunun kullanımıyla ilgili olarak işverenin ön alım hakkından yararlanabilmesini temin etmek amacıyla teklifte bulunma yükümlülüğü getirilmiştir.

MADDE 120- Maddenin birinci fıkrası ile, işverenin iflası durumunda, uygun hallerde çalışanın önalım hakkını kullanabilmesine ilişkin hüküm düzenlenmiştir.

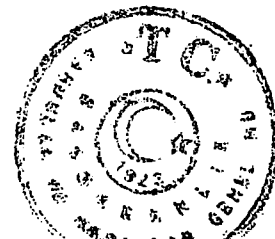
Maddenin ikinci fıkrasında ise işverenin iflası durumunda, çalışanın buluşundan kaynaklanan alacaklarının imtiyazlı olduğu ve birden çok alacaklı olması durumunda, elde bulunan miktarın alacak oranına göre dağıtılacağı düzenlenmiştir.

MADDE 121- Madde ile, yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar için, diğer özel kanun hükümleri ve maddede yapılan düzenlemeler saklı tutularak, çalışanların buluşlarına ilişkin hükümlerin uygulanacağı ve yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlarla ilgili olarak yükseköğretim kurumunun hak sahipliğine ve başvuru yükümlülüğüne ilişkin temel kurallar ile buluşun serbest buluş niteliği kazanmasına ilişkin şartlar düzenlenmiştir. Üniversite mensuplarının üniversitede yükümlü olduğu faaliyetleri gereği, üniversite kaynaklarını kullanarak ve üniversitede elde ettiği deneyim ve çalışmalarına dayanarak buluş gerçekleştirmiş olduğu dikkate alınarak yükseköğretim kurumlarında ortaya çıkan buluşlarda hak sahipliğinin temel olarak, çalışanların buluşlarında benimsenmiş olan ilke doğrultusunda üniversiteye ait olacağı düzenlenmiştir.

Bununla birlikte buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ile buluşu yapan arasındaki paylaşımında, temel olarak hem buluşu yapanın ödüllendirilmesi amaçlanmış hem de üniversite kaynaklarının kullanılmış olması, üniversitenin hak sahipliği durumunda buluş için patent alınması ve ticarileştirilmesi sürecinde üstlenilen masraflar ve üniversitenin araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin devam edebilmesi için kaynak ayrılması gerekliliği gibi durumlar dikkate alınarak, buluşun ekonomik olarak değerlendirilmesi sonucunda elde edilen gelirin brüt miktarının en az üçte birinin buluş sahibine aktarılması, kalan kısmının ise üniversiteye gelir olarak kaydedilmesi öngörülmüştür.

MADDE 122- Madde ile, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların teşvik edilmesi, bu şekilde ortaya çıkacak buluşlar için patent başvurusunun yapılmasının teşvik edilmesi, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen araştırma ve geliştirme çalışmalarına yüksek seviyede katılımın özendirilmesi, kamu kurum ve kuruluşları ile ticari firmalar arasındaki işbirliğinin teşvik edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşlar üzerinde destek veren kamu kurumlarına buluşun kendisi için kullanımına ilişkin yeterli hakların sağlanması, bu tür destekler sonucu ortaya çıkan buluşların kullanılmaması veya makul olmayan kullanımına karşı kamunun korunması, kamu sağlığı veya milli güvenlik nedenleriyle ortaya çıkan ihtiyacın ve kamu kurumunun ihtiyacının karşılanacak şekilde buluşun kullanılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 123- Madde ile, patent başvuru sahibinin, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve asıl patentin konusu ile bütünlük içinde bulunan buluşların korunması için, sadece işlemleri devam eden asıl patent başvurusuna ek patent başvurusunda bulunabileceği hükmü getirilmiştir. Ayrıca ek patent başvurusunun asıl patentin

verildiğine ilişkin kararın yayımına kadar yapılabileceği konusunda da sınırlandırma getirilmiştir.

Madde ile, ek patent başvurusu, asıl patent konusundaki geliştirme ile yapılan yeni bir buluşa ilişkin olduğundan başvuru tarihinin, ek patent başvurusunun Enstitüye yapıldığı tarih olacağı belirtilmiş ve ayrıca ek patent başvurusunun başvuru şartları ile işlem sürecine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Ek patent başvuruları ve ek patentlerde yıllık ücret ödenmeyeceği ve korumanın ek patentin başvuru tarihinden başlayacağı, ancak ek patentin koruma süresinin asıl patentin koruma süresinin bitimine kadar olacağı da hükme bağlanmıştır.

Maddede, ek patent başvurusunun;

- Başvuru işlemleri sırasında başvuru sahibinin talebi üzerine,
- Enstitüce ek patent başvurusunun asıl patent başvurusuyla gerekli bağının olmadığının tespit edilmesi üzerine,
- Asıl patentin hükümsüz kılınmasıyla,
- Patent sahibinin asıl patentin hakkından vazgeçmesiyle,
- Asıl patent başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması ya da reddedilmesiyle,
- Asıl patentin, yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle patent hakkının sona ermesiyle, bağımsız patente dönüştürülebileceğine ilişkin hüküm getirilmiştir.

Maddede, aksi açıkça öngörülmediği ve ek patentin niteliğine aykırı düşmediği takdirde, patentlere ilişkin hükümlerin, kıyasen ek patentlere de uygulanabileceği belirtilmiştir. Madde ile ayrıca, faydalı model başvurusu için ek başvuru yapılamayacağı da hükme bağlanmıştır.

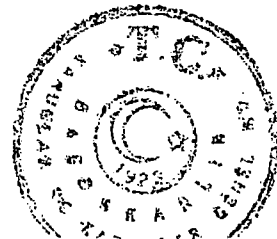
MADDE 124- Madde ile, patent konusu buluşun milli güvenlik açısından önemli olması durumunda, izlenecek yol belirlenmiştir.

Maddeye göre, bir patent başvurusu Enstitüye yapıldığında, Enstitü öncelikle başvuru konusunun milli güvenlik açısından önemli olup olmadığına bakar ve önemli olabileceği kanısına varırsa, durumu Millî Savunma Bakanlığına ve başvuru sahibine bildirir, başvuru konusunun gizlilik arz edip etmediği konusunda söz konusu Bakanlığın kararı doğrultusunda işlem yapar. Enstitü, başvuru yayımlanmadan önceki herhangi bir zamanda, başvuru konusunun gizlilik arz edebileceği kanısına varırsa, bu aşamada da aynı işlem yapılır.

Gizli olmasına karar verilen patent başvurusuna başka hiçbir işlem yapılmadan (şekli inceleme de dahil olmak üzere) gizli patent başvurusu olarak sicile kaydedilir. Böyle bir patent başvurusu için, başvuru sahibinin buluşu üzerinde serbestçe tasarrufta bulunamayacağı gözönüne alınarak, yıllık ücret ödeme yükümlülüğü olmadığına ilişkin düzenleme getirilmiştir. Ancak, yıllık ücret ödeme yükümlülüğü, gizliliğin kaldırılması ile tekrar başlar ve o tarihten itibaren ödenmesi gereken ücretler ödenir. Gizliliği kaldırılan bir patent başvurusunun işlemlerine kaldığı yerden devam edilir.

Madde ile ayrıca, gizlilik kaydı konulan başvurularda başvuru sahibinin, başvurunun gizli tutulduğu süre için Devletten tazminat isteyebileceği de düzenlenmiştir.

Maddede, buluş sahibinin Türkiye’de gerçekleştirdiği buluşunun milli güvenlik açısından önem taşıdığını düşünmesi halinde, söz konusu buluş için öncelikle Enstitüye başvuruda bulunulması ve hiç bir yabancı ülkede patent başvurusunda bulunulmaması gerektiği hükme bağlanmıştır. Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş için Enstitüye yapılan patent başvurusuna gizlilik kararı verilmesi halinde, bu buluş için yabancı bir ülkede patent başvurusunda bulunulmasının ancak Millî Savunma Bakanlığının izni ile gerçekleşebileceği düzenlenmiştir.

MADDE 125- Maddede, patent başvurusunun veya patentin kullanımının lisans sözleşmesine konu olabileceği belirtilmiştir. Böylece, herhangi bir nedenle buluşunu kullanamayan ya da buluşundan daha fazla gelir elde etmek isteyen hak sahibi, buluşun kullanımı ile ilgili lisans vererek buluşundan faydalanabilmektedir.

Madde ile, lisansın türleri ve lisans verilmesi durumunda lisans alanın ve lisans verenin haklarının kapsamı düzenlenmiştir.

MADDE 126- Madde ile, patent başvurusu veya patentin devredilmesi veya lisansa konu olması durumunda, yeni hak sahibinin veya lisans alanın buluşu uygulayabilmesi için gerekli olan teknik bilgilerin başvuru veya patent sahibi tarafından verilmesi gerekliliğine açıklık getirilmiş ve ayrıca olası gizli bilgilerin başkalarına verilmemesi için de devralan ve lisans alana yükümlülükler getirilmiştir.

MADDE 127- Madde ile, patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları devreden veya lisans veren kişinin tasarruf yetkisine sahip olmadığı durumdaki sorumluluğu düzenlenmiştir. Ayrıca devreden veya lisans verenin kötüniyetli sayılacağı durumlar belirtilmiş ve bu durumlarda devreden veya lisans verenin fiillerinden her zaman sorumlu tutulacağı belirtilmiştir.

MADDE 128- Madde ile, patent konusu buluşunun kullanımı için lisans vermek isteyen patent başvurusu veya patent sahiplerinin, lisans almak isteyenleri bulma konusunda Enstitünün aracılığından da faydalanabilmesine imkân sağlanması amaçlanmıştır. Bu durumda, Enstitü lisans verme tekliflerini yayımlamak suretiyle aracı olacaktır.

Sicilde inhisari lisans kaydedilmişse, inhisari lisansın doğası gereği lisans veren başkalarına lisans veremeyeceğinden, patent başvurusu veya patent sahibinin başkalarına ayrıca lisans verme teklifinde bulunabilmesi önlenmiştir.

Lisans verme teklifi, her zaman geri alınabilecektir ve bu durum, Bültende yayımlanacaktır.

MADDE 129- Madde ile, zorunlu lisansın hangi durumlarda verilebileceğine ilişkin hükümler ile zorunlu lisansın ve zorunlu lisansa ilişkin taleplerin şekil ve şartları düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, patent konusu buluşun kullanılmaması, patent konularının bağımlılığının söz konusu olması, kamu yararının söz konusu olması, başka ülkelerdeki kamu sağlığı sorunları nedeniyle eczacılık ürünlerinin ihracatının söz konusu olması, ıslahçının, önceki bir patente tecavüz etmeden yeni bir bitki çeşidi geliştirememesi, patent kullanılırken rekabeti bozucu faaliyette bulunulması halleri zorunlu lisans verilmesinin şartları olarak düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, mahkemeye yapılacak zorunlu lisans talepleri için zorunlu lisans talep edenin sunması gereken belgeler ile talebe dair süre ve şartlar belirlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, mahkemenin zorunlu lisans kararının verilmesi veya reddi konusundaki kararına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, zorunlu lisans verildiğine ilişkin kararda bulunması gereken hususlar düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında, mahkemenin verdiği karara karşı tarafların kanun yollarına başvurması halinde, patent sahibinin sunduğu deliller, zorunlu lisans uygulamasının durdurulması için yeterli görülürse, buluşun kullanımının, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenebilmesinin mümkün olacağı öngörülmüştür.

Maddenin altıncı ila sekizinci fıkralarında, bir ıslahçı hakkı veya patent sahibi, önceki hak sahibinin patentini veya bitki çeşidi hakkını ihlal etmeden, bitki çeşidini veya buluşunu kullanamıyorsa, bu ıslahçının veya patent sahibinin zorunlu lisans talep etme hakkı doğacağı öngörülmüştür. Ancak, zorunlu lisansın verilmesi durumunda, karşı tarafın da haklarının korunabilmesi amacıyla, onun da karşılıklı lisans verilmesini talep etme hakkı olacaktır. Bu gibi durumlarda zorunlu lisans verilebilmesi için, talep sahibi öncelikle sözleşmeye dayalı lisans almak konusunda gerekli girişimleri yapmış ve bir sonuç alamamış olmalı ve kendi buluşunun veya bitki çeşidinin önceki ile kıyaslandığında önemli bir ekonomik yarar sağlayan teknik ilerleme gösterdiğini kanıtlamalıdır.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında, başka ülkelerdeki kamu sağlığı sorunları nedeniyle eczacılık ürünlerinin ihracatının söz konusu olması durumu saklı kalmak kaydıyla zorunlu lisansın esasen yurtiçi pazara arz için verilmesi öngörülmüştür.

MADDE 130- Madde ile, patent sahibinin veya yetkili kıldığı kişinin, patentle korunan buluşu kullanma zorunluluğuna ilişkin süre ve şartlar düzenlenmiştir. Kullanmanın, patentin verildiğine ilişkin ilanın Bültende yayımlandığı tarihten itibaren üç yıllık veya patent başvurusu tarihinden itibaren dört yıllık süreden hangisi daha geç sona eriyorsa, o süre içinde gerçekleşmesi gerekir.

Kullanımın değerlendirilmesinde pazar şartları gözönünde tutulur. Objektif nitelik taşıyan ruhsatlandırma, standartlara uygunluk, değişik alanlarda yeni uygulamaların yapılmasına ihtiyaç duyma gibi teknik veya ekonomik ya da hukuki sebepler patentin kullanılamamasının haklı sebepleri olarak kabul edilir. Patent konusu buluşun kullanılmasını engelleyecek nitelikte kabul edilen bu sebepler, patent sahibinin kontrolü ve iradesi dışındaki sebeplerdir.

Madde ile ayrıca, patent konusu buluşun kullanılmaması durumunda, zorunlu lisans talep edilebileceği de düzenlenmiştir.

MADDE 131- Patent konusu buluşun önceki bir patentin sağladığı hakka tecavüz edilmeksizin kullanılması mümkün değilse patentler arası bağımlılık söz konusu olur.

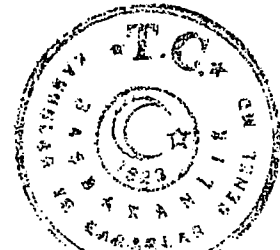
Madde ile, patentler arasında bağımlılık olması halinde, zorunlu lisans talep edilebilmesine ilişkin şartlar düzenlenmiş, sonraki tarihli patentin sahibine zorunlu lisans verilmesi halinde, önceki tarihli patentin sahibinin de zorunlu lisans talep etme hakkı doğacağı hükme bağlanmıştır.

Madde ile ayrıca, zorunlu lisansa konu olan bağımlı patentlerden herhangi birinin hükümsüzlüğü veya hakkının sona ermesi durumunda, zorunlu lisans kararının da hükümsüz kalacağı belirtilmiştir.

MADDE 132- Madde ile, kamu sağlığı veya milli güvenlikle ilgili kamu yararına ilişkin hallerin neler olduğu açıklanmış ve kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans verilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans, Bakanlar Kurulu kararıyla verilecektir. Buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlilikte kullanımı patent sahibi tarafından gerçekleştirilebilecekse Bakanlar Kurulu buluşun, kullanılmaya başlanmasına veya mevcut kullanımın geliştirilmesine ilişkin olarak süre, nitelik ve nicelik ve benzeri şartları belirler. Bu şartların sağlanmaması veya sağlanamayacağı söz konusu olduğunda ise buluşun şartlı olarak zorunlu lisans konusu yapılmasında kamu yararı bulunduğu karar verebilir.

Madde ile ayrıca, milli güvenlik açısından önemli olduğu gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesine ilişkin kararın, buluşun bir veya birkaç işletme tarafından kullanılmasıyla sınırlandırılabilmesine imkân tanınmıştır.

MADDE 133- Madde ile, zorunlu lisansın hukuki niteliği belirlenmiştir. Zorunlu lisans, kural olarak, inhisari değildir. Bununla beraber, bazı şartların varlığı halinde, kamu yararı düşüncesiyle inhisari olarak verilebilir.

Maddenin ikinci fıkrasında, lisans alanın kural olarak alt lisans verme ve patent konusunu ithal etme hakkı olmadığı, ancak kamu yararı düşüncesiyle ithale yetkili kılınabileceği belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, zorunlu lisans sebebiyle patent sahibi ile lisans alan arasında doğan güven ilişkisinin patent sahibi tarafından ihlal edilmesi halinde, lisans alana lisans bedelinden indirim yapılmasını talep edebilme hakkı verilmiştir.

MADDE 134- Madde ile, ek patentte zorunlu lisansın kapsamı düzenlenmiştir. Zorunlu lisans, lisansın kabul tarihinde mevcut bulunan patentin eklerini de kapsamaktadır. Zorunlu lisansın verilmesinden sonra, patent için yeni ek patentler verilmişse ve bunlar lisans konusu patentle aynı kullanım amacına hizmet etmekteyse, lisans alan, mahkemeden bu eklerin de zorunlu lisans kapsamına dahil edilmesini isteyebilecektir.

MADDE 135- Madde ile, zorunlu lisansın devrinin geçerli olabilmesi için gerekli şartlar düzenlenmiştir. Zorunlu lisansın işletme ile birlikte devredilmesi gerekir. Ayrıca, işletmenin, lisansın değerlendirildiği kısmının devredilmesi durumunda da zorunlu lisans devrolunabilir. Zorunlu lisansın, patent konularının bağımlılığı gerekçesiyle verilmesi halindeyse lisans, bağımlı patentle birlikte devredilecektir.

MADDE 136- Madde ile, sonradan ortaya çıkan ve değişikliği haklı kılan sebeplerin varlığı halinde, tarafların zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını talep edebileceklerine ilişkin hüküm getirilmiş ve zorunlu lisansın sona erdirilme şartları düzenlenmiştir.

MADDE 137- Madde ile, aksi zorunlu lisans hükümlerinde belirtilmedikçe, sözleşmeye dayalı lisansla ilgili hükümlerin zorunlu lisansa da uygulanabilmesi öngörülmüştür.

MADDE 138- Maddenin birinci fıkrasında, patentin mahkeme tarafından hükümsüz sayılmasına ilişkin haller belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, mahkemenin, patente ilişkin olarak patentlenebilirlik şartları, buluş konusunun yeterince açık ve tam olarak açıklanmaması ve patent konusunun başvurunun ilk halinin kapsamını aşması nedenleriyle açılan hükümsüzlük davasında, Enstitü tarafından yerine getirilmesi gereken tüm yollar tükenmeden karar veremeyeceğine dair hüküm getirilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, patent sahibinin patent isteme hakkına sahip olmadığına ilişkin davanın buluşu yapan veya halefleri tarafından açılabilmesi düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, kısmi hükümsüzlük durumuna ilişkin hukuki sonuçlar düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında, hükümsüzlük davasının ne zaman açılabilmesi düzenlenmiştir. Buna göre, bir patent işlemde olduğu sürece veya işlemde kalkmışsa bile patent hakkı sona erdikten (koruma süresinin bitimi veya patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi veya yıllık ücretin ödenmemesi) sonraki beş yıl içinde dava açılabilir. Bu süre, patentin ileriye yönelik devam edebilecek etkisinin olacağı düşünülerek verilmiştir. Ayrıca maddede hükümsüzlük davasının, dava açıldığında sicilde patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılabilmesi belirtilmiştir. Bu hüküm, patent başvurusu veya patent işlemde iken bir hak

sahibi değişikliği olması durumunda, hükümsüzlük davasında davalının kim olacağını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında, patentin hükümsüzlüğünün kimler tarafından talep edilebileceği belirtilmiştir.

Maddenin yedinci fıkrasında ise patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kararın, söz konusu patente ek olarak yapılan patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmayacağı, ek patentin özelliğinden dolayı asıl patentten daha sonra yapılan bir geliştirme, yenilik olması nedeniyle bağımsız patente dönüştürülerek varlığını sürdürebilme imkânının tanınması amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 139- Madde ile, hükümsüzlük kararının etkileri düzenlenmekte olup, hükümsüzlük kararının geçmişe etkili olduğu belirtilmiştir. Bu hükmün nedeni, hükümsüzlük durumunda, patent hakkı ile elde edilen olası haksız kazancın ortadan kaldırılmasıdır.

Maddenin ikinci fıkrasında, patent sahibinin kötüniyetli olması halinde, hükümsüzlüğün geriye dönük etkisinin hangi durumları etkilemeyeceği düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, patent sahibinin ağır ihmalinin veya kötüniyetli olması halinde, hükümsüzlük kararından önce yapılmış ve uygulanmış lisans veya diğer sözleşmeler kapsamında ödenmiş bedelin iade edilebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise, patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş kararın sadece davanın taraflarına değil herkese karşı hüküm doğuracağı vurgulanmıştır.

MADDE 140- Maddenin birinci ve ikinci fıkrasında, patent hakkının hangi durumlarda sona ereceği ve sona ermenin hukuki etkisi belirtilmiştir.

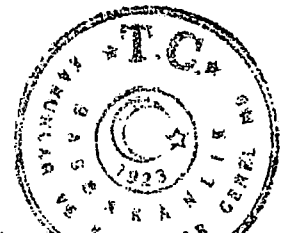
Maddenin üçüncü ila yedinci fıkralarında, patent sahibinin patent hakkından vazgeçme hakkı, vazgeçmenin istisnaları ve patent hakkından kısmi vazgeçmenin patent hakkına etkisi ile ilgili hükümler düzenlenmiştir.

MADDE 141- Patent hakkının, patentle korunan buluşun başkaları tarafından kullanılmasını engelleyen bir tekel hakkı olması nedeniyle, hangi fiillerin bu hakka tecavüz sayılacağına ilişkin bir düzenleme yapılması gereğinden yola çıkılarak, maddede, patentin sağladığı hakka tecavüz sayılan fiiller sayılmış ve hangi şartlar altında bu konuda dava açılabilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, usul patentleri ile ilgili haklara ilişkin olup, patent konusu usulle elde edilen ürünün veya maddenin yeni olması veya aynı özellikleri taşıyan ürünün veya maddenin patentli usulle elde edilmiş olma olasılığının yüksek olmasına rağmen patent sahibinin bunu tespit edememiş olması durumu dikkate alınarak, bu ürünün veya maddenin, patent verilmiş usulle elde edildiği kabul edilmiştir. Böyle bir durumda, ispat yükümlülüğünün, aksini savunan kişiye ait olacağı belirtilmiştir. Aksini savunma yükümlülüğü getirilmiş olan davalının, bu durumda, üretim ve işletme sırlarını koruyabilmesine imkân sağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, patent veya faydalı model başvuru işlemleri devam ederken, başvurunun yayımlandığı tarihten itibaren, buluşa vaki tecavüzlerden dolayı hukuk davası açılabilceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin son fıkrasında, patent veya faydalı model başvurusuna ilişkin nihai karardan önce, mahkemenin tecavüz olup olmadığına ilişkin olarak karar veremeyeceğine dair hüküm getirilmiştir.

MADDE 145- Maddenin birinci fıkrasında, patentler için düzenlenmiş hükümlerin, aksi belirtilmedikçe ve faydalı modelin özelliği ile çelişmedikçe, faydalı modeller için de uygulanacağı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, aynı buluş için aynı kişiye aynı koruma kapsamıyla birden fazla belge verilmeyeceği düzenlenmiştir.

MADDE 146- Madde ile, süreye ilişkin ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmış ve süreye uymamanın yaptırımı belirlenmiştir. Söz konusu süre, sadece sınai mülkiyet haklarına ilişkin Enstitü nezdinde gerçekleştirilecek işlemlere ilişkindir. Bu husus tereddütleri gidermek adına özellikle vurgulanmıştır. Zira Kanunda sınai mülkiyete ilişkin işlemler sadece Enstitü nezdinde yapılanlarla sınırlı değildir. Bu bağlamda maddede yer alan iki aylık süre, Enstitü nezdinde yapılacak işlemlere ilişkin olup ayrıca bir süre belirtilmediği hallerde uygulanacaktır.

MADDE 147- Sınai mülkiyet hakkının birden çok kişiye ait olması durumunda, işlemlerin kimler tarafından yürütüleceği, tebligatın hak sahiplerinin tamamına mı yoksa herhangi birine mi yapılacağı gibi sorunları çözmek amacıyla ortak temsilcilik müessesesi öngörülmüştür. Hükme göre birden çok hak sahibinin söz konusu olduğu durumlarda, hakkı sona erdirecek olan geri çekme ve vazgeçme işlemleri saklı kalmak üzere, Enstitü nezdindeki işlemler ya atanacak bir marka veya patent vekili aracılığıyla ya da hak sahiplerinden biri arasından seçilecek ortak temsilci tarafından yürütülebilecektir. Muhatabın tek kişi olması istendiğinden ortak temsilci belirtilmediği durumlarda başvuru formunda adı geçen ilk hak sahibinin ortak temsilci olarak kabul edileceği açıkça düzenlenmiştir.

MADDE 148- Uygulamada kötüniyetli birden çok devir yapılması durumlarıyla karşılaşılması, bu durumun hak kayıplarına neden olması, hak sahipliği konusunda tereddütlerin ortaya çıkması gibi nedenlerle, sınai mülkiyet hakkının devri için resmi yazılı şekil, bir geçerlilik şartı olarak öngörülmüştür.

Madde ile, sınai mülkiyet hakkının birden fazla sahibi olması ve paydaşlardan birinin payını üçüncü bir kişiye satması durumunda, diğer paydaşların kanuni önalım hakkı bulunduğu kabul edilmiştir. Önalım hakkının kullanılmasına ilişkin usul de maddede düzenlenmiştir. Buna göre, satış yapılana kadar satışı yapan paydaşa yöneltilecek olan önalım hakkı, satış yapıldıktan sonra payı devralan üçüncü kişiye karşı kullanılabilir. Payı devralanla önalım hakkı sahibinin devir konusunda anlaşamamaları durumunda uyuşmazlık, mahkeme tarafından çözülecektir.

Çalışanların buluşlarına ilişkin hak talebinde bedele ilişkin sözleşme hükümleri saklı kalmak kaydıyla sicile kaydedilmeyen hukuki işlemlerin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceği hüküm altın alınmıştır. Bu bağlamda geçerli bir hukuki işlem sicile kaydedilmediği sürece iyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurmayacaktır.

Madde ile ayrıca, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı hakkının lisans, devir, intikal, haciz ve benzeri hukuki işlemlere konu olamayacağı ve teminat olarak gösterilemeyeceği düzenlenmiştir.

MADDE 149- Madde ile, sınai mülkiyet hakkı tecavüze uğrayana hak sahiplerinin dava yoluyla hangi taleplerde bulunabileceği düzenlenmiştir. Maddede ayrıca, tecavüzün devamını önlemek için tedbir alınabileceği birinci fıkranın (f) bendinde belirtilmiş ve örnek kabilinden bu tedbirlerin neler olabileceği sayılmıştır. Özel olarak düzenlenen bu tedbirler sınırlı sayıda olmayıp, somut durumun gereklerine göre başkaca tedbirlere de hükmedilebilmesi mümkündür.

MADDE 150- 551 ve 554 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde olmakla birlikte 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede olmayan tazminatın indirilmesine ilişkin düzenleme yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan hükmün uygulanması halinde, hakkı kullanan ile kullanmayan hak sahiplerinin alacakları tazminat miktarları arasında farklılık ortaya çıkacak ve bu durum adalet duygusunu zedeleyecektir. Son durumda, tazminatın, hakkın bir başka şekilde hukuka uygun olarak kullanılması halinde elde edilecek bedel nispetinde indirilmesi yaklaşımından vazgeçilmiştir.

Tazminat hukukunun genel prensibinin kusur şartı olması sebebiyle önceki düzenlemelerde yer alan kusur kelimesinin gereksiz olduğu düşünülmüş ve metinde kusur kelimesine yer verilmemiştir.

Önceki düzenlemelerde yer alan “hakkın kötü şekilde kullanılması” ibaresi ile esasında hakkın değil, ürün ve hizmetlerin kötü şekilde kullanılması ifade edilmek istendiği için ifade, amaca uygun şekilde düzeltilerek metne dahil edilmiştir.

MADDE 151- Maddede yoksun kalınan kazanç ve bu kazancın nasıl hesaplanacağı düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen hesaplama metotları arasında, önceki düzenlemelerde yer alan “hakkın kullanılması ile” ibareleri alınmamıştır. Önceki düzenlemede, tecavüz suretiyle yapılan satışlardan elde edilen kazanç, markanın katkısı oranında tazminata hükmedilmekte ve bu durum, oldukça düşük tazminatlara hükmedilmesine yol açmaktaydı. Türk Ticaret Kanununun haksız rekabete ilişkin hükümlerinin, tecavüz edilerek elde edilen net kazancın hak sahibine verilmesini sağlayacak şekilde düzenleme getirmesi nedeniyle uygulamada sınai mülkiyet hakkı sahipleri, sınai mülkiyet hakkı koruması yerine haksız rekabet korumasını tercih etmekteydi. “Hakkın kullanılması ile” ibaresine metinde yer verilmeyerek hüküm, Türk Ticaret Kanunu ile uyumlu şekilde düzenlenmiş, metinden “tecavüz suretiyle elde edilen gelire sadece sınai mülkiyet hakkının sağladığı katkı” anlamının çıkmaması gerektiği düşünülmüş, ayrıca AB direktifinde de “hakkın kullanılması ile” ibaresine karşılık gelecek ifade bulunmadığı gözetilerek anılan ibarelere fıkra da yer verilmemiştir. Yapılan düzenleme ile davaların ve tazminat sorumluluğunun daha etkin hale getirilmesi amaçlanmıştır. Yine fıkranın (c) bendine göre yapılacak hesaplama sonucu hükmedilecek tazminatta dikkate alınacak kazancın “net kazanç” yani “kâr” olduğu vurgulanmıştır.

Önceki düzenlemelerde yer almamasına rağmen yoksun kalınan kazancın belirlenmesinde ihlalin nitelik ve boyutunun da dikkate alınması gerektiği düşünülmüş olup, maddenin üçüncü fıkrasında bu yönde düzenleme yapılmıştır. Örneğin, bir markanın birebir taklit edilmesinde ihlal ağır olacağı için bu durum tazminatta artırım sebebi olabileceken sadece karıştırılma tehlikesi olan bir işaretin kullanılması sebebiyle ihlal oluşması halinde ise bu durum indirim sebebi olabilecektir.

MADDE 152- Madde ile, hakkın tükenmesi ilkesi düzenlenmiştir. Sınai mülkiyet hakkına konu malların hak sahibi veya onun izni ile bir başkası tarafından ilk defa piyasaya sunulmasından sonra, piyasaya sunulan mallarla sınırlı olarak hakkın tükeneceği ve hak sahibinin sınai mülkiyet hakkına konu mallarla ilgili fiillere, maddenin markalara ilişkin ikinci fıkra hükmü saklı kalmak üzere, müdahale edemeyeceği sonucu benimsenmiştir. Uygulamadaki ve doktrindeki tereddütleri gidermek amacıyla hakkın tüketilmesinin yalnız piyasaya sunulan ürünlerle sınırlı olduğu, “bu” sözcüğü ile belirtilmiştir.

Önceki düzenlemelerde ulusal tükenme ilkesi benimsenmiş iken, söz konusu metinlerde yer alan “Türkiye’de” ibaresine Kanunda yer verilmeyerek uluslararası tükenme tercih edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası ile, tükenme ilkesine marka hakkı bakımından istisna getirilmiş, marka hakkı sahibine, tükenme kapsamındaki ürünlerin üçüncü kişiler tarafından değiştirilerek ya da kötüleştirilerek kullanılmasını engelleme hakkı tanınmıştır.

MADDE 153- Madde ile, kişisel amaçlı her türlü kullanım ya da elde bulundurma tecavüz kapsamı dışına çıkarılırken, zarardan dolayı kendisine tazminat ödenmiş hak sahibinin el koymaması nedeniyle tazminat ödeyen kişi tarafından piyasaya sürülmüş ürünleri ticari amaçla kullanan kişiler de kapsam dışında tutulmuştur.

MADDE 154- Uygulamadaki ve doktrindeki tereddütleri gidermek amacıyla tecavüzün mevcut olmadığına ilişkin davanın açılmasından önce hak sahibine “girişimlerin” hakka tecavüz teşkil edip etmediğinin sorulması ve bildirim bir zorunlu başvuru yolu olarak öngörülmüştür. Bu yolla mahkemelerin işyükünün azaltılması ve uyuşmazlıkların yargılama olmaksızın giderilmesi amaçlanmıştır. Öte yandan önceki düzenlemelerde yer alan “noter aracılığıyla” ibaresi metne alınmamıştır. Noter aracılığı ile ihtarın, yurtiçinde yerleşim yeri bulunmayan kişiler bakımından uygulamada ciddi sorunlara yol açtığı tespit edildiğinden, önceki düzenlemelerde yer alan ve bildirimin şeklini belirten “noter aracılığıyla” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır. Noter aracılığıyla ihtar, özellikle uluslararası tebliğlerde bürokrasiyi arttıran ve çoğu halde ihtarı imkânsızlaştıran bir yöntemdir. Bu haliyle, ihtarın herhangi bir şekilde yapıldığının veya tüm çabalara ve farklı yolların denenmesine rağmen yapılamadığının ispatlanması halinde davanın açılabilmesine olanak tanınmıştır.

MADDE 155- Madde, sınai mülkiyet haklarına ilişkin yürürlükteki Kanun Hükmünde Kararnamelerden yalnız 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede bulunan bir maddedir. Doktrindeki görüşler ve yargı kararları ışığında, anılan düzenlemenin markalar ve tasarımlar için de uygulanması gerektiği sonucuna varılmıştır. Maddeyle, başkasının sınai mülkiyet hakkına tecavüz ettikleri tespit edilen kişilerin, o sınai mülkiyet hakkından daha sonraki bir tarihte kendi adlarına yapılan tescile dayanmalarının önü kapatılmıştır. Sonraki tarihli tescil, bir hukuka uygunluk nedeni olarak kabul edilmemiştir. Böylece aradaki kullanımların şartları gerçekleşmişse hakka tecavüz oluşturacağı ve her ne kadar davalı taraf adına tescil mevcut olsa da bu dönemdeki kullanım için de şartları varsa tazminat sorumluluğunun doğacağı kabul edilmiştir.

MADDE 156- Madde ile, Enstitüye karşı Kanun kapsamında açılacak davalarda kesin yetkili mahkemelerin Ankara mahkemeleri olduğu kabul edilmiş, üçüncü kişilerin kendi aralarında açacakları davalar için ise özel yetki kuralları benimsenmiştir.

MADDE 157- Madde ile, uygulamada, zamanaşımı konusunda ortaya çıkabilecek tereddütler düşünülerek Kanun kapsamından doğan özel hukuka ilişkin uyuşmazlıklarda, Türk Borçlar Kanununun zamanaşımına ilişkin hükümlerinin uygulanacağı açıkça belirtilmiştir.

MADDE 158- İnhisari lisans sahiplerinin, lisans verenin açabileceği davaları, doğrudan ve kendi adlarına açma hakları bulunmasına karşın, inhisari olmayan lisans sahipleri ancak maddenin ikinci fıkrasındaki prosedürü işlettikten sonra kendi adlarına dava açabileceklerdir. İnhisari olmayan lisans sahibinin hakları lisans veren karşısında sınırlıdır. Lisans veren başkalarına lisans hakkı verebileceği gibi kendisi de hakkı doğrudan kullanabilir. İnhisari olmayan lisans alanın hakkı müdahaleci olmaktan ziyade kullanmaya ilişkindir. Lisans veren sınai mülkiyet hakkıyla ilgili ticari tercih ve politikalarını, dava açıp açmamak dahil, kendisi tespit edecektir. Bu nedenle tarafların iradelerinin uyuşması durumunda,

sözleşme ile inhisari olmayan lisans alanın dava açma yetkisinin sınırlandırılmasına imkân tanınmıştır. Yine yapılan değişiklikte, inhisari olmayan lisansın niteliğine uygun düşecek şekilde, lisans alanın kendi adına açacağı dava, lisans alanın menfaatlerinin gerektirdiği ölçü ile sınırlandırılmıştır.

Noter aracılığı ile ihtarın, yurtiçinde yerleşim yeri bulunmayan kişiler bakımından uygulamada ciddi sorunlara yol açtığı tespit edildiğinden, önceki düzenlemelerde yer alan ve bildirimin şeklini belirten “noter aracılığıyla” ibaresi, yürürlükten kaldırılmıştır. Noter aracılığıyla ihtar, özellikle uluslararası tebliğlerde bürokrasiyi arttıran ve çoğu halde ihtarı imkânsızlaştıran bir yöntemdir. Bu haliyle, ihtarın herhangi bir şekilde yapıldığının veya tüm çabalara ve farklı yolların denenmesine rağmen yapılamadığının ispatlanması halinde davanın açılabilmesine olanak tanınmıştır.

6100 sayılı Kanunun 397 nci maddesi kapsamında ihtiyati tedbir talebinde bulunan kişinin tamamlayıcı prosedürü işletmesi ve iki haftalık süre içerisinde esasa ilişkin dava açması gereklidir. Bu davanın açılmaması halinde ihtiyati tedbir kararı kendiliğinden ortadan kalkmaktadır. İkinci fıkrada ise dava açılabilmesi için üç aylık süreyi içeren uzun bir prosedüre yer verilmiştir. İhtiyati tedbir talebinde bulunan lisans alanın tedbir koydurma hakkının işlevsel hale getirilmesi ve tedbirin kendiliğinden ortadan kalkmasının önlenmesi için, ikinci fıkra prosedürünün dava açıldıktan sonra tamamlanmasına imkân sağlanarak, maddenin üçüncü fıkrası 6100 sayılı Kanunla uyumlu hale getirilmiştir.

MADDE 159- Maddede 6100 sayılı Kanun kapsamında verilebilecek tedbirlere yenileri eklenerek sınai mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasının ve verilecek hükmün etkinliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Mevcut Kanun Hükmünde Kararnamelerden ayrılarak ikinci fıkranın (b) bendinde değişiklik yapılmıştır. Değişiklikle, tecavüze konu ürünlerin üretiminde münhasıran kullanılan vasıtalarla el konulması, nakil araçları vs. gibi diğer vasıtalarla el konulmasının önüne geçilmesi, böylece ihtiyatı tedbirin kapsamının netleştirilmesi ve korumanın hakkın kapsamını aşacak şekilde genişletilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 160- Madde ile, Enstitü nezdinde işlem yapabilecek kişiler ile Enstitü tarafından yapılacak tebligatlar düzenlenmiştir. Yurtiçinde yerleşim yeri bulunmayan kişilerin vekille temsil edilmeksizin bizzat yapmış oldukları işlemlerin yapılmamış sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu madde ile, Enstitünün tebligat aşamasında yaşadığı sorunları çözmek için yeni bir tebligat usulü öngörülmüş, tebligat yapılacak kişinin onayı alındıktan sonra bu yolla tebligatın yapılacağı açıkça düzenlenmiştir. Böylece ilgililerin de tebligatlardaki gecikme nedeniyle hak kayıpları yaşamalarının önüne geçilmiştir. Maddeye göre, muhatabın önceden kabul etmesi şartıyla tebligat elektronik ortamda yapılabilecektir. Düzenlemeye göre belge ilgili kişilerin elektronik posta kutusuna koyulacak ve kişinin elektronik posta kutusuna giriş yaptığı tarih tebliğ tarihi sayılacaktır. Birden çok vekille çalışan tüzel kişilerin posta kutularının tüm vekiller için ortak olması halinde posta kutusuna konulan belgenin tebliğ tarihi, vekillerden herhangi birinin belgenin elektronik posta kutusuna konulmasını takiben elektronik posta kutusuna girdiği tarihtir. Ancak ilgili kişinin elektronik posta kutusuna giriş yapmaması halinde, belgenin elektronik posta kutusuna Enstitü tarafından konulduğu tarihi izleyen onuncu günün sonunda belge tebliğ edilmiş sayılacaktır.

Diğer taraftan ilanen tebligatlar, Bülten üzerinden yapılacaktır.

MADDE 161- Madde ile, birinci fıkrada sınai mülkiyet hakkının verilmesi ya da tescili aşamasındaki ücret düzenlenmiş iken, ikinci fıkrada hakkın kazanılmasından sonra gerçekleştirilebilecek işlemlere ilişkin ücretler düzenlenmiştir. Patentlere ilişkin yıllık ücretler niteliği itibarıyla farklı olduğu için Dördüncü Kitap içinde ayrıca düzenlenmiştir.

MADDE 162- Madde ile, daha önce normatif olarak düzenlenmemiş ancak yargı kararları ile istikrar kazanan fiili durum pozitif hukuki dayanağa kavuşturulmuş, Enstitünün sınai mülkiyet haklarına ilişkin verdiği kararların iptali ve hükümsüzlük istemli davalarda verilen kararların ve bu kararların ferilerinin kesinleşmedikçe icra edilemeyeceği düzenlenmiştir.

MADDE 163- Madde ile, suça konu eşyaların depolanmasına ve muhafazasına ilişkin sorunların çözümüne yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE 164- Madde ile, belirtilen maddelerde yer alan sınai mülkiyet haklarına ilişkin düzenlemelerin, geleneksel ürün adları bakımından da uygulanacağı ifade edilmiştir. Bu yolla tekrardan kaçınılması amaçlanmıştır.

MADDE 165- Madde ile, Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerin Enstitü tarafından hazırlanıp yürürlüğe konulması öngörülmüştür.

MADDE 166- Madde ile, Türkiye’de sınai mülkiyet alanındaki akademik çalışmaların desteklenmesi ve yurtiçinde ve yurtdışında kişi ve kuruluşlara eğitim verilmesi gibi ihtiyaçlara daha kapsamlı bir şekilde cevap verilebilmesi amacıyla Enstitünün görevleri yeniden düzenlenmiştir. Madde ile ayrıca, Enstitünün teşkilat yapısında meydana gelen değişikliklerin Enstitünün görevlerine yansıtılması amaçlanmıştır.

MADDE 167- Madde ile, Enstitünün Danışma Kurulu, bakanlıkların ve kurumların teşkilat yapısında meydana gelen değişiklikler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 168- Madde ile, fikri mülkiyet haklarına ilişkin eğitim, danışmanlık ve araştırma faaliyetlerini yürütmek amacıyla Fikri Mülkiyet Hakları Eğitim Merkezi kurulmasına, bu Merkezin görevlerine, oluşumuna ve işleyişine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Söz konusu Eğitim Merkezi bünyesinde oluşturulan Yürütme Kurulunda, telif hakları ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin tüm paydaşların temsil edilmesi ve Telif Hakları Genel Müdürlüğü ve Enstitüyü temsilen katılan üyelerin yanı sıra fikri mülkiyet hakları alanında uzman hâkim, öğretim üyesi, marka veya patent vekili, ilgili sektör temsilcilerinin de üye olarak yer alması sağlanmıştır. Madde ile ayrıca, Yürütme Kurulu ve eğitim merkezlerinin çalışma usul ve esasları, sekreteryaya hizmetleri, yapılan hizmetler karşılığında alınan ücretler, eğitim faaliyetlerine ilişkin konular ve diğer hususların Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Enstitü tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.

MADDE 169- Madde ile, Endüstriyel Tasarımlar Dairesi Başkanlığının adı Tasarımlar Dairesi Başkanlığı olarak değiştirilmektedir. Mevcut durumda birim bünyesinde tescil edilen sınai mülkiyet hakkının sadece endüstriyel yolla üretilen tasarımlar olmaması ve 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin sadece endüstriyel yolla üretilen tasarımlar değil tüm tasarımlarla ilgili hükümler içermesi ayrıca söz konusu Kanun Hükmünde Kararnamenin tanımlar maddesinde yer alan ibarelerin “tasarım”, “tasarımcı” şeklinde düzenlenmiş olması nedeniyle birimin adı “Tasarımlar Dairesi Başkanlığı” olarak değiştirilmiştir.

Yine aynı şekilde Enstitünün ana hizmet birimlerinden biri olan Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığının adı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı olarak değiştirilmiştir. Mevcut durumda Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığının işyükü çok büyük bir oranda AB ile ilgilidir. Enstitü hali hazırda Avrupa Birliği Müzakereleri 7. Faslı olan Fikri Mülkiyet Hukuku faslının eşbaşkanlığını yürütmektedir. 2011 yılında AB Bakanlığı

kurulmuş olup Enstitünün bağlı olduğu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında da Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü şeklinde bir yapılanma söz konusudur. Enstitü ve adı geçen birimin AB ile ilgili görevlerinin önemi ve Enstitünün bağlı olduğu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının organizasyon yapısına uyum sağlanması açısından birimin adı değiştirilmiştir.

Bununla birlikte yeniden düzenlenen görev tanımları ve sorumluluk kapsamı dikkate alındığında yeni kurulan Yenilik ve Tanıtım Dairesi Başkanlığının da Enstitü'nün ana hizmet birimleri arasında değerlendirilmesi gerektiği mülahazası ile maddede düzenleme yapılmıştır.

İlgili mevzuat kapsamında ülkemizde doğal ürünler, gıda maddeleri, tarım, maden ve el sanatları ürünleri ile sanayi ürünlerinin sınai mülkiyet haklarından biri olan coğrafi işaret olarak tescil edilmesi ve korunması alanında son dönemde yaşanan gelişmeler, coğrafi işaretli ürünlerin ülke ekonomisine katkıları, başvuru sayılarındaki artışlar ve konunun artan önemine binaen, bu konudaki işlem ve uygulamaların daha etkin ve verimli bir şekilde yapılması için coğrafi işaretlerle ilgili işlemlerin ayrı bir birim yapılanması şeklinde yürütülmesi amaçlanmaktadır.

Madde ile ayrıca, Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı ayrı bir ana hizmet birimi olarak ihdas edilmiştir.

MADDE 170- Madde ile, ana hizmet birimlerinden olan Endüstriyel Tasarımlar Dairesi Başkanlığının adı, Tasarımlar Dairesi Başkanlığı olarak değiştirilmiş, birimin görev tanımının Kanunda yer alan diğer ana hizmet birimlerinin görev tanımları ile uyumlu hale getirilmesi gereği dikkate alınarak düzenleme yapılmıştır.

MADDE 171- Madde ile, ana hizmet birimlerinden olan Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığının adının Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı olarak değiştirilmesi sonucunda birimin ismi ile uyumlu olacak ve Avrupa Birliği ile ilgili işleri de görevler kapsamında belirtecek şekilde düzenleme yapılmıştır.

MADDE 172- Madde ile, Enformasyon, Dokümantasyon ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının bölünmesiyle oluşturulan Yenilik ve Tanıtım Dairesi Başkanlığının görevleri, sınai mülkiyet birikiminin tespit edilmesi, yenilik destek, bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri gibi hususları da kapsayacak şekilde düzenlenmiştir.

Madde ile ayrıca, ayrı bir birim olarak yapılması öngörülen Coğrafi İşaretler Dairesi Başkanlığı ve Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığının görevleri düzenlenmiştir.

MADDE 173- Madde ile, Enstitünün yardımcı hizmet birimlerinin adlarında değişiklik olması nedeniyle düzenleme yapılmıştır.

Enstitünün elektronik başvuru alan bir kurum olması, sicil ve kayıtların elektronik ortamda tutulması ve kağıtsız ofise geçiş hedefi dikkate alındığında Enstitünün bilgi ve bilişim teknolojilerine en çok ihtiyaç duyan Kurumlardan biri olduğu açıkça görülecektir. Bunun yanında Enstitünün en önemli görevlerinden biri de bilinçlendirme ve tanıtım faaliyetleridir. Enformasyon, Dokümantasyon ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının birbirinden farklı görevleri bünyesinde bulundurması birimin insan kaynağı kapasitesinin verimli bir şekilde kullanılamaması sonucunu doğurmaktadır. Bu amaçla Enformasyon, Dokümantasyon ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı söz konusu görevlerin ve işlerin daha sağlıklı ve düzenli bir şekilde yürütülmesi amacıyla "Yenilik ve Tanıtım" ile "Bilgi İşlem" olmak üzere iki ayrı Daire Başkanlığı şeklinde düzenlenmiştir. Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı da görev tanımları dikkate alınarak yardımcı hizmet birimleri arasında düzenlenmiştir.

Bunun yanında İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının adı 5018 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi gereğince Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı olarak yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 174- Madde ile, adı değiştirilen Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri arasından mali hükümlere ilişkin hususlar 5018 sayılı Kanun gereğince çıkarılmış, birimin görevleri kütüphane hizmetlerini de içerecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 175- Madde ile, Enformasyon, Dokümantasyon ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının bölünmesiyle oluşturulan Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının görevleri, Enstitünün uygulamaya yönelik ihtiyaçlarını karşılayacak, sınai mülkiyet alanında bilişim teknolojilerinin en etkin düzeyde kullanımına imkân verecek ve teknolojik gelişmeleri kolayca takip edebilecek şekilde düzenlenmiştir.

MADDE 176- Madde, 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun günün şartlarına uygun hale getirilmesi, 5436 sayılı Kanun ile kurulan Strateji Geliştirme Müdürlüğünün daire başkanlığı şeklinde yapılandırılarak Enstitünün kurumsal yapısında bütünlük sağlanması amacına yönelik düzenlemeler öngörmektedir.

MADDE 177- Madde ile, Hukuk Müşavirliği biriminin görevleri Enstitü ihtiyaçları ile 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 178- Madde ile, 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun günün şartlarına uygun hale getirilmesi, Strateji Geliştirme Müdürlüğünün daire başkanlığı şeklinde yapılandırılmasından sonra Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

MADDE 179- Madde, 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun günün şartlarına uygun hale getirilmesi ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla düzenlenmiştir. Madde ile ayrıca, Enstitü Yönetim Kurulu üyeliğine atanma şartlarında değişiklik yapılmıştır.

MADDE 180- Madde ile, uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesi aşamasında yaşanabilecek insan kaynakları sıkıntısını aşmak amacıyla sözleşmeli uzman çalıştırılmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE 181- Madde ile, marka veya patent vekili olabilme şartları, günün şartları ve uygulamadaki aksaklıklar dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir. Bu yolla marka veya patent vekillerinin yaptıkları işlemlerde kalitenin artırılması ve hataların azaltılması amaçlanmıştır.

MADDE 182- Madde ile, günün şartları, uygulamadaki aksaklıklar ve vekiller hakkındaki olumsuz eleştiriler dikkate alınarak marka veya patent vekillerine disiplin sorumluluğu getirilmiştir. Bu yolla marka veya patent vekillerinin yaptıkları işlemlerde kalitenin artırılması ve hataların azaltılması amaçlanmıştır.

MADDE 183- Madde ile, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenecek ve iptal edilecek kadrolara ilişkin düzenleme yapılmıştır. Enstitünün marka ve patent uzmanlığı ile marka ve patent uzman yardımcılığı kadroları iptal edilerek bu kadrolar yerine tek bir isim

altında Sınai Mülkiyet Uzmanı ve Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcısı kadroları ihdas edilmiştir.

MADDE 184- Madde ile, Kanunla kadroları iptal edilen daire başkanı kadrosunda bulunan personelin müşavir kadrosuna atanacağı belirtilmiş ve bu şekilde müşavir kadrosuna atanmış bulunanların atanma sonucunda özlük haklarında kayıp olmaması için düzenleme yapılmıştır.

MADDE 185- Madde ile, “endüstriyel tasarım” ibaresi “tasarım” şeklinde değiştirildiğinden mevzuatta ifade birliği sağlanması için 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun ilgili maddesinde değişiklik yapılmıştır.

MADDE 186- Madde ile, endüstriyel tasarım ibaresi tasarım olarak değiştirildiği için yeni düzenlemenin Harçlar Kanunu ile uyumunun ve mevzuatta ifade birliğinin sağlanması amacıyla 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifede değişiklik yapılmış ve geleneksel ürün adları bu tarifeye eklenmiştir. Madde ile ayrıca, Harçlar Kanununda yer alan “marka tescil belgesi düzenleme harcı” ve “coğrafi işaret tescil belgesi ve sicil kayıt harcı” ibareleri “marka tescil harcı” ve “coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescil ve sicil kayıt harcı” şeklinde değiştirilerek Kanunun tescile ilişkin hükümleriyle uyumlu hale getirilmiştir. Ayrıca, Harçlar Kanunun ilgili bentlerinde Kanuna uygun ifade düzeltmeleri yapılmıştır.

MADDE 187- Madde ile, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda Sınai Mülkiyet Uzmanı ve Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcılarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE 188- Madde ile, yürürlükten kaldırılan mevzuat düzenlenmiştir.

Birinci fıkrada Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu, Enstitü organları arasından çıkartılmıştır. Fıkra ile ayrıca, coğrafi işaretlerle ilgili işlemlerin ayrı bir birim altında yürütülmesi amaçlandığından bu işlemleri yürütme görevi, Markalar Dairesi Başkanlığının görevleri arasından çıkarılarak, 5000 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

İkinci fıkrada 5147 sayılı Kanunun ceza hükümlerine ilişkin 39 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Üçüncü fıkrada ise 551, 554, 555 ve 556 sayılı kanun hükmünde kararnameler yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- Madde ile, sınai mülkiyet haklarında yaşanması muhtemel sorunları önlemek amacıyla geçiş hükümleri öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasında, 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki patentler hakkında aynı maddenin uygulanmasına devam edileceği öngörülmüştür.

551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 4 üncü maddesi uyarınca tıbbi ve veteriner ilaç üretim usullerine patent belgesi ile sağlanan korumaya ilişkin getirilen geçiş süreleri, ülkemizin de onaylayarak katıldığı TRIPS’in 65 inci maddesinin birinci, ikinci dördüncü fıkraları maddeleri ile gelişmekte olan ülkelere tanınan geçiş süreleri ile uyumludur. TRIPS’in 70 inci maddesinin sekizinci fıkrası, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarih olan 1/1/1995 tarihinde ülkelerde ilaç ürünlerinin patent korumasının bulunmaması halinde bu tür buluşlar için patent başvurularının yapılabilmesinin sağlanmasını öngörmektedir. Bu hüküm çerçevesinde, 1/1/1995 tarihinden itibaren ilaç ürünlerine dair buluşlara ilişkin patent başvuruları kabul edilmiş, ancak, ilaç patentlerine sağlanan koruma 1/1/1999 tarihinden

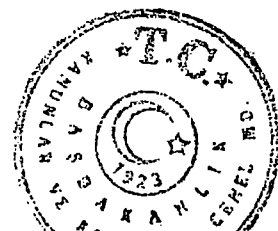
itibaren başlamıştır. Buna göre, başvuru tarihi 1/1/1999 tarihinden önce olan patentler için, başvuru tarihi ile 1/1/1999 tarihi arasında koruma sağlanmamıştır. Dolayısıyla, patentin koruma süresi başvuru tarihinden başlamak üzere yirmi yıl olduğundan, başvuru tarihi 1/1/1999 tarihinden önce olan patentler, yirmi yıllık korumadan, başvuru tarihi ile 1/1/1999 tarihi arasındaki sürede yararlanamamıştır.

Kanunda, önceki mevzuat hükümlerine göre verilmiş patent ve faydalı modeller için 99 uncu, 138 inci ve 144 üncü maddeler ile 113 üncü maddenin beşinci fıkrası ve 121 inci maddenin sekizinci fıkrası hariç olmak üzere bu Kanun hükümleri uygulanacağı düzenlenmiş ve buna göre koruma başlangıç tarihi başvuru tarihi olarak belirlenmiştir. Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki patentler için koruma başlangıç tarihi başvuru tarihinden sonraki bir tarih olarak belirlendiğinden; koruması 1/1/1999 tarihinde başlayan ve başvuru tarihi ile bu tarih arasında hakkindan yararlanamayan patentler için, bu Kanun uyarınca geriye doğru hak doğmasının önlenmesi amacıyla mülga düzenlemenin devam etmesi öngörülmüştür. Böylece, 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 4 üncü maddesinde yer alan, tıbbi ve veteriner ilaç üretim usulleri ve ürünlerine patent belgesi ile sağlanan korumanın, bu kapsamdaki patentler için 1/1/1999 tarihinde başlayacağına dair hükmün uygulanmasına devam edilecektir. Bu kapsamdaki patentlerin koruma süresi başvuru tarihinden başlamak üzere yirmi yıl olacak ancak, sağlanan koruma 1/1/1999 tarihinde başlayacaktır.

GEÇİCİ MADDE 2- Madde ile, Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girene kadar uygulamada boşluk oluşmaması için geçiş hükümleri öngörülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 3- Madde ile, suç eşyalarının imhasına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Anayasada yer alan ve evrensel nitelikteki “suçta ve cezada kanunilik” ilkesi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinde açık bir şekilde ifade edilmiştir. Bu hükme göre, kanunun açıkça suç saymadığı bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez. İdarenin düzenleyici işlemleri ile suç ve ceza konulamaz.

Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesinde, kanunun genel hükümlerinin; özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanacağı öngörülmüştür. Bu hüküm karşısında, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki Türk Ceza Kanununun genel hükümlerine uymayan hükümlerin uygulanma kabiliyeti kalmadığından uygulamada herhangi bir boşluğun doğmaması amacıyla, 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesinde, ilgili kanunlarda gerekli değişiklikler yapıncaya ve en geç 31/12/2008 tarihine kadar, genel düzenlemeye aykırı hükümlerin uygulanacağı öngörülmüştür. 551, 554, 555 ve 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelere 3/11/1995 tarihli ve 4128 sayılı Kanunla eklenen ve 22/6/2004 tarihli ve 5194 sayılı Kanun ile değiştirilen ceza hükümlerinde, suç tanımı yönünden, idari düzenleme olan Kanun Hükmünde Kararnamelerin diğer maddelerine yollama yapılmakla yetinilmiştir. Bu nedenle, cezada kanunilik ilkesine uyulmuş olmasına rağmen, idari düzenleme olan Kanun Hükmünde Kararname maddelerine atıfta bulunulduğundan, suçta kanunilik ilkesi yerine getirilmemiştir. Başka bir anlatımla, suç tanımı, idari düzenleme olan Kanun Hükmünde Kararnamelerde yer aldığından, Anayasanın 38 inci ve 91 inci maddeleri ile Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesi hükümlerine aykırılık söz konusudur. Diğer yandan, 1/1/2009 tarihine kadar söz konusu Kanun Hükmünde Kararnamelerin ceza hükmü içeren maddelerinin, Türk Ceza Kanununun genel hükümleri ile uyumlaştırılması için gerekli kanuni düzenlemeler yapılmadığından, Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesi uyarınca, Türk Ceza Kanununun genel hükümleri, 1/1/2009 tarihinden itibaren söz konusu Kanun Hükmünde Kararnamelere 4128 sayılı Kanun ile eklenen suçlar hakkında da uygulanacaktır.

Bu çerçevede, suçta ve cezada kanunilik ilkesinin düzenlendiği Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesiyle, Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca, 1/1/2009 tarihinden itibaren uygulama alanı bulan, Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesinin Türk Ceza Kanununun genel hükümlerinin, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanmasına ilişkin hükmüne göre, 1/1/2009 tarihinden önce işlenen suçlar, 551, 554, 555 ve 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin ceza hükümleri açısından suç oluşturmamaktadır.

Diğer taraftan Anayasa Mahkemesinin 3/1/2008 tarihli ve E.: 2005/15, K.: 2008/2 sayılı Kararı ile 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının (b) bentleriyle, 61 inci maddesinin (a) ve (c) bentleri iptal edilmiş, anılan karar, 5/7/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve oluşan hukuki boşluğun giderilmesi için altı aylık süre öngörülmüştür.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin 12/3/2009 tarihli ve E.: 2009/16, K.: 2009/46 sayılı Kararı ile 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 24 üncü maddesinin (a) ve (c) bentleri iptal edilmiş, 30/5/2009 tarihli ve 27243 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan iptal hükmünün, yayım tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin, 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 136 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile 554 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 48/A maddesinin (c) bendini iptal eden 5/2/2009 tarihli ve E.: 2005/57, K.: 2009/19 sayılı Kararı da 10/6/2009 tarihli ve 27254 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış, Kararda iptal hükmünün Resmi Gazetede yayımından bir yıl sonra yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, 28/1/2009 tarihinde yürürlüğe giren 21/1/2009 tarihli ve 5833 sayılı Kanun ile değişiklik yapılarak Anayasa Mahkemesinin iptal Kararının gereği yerine getirilmiştir. 551, 554 ve 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde ise Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrasında yeni kanuni düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle hem Anayasa Mahkemesinin anılan iptal kararlarının gereğinin yerine getirilmesi hem de Türk Ceza Kanununun “Suçta ve cezada kanunilik ilkesi” başlıklı 2 nci maddesinin ikinci fıkrası, “Özel kanunlarla ilişki” başlıklı 5 inci maddesi ve Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi hükümleri gereğince, özel kanunlardaki suç ve cezalara ilişkin hükümlerin, Türk Ceza Kanununa uyumlu hale getirilmesi gerekliliği karşısında 551, 554 ve 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin suç ve cezalara ilişkin hükümlerini de düzenleyen madde hazırlanmıştır.

Ancak açıklanan nedenlerle oluşan hukuki boşluk dolayısıyla sanıklara atılı eylemlerin suç olmaktan, bu eylemler nedeniyle el konulan eşyaların da suç konusu eşya olmaktan çıkması sonucunda söz konusu eşyalara ilişkin olarak da kanuni düzenleme yapılması zarureti doğmuş, düzenlenen geçici madde hükmünde, Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmü kapsamında 1/1/2009 tarihinden önce işlenen suçlar esas alınmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında ise Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iadesine karar verilen ve bu karar kesinleştiği halde iade alınmayan malların iadesi ve tasfiyesi usulü düzenlenmiştir. Madde bir ceza hükmü olmayıp, hak sahiplerince geri alınmayan ve depolarda atıl vaziyette bırakılan malların tasfiyesine ilişkin usulü belirlemek amacıyla düzenleme yapılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 4- Madde ile, yürürlüğe girmesi öngörülen idari iptal prosedürü yürürlüğe girene kadar uygulamada boşluk oluşmaması için geçiş hükümleri öngörülmüştür.

MADDE 189- Yürürlük maddesidir.

MADDE 190- Yürütme maddesidir.

SINAI MÜLKİYET KANUNU TASARISI

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Korumadan Yararlanacak Kişiler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların korunması ve bu suretle teknolojik, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin başvuruları, tescil ve tescil sonrası işlemleri ve bu hakların ihlaline dair hukuki ve cezai yaptırımları kapsar.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Amblem: Coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adlarının bu Kanun hükümlerine uygun olarak tescil edilmiş olduğunu gösteren ve Enstitü tarafından oluşturulan; tescil edildiği adla birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanılan ya da niteliği gereği ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda kolayca görülebilecek şekilde hak sahibi kullanıcılar tarafından uygulanan ve coğrafi işaretler bakımından kullanılması zorunlu olan işareti,

b) Bitki çeşidi: Bir veya birden fazla genotipin ortaya çıkardığı bazı özellikleri ile tanımlanan, aynı tür içindeki diğer genotiplerden en az bir tipik özelliğiyle ayrılan ve değişmeksizin çoğaltılmaya uygunluğu bakımından bir birim olarak kabul edilen en küçük taksonomik kısım içerisinde yer alan bitki grubunu,

c) Biyolojik materyal: Genetik bilgi içeren ve kendi kendine üreyebilen ya da bir biyolojik sistemde üretilebilen herhangi bir maddeyi,

ç) Bülten: Yayın ortamının türüne bakılmaksızın bu Kanunda belirtilen hususların yayımlandığı ilgili yayını,

d) Çalışan: Özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuki ilişki gereğince, başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişiler ile kamu görevlilerini,

e) Enstitü: Türk Patent Enstitüsünü,

f) Kurul: Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı bünyesinde yer alan Kurulu,

g) Marka vekili: Marka, tasarım ve coğrafi işaret ile geleneksel ürün adlarına ilişkin konularda, hak sahiplerini Enstitü nezdinde temsil eden kişileri,

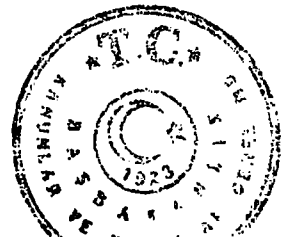
ğ) Paris Sözleşmesi: 8/8/1975 tarihli ve 7/10464 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20/3/1883 tarihli Sözleşmeyi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından usulüne göre yürürlüğe konulmuş bu Sözleşme ile ilgili değişiklikleri,

h) Patent vekili: Patent, faydalı model ve tasarım haklarına ilişkin konularda, hak sahiplerini Enstitü nezdinde temsil eden kişileri,

ı) Sınai mülkiyet hakkı: Markayı, coğrafi işareti, tasarımı, patent ve faydalı modeli,

i) Sicil: Sınai mülkiyet hakları ile geleneksel ürün adlarına ilişkin bilgilerin yer aldığı kayıt ortamını,

j) Ücret: Bu Kanun kapsamında yer alan hizmetlere ilişkin olarak ilgili mevzuat hükümlerine göre Enstitü tarafından belirlenen varsa vergi ve harç dahil ücreti, ifade eder.

Korumadan yararlanacak kişiler

MADDE 3- (1) Bu Kanunla sağlanan korumadan;

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları,
- b) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yerleşim yeri olan veya sınai ya da ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler,
- c) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip kişiler,
- ç) Karşılıklılık ilkesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti uyuğundaki kişilere sınai mülkiyet hakkı koruması sağlayan devletlerin uyuğundaki kişiler, yararlanır.

BİRİNCİ KİTAP

Marka

BİRİNCİ KISIM

Marka Hakkı ve Kapsamı

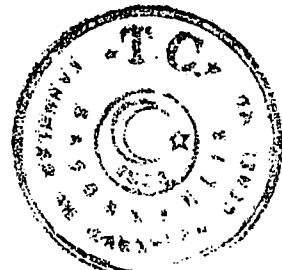
Marka olabilecek işaretler

MADDE 4- (1) Marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dahil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işareten oluşabilir.

Marka tescilinde mutlak ret nedenleri

MADDE 5- (1) Aşağıda belirtilen işaretler, marka olarak tescil edilmez.

- a) 4 üncü madde kapsamında marka olamayacak işaretler.
- b) Herhangi bir ayırt edici niteliğe sahip olmayan işaretler.
- c) Ticaret alanında cins, çeşit, vasıf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten veya malların üretildiği, hizmetlerin sunulduğu zamanı gösteren veya malların ya da hizmetlerin diğer özelliklerini belirten işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler.
- ç) Aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak tescil edilmiş ya da daha önceki tarihte tescil başvurusu yapılmış marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer işaretler.
- d) Ticaret alanında herkes tarafından kullanılan veya belirli bir meslek, sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler.
- e) Malın doğası gereği ortaya çıkan şeklini ya da başka bir özelliğini veya teknik bir sonucu elde etmek için zorunlu olan veya mala asli değerini veren şekli ya da başka bir özelliğini münhasıran içeren işaretler.
- f) Mal veya hizmetin niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı gibi konularda halkı yanıltacak işaretler.
- g) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesine göre reddedilecek işaretler.
- ğ) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş diğer işaretler ile yetkili mercilerce tescil izni verilmemiş olan armaları, nişanları veya adlandırmaları içeren işaretler.
- h) Dini değerleri veya sembolleri içeren işaretler.
- ı) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı işaretler.

i) Tescilli coğrafi işaretten oluşan ya da tescilli coğrafi işaret içeren işaretler.

(2) Bir marka, başvuru tarihinden önce kullanılmış ve başvuruya konu mal veya hizmetler bakımından bu kullanım sonucu ayırt edici nitelik kazanmışsa bu markanın tescili birinci fıkranın (b), (c) ve (d) bentlerine göre reddedilemez.

(3) Bir marka başvurusu, önceki marka sahibinin başvurunun tesciline açıkça muvafakat ettiğini gösteren noter onaylı belgenin Enstitüye sunulması halinde birinci fıkranın (ç) bendine göre reddedilemez. Muvafakatnameye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Marka tescilinde nispi ret nedenleri

MADDE 6- (1) Tescil başvurusu yapılan bir markanın, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile aynılığı ya da benzerliği ve kapsadığı mal veya hizmetlerin aynılığı ya da benzerliği nedeniyle, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile halk tarafından ilişkilendirilme ihtimali de dahil karıştırılma ihtimali varsa itiraz üzerine başvuru reddedilir.

(2) Ticari vekil veya temsilcinin, marka sahibinin izni olmaksızın ve haklı bir sebebe dayanmaksızın markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kendi adına tescili için yaptığı başvuru marka sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(3) Başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önce tescilsiz bir marka veya ticaret sırasında kullanılan bir başka işaret için hak elde edilmişse, bu işaret sahibinin itirazı üzerine, marka başvurusu reddedilir.

(4) Paris Sözleşmesinin 1 inci mükerrer 6 ncı maddesi bağlamındaki tanınmış markalar ile aynı veya benzer nitelikteki marka başvuruları, aynı veya benzer mal veya hizmetler bakımından itiraz üzerine reddedilir.

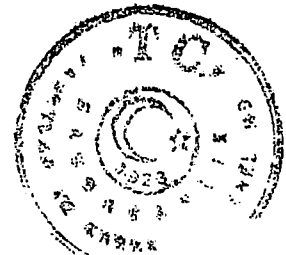
(5) Tescil edilmiş veya tescil başvurusu daha önceki tarihte yapılmış bir markanın, Türkiye’de ulaştığı tanınırlık düzeyi nedeniyle haksız bir yararın sağlanabileceği, markanın itibarının zarar görebileceği veya ayırt edici karakterinin zedelenebileceği hallerde, aynı ya da benzer markanın tescil başvurusu, haklı bir sebebe dayanma hali saklı kalmak kaydıyla, başvurunun aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde yapılmış olmasına bakılmaksızın önceki tarihli marka sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(6) Tescil başvurusu yapılan markanın başkasına ait kişi ismini, ticaret unvanını, fotoğrafını, telif hakkını veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkını içermesi halinde hak sahibinin itirazı üzerine başvuru reddedilir.

(7) Ortak markanın veya garanti markasının yenilenmeme sebebiyle koruma süresinin sona ermesinden itibaren üç yıl içinde yapılan, ortak marka veya garanti markasıyla aynı veya benzer olan ve aynı veya benzer mal veya hizmetleri içeren marka başvurusu, önceki hak sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(8) Tescilli markanın yenilenmeme sebebiyle koruma süresinin sona ermesinden itibaren iki yıl içinde yapılan, bu markayla aynı veya benzer olan ve aynı veya benzer mal veya hizmetleri içeren marka başvurusu, önceki marka sahibinin itirazı üzerine bu iki yıllık süre içinde markanın kullanılmış olması şartıyla reddedilir.

(9) Kötüniyetle yapılan marka başvuruları itiraz üzerine reddedilir.

Marka tescilinden doğan hakların kapsamı ve istisnaları

MADDE 7- (1) Bu Kanunla sağlanan marka koruması tescil yoluyla elde edilir.

(2) Marka tescilinden doğan haklar münhasıran marka sahibine aittir. Marka sahibinin, izinsiz olarak yapılması halinde aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep etme hakkı vardır.

a) Tescilli marka ile aynı olan herhangi bir işaretin, tescil kapsamına giren mal veya hizmetlerde kullanılması.

b) Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsadığı mal veya hizmetlerle aynı veya benzer mal veya hizmetleri kapsayan ve bu nedenle halk tarafından tescilli marka ile ilişkilendirilme ihtimali de dahil karıştırılma ihtimali bulunan herhangi bir işaretin kullanılması.

c) Aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde olmasına bakılmaksızın, tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve Türkiye’de ulaştığı tanınmışlık düzeyi nedeniyle markanın itibarından haksız bir yarar elde edecek veya itibarına zarar verecek veya ayırt edici karakterini zedeleyecek nitelikteki herhangi bir işaretin haklı bir sebep olmaksızın kullanılması.

(3) Aşağıda belirtilen durumlar, işaretin ticaret alanında kullanılması halinde, ikinci fıkra hükmü uyarınca yasaklanabilir.

a) İşaretin, mal veya ambalajı üzerine konulması.

b) İşareti taşıyan malların piyasaya sürülmesi, teslim edilebileceğinin teklif edilmesi, bu amaçlarla stoklanması veya işaret altında hizmetlerin sunulması ya da sunulabileceğinin teklif edilmesi.

c) İşareti taşıyan malın ithal ya da ihraç edilmesi.

ç) İşaretin, teşebbüsün iş evrakı ve reklamlarında kullanılması.

d) İşareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bağlantısı olmaması şartıyla işaretin aynı veya benzerinin internet ortamında ticari etki yaratacak biçimde alan adı, yönlendirici kod, anahtar sözcük ya da benzeri biçimlerde kullanılması.

e) İşaretin ticaret unvanı ya da işletme adı olarak kullanılması.

f) İşaretin hukuka uygun olmayan şekilde karşılaştırmalı reklamlarda kullanılması.

(4) Markanın sahibine sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı marka tescilinin yayım tarihi itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak marka başvurusunun Bülte’de yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve marka tescilinin ilan edilmiş olması halinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle başvuru sahibi, tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin yayımlanmasından önce karar veremez.

(5) Marka sahibi, üçüncü kişiler tarafından dürüstçe ve ticari hayatın olağan akışı içinde, markasının aşağıda belirtilen biçimlerde kullanılmasını engelleyemez.

a) Gerçek kişilerin kendi ad veya adresini belirtmesi.

b) Malların veya hizmetlerin türüne, kalitesine, miktarına, kullanım amacına, değerine, coğrafi kaynağına, üretim veya sunuluş zamanına ya da diğer niteliklerine ilişkin açıklamalarda bulunulması.

c) Özellikle aksesuar, yedek parça veya eşdeğer parça ürünlerinde, malın ya da hizmetin kullanım amacının belirtilmesinin gerekli olduğu hallerde kullanılması.

Markanın başvuru eserlerinde yer alması

MADDE 8- (1) Tescilli bir markanın, basılı olarak veya elektronik ortamda sunulan sözlük, ansiklopedi ya da başka bir başvuru eserinde, tescilli olduğu belirtilmeden jenerik ad izlenimi verecek şekilde yayımlanması durumunda, marka sahibinin talebine bağlı olarak yayımcı, elektronik ortamda sunulan eserlerde derhal, basılı eserlerde ise yayımın talebi takip eden ilk baskısında markanın tescilli olduğunu belirtmek suretiyle yanlışlığı düzeltir ya da markayı eserden kaldırır.

Markanın kullanılması

MADDE 9- (1) Tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde haklı bir sebep olmadan tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından marka sahibi tarafından Türkiye’de ciddi biçimde kullanılmayan ya da kullanımına beş yıl kesintisiz ara verilen markanın iptaline karar verilir.

(2) Aşağıda belirtilen durumlar da birinci fıkra anlamında markayı kullanma kabul edilir.

a) Markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması.

b) Markanın sadece ihracat amacıyla mal veya ambalajlarında kullanılması.

(3) Markanın, marka sahibinin izni ile kullanılması da marka sahibi tarafından kullanım olarak kabul edilir.

Ticari vekil veya temsilci adına tescilli markaya ilişkin talepler

MADDE 10- (1) Marka sahibinin izni olmadan markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin ticari vekil ya da temsilci adına tescilinin yapılması halinde, ticari vekil veya temsilcinin haklı bir sebebi yoksa marka sahibi mahkemeden, markasının kullanımının yasaklanmasını talep edebileceği gibi söz konusu tescilin kendisine devredilmesini de talep edebilir.

İKİNCİ KISIM

Başvuru ve İtiraz

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvuru, Rüçhan Hakkı ve İnceleme

Başvuru şartları, sınıflandırma ve bölünme

MADDE 11- (1) Marka başvurusu;

a) Başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri içeren başvuru formunu,

b) Marka örneğini,

c) Başvuruya konu mal veya hizmetlerin listesini,

ç) Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,

d) Başvuru, ortak marka veya garanti markası için yapılmışsa 32 nci madde kapsamında düzenlenmiş teknik şartnameyi,

e) Rüçhan hakkı talebi varsa rüçhan hakkı talep ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,

f) Marka örneğinde Latin alfabesi dışında harf veya harfler kullanılmışsa bunların Latin alfabesindeki karşılığını,

kapsar.

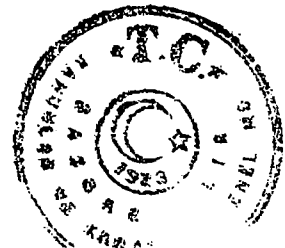
(2) Her başvuruyla sadece bir markanın tescili talep edilebilir.

(3) Başvuruya konu mal veya hizmetler 12/7/1995 tarihli ve 95/7094 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Markaların Tescili Amacıyla Mal ve Hizmetlerin Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Nis Anlaşmasına göre sınıflandırılır. Enstitü, başvuruda yer alan mal veya hizmetlerin ait olduğu sınıflarda ve sınıf numaraları üzerinde gerekli düzeltmeleri yapabilir.

(4) Mal veya hizmetlerin aynı sınıflarda yer almaları benzer olduklarına, farklı sınıflarda yer almaları da benzer olmadıklarına karine teşkil etmez.

(5) Marka başvurusu, başvuru sahibinin talebi üzerine, tescil edilene kadar, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetler bakımından iki ya da daha fazla başvuruya bölünebilir.

(6) Marka başvurusunda yer alan içerikte, marka örneğinde veya mal ya da hizmet listesinde değişiklikleri kapsamayan imla hataları ve açık maddi hatalar başvuru sahibinin talebi üzerine düzeltilir.

(7) Başvuru, sınıflandırma ve bölünmeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 12- (1) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerden birinin uyuğunda olan ya da bu devletlerden birinin uyuğunda olmamakla birlikte bunlardan birinde yerleşim yeri veya işler durumunda ticari müessesesi bulunan gerçek ya da tüzel kişiler veya bunların halefleri, bu devletlerin herhangi birinde yetkili mercilere markanın tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren altı aylık süre içinde, Paris Sözleşmesi hükümleri kapsamında aynı marka ve aynı mal veya hizmetler için Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır. Bu süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer. Rüçhan hakkından yararlanılabilmesi için ilk başvuru yapılan devletin yetkili makamından rüçhan hakkı belgesi alınması şarttır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen gerçek veya tüzel kişiler ya da bunların halefleri, Paris Sözleşmesi ve Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan herhangi bir devlette yaptıkları usulüne uygun marka başvurusuna dayanarak birinci fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde rüçhan hakkından yararlanır.

(3) Başvuruya konu markanın kullanılacağı mal veya hizmetleri Türkiye’de açılan ulusal ya da uluslararası sergilerde ya da Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerde açılan resmi ya da resmi olarak tanınan uluslararası sergilerde markayla birlikte teşhir eden ve markanın tasdikli örneğini ibraz eden 3 üncü maddede belirtilen gerçek veya tüzel kişiler, teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye’de aynı markanın tescili için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(4) Başvuruda belirtilen markanın kullanılacağı mal veya hizmetler, sergide görünür şekilde, resmi açılış tarihinden önce markayla birlikte teşhir edilmişse rüçhan hakkı süresi, malların sergiye konulduğu veya hizmetin teşhir edildiği tarihten itibaren başlar.

(5) Herhangi bir sergide teşhir edilmiş mal veya hizmetler bakımından birden çok başvuru yapılmışsa, bu mal veya hizmetleri ilk teşhir eden kişi, aynı zamanda teşhir edilmesi halinde ise ilk başvuruda bulunan kişi rüçhan hakkından yararlanır.

(6) Rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten sonra üçüncü kişiler tarafından yapılan ve rüçhan hakkına konu olan marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer olan ve aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetleri kapsayan başvurular reddedilir.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 13- (1) Başvuru sahibi, yararlanmak istediği rüçhan hakkını başvuruyla birlikte talep ücretini ödeyerek belirtir. Başvuru sahibi, rüçhan hakkı belgesini başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde vermediği takdirde rüçhan hakkı talebi yapılmamış sayılır.

(2) Rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları, 12 nci maddede belirtilen tarihler itibarıyla doğar.

(3) Marka başvurusu için birden fazla rüçhan hakkı talep edilmesi durumunda rüçhan hakkı, geçerli olan ilk rüçhan tarihi itibarıyla başlar.

(4) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madrid Protokolü kapsamında yapılan uluslararası marka başvuruları

MADDE 14- (1) 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Markaların Uluslararası Tescili Konusundaki Madrid Sözleşmesi ile İlgili Protokol kapsamında yapılan bir uluslararası başvuru, Enstitüye doğrudan yapılan bir başvuruyla aynı sonuçları doğurur. Bu başvuru, uluslararası başvuru tarihinin ilk saat ve

dakikasında yapılmış sayılır. Aynı tarihli birden çok uluslararası başvurunun bulunması halinde uluslararası tescil numarası küçük olan başvuru önce yapılmış sayılır.

(2) Uluslararası başvuru, başvuru veya varsa rüçhan tarihinden sonraki tarihte yapılmış olan ancak kendisinden daha önceki tarihte Enstitüye sunulmuş marka başvurusu veya tescilli marka nedeniyle reddedilemez. Sonraki tarihli marka başvurusu, önceki tarihli uluslararası marka başvurusu dikkate alınarak 16 ncı maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeniden değerlendirilir.

(3) Madrid Protokolü kapsamında Enstitü tarafından yapılan işlemler için alınan ücretler tebliğle belirlenir.

Şekli inceleme, şekli eksikliklerin giderilmesi ve başvuru tarihi

MADDE 15- (1) Enstitü, başvurunun 3 üncü ve 11 inci maddelere uygunluğunu şekli bakımından inceler. Şekli eksiklik bulunmadığına karar verilmesi halinde başvuru, başvurunun alındığı tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir. Şekli eksiklik bulunması halinde başvuru sahibine eksikliği gidermesi için iki ay süre verilir.

(2) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine ilişkin eksiklik bulunması halinde başvuru tarihi eksikliğin giderildiği tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir. 11 inci maddenin birinci fıkrasının (d), (e) ve (f) bentlerine ilişkin eksiklikler başvuru tarihinin kesinleşmesini etkilemez.

(3) Süresi içinde eksiklikleri giderilmeyen başvuru işleminden kaldırılır. Ancak başvurunun birden fazla sınıfı kapsayan mal veya hizmetler için yapılmış olması ve sınıflara ilişkin ücret eksikliğinin süresinde giderilmemesi halinde başvuru, ödenen ücretin kapsadığı sınıf veya sınıflar açısından incelenir. 11 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca rüçhan hakkına ilişkin eksikliklerin giderilmemesi, rüçhan hakkının kaybı sonucunu doğurur.

(4) 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek veya tüzel kişilerin başvurusu reddedilir.

Başvurunun mutlak ret nedenleri açısından incelenmesi ve yayımlanması

MADDE 16- (1) Enstitü, başvurunun şekli yönden eksikliği bulunmadığına karar verirse 5 inci madde kapsamında başvuruyu inceler. İnceleme sonucunda, başvurunun, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için tescil edilemeyeceği sonucuna varılırsa başvuru bu mal veya hizmetler bakımından reddedilir.

(2) Başvuru şartları eksiksiz şekilde yerine getirilmiş ve 15 inci madde ile bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre reddedilmemiş başvuru Bültende yayımlanır.

(3) Başvurunun, 15 inci madde ile bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre reddedilmesine yayımdan sonra karar verilmesi halinde bu karar da Bültende ayrıca yayımlanır.

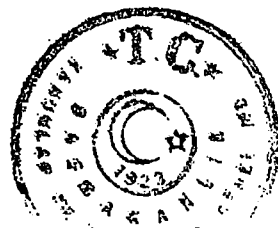
İKİNCİ BÖLÜM

Üçüncü Kişilerin Görüşleri, İtirazlar ve İtirazların İncelenmesi

Üçüncü kişilerin görüşleri

MADDE 17- (1) Marka başvurusunun yayımlanmasından sonra herkes, marka başvurusunun 5 inci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi hariç diğer bentleri kapsamında tescil edilemeyeceğini belirten yazılı ve gerekçeli görüşlerini markanın tesciline kadar Enstitüye sunabilir. Ancak bu kişiler, Enstitü nezdinde işlemlere taraf olamaz.

(2) Enstitü, görüşleri değerlendirir ve görüşlerin yerinde olduğuna kanaat getirirse marka başvurusunu kısmen veya tamamen reddeder.

Yayıma itiraz

MADDE 18- (1) Bültende yayımlanmış bir marka başvurusunun, 5 inci veya 6 ncı maddelere göre tescil edilmemesi gerektiğine ilişkin itirazlar ilgili kişiler tarafından marka başvurusunun yayımından itibaren iki ay içinde yapılır.

(2) İtiraz, yazılı ve gerekçeli olarak Enstitüye yapılır. İtiraz gerekçelerinin birinci fıkrada belirtilen süre içinde sunulmaması halinde itiraz yapılmamış sayılır. İtirazın incelenmesi için itiraz süresi içinde ücretin ödenmesi ve aynı süre içinde ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Enstitüye sunulması zorunludur.

Yayıma itirazın incelenmesi

MADDE 19- (1) Enstitü, başvuru sahibinden itirazlara ilişkin görüşlerini süresi içinde bildirmesini ister. Enstitü gerekli gördüğü takdirde taraflardan ek bilgi ve belge sunmalarını isteyebilir. Görüşlerin veya istenilen ek bilgi ve belgelerin süresinde Enstitüye sunulmaması halinde itiraz, mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(2) 6 ncı maddenin birinci fıkrası kapsamında yapılan itirazlarda, itiraz gerekçesi markanın itiraza konu başvurunun başvuru veya rüçhan tarihinde Türkiye’de en az beş yıldır tescilli olması şartıyla, başvuru sahibinin talebi üzerine, itiraz sahibinden, itiraza konu başvurunun başvuru veya rüçhan tarihinden önceki beş yıllık süre içinde itiraz gerekçesi markasını itirazına dayanak gösterdiği mal veya hizmetler bakımından Türkiye’de ciddi biçimde kullanmakta olduğuna ya da kullanmamaya dair haklı sebepleri olduğuna ilişkin delil sunması talep edilir. İtiraz sahibi tarafından bu hususların ispatlanamaması durumunda itiraz reddedilir. İtiraz gerekçesi markanın, tescil kapsamındaki mal veya hizmetlerin sadece bir kısmı için kullanıldığının ispatlanması halinde itiraz, sadece kullanımı ispatlanan mal veya hizmetler esas alınarak incelenir.

(3) İnceleme neticesinde markanın, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için tescil edilemeyeceği sonucuna varılırsa, başvuru bu mal veya hizmetler bakımından reddedilir. Aksi halde itirazın reddine karar verilir.

(4) Enstitü gerekli görmesi halinde tarafları uzlaşmaya teşvik edebilir. Uzlaşma ile ilgili hususlarda 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümleri uygulanır.

(5) Yayına itiraza ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Karara itiraz

MADDE 20- (1) Enstitü tarafından bu Kitap kapsamında alınan kararlardan zarar gören taraflar, kararlara karşı Enstitü nezdinde itiraz edebilir.

(2) İtiraz, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde yazılı ve gerekçeli olarak Enstitüye yapılır. İtiraz gerekçelerinin bu süre içinde sunulmaması halinde itiraz yapılmamış sayılır. İtirazın incelenmesi için itiraz süresi içinde ücretin ödenmesi ve ödendiğine ilişkin bilginin aynı süre içinde Enstitüye sunulması zorunludur. İtiraz süresinden sonra itiraz gerekçeleri değiştirilemez ve yeni gerekçeler eklenemez.

Karara itirazların incelenmesi

MADDE 21- (1) Şekli eksiklik içermeyen itirazlar, Kurul tarafından incelenir.

(2) Kurul, taraflardan itirazlara ilişkin görüşlerini süresi içinde bildirmelerini ister. Enstitü gerekli gördüğü takdirde taraflardan ek bilgi ve belge sunmalarını isteyebilir. İstenilen ek bilgi ve belgelerin veya görüşlerin süresinde Enstitüye sunulmaması halinde itiraz, mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(3) Kurul, 19 uncu maddenin üçüncü fıkrası uyarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlarda, gerekli görürse, tarafları 19 uncu maddenin dördüncü fıkrasına göre uzlaşmaya teşvik edebilir.

(4) Kurul, itiraz hakkında yapacağı inceleme ve değerlendirme sonucunda Enstitünün nihai kararını verir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tescil, Koruma Süresi ve Yenileme

Tescil

MADDE 22- (1) Başvurusu eksiksiz yapılmış veya eksiklikleri giderilmiş, 16 ncı madde uyarınca incelenmiş, yayımlanmış, hakkında itiraz yapılmamış veya yapılan itirazların tümü nihai olarak reddedilmiş ve tescil ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi de dahil olmak üzere eksik evrakı, süresi içinde Enstitüye sunularak bütün aşamaları tamamlanmış bir başvuru tescil edilerek sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır. Markanın tescil edilmesine ilişkin ücretin ödenmemesi ve ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde sunulmaması halinde başvuru işlemiden kaldırılır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen aşamalardan herhangi biri tamamlanmadan tescil edilen marka, tescilli marka olarak kabul edilmez, başvuru işlemleri tamamlanmayan aşamadan devam ettirilir ve bu durum Bültende yayımlanır. Bu başvuruların tekrar tesciline karar verilirse daha önce ödenen tescil ücreti tekrar talep edilmez. Ancak tescil tarihinden itibaren iki yıl geçmiş olması halinde, markanın tescil durumu tamamlanmayan aşamadan etkilenmez.

(3) Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla sicil örneği verilir.

(4) Sicile kayıt, yayımlama ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Koruma süresi ve yenileme

MADDE 23- (1) Tescilli markanın koruma süresi başvuru tarihinden itibaren on yıldır. Bu süre, onar yıllık dönemler halinde yenilenir.

(2) Yenileme talebinin, marka sahibi tarafından koruma süresinin sona erdiği ayın son gününden önceki altı ay içinde yapılması ve aynı süre içinde yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Enstitüye sunulması gerekir. Bu süre içinde talebin yapılmaması veya yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Enstitüye sunulmaması halinde, yenileme talebi, koruma süresinin sona erdiği ayın son gününü izleyen günden başlayan altı aylık süre içinde, ek ücretin ödenmesi şartıyla da yapılabilir.

(3) Marka, tescil kapsamında bulunan mal veya hizmetlerin bir kısmı için de yenilenebilir.

(4) Ortak markanın yenilenmesi için gruba dahil işletmelerden birinin talebi yeterlidir.

(5) Yenileme, önceki koruma süresinin sona erdiği günü izleyen günden itibaren hüküm ifade eder. Yenileme, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

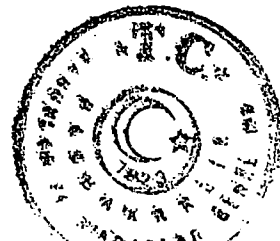
DÖRDÜNCÜ KISIM

Lisans

Lisans

MADDE 24- (1) Marka hakkı, tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde, lisans veren markayı kendi kullanabileceği gibi üçüncü kişilere de başka lisanslar verebilir. İnhisari lisans sözleşmelerinde, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de markayı kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Lisans veren, lisans alan tarafından üretilecek malın veya sunulacak hizmetlerin kalitesini garanti altına alacak önlemleri alır. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde marka sahibi, tescilli markadan doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

BEŞİNCİ KISIM

Hakkın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümsüzlük ve İptal

Hükümsüzlük halleri ve hükümsüzlük talebi

MADDE 25- (1) 5 inci veya 6 ncı maddede sayılan hallerden birinin mevcut olması halinde mahkeme tarafından markanın hükümsüzlüğüne karar verilir.

(2) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları markanın hükümsüzlüğünü mahkemeden isteyebilir.

(3) Marka hükümsüzlük davası, dava tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı açılır. Markanın hükümsüzlüğü davalarında Enstitü taraf gösterilmez.

(4) Bir marka, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerine aykırı olarak tescil edilmiş olup da kullanım sonucunda tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından hükümsüzlük talebinden önce ayırt edici nitelik kazanmışsa hükümsüz kılınamaz.

(5) Hükümsüzlük halleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet yönünden kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Marka örneğini değiştirecek biçimde hükümsüzlük kararı verilemez.

(6) Marka sahibi, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği halde bu duruma birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalmışsa, sonraki tarihli marka tescili kötünietli olmadıkça, markasını hükümsüzlük gerekçesi olarak ileri süremez.

(7) 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca açılan hükümsüzlük davalarında 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü def'i olarak ileri sürülebilir. Bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihi esas alınır. Hükümsüzlüğü istenen markanın başvuru veya rüçhan tarihinde, davacının markası en az beş yıldır tescilli ise davacı ayrıca, söz konusu başvuru veya rüçhan tarihinde 19 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartların yerine getirildiğini ispatlar.

İptal halleri ve iptal talebi

MADDE 26- (1) Aşağıdaki hallerde talep üzerine Enstitü tarafından markanın iptaline karar verilir.

a) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hallerin mevcut olması.

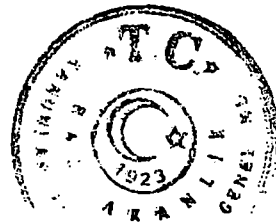
b) Marka sahibinin fiillerinin veya gerekli önlemleri almamasının sonucu olarak markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetler için yaygın bir ad haline gelmesi.

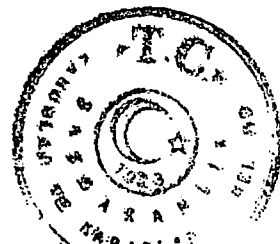
c) Marka sahibi tarafından veya marka sahibinin izniyle gerçekleştirilen kullanım sonucunda markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetlerin özellikle niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı konusunda halkı yanıltması.

ç) 32 ncı maddeye aykırı kullanımın olması.

(2) İlgili kişiler, Enstitüden markanın iptalini isteyebilir.

(3) Marka iptal talepleri, talep tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı ileri sürülür.

(3) Marka sahibi, markanın tescil kapsamındaki mal veya hizmetlerin tamamından veya bir kısmından vazgeçebilir. Vazgeçme yazılı olarak Enstitüye bildirilir ve vazgeçme nedeniyle marka hakkının sona erdiği Bültende yayımlanır. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(4) Sicile kaydedilmiş hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça marka sahibi marka hakkından vazgeçemez. Marka üzerinde, üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, markadan doğan haklardan vazgeçilemez.

(5) Marka başvurusu, markanın tescil edilmesinden önce, başvuru sahibi tarafından geri çekilebilir. Marka hakkından vazgeçmeye ilişkin hükümler marka başvurusunun geri çekilmesi hakkında da uygulanır.

ALTINCI KISIM

Marka Hakkına Tecavüz

Marka hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 29- (1) Aşağıdaki fiiller marka hakkına tecavüz sayılır.

a) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı 7 nci maddede belirtilen biçimlerde kullanmak.

b) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markayı taklit etmek.

c) Markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak, ihraç etmek, ticari amaçla elde bulundurmak veya bu ürüne dair sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

ç) Marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

(2) 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü tecavüz davalarında def'i olarak ileri sürülebilir. Bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihi esas alınır.

Marka hakkına tecavüze ilişkin cezai hükümler

MADDE 30- (1) Başkasına ait marka hakkına iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek mal üreten veya hizmet sunan, satışa arz eden veya satan, ithal ya da ihraç eden, ticari amaçla satın alan, bulunduran, nakleden veya depolayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Marka koruması olduğunu belirten işareti mal veya ambalaj üzerinden yetkisi olmadan kaldıran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yetkisi olmadığı halde başkasına ait marka hakkı üzerinde devretmek, lisans veya rehin vermek suretiyle tasarrufta bulunan kişi iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Bu maddede yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(5) Bu maddede yer alan suçlardan dolayı cezaya hükmedebilmek için markanın Türkiye'de tescilli olması şarttır.

(6) Bu maddede yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlıdır.

(7) Başkasının hak sahibi olduğu marka taklit edilerek üretilmiş malı, satışa arz eden veya satan kişinin bu malı nereden temin ettiğini bildirmesi ve bu suretle üretenlerin ortaya

çıkarılmasını ve üretilmiş mallara elkonulmasını sağlaması halinde hakkında cezaya hükümlenmez.

(8) Bu madde kapsamında yapılacak arama ve elkoyma taleplerinin reddi halinde, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 267 nci ve devamı hükümleri çerçevesinde yapılacak itirazlar, yargı çevresindeki fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi veya bu sıfatla görev yapmakta olan asliye ceza mahkemesi tarafından incelenir ve karara bağlanır.

YEDİNCİ KISIM

Garanti Markası ve Ortak Marka

Garanti markası ve ortak marka

MADDE 31- (1) Garanti markası, marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmeye yarayan işarettir.

(2) Garanti markasının, marka sahibinin veya marka sahibine iktisaden bağlı olan işletmenin mal veya hizmetlerinde kullanılması yasaktır.

(3) Ortak marka, üretim veya ticaret ya da hizmet işletmelerinden oluşan bir grup tarafından kullanılan işarettir.

(4) Ortak marka, gruptaki işletmelerin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarar.

Garanti markası veya ortak marka teknik şartnamesi

MADDE 32- (1) Garanti markası veya ortak markanın tescili için markanın kullanımına ilişkin usul ve esasları gösteren teknik şartnamenin başvuruya birlikte sunulması zorunludur.

(2) Garanti markası teknik şartnamesi; markanın garanti ettiği mal veya hizmetlerin ortak özelliklerini, markanın kullanılma usullerini, markayı kullanım hakkının verilmesinden sonra denetimlerin nasıl ve hangi sıklıkta yapılacağı ile teknik şartnameye aykırı kullanma halinde uygulanacak müeyyideleri belirler.

(3) Ortak marka teknik şartnamesi; ortak markayı kullanmaya yetkili işletmeler ile bu işletmelerin oluşturdukları topluluğa üyelik şartlarını, markanın kullanım şartları ve varsa müeyyideleri belirler. Ortak markanın tescili ve ortak marka hakkından vazgeçilmesi için gruba dahil işletmelerin tümü birlikte hareket eder.

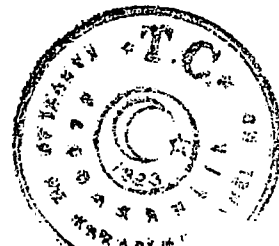
(4) Ortak markayı kullanmaya yetkili olan gruba dahil işletmeler tek başına dava açmaya yetkilidir.

(5) Teknik şartnamede yapılacak değişiklikler, Enstitü tarafından onaylanmadıkça uygulanamaz.

(6) Teknik şartname, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen şartları içermediği ya da kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu takdirde, teknik şartnamede gerekli değişikliklerin yapılması, Enstitü tarafından marka sahibine bildirilir. Marka sahibinin bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde gerekli değişiklikleri yapmaması ve teknik şartnameyi düzeltmemesi halinde garanti markası veya ortak markanın tescil talebi reddedilir.

(7) Marka sahibinin, garanti markası veya ortak markanın devamlılık arz eder biçimde teknik şartnameye aykırı olarak kullanılmasını engellemek için gerekli önlemleri almaması sebebiyle ilgili kişilerin, Cumhuriyet savcısının veya ilgili kamu kurum ve kuruluşunun başvurusu üzerine tanınan süre içinde söz konusu aykırı kullanımın düzeltilmemesi halinde, markanın iptaline karar verilir.

(8) Teknik şartnameye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ KİTAP
Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı

BİRİNCİ KISIM
Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Hakkı

Koruma kapsamındaki ürünler

MADDE 33- (1) Doğal ve beşeri unsurların bir araya gelmesi sonucu gıda, tarım, maden, el sanatları ürünleri ve sanayi ürünlerinden bu Kitapta yer alan şartlara uygun olanlar, tescil edilmesi şartıyla, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı korumasından yararlanır.

Menşe adı, mahreç işareti ve geleneksel ürün adı

MADDE 34- (1) Coğrafi işaret; belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş ürünü gösteren işarettir. Coğrafi işaretler, aşağıda belirtilen özelliklerine göre menşe adı ya da mahreç işareti olarak tescil edilir.

a) Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya istisnai durumlarda ülkeden kaynaklanan, tüm veya esas özelliklerini bu coğrafi alana özgü doğal ve beşeri unsurlardan alan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümü bu coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşen ürünleri tanımlayan adlar menşe adıdır.

b) Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya ülkeden kaynaklanan, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından bu coğrafi alan ile özdeşleşen, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az biri belirlenmiş coğrafi alanın sınırları içinde yapılan ürünleri tanımlayan adlar mahreç işaretidir.

(2) Coğrafi bir yer adı içermese dahi birinci fıkrada yer alan şartları taşıyan bir ürünü belirtmek için geleneksel olarak kullanılan, günlük dilde yerleşmiş ve coğrafi bir yer adı içermeyen adlar da menşe adı veya mahreç işareti olabilir.

(3) Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen ve ilgili piyasada bir ürünü tarif etmek için geleneksel olarak en az otuz yıl süreyle kullanıldığı kanıtlanan adlar, aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması halinde geleneksel ürün adı olarak tanımlanır.

a) Geleneksel üretim veya işleme yöntemi yahut geleneksel bileşimden kaynaklanması.

b) Geleneksel hammadde veya malzemeden üretilmiş olması.

Tescil edilmeyecek adlar

MADDE 35- (1) Aşağıda sayılanlar coğrafi işaret olarak tescil edilmez.

a) 34 üncü madde kapsamına girmeyen adlar.

b) Ürünlerin öz adı olmuş adlar.

c) Ürünün gerçek kaynağı konusunda halkı yanıltabilecek olan bitki tür ve çeşitleri, hayvan ırkları veya benzeri adlar.

ç) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı adlar.

d) 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen kendi ülkesinde korunmayan, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.

e) Tescilli veya başvurusu yapılmış bir coğrafi işaret ile tamamen veya kısmen eş sesli olan ve tüketiciyi yanıltabilecek adlar.

(2) Aşağıda sayılanlar geleneksel ürün adı olarak tescil edilmez.

a) 34 üncü maddede yer alan geleneksel ürün adına ilişkin şartları taşımayan adlar.

b) Ürünün genel özelliğini ifade eden adlar.

c) Ürünün niteliği konusunda halkı yanıltabilecek adlar.

ç) Kamu düzeni veya genel ahlaka aykırı adlar.

d) 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen kendi ülkesinde korunmayan, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.

İKİNCİ KISIM

Başvuru ve İtirazlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Başvurusu

Başvuru hakkı

MADDE 36- (1) Aşağıda sayılanlar coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescil başvurusunda bulunma hakkına sahiptir.

- Üretici grupları.
- Ürün veya ürünün kaynaklandığı coğrafi alanla ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları.
- Ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan veya üyelerinin ekonomik çıkarlarını korumaya yetkili dernekler, vakıflar ve kooperatifler.
- Ürünün tek bir üreticisi varsa, bu durumu ispat etmesi şartıyla ilgili üretici.

(2) Bu Kitap kapsamında üretici; tarım ürünlerini, gıda maddelerini, madenleri, el sanatları ve sanayi ürünlerini üreten veya işleyen yahut tedarik zincirinde yer alarak ürünün tescile konu özelliklerini etkileyen bir işlem yapan kişiyi; üretici grupları ise kanuni oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın aynı ürünün üreticilerinden oluşan birliği ifade eder.

Başvuru şartları

MADDE 37- (1) Coğrafi işaret başvurusu aşağıda belirtilen unsurları içerir.

- Başvuru yapanın kimliğine ve 36 ncı maddede belirtilen başvuru hakkına sahip olanlardan hangisine dahil olduğuna ilişkin bilgileri de içeren başvuru formu.
- Başvuru yapan gerçek veya tüzel kişinin ürünün tek üreticisi olması halinde, bu hususu ispatlayan bilgi ve belgeler.
- Tescili istenen coğrafi işaretin adı, menşe adı veya mahreç işaretinden hangisine uygun olduğuna ve ürün grubuna ilişkin bilgi ile coğrafi işaret tanımına uygunluğunu kanıtlayan bilgi ve belgeler.
- Ürünün tanımı, ürünün ve gerekiyorsa hammaddesinin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve duyuşal özelliklerini açıklayan teknik bilgi ve belgeler.
- Coğrafi alanın sınırlarını açıkça tanımlayan ve belirleyen bilgi ve belgeler.
- Üretim metoduna ve varsa söz konusu ürüne özelliğini veren yerel üretim teknikleri ile usul ve adetlere ilişkin bilgi ve belgeler.
- Coğrafi işaret tanımı kapsamında coğrafi işaret tesciline konu olan ürünün niteliğinin, ününün veya diğer özelliklerinin söz konusu coğrafi alan ile bağlantısını kanıtlayan bilgi ve belgeler.
- Ürünün söz konusu coğrafi alandaki tarihsel geçmişine ilişkin bilgi ve belgeler.
- 49 uncu madde hükümlerine uygun olarak denetim biçimini ayrıntılı olarak açıklayan bilgi ve belgeler.
- Coğrafi işaretin kullanım biçimi ve varsa etiketleme ve ambalajlama usullerini açıklayan bilgiler.
- Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi.

(2) Geleneksel ürün adı başvurusu aşağıda belirtilen unsurları içerir.

a) Başvuru yapanın kimliğine ve 36 ncı maddede belirtilen başvuru hakkına sahip olanlardan hangisine dahil olduğuna ilişkin bilgileri içeren başvuru formu.

b) Tescili istenen geleneksel ürün adına ve ürün grubuna ilişkin bilgi ile 34 üncü maddede yer alan tanıma uygun olduğunu kanıtlayan bilgi ve belgeler.

c) Ürünün tanımı, ürünün ve gerekiyorsa hammaddesinin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve duyuşal özelliklerini açıklayan teknik bilgi ve belgeler.

ç) Ürün içeriğinde yer alan hammadde ve diğer bileşenlerin özellikleriyle birlikte ürün karakteristiğine işaret eden ürün hazırlama tekniklerinin de açıklandığı üretim metodu tanımı.

d) 49 uncu madde hükümlerine uygun olarak denetim biçimini ayrıntılı olarak açıklayan bilgi ve belgeler.

e) Geleneksel ürün adının kullanım biçimini ve varsa etiketleme ve ambalajlama usullerini açıklayan bilgi ve belgeler.

f) Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi.

(3) Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı başvurularına ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvurunun incelenmesi ve yayımı

MADDE 38- (1) Enstitü, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurularını 33 ila 37 nci ve 39 uncu maddelere göre inceler.

(2) Başvuru yapanın kimliğine ilişkin bilgilerin başvuru formunda bulunmaması halinde başvuru yapılmamış sayılır. Başvurunun yapılmamış sayılmasına ilişkin karar Enstitünün nihai kararı olup, 40 ıncı madde kapsamında itiraza konu olamaz.

(3) Başvuru yapanın kimliğine ilişkin bilgiler hariç olmak üzere başvuruda 37 nci maddede yer alan şartların yerine getirilmediğinin tespit edilmesi halinde, Enstitü bu eksikliklerin giderilmesini ister. Eksik bilgi ve belgelerin süresi içinde gönderilmemesi veya gönderilen bilgi ve belgelerin şartları karşılamaması halinde başvuru reddedilir. Talep edilmesi halinde, eksikliklerin giderilmesi için iki defayı geçmemek üzere ek süre verilir.

(4) Enstitü, teknik bilgilerin değerlendirilmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş talep edebilir. Görüş için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ücret talep edilmesi halinde söz konusu ücret başvuru yapan tarafından ödenir.

(5) Bu madde kapsamında incelenerek uygun bulunan başvurular Bültende yayımlanır.

(6) Başvurunun incelenmesi ve yayımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Yabancı ülke kaynaklı başvurular

MADDE 39- (1) Uluslararası anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yabancı ülke kaynaklı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurularına bu Kanun hükümlerinin uygulanması için 37 nci maddede belirtilen şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar ayrıca aranır.

a) Başvuruya konu coğrafi işaret veya geleneksel ürün adının kaynak ülke ya da dahil olduğu uluslararası topluluk tarafından korunuyor olması.

b) 49 uncu maddede belirtilen denetim şartlarının kaynak ülkede sağlanmış olması.

c) Kaynak ülkenin, Türkiye'den yapılacak coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı tescil başvurularına eşit koruma sağlaması.

(2) Yabancı ülke kaynaklı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu Türkiye'de korunan coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı ile aynı ise inceleme, bölgesel ve geleneksel kullanım ile benzer adların tüketici tarafından birbiriyle karıştırılması riski gözönüne alınarak yapılır. Bu gibi coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımına, sadece üretildiği kaynak ülkenin açık ve görülebilir şekilde etikette belirtilmesi halinde izin verilir.

İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

İtiraz ve itirazın incelenmesi

MADDE 40- (1) Başvuru yapan, 38 inci madde çerçevesinde reddedilen başvuruyla ilgili olarak kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak Enstitüye itiraz edebilir.

(2) Tescil talebinin 33 ila 37 nci ve 39 uncu maddelere uygun olmadığı iddiasıyla üçüncü kişiler veya 48 inci madde kapsamında önceki tarihli herhangi bir hak sahibi tarafından, başvurunun Bültende yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itirazda bulunulabilir. Başvuru yapana itiraz yapıldığına ilişkin bilgi verilerek görüşü istenir.

(3) İtiraza ilişkin ücretin, itiraz süresi içinde ödenmesi ve ödendiğine ilişkin bilginin aynı süre içinde Enstitüye sunulması zorunludur. Aksi takdirde itiraz yapılmamış sayılır. Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan itirazlardan ücret alınmaz.

(4) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca yapılan itirazlar yönetmelikle belirlenen esaslar çerçevesinde Kurul tarafından incelenir. Kurul itirazda ileri sürülen hususların değerlendirilmesi için ilgili kurum veya kuruluşlardan görüş talep edebilir. Görüş için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ücret talep edilmesi halinde söz konusu ücret itiraz eden tarafından ödenir.

(5) Enstitü gerekli görmesi halinde tarafları uzlaşmaya teşvik edebilir. Uzlaşma ile ilgili hususlarda 6325 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(6) İtirazın incelenmesi sonucunda başvurunun biçim veya kapsamında değişiklik yapılması halinde başvurunun son hali, değişikliğe uğrayan kısım ayrıca belirtilmek suretiyle Bülte de yayımlanır. Bu yayıma itiraz edilemez.

(7) İtiraz üzerine başvurunun reddedilmesi halinde karar Bültende yayımlanır.

Tescil ve Değişiklik Talepleri

Tescil

MADDE 41- (1) Bültende yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde hakkında herhangi bir itiraz yapılmamış, yapılan itirazlar nihai olarak reddedilmiş veya itirazların değerlendirilmesi sonucunda değişikliğe uğramış başvuru, bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde tescil ücretinin ödenmesi ve ödendiğine ilişkin bilginin aynı süre içinde Enstitüye sunulması şartıyla tescil edilir, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(2) Sicil alenidir. Talep edilmesi halinde sicil örneği verilir.

(3) Sicile kayıt, yayımlama ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Değişiklik talepleri

MADDE 42- (1) Tescil edilen coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının tescile konu özelliklerinde değişiklik olması halinde değişiklik talebi, ücretinin ödenmesi şartıyla menfaati bulunanlar tarafından yapılabilir.

(2) Değişiklik talebi, 38 inci madde kapsamında incelenir ve uygun bulunan değişiklikler Bültende yayımlanır. Değişikliğe, yayım tarihinden itibaren üç ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itiraz edilebilir. Bu itirazlar, 40 ıncı maddeye göre incelenir. İtiraz olmaması veya inceleme sonucunda itirazın reddedilmesi halinde değişiklikler Bültende yayımlanır ve yayımı tarihi itibarıyla kesinleşir. Değişiklikler, ilgililer tarafından yayım tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde uygulanır.

(3) Değişiklik taleplerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvuru yapan veya tescil ettirenlerde değişiklik

MADDE 43- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu yapanların veya tescil ettirenlerin, 36 ncı ve 49 uncu maddelerde belirtilen şartları sağlamadığına mahkeme tarafından karar verilmesi veya bu durumun Enstitü tarafından resen tespiti ya da başvuru yapan veya tescil ettiren kişiler tarafından değişiklik beyanının Enstitüye yazılı olarak bildirilmesi halinde bu karar, tespit ya da beyan Bültende yayımlanır. Yayımlarından itibaren üç ay içinde 36 ncı maddedeki şartları taşıyan ilgililer tarafından başvuru veya tescil kayıtlarında değişiklik talebinde bulunulabilir. Talep olmaması veya yapılan taleplerin uygun bulunmaması halinde coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı hakkı sona erer ve bu durum Bültende yayımlanır. Birden çok talep olması halinde, Enstitü, yönetmelikle belirlenen usule uygun olarak en uygun talebi kabul eder.

(2) Başvuru yapan veya tescil ettiren ile 36 ncı ve 49 uncu maddelerde belirtilen şartları sağlayanın anlaşması halinde kayıtlardaki değişiklik talebi, belgelerin sunulması ve ücretinin ödenmesi şartıyla Enstitüye yapılır. Talebin kabul edilmesi halinde değişiklik Bültende yayımlanır.

(3) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu yapan veya tescil ettiren kişilerin isim, adres, unvan veya nev'inde meydana gelen değişiklikler sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hakkın Kapsamı, Kullanım ve Denetim

Coğrafi işaret korumasının elde edilmesi ve tescilden doğan hakların kapsamı

MADDE 44- (1) Bir ürüne ilişkin coğrafi işaret koruması bu Kanun çerçevesinde tescil yoluyla elde edilir.

(2) Coğrafi işareti tescil ettiren ile tescil edilmiş coğrafi işaretin kullanım hakkına sahip kişiler, üçüncü kişilerin;

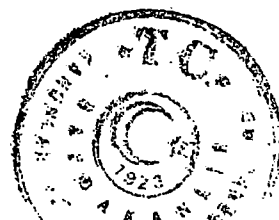
a) Coğrafi işaret tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı halde coğrafi işaretin ününden yarar sağlayacak şekilde ya da tescil kapsamındaki ürünler veya bunlarla ilişkilendirilebilecek nitelikteki ürünlerle ilgili olarak coğrafi işaretin veya 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin ticari amaçlı olarak doğrudan veya dolaylı kullanımının,

b) Ürünün gerçek menşeyini veya niteliğini belirten açıklamalar yahut stilinde, tarzında, tipinde, türünde, yöntemiyle, orada üretildiği biçimde gibi terimler içerse veya başka bir dile tercüme edilmiş olsa dahi, tescilli coğrafi işaretin, tescil kapsamındaki özelliklerini taşımayan ya da çağrışım yapacak şekilde benzeri olan ürün üzerindeki yanıltıcı kullanımının veya taklidinin,

c) Tescilli coğrafi işareti üzerinde taşıyan ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil edilmiş doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşeyine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesinin,

ç) Tescilli coğrafi işarete ait amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımının, önlenmesini talep etme hakkına sahiptir.

(3) Coğrafi işaret tescilinin sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı tescilin Bültende yayımlandığı tarih itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak başvuru yapan, başvurunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve coğrafi işaret tescilinin yayımlanmış olması halinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle tazminat davası açmaya yetkilidir.

Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak, tescilin Bültende yayımlanmasından önce karar veremez.

(4) Tescil edilen coğrafi işaretlerin ürünün öz adına dönüşmüş olduğu kabul edilmez.

(5) Coğrafi işaret korumasına konu adın bir kısmı, ürünün öz adından oluşsa bile tescil ile sağlanan koruma bu öz adları kapsamaz.

(6) Ürünün öz adı, o ürünün ilk üretildiği veya pazarlandığı bölge veya yöreyle ilgili olsa bile bir ürünün genel adı haline gelmiş adıdır. Bir adın ürünün öz adına dönüşüp dönüşmediğinin tespitinde, söz konusu ürünün tüketim alanında halkın bu adı kullanımı ve ilgili diğer kanuni düzenlemeler gözönünde bulundurulur.

(7) Tescil edilen coğrafi işaret tescil ettirene inhisari hak sağlamaz.

Geleneksel ürün adı korumasının elde edilmesi ve tescilden doğan hakkın kapsamı

MADDE 45- (1) Bir ürüne ilişkin geleneksel ürün adı koruması bu Kanun çerçevesinde tescil yoluyla elde edilir.

(2) Geleneksel ürün adını tescil ettiren ile tescil edilmiş geleneksel ürün adını kullanım hakkına sahip kişiler üçüncü kişilerin aşağıda sayılan fiillerinin önlenmesini talep etme hakkına sahiptir.

a) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı halde tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin, ürünün ününden yarar sağlayacak şekilde kullanımı veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran ürünlerle ilgili olarak ticari amaçlı kullanımı.

b) Tescilli ürün adına ait amblemin tüketiciyi yanıltıcı şekilde kullanımı.

c) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini ve tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemi taşımadığı halde, ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede ürünün tescilde belirtilen özellikleri taşıdığına ilişkin yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesi.

(3) Geleneksel ürün adı tescilinin sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı tescilin Bültende yayımlandığı tarih itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak başvuru yapan, başvurunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve geleneksel ürün adı tescilinin yayımlanmış olması halinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin Bültende yayımlanmasından önce karar veremez.

(4) Tescil edilen geleneksel ürün adı tescil ettirene inhisari hak sağlamaz.

(5) Bu Kanun kapsamında geleneksel ürün adlarına sağlanan koruma, başta coğrafi işaretler ve markalar olmak üzere diğer sınai mülkiyet hakları kapsamında kazanılmış haklara hâlel getirmez.

Tescilli coğrafi işaretin ve geleneksel ürün adının kullanımı

MADDE 46- (1) Tescilli coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adları sicilde belirtilen şartlara uygun olan ürünlerin üretimi veya pazarlamasında faaliyet gösterenler tarafından kullanılır. Bu kişiler, tescil ettirene, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adına yönelik üretim ve pazarlama faaliyeti gösterdiklerine dair bildirimde bulunur.

(2) Tescil edilmiş coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkına sahip olan kişiler, söz konusu coğrafi işaret veya geleneksel ürün adını, amblem ile birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanır. Coğrafi işaretler bakımından amblemin kullanılması zorunludur.

(3) Ürünün niteliği gereği, amblem ile birlikte coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda, amblem ile tescilli

işaret veya ad, kullanım hakkına sahip olanlar tarafından işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

(4) Geleneksel ürün adının amblemsiz kullanımı bu Kanun hükümlerine tabi değildir.

(5) Tescilli coğrafi işaretin ve geleneksel ürün adının kullanımı ile amblem ve amblemin kullanımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İyiniyetli kullanım

MADDE 47- (1) Gerçek kişi adının veya tüzel kişi unvanının, söz konusu kişiler veya halefleri tarafından, ticaret sırasında halkı yanıltıcı mahiyette olmayan kullanımları, 44 üncü ve 45 inci maddelerde belirtilen hallerin ihlali sayılmaz.

Markalarla ilişki

MADDE 48- (1) Coğrafi işaretin tescilinden sonra 44 üncü maddede belirtilen biçimlerde veya tescile konu coğrafi işaretle ilgili mal veya hizmetler için kullanılmak üzere yapılan marka başvurusu reddedilir, tescil edilmiş ise dava yoluyla hükümsüz kılınabilir.

(2) Coğrafi işaretle aynı veya benzer bir marka, coğrafi işaretin korunmasından önce iyiniyetle tescil edilmiş veya bu markanın kullanım hakkı iyiniyetle kazanılmışsa, coğrafi işaretin hak sahibine verdiği yetkiler, marka başvurusunun tesciline ve iyiniyetli kullanımına zarar vermez.

(3) Tescilli bir markanın sahip olduğu itibar, ün ve kullanım süresi de gözönünde bulundurularak bu marka ile aynı veya benzer olması sebebiyle markanın varlığına zarar verici veya gerçek kaynağı konusunda yanıltıcı olacak nitelikteki adların coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı olarak tesciline, önceki tarihli hak sahibinin itirazı üzerine izin verilmez.

Kullanımın denetimi

MADDE 49- (1) Coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımının denetimi; tescilli coğrafi işaretleri ve geleneksel ürün adlarını taşıyan ürünlerin üretimi, piyasaya arzı veya dağıtımı aşamalarında veya ürün piyasada iken kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunun denetimine ilişkin her türlü faaliyeti kapsar.

(2) Denetim, başvuruda belirtilen ve Enstitü tarafından yeterliliği onaylanan denetim mercii tarafından yerine getirilir. Sicilde yer alan denetim mercisinde değişiklik, Enstitünün onayı ile yapılabilir.

(3) Denetim raporları, tescilin Bülteinde yayımlandığı tarihten itibaren iki yılda bir Enstitüye sunulur. Ancak şikâyet olması halinde, Enstitü denetim raporlarının süresinden önce sunulmasını talep edebilir.

(4) Denetim raporlarının incelenmesi sonucunda eksiklik varsa tescil ettirene bildirilerek altı ay içinde eksikliğin giderilmesi istenir. Eksikliğin süresi içinde giderilmemesi veya denetim faaliyetinin usulüne uygun olarak yerine getirilmediğinin tespit edilmesi halinde 43 üncü madde hükmü uygulanır.

(5) Tescil ettiren, denetime ilişkin masrafları denetlenenlerden talep edebilir.

(6) Denetime ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(7) Bu Kitapta belirtilen denetim, başvuru yapan tarafından oluşturulan denetim mercisinin yaptığı denetimleri kapsamakta olup, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile diğer kanunlarda yer alan coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının denetimine ilişkin hükümler saklıdır.

BEŞİNCİ KISIM

Hakkın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümsüzlük

Hükümsüzlük talebi ve hükümsüzlük halleri

MADDE 50- (1) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğü menfaati olanlar tarafından mahkemeden istenebilir.

(2) Mahkeme;

a) Tescilin, 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 37 nci veya 39 uncu maddelerde belirtilen şartlardan herhangi birine uygun olmaması,

b) Tescilin, 36 ncı madde uyarınca başvuru hakkına sahip olanlar tarafından yapılmamış olması,

c) Denetim işlemlerinin, 49 uncu maddede belirtilen biçimde yerine getirilmemesi, hallerinde tescilli coğrafi işaret veya geleneksel ürün adının hükümsüz sayılmasına karar verir.

(3) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğüne ilişkin dava, sicilde tescil ettiren olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Bu davalarda Enstitü taraf gösterilmez.

Hükümsüzlüğün etkisi

MADDE 51- (1) Mahkeme tarafından coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, tescil edilen coğrafi işarete ve geleneksel ürün adına bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkı sahiplerinin kötüniyetli hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğü kararının geriye dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez.

a) Karardan önce tescilin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Karardan önce kurulmuş ve uygulanmış sözleşmeler.

(3) İkinci fıkranın (b) bendi kapsamındaki sözleşmeler uyarınca ödenmiş bedelin, hakkaniyet gereği kısmen ya da tamamen iadesi istenebilir.

(4) Kesinleşmiş mahkeme kararı mahkemece resen Enstitüye bildirilir. Hükümsüz kılınan coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı, sicilden terkin edilir ve terkine ilişkin bilgi Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

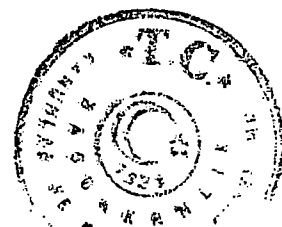
Hak ve Sorumluluktan Vazgeçme

Tescilin sağladığı hak ve sorumluluktan vazgeçme

MADDE 52- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adını tescil ettiren, tescilin sağladığı haklarından ve kullanımın denetimiyle ilgili sorumluluklarından vazgeçebilir. Vazgeçme talebi Bültende yayımlanır.

(2) Bültendeki yayımı takip eden üç aylık süre içinde 36 ncı maddede belirtilen şartları taşıyanlar tarafından tescil ettiren kişiye ilişkin değişiklik talebinde bulunulması halinde, bu talep 43 üncü madde hükümleri çerçevesinde incelenir.

(3) Üç aylık süre içinde tescil ettiren kişiye ilişkin değişiklik talebinde bulunulmaması halinde, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı tescili üç aylık sürenin sonunda Enstitü

tarafından sicilden terkin edilir ve terkine ilişkin bilgi Bülte de yayımlanır. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(4) Vazgeçmeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Hakka Tecavüz

Coğrafi işaret hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 53- (1) Tescilli coğrafi işaretin aşağıda belirtilen biçimdeki kullanımları coğrafi işaret hakkına tecavüz sayılır.

a) Coğrafi işaret tesciline konu ürünün özelliklerini taşımadığı halde, coğrafi işaretin ününden yarar sağlayacak şekilde ya da tescil kapsamındaki ürünler veya bunlarla ilişkilendirilebilecek nitelikteki ürünlerle ilgili olarak coğrafi işaretin veya 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin ticari amaçlı olarak doğrudan veya dolaylı kullanımı.

b) Ürünün gerçek menşei ni veya coğrafi işaretin tercümesini veya stilinde, tarzında, tipinde, türünde, yöntemiyle, orada üretildiği biçimde gibi açıklamaları içerse bile coğrafi işaretin kötüye kullanımı, taklidi veya coğrafi işareti çağrıştıran şekilde kullanımı.

c) Coğrafi işareti taşıyan ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtımında ya da ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil kapsamındaki nitelikleri ile menşei ne ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama ya da işarete yer verilmesi.

ç) Coğrafi işarete ilişkin amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımı.

(2) Coğrafi işareti kullanma hakkına sahip olanlar, coğrafi işareten doğan haklara tecavüz sayılan fiilleri tescil ettirene noter vasıtasıyla bildirerek dava açılmasını talep edebilir. Tescil ettirenin talebi kabul etmemesi veya bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde dava açmaması halinde, kullanma hakkına sahip olanlar, yapılan bildirim de ekleyerek dava açabilir. Açılan dava tescil ettirene ihbar olunur. Ancak ciddi bir zarar tehlikesi karşısında, kullanma hakkına sahip olanlar, süreyle bağlı kalmaksızın ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. İhtiyati tedbire karar verilmesi durumunda dava açılabilmesi için belirtilen sürenin dolması beklenmez.

(3) Coğrafi işaretin tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, eylemi tecavüz olmaktan çıkarmaz. Ancak tescille ilgili kayıt ve işaretler kusurun değerlendirilmesi sırasında dikkate alınır.

(4) Coğrafi işaret başvurusu yayımlandığı takdirde, başvuruyu yapan, coğrafi işarete yönelik bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan ve kapsamından haberdar edilmişse başvurunun yayımlanmamış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa başvurunun yayımından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

Geleneksel ürün adı hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 54- (1) Tescil edilmiş geleneksel ürün adının aşağıda belirtilen biçimdeki kullanımları, geleneksel ürün adı hakkına tecavüz sayılır.

a) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı halde, 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin tescilli ürün adı ile birlikte kullanılması suretiyle, ürünün ününden herhangi bir biçimde yarar sağlayacak kullanımı veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran ürünlerle ilgili olarak tescilli ürün adına tahsis edilen amblemin ticari amaçlı kullanımı.

b) Amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımı.

c) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini ve tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemi taşımadığı halde, ürünün iç veya dış

ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede ürünün tescilde belirtilen özellikleri taşıdığına ilişkin yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesi.

(2) Geleneksel ürün adı hakkına tecavüz edildiğinin bu adı kullanım hakkına sahip olanlarca tespit edilmesi halinde, tecavüz bu kişilerce tescil ettirene noter vasıtasıyla bildirilerek dava açması talep edilebilir. Tescil ettirenin talebi kabul etmemesi veya bildirim aldığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekli davayı açmaması halinde, kullanma hakkına sahip olanlar, yapılan bildirim de ekleyerek dava açabilir. Açılan dava tescil ettirene ihbar olunur. Ancak ciddi bir zarar tehlikesi karşısında, kullanma hakkına sahip olanlar, süreye bağlı kalmaksızın ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. İhtiyati tedbire karar verilmesi halinde, dava açılabilmesi için belirtilen sürenin dolması beklenmez.

(3) Geleneksel ürün adı başvurusu, yayımlandığı takdirde, başvuruyu yapan, geleneksel ürün adına yönelik bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise başvurunun yayımlanmamış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa başvurunun yayımından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ KİTAP

Tasarım

BİRİNCİ KISIM

Tasarım Hakkı ve Kapsamı

Tasarım ve ürün

MADDE 55- (1) Tasarım, ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür.

(2) Ürün, bilgisayar programları hariç olmak üzere, endüstriyel yolla veya elle üretilen herhangi bir nesnenin yanı sıra birleşik bir ürün veya bu ürünü oluşturan parçaları, ambalaj gibi nesneleri, birden çok nesnenin bir arada algılanan sunumlarını, grafik sembolleri ve tipografik karakterleri ifade eder.

(3) Birleşik ürün, sökülüp takılma yoluyla değiştirilebilen veya yenilenebilen parçalardan oluşan üründür.

(4) Tasarım; bu Kanun hükümleri uyarınca tescil edilmiş olması halinde tescilli tasarım, ilk kez Türkiye’de kamuya sunulmuş olması halinde ise tescilsiz tasarım olarak korunur.

Yenilik ve ayırt edicilik

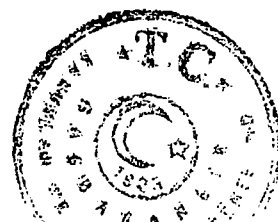
MADDE 56- (1) Tasarım yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olması şartıyla bu Kanunla sağlanan haklar kapsamında korunur.

(2) Birleşik ürünün parçasının tasarımı, aşağıdaki şartları taşıyorsa yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir.

a) Parça birleşik ürüne takıldığında, birleşik ürünün normal kullanımında görünür durumda olmalıdır.

b) Parçanın görünür durumda olan özellikleri, yenilik ve ayırt edici nitelik şartlarını karşılamalıdır.

(3) Bu maddede yer alan normal kullanım; bakım, servis veya onarım işleri hariç olmak üzere, son kullanıcı tarafından kullanımı ifade eder.

- (4) Bir tasarımın aynısı;
a) Tescilli tasarım için başvuru veya rüçhan tarihinden önce,
b) Tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce,
dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamış ise o tasarım yeni kabul edilir.
Tasarımlar sadece küçük ayrıntılarda farklılık gösteriyorsa aynı kabul edilir.
- (5) Bir tasarımın bilgilenmiş kullanıcı üzerinde bıraktığı genel izlenim;
a) Tescilli tasarım için başvuru veya rüçhan tarihinden önce,
b) Tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce,
kamuya sunulmuş herhangi bir tasarımın aynı kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenimden farklı ise bu tasarımın ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir.
- (6) Ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesi dikkate alınır.

Kamuya sunma

MADDE 57- (1) Kamuya sunma; sergileme, satış gibi yollarla piyasaya sürme, kullanma, tarif, yayım, tanıtım veya benzer amaçlı faaliyetleri kapsar. Tasarımın gizlilik şartıyla üçüncü bir kişiye açıklanması kamuya sunma sayılmaz.

(2) Koruma talep edilen bir tasarım, başvuru tarihinden veya rüçhan talebi varsa rüçhan tarihinden önceki oniki ay içinde tasarımcı veya halefi ya da bu kişilerin izni ile üçüncü bir kişi tarafından veya tasarımcı ya da halefleri ile olan ilişkinin kötüye kullanımı sonucu kamuya sunulması halinde bu açıklama tasarımın yeniliğini ve ayırt edici niteliğini etkilemez.

Koruma kapsamı ve koruma dışı haller

MADDE 58- (1) Tasarım sahibi, kendi tasarımına kıyasla ayırt edici niteliğe sahip olmayan tasarımlara karşı bu Kanundan doğan haklarını kullanabilir.

(2) Koruma kapsamının değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesi dikkate alınır.

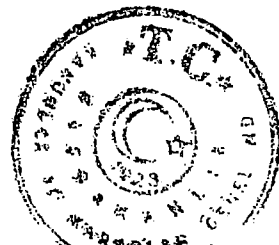
(3) Bu Kanun kapsamında sağlanan tasarım koruması, 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda aranan şartları taşıması halinde söz konusu kanunla öngörülen korumaya hanel getirmez.

(4) Aşağıda belirtilen haller koruma kapsamı dışındadır.

- a) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarımlar.
b) Ürünün teknik fonksiyonunun zorunlu kıldığı görünüm özellikleri.
c) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün, başka bir ürüne mekanik olarak monte edilmesi veya bağlanması için belirli biçim ve boyutlarda üretilmesi zorunlu ürünlerin görünüm özellikleri.

ç) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle alametleri ile bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, dini, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren tasarımlar.

(5) 56 ncı maddedeki şartları karşılamak kaydıyla farklı veya eş birimlerden oluşan modüler bir sistemde bu birimlerin birbirleriyle sonlu veya sonsuz olarak çeşitli biçimlerde bağlantı kurmasını sağlayan tasarımlar korumadan yararlanır.

Tasarım hakkının kapsamı ve sınırları

MADDE 59- (1) Tasarımdan doğan haklar münhasıran tasarım sahibine aittir. Üçüncü kişiler, tasarım sahibinin izni olmadan koruma kapsamındaki tasarım veya tasarımın uygulandığı ürünü üretmez, piyasaya sunamaz, satamaz, ithal edemez, ticari amaçlı kullanamaz veya bu amaçlarla elde bulunduramaz ya da bu tasarım veya tasarımın uygulandığı ürünle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunamaz.

(2) Tescilsiz tasarım, sahibine birinci fıkrada belirtilen fiilleri engelleme hakkını sadece korunan tasarımın aynısının veya genel izlenim itibarıyla ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kopyalanarak alınması halinde verir. Korunan tasarımın kendi tasarımından önce kamuya sunulduğunu makul yollarla bilmesi mümkün olmayan bir tasarımcı tarafından bağımsız olarak yapılan tasarımın koruma kapsamındaki tasarımdan kopyalanmış olduğu kabul edilmez.

(3) Aşağıda sayılan fiiller tasarım hakkının kapsamı dışındadır.

a) Özel amaçla sınırlı kalan ve ticari amaç taşımayan fiiller.

b) Deneme amaçlı fiiller.

c) Ticari uygulamadaki dürüstlük kuralları ile bağdaşır olmak, tasarımın normal kullanımını gereksiz şekilde tehlikeye sokmamak ve kaynak göstermek şartları ile eğitim veya referans amaçlı çoğaltmalar.

ç) Yabancı ülkede kayıtlı olup geçici olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan deniz veya hava taşıt araçlarındaki ekipman, bu araçların onarımı için kullanılmak üzere ithal edilen yedek parça ve aksesuarlar ile bu araçların onarım fiilleri.

(4) Birleşik ürünün görünümüne bağımlı olan parçaların, birleşik ürüne orijinal görünümünü yeniden kazandırmak üzere onarım amacıyla ve bu parçaların kaynağı konusunda yanıltıcı olmamak şartıyla tasarımın piyasaya ilk sürüldüğü tarihten üç yıl sonra kullanılması tasarım hakkının ihlali sayılmaz.

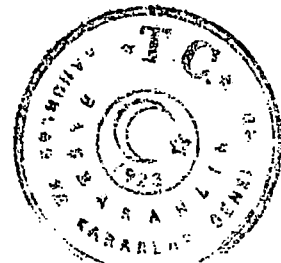
(5) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yayımlanan eşdeğer parçaların dördüncü fıkra kapsamında ve tasarımın piyasaya ilk sürüldüğü tarihten itibaren üç yıl içinde kullanımı tasarım hakkının ihlali sayılmaz.

(6) Yayım erteleme talebinde bulunulan tasarımlar için, tasarımlara ait görsel anlatımların Bültende yayımlanmasına kadar ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

Önceki kullanımdan doğan hak

MADDE 60- (1) Başvuru tarihinden önce, tescilli tasarımın koruma kapsamına giren ve tescilli tasarımdan bağımsız olarak yapılan tasarımı iyiniyetli olarak ticari amaçla ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı önceki kullanımından dolayı, bu hazırlıklarla sınırlı olmak üzere işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde tasarımı kullanma hakkı verilir. Önceki kullanımdan doğan hak, sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır.

(2) Önceki kullanımdan doğan hak, lisans verilmesi suretiyle genişletilemez ve devredilemez. Bu hakkın devri işletmenin devriyle mümkündür.

İKİNCİ KISIM **Başvuru, İnceleme ve Tescil**

BİRİNCİ BÖLÜM **Tasarım Başvurusu, Rüçhan Hakkı ve İnceleme**

Başvuru şartları, sınıflandırma ve çoklu başvuru

MADDE 61- (1) Tasarım başvurusu;

- a) Başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri içeren başvuru formunu,
 - b) Tasarımın görünümünü yansıtan ve yayım yoluyla çoğaltılmaya elverişli görsel anlatımını,
 - c) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün adını,
 - ç) Tasarımcının veya tasarımcı grubundaki tasarımcıların adlarını,
 - d) Tescil isteme hakkının tasarımcı veya tasarımcılardan ne şekilde elde edildiğine ilişkin bilgiyi,
 - e) Varsa yayım erteleme talebini,
 - f) Vekil tayin edilmişse vekile ilişkin bilgiyi,
- kapsar.

(2) Başvuru konusunun iki boyutlu bir tasarım olması ve 66 ncı maddeye göre yayım erteleme talebinde bulunulması halinde birinci fıkranın (b) bendinde istenen görsel anlatım yerine tasarımın örneği verilebilir.

(3) Başvuruda ayrıca; tasarımın görsel anlatımını veya örneğini açıklayan tarifname verilebilir, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin sınıfı belirtilebilir. Bu madde kapsamında yer alan ürün adı, sınıfı ve tarifnamede verilen bilgiler koruma kapsamını etkilemez.

(4) Başvuru işlemlerine ilişkin ücretlerin ödenmemesi ve süresi içinde ödemeye ilişkin bilginin Enstitüye sunulmaması halinde başvuru yapılmamış sayılır.

(5) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin sınıflandırılmasında, 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Endüstriyel Tasarımların Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Locarno Anlaşması hükümleri uygulanır.

(6) Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen, tasarımın görsel anlatımı üzerinde yer alan yazılı ibareler, ifade ettikleri kavramlar üzerinde inhisari hak sağlamaz.

(7) Birden çok tasarımın tescil talebi, ek başvuru ücretinin ödenmesi şartıyla çoklu başvuru altında yapılabilir. Çoklu başvurularda, süslemeler hariç olmak üzere, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı her bir ürünün, aynı sınıfa dahil olması gerekir.

(8) Çoklu başvuru veya çoklu tescili oluşturan tasarımlar bu Kanunun uygulanmasında ayrı ayrı değerlendirilir.

(9) Çoklu başvuruda, yedinci fıkra da belirtilen şartlara uymayan tasarımlar için tescil talebinde bulunulmuş veya tasarım sayısı belirlenen sayıyı aşmışsa Enstitü bu tasarımlar için bölünmüş başvuru yapılmasını ister. Bölünmüş her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvuru tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse bu hak bölünmüş her başvuruya da tanınır.

(10) Tasarımcı, isminin başvuruda belirtilmemesi halinde, tasarımcı olarak belirtilmesini isteme hakkına sahiptir. Ancak, tasarımcı isminin gizli tutulmasını da talep edebilir. Başvuru sahibi tasarımcı değilse veya tasarımcılardan sadece biri veya birkaçıysa, başvuru sahibinin tasarımcı veya tasarımcılardan tasarım başvurusu yapma hakkını ne şekilde elde ettiği başvuruda açıklanır.

(11) Tasarım başvurusunda yer alan imla hataları ve açık maddi hatalar, tasarım örneğini değişikliğe uğratmaması şartıyla başvuru sahibinin talebi üzerine düzeltilir.

(12) Çoklu başvuruda yer alabilecek tasarım sayısı ve başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 62- (1) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerden birinin uyruğunda olan ya da bu devletlerden birinin uyruğunda olmamakla birlikte bunlardan birinde yerleşim yeri veya işler durumunda ticari müessesesi bulunan gerçek ya da tüzel kişiler veya bunların halefleri, bu devletlerin herhangi birinde yetkili mercilere tasarım veya faydalı model tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren altı ay süreyle, Paris Sözleşmesi hükümleri kapsamında aynı tasarım için Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanırlar. Bu süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer. Rüçhan hakkından yararlanılabilmesi için ilk başvuru yapılan devletin yetkili makamından rüçhan hakkı belgesi alınması şarttır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen gerçek veya tüzel kişiler ile bunların halefleri, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir devlette usulüne uygun tasarım başvurusu yapmışsa, birinci fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde rüçhan hakkından yararlanırlar.

(3) Aynı devlete yapılmış olan ve önceki ilk başvuru ile aynı konudaki sonraki bir başvuru; sonraki başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvurunun kamunun incelemesine açılmadan ve geride herhangi bir hak bırakmadan geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi ve rüçhan hakkı talebine temel oluşturmaması şartıyla, rüçhan hakkının belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Önceki başvuru, rüçhan hakkı talebi için dayanak oluşturmaz.

(4) 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen gerçek veya tüzel kişiler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(5) Başvurusu yapılan tasarımı veya tasarımın uygulandığı ürünü Türkiye’de açılan ulusal ya da uluslararası sergilerde ya da Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerde açılan resmi ya da resmi olarak tanınan uluslararası sergilerde teşhir eden 3 üncü maddede belirtilen gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanırlar.

(6) Başvurusu yapılan tasarım veya tasarımın uygulandığı ürün, sergide görünür şekilde resmi açılış tarihinden önce teşhir edilmişse rüçhan hakkı süresi ürünün sergiye konulduğu tarihten itibaren başlar.

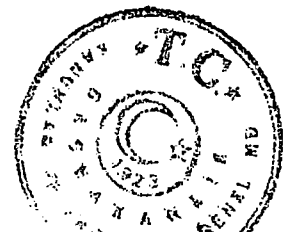
(7) Bir sergide teşhir edilmiş ürünle aynı veya benzeri bir ürün hakkında birden fazla tasarım başvurusu yapılması halinde, bu ürünü sergiye ilk koyan kişi, ürünün sergiye aynı zamanda konularak teşhir edilmesi halinde ise ilk başvuruda bulunan kişi rüçhan hakkından yararlanırlar.

(8) Birinci ve beşinci fıkralarda belirtilen süreler içinde rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren üçüncü kişiler tarafından yapılan rüçhan hakkına konu tasarım başvurusunun kapsamına giren başvurular ile bunlar adına yapılan tasarım tescilleri hüküm ifade etmez.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 63- (1) Rüçhan hakkı talebi başvuruyla birlikte yapılır. Bu talebe ilişkin belgeler, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde Enstitüye sunulur. Aksi takdirde rüçhan hakkından yararlanma talebi yapılmamış sayılır.

(2) Rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları, 62 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi veya 62 nci maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen tarihler itibarıyla doğar.

(3) Bir tasarım için birden fazla rüçhan hakkı talep edilmesi durumunda rüçhan hakkı, geçerli olan ilk rüçhan tarihi itibarıyla başlar.

(4) Sergilerdeki teşhirden doğan rüçhan hakkı, 62 nci maddenin birinci fıkrasına göre verilen rüçhan süresini uzatmaz.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnceleme

MADDE 64- (1) Enstitü, başvurunun 61 ila 63 üncü maddelerde belirtilen şartlara uygunluğunu inceler. İnceleme sonucunda 61 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şartlar bakımından herhangi bir eksikliğin olmadığına karar verilmesi halinde başvuru tarihi, başvurunun Enstitü tarafından alındığı tarih itibarıyla kesinleşir.

(2) 61 ila 63 üncü maddeler uyarınca yapılan incelemede tespit edilen eksikliklerin süresi içinde giderilmesi halinde başvuru tarihi, başvurunun ilk yapıldığı tarih olarak kesinleşir. Ancak 61 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan bilgi ve belgelerle ilgili eksikliklerin süresi içinde giderilmesi halinde başvuru tarihi, bu eksikliklerin giderildiği tarih olarak kesinleşir.

(3) Tasarım koruması başvuru tarihinin kesinleştiği tarihten itibaren başlar.

(4) Eksikliklerin süresi içinde giderilmemesi halinde başvuru yapılmamış sayılır.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin eksikliklerin giderilmemesi sadece rüçhan hakkının kaybına neden olur.

(6) Enstitü;

a) Tasarım veya ürün tanımına uygun olmayan,

b) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı,

c) 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek veya tüzel kişilerce yapılan,

ç) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle ilgili olarak bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, dini, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren,

d) Yeni olmadığı tespit edilen,

tasarım tescil taleplerini reddeder.

(7) Altıncı fıkranın (b) ve (ç) bentleri kapsamında verilen ret kararının tasarımın sadece bir bölümüne ilişkin bulunması halinde, sadece o bölümle ilgili kısmi ret kararı verilir. Kısmi ret sonucunda tescilin devamı için kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır.

İKİNCİ BÖLÜM

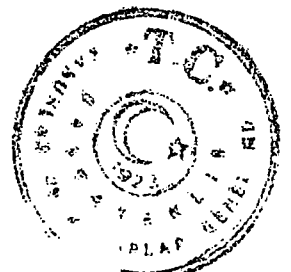
Tescil ve Yayım

Tescil ve yayım

MADDE 65- (1) Kesinleşen ve 64 üncü madde hükmüne göre reddedilmemiş başvuru, tescilli tasarım olarak sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(2) Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla sicil örneği verilir.

(3) Sicile kayıt, yayımlama ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Yayımın ertelenmesi

MADDE 66- (1) Başvuruyla birlikte başvuru sahibi, başvuru veya varsa rüçhan tarihinden başlamak üzere otuz ay süreyle yayım erteleme talebinde bulunabilir.

(2) Yayım erteleme talebi bulunan ve 64 üncü madde hükmüne göre reddedilmemiş başvuru, tescil edilerek sicile kaydedilir. Ancak, tasarımın görsel anlatımı ve başvuru dosyasına ilişkin bilgi ve belgeler üçüncü kişilerin incelemesine kapalı tutulur.

(3) Sicile kaydedilmiş tasarıma ilişkin yayım erteleme talebi Bültende yayımlanır.

(4) Enstitü, yayım erteleme süresinin sona erdiği tarihte veya hak sahibinin isteği üzerine daha önceki bir tarihte, başvuruyla ilgili bütün kayıt ve belgeleri üçüncü kişilerin incelemesine açar ve yayımlar. Ancak, yayımdan önce yayım ücretinin ödenmesi zorunludur. Başvuru sırasında sadece tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün örneği verilmiş ise tasarımın yayıma uygun görsel anlatımının da verilmesi gerekir. Bu şartların süresi içinde yerine getirilmemesi durumunda sicile kaydedilmiş tasarımın başvuru tarihinden itibaren bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(5) Tecavüz davasının, yayım erteleme süresi içinde açılabilmesi için sicil kaydında ve başvuru dosyasındaki bilgilerin davalı tarafa bildirilmiş olması şarttır.

(6) Yayım ertelenmesi bulunan tasarımın yayım tarihi, görsel anlatımlarının yayımlandığı tarihtir.

(7) Bu madde hükümleri, çoklu başvurudaki tasarımların bir kısmı hakkında da uygulanabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

Karara ve tescile itiraz

MADDE 67- (1) Başvuru sahipleri, 64 üncü madde uyarınca verilen kararlara karşı, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itiraz edebilir.

(2) Üçüncü kişiler tasarım tescilinin yayım tarihinden itibaren üç ay içinde ücretini ödeyerek tasarımın 55 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan tanımlara uygun olmadığı, 56 ncı ve 57 nci maddelerde belirtilen şartları taşımadığı, 58 inci maddenin dördüncü fıkrası ve 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (c) bendi kapsamında olduğu, başvurunun kötüniyetli olduğu ve bir fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımını içerdiği gerekçelerini ileri sürerek tescil belgesinin verilmesine yazılı olarak itiraz edebilir.

(3) İkinci fıkra kapsamında yapılan itiraza ilişkin ücretin ödenmemesi veya ödemeye ilişkin bilginin süresi içinde Enstitüye sunulmaması halinde itiraz yapılmamış sayılır.

İtirazın incelenmesi

MADDE 68- (1) 67 nci maddeye göre yapılacak itirazlar, Kurul tarafından incelenir.

(2) 64 üncü madde uyarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi aşamasında ve gerekli görülen hallerde başvuru sahibinin görüşü alınır.

(3) 67 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılan itirazlar, görüşlerini açıklayabilmesi için başvuru sahibine bildirilir. İtiraz sahibinden, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde sunulmak üzere ek bilgi ve belge istenebilir. Bu süre içinde istenilen ek bilgi ve belgelerin sunulmaması halinde itiraz mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(4) İtiraz süresi boyunca veya itirazın incelenmesi aşamasında 64 üncü madde ve yönetmelik hükümleri kapsamında başvuruda eksiklik olduğunun tespit edilmesi halinde, işlemlere tamamlanmayan aşamadan devam edilir ve gerekli görülen hallerde alınan kararlar Bültende yayımlanır.

(5) 67 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılan itirazın kabul edilmesi halinde, tasarımın tescili hükümsüz kılınır. 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (b) ve (ç) bentleri ile

(4) Üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa dahi tasarım başvurusu veya tasarımın devri ya da üzerlerinde hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

Tasarımın gaspı

MADDE 71- (1) Tasarım başvurusu gerçek hak sahibi olmayan bir kişi tarafından yapılmış veya tasarım bu kişi adına tescil edilmişse veya tescilsiz tasarım gerçek hak sahibi olmayan bir kişi tarafından kamuya sunulmuşsa, gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişi, tasarım hakkından doğan diğer hak ve talepleri saklı kalmak kaydıyla, tasarım sahipliğinin kendisine devredilmesini veya tasarım sahibi olarak tanınmayı mahkemeden talep edebilir.

(2) Tasarım üzerinde kısmi bir hakkın iddia edilmesi halinde, birinci fıkra uyarınca ve paylı mülkiyet esaslarına göre hak sahipliği tanınması talep edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen talepler, tescilli tasarımın yayımlandığı tarihten veya tescilsiz tasarımın kamuya sunulduğu tarihten itibaren üç yıl içinde ileri sürülmemesi halinde düşer. Ancak gerçek hak sahibi olmayan kişinin kötüniyetli olması halinde hak düşürücü süre uygulanmaz.

(4) Bu madde hükmüne göre açılan dava ve davada ileri sürülen talepler, dava sonunda verilen kesin hüküm veya davayı herhangi bir şekilde sona erdiren bütün diğer haller talep üzerine sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır ve sicile kaydedildiği tarih itibarıyla iyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurur.

(5) Dava devam ederken başvurunun tescil edilmesi durumunda başvurunun gaspı davası, tasarımın gaspı davasına dönüşür.

Gaspın sona erdirilmesinin sonuçları

MADDE 72- (1) Tasarım sahipliğinin 71 inci madde hükmüne göre değişmesi halinde, bu değişikliğin sicile kaydedilmesiyle üçüncü kişilerin o tasarımla ilgili tüm hakları sona erer.

(2) Gerçek hak sahibi olmadığı sonradan anlaşılan kişi veya bu kişiyle lisans sözleşmesi yapan kişi, gerçek hak sahibinin sicile kaydedildiği tarihten önce tasarımı kullanmaya başlamışsa ya da kullanım için ciddi hazırlıklar yapmışsa, gerçek hak sahibinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini iki ay içinde talep edebilir. Bu süre, gerçek tasarım sahibinin sicile kaydedildiğinin Enstitü tarafından ilgililere bildirildiği tarihten itibaren başlar.

(3) Gerçek hak sahibi olmadığı sonradan anlaşılan kişi veya bu kişiden lisans alan, kullanıma başladığı ya da kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötüniyetli ise ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM

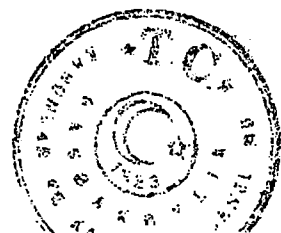
Çalışanların Tasarımları

Hizmet ilişkisi ile diğer iş görme ilişkilerindeki hak sahipliği

MADDE 73- (1) Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça çalışanların bir işletmede yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği ya da büyük ölçüde işletmenin deneyim ve çalışmalarına dayanarak iş ilişkisi sırasında yaptığı tasarımların hak sahibi, işverenleridir.

(2) Çalışanların bulunduğu işyerindeki genel faaliyet konusu bilgi ve araçlardan faydalanmak suretiyle birinci fıkra kapsamı dışında yaptığı tasarımların hak sahibi, talep edilmesi halinde işverenleridir.

(3) Çalışanların tasarımlarına ilişkin hükümler öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerlerin tasarımları ile 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde belirtilen

öğretim elemanlarının bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirdiği tasarımlar hakkında da uygulanır.

(4) Hizmet ilişkisi dışında kalan iş görme sözleşmeleri çerçevesinde yapılan tasarımlarda hak sahibi, taraflar arasında akdedilen sözleşme hükümleri çerçevesinde belirlenir.

Çalışanlar tarafından yapılan tasarımlara ilişkin hak talebinde bedel

MADDE 74- (1) Çalışanın, 73 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında yapmış olduğu tasarımın önemi dikkate alınarak tespit edilecek bir bedel isteme hakkı vardır. Taraflar bu bedel konusunda anlaşamadıkları takdirde söz konusu bedel mahkeme tarafından tespit edilir.

(2) 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında öğretim elemanlarınca gerçekleştirilen tasarımlardan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve tasarımcı arasındaki paylaşımı tasarımcıya gelirin en az yarısı verilecek şekilde ilgili yükseköğretim kurumunun yönetim kurulunca belirlenir.

BEŞİNCİ KISIM

Lisans

Lisans

MADDE 75- (1) Tasarım hakkı, lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde, lisans veren tasarımı kendi kullanabileceği gibi üçüncü kişilere de başka lisanslar verebilir. İnhisari lisans sözleşmelerinde, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de tasarımı kullanamaz.

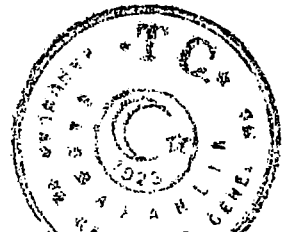
(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans hakkını alan kişi, lisans süresince tasarımın kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde tasarım sahibi, tasarımdan doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

Hakkın devrinden veya lisans vermekten doğan sorumluluk

MADDE 76- (1) Başvuru veya tescilden doğan tasarım hakkını devreden ya da lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılması halinde söz konusu kişi, bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

(2) Tasarım başvurusunun geri çekilmesi, reddedilmesi, tasarım tescilinin iptaline veya hükümsüzlüğüne karar verilmiş olması hallerinde tarafların, hakkı devreden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşmeyle öngörmemiş olmaları halinde 79 uncu madde hükümleri uygulanır. Bu madde hükmünden doğan tazminatı talep etme süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinde başlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Sona Erme Halleri ve Sonuçları

Sona erme ve sonuçları

MADDE 80- (1) Tasarım hakkı;

a) Koruma süresinin dolması veya tescilin yenilenmemesi,

b) Hak sahibinin hakkından vazgeçmesi,

sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

(2) Başvuru veya tescil sahibi, tasarım hakkından tamamen veya kısmen vazgeçebilir.

(3) Vazgeçmenin yazılı olarak Enstitüye bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur ve Bültende yayımlanır.

(4) Sicile kayıtlı hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça, tasarım sahibi bu hakkından vazgeçemez.

(5) Tasarım üzerinde, üçüncü bir kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, tasarımdan doğan haklardan vazgeçilemez.

YEDİNCİ KISIM

Tasarım Hakkına Tecavüz

Tasarım hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 81- (1) Aşağıda belirtilen fiiller tasarım hakkına tecavüz sayılır.

a) Tasarım sahibinin izni olmaksızın bu Kanun hükümlerine göre koruma kapsamındaki bir tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün aynısını veya genel izlenim itibarıyla ayırt edilemeyecek kadar benzerini üretmek, piyasaya sunmak, satmak, sözleşme yapmak için öneride bulunmak, ticari amaçla kullanmak veya bu amaçlarla bulundurmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak.

b) Tasarım sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

c) Tasarım hakkını gasp etmek.

(2) Başvuru, 65 inci maddeye göre tescil edilerek yayımlandığı takdirde, tescil sahibi, tasarım hakkına yönelik olarak bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan ve kapsamından haberdar edilmişse başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

(3) Koruma kapsamındaki tasarımın tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, bu maddede sayılan fiilleri tasarım hakkına tecavüz olmaktan çıkarmaz.

(4) Tescilsiz tasarımlar için, tasarım 57 inci maddeye göre kamuya sunulduğu takdirde, hak sahibi, tasarım hakkına yönelik ihlallerden dolayı dava açmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ KİTAP
Patent ve Faydalı Model

BİRİNCİ KISIM
Patent Hakkı

BİRİNCİ BÖLÜM
Patentlenebilirlik Şartları

Patentlenebilir buluşlar ve patentlenebilirliğin istisnaları

MADDE 82- (1) Teknolojinin her alanındaki buluşlara yeni olması, buluş basamağı içermesi ve sanayiye uygulanabilir olması şartıyla patent verilir.

(2) Aşağıda belirtilenler buluş niteliğinde sayılmaz. Patent başvurusu veya patentin aşağıda belirtilen konu veya faaliyetlerle ilgili olması halinde, sadece bu konu veya faaliyetlerin kendisi patentlenebilirliğin dışında kalır.

- a) Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler.
- b) Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler.
- c) Bilgisayar programları.
- ç) Estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri.
- d) Bilginin sunumu.

(3) Aşağıda belirtilen buluşlar patent verilerek korunmaz.

- a) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar.
- b) Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler hariç olmak üzere, bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik esas olarak biyolojik işlemler.

c) İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemleri ile cerrahi yöntemler dahil tüm tedavi yöntemleri.

ç) Oluşumunun ve gelişiminin çeşitli aşamalarında insan bedeni ve bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi de dahil olmak üzere insan bedeninin öğelerinden birinin sadece keşfi.

d) İnsan klonlama işlemleri, insan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınai ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlar.

(4) Üçüncü fıkranın (a) bendi kapsamında buluşun ticari kullanımının sadece mevzuatla yasaklanmış olması, bu kullanımın kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu anlamına gelmez.

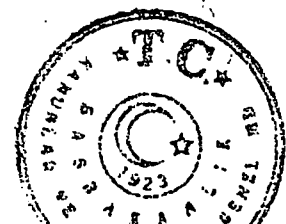
(5) Üçüncü fıkranın (b) bendinde belirtilen mikrobiyolojik işlem, mikrobiyolojik materyal içeren, mikrobiyolojik bir materyalle gerçekleştirilen veya sonucunda mikrobiyolojik materyal oluşan herhangi bir işlemi; esas olarak biyolojik işlem, melezleme ya da seleksiyon gibi tamamen doğal bir olaydan oluşan bitki veya hayvan üretim usulünü ifade eder.

(6) Üçüncü fıkranın (c) bendinde yer alan hüküm, aynı bentte sayılan yöntemlerin herhangi birinde kullanılan ürünler, özellikle madde ve terkipler hakkında uygulanmaz.

Yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilir olma

MADDE 83- (1) Tekniğin bilinen durumuna dahil olmayan buluşun yeni olduğu kabul edilir.

(2) Tekniğin bilinen durumu, başvuru tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her şeyi kapsar.

(3) Başvuru tarihinde veya bu tarihten sonra yayımlanmış olan ve başvuru tarihinden önceki tarihli ulusal patent ve faydalı model başvurularının ilk içerikleri tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınır. Bu hüküm,

a) 5/1/1996 tarihli ve 96/7772 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Patent İşbirliği Antlaşması uyarınca yapılan uluslararası patent başvurularından, Patent İşbirliği Antlaşmasının 22 nci ve 39 uncu maddelerine göre yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak ulusal aşamaya giriş yapan patent ve faydalı model başvurularını,

b) 7/6/2000 tarihli ve 2000/842 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin 153 üncü maddesinin beşinci fıkrasındaki gereklilikleri sağlayan, uluslararası başvuruya dayanan Avrupa patent başvurularını ve Avrupa Patent Sözleşmesinin 79 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre Türkiye'nin belirlendiği ve ilgili belirleme ücretinin ödendiği Avrupa patent başvurularını,

da kapsar.

(4) Tekniğin bilinen durumu dikkate alındığında, ilgili olduğu teknik alandaki uzmana göre aşikâr olmayan buluşun, buluş basamağı içerdiği kabul edilir.

(5) Üçüncü fıkra uyarınca tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınan başvuruların ve belgelerin içerikleri, buluş basamağının değerlendirilmesinde dikkate alınmaz.

(6) Buluş, tarım dahil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikteyse, sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.

Buluş patent veya faydalı model verilmesini etkilemeyen açıklamalar

MADDE 84- (1) Buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte olmakla birlikte, başvuru tarihinden önceki oniki ay içinde veya rüçhan hakkı talep edilmişse rüçhan hakkı tarihinden önceki oniki ay içinde ve aşağıda sayılan durumlarda açıklama yapılmış olması buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkilemez.

a) Açıklamanın buluşu yapan tarafından yapılmış olması.

b) Açıklamanın patent başvurusu yapılan bir merci tarafından yapılmış olması ve bu merci tarafından açıklanan bilginin;

1) Buluşu yapanın başka bir başvurusunda yer alması ve söz konusu başvurunun ilgili merci tarafından açıklanmaması gerektiği halde açıklanması.

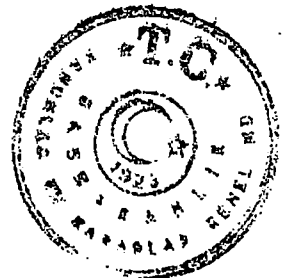
2) Buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgiyi edinmiş olan üçüncü bir kişi tarafından, buluşu yapanın bilgisi veya izni olmadan yapılan başvuruda yer alması.

c) Açıklamanın buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi elde eden üçüncü kişi tarafından yapılmış olması.

(2) Birinci fıkraya göre, başvurunun yapıldığı tarihte patent veya faydalı model isteme hakkına sahip olan her kişi buluşu yapan sayılır.

(3) Birinci fıkranın uygulanmasından doğan sonuçlar, süreyle sınırlı değildir ve her zaman ileri sürülebilir.

(4) Birinci fıkranın uygulanması gerektiğini ileri süren taraf, şartların gerçekleştiğini veya gerçekleşmesinin beklendiğini ispatla yükümlüdür.

İKİNCİ BÖLÜM

Patent Hakkının Kapsamı

Patent hakkının kapsamı ve sınırları

MADDE 85- (1) Patent sahibi, buluşun yeri, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırım yapmaksızın patent hakkından yararlanır.

(2) Patent sahibinin, izinsiz olarak yapılması halinde aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep etme hakkı vardır.

a) Patent konusu ürünün üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

b) Patent konusu olan bir usulün kullanılması.

c) Kullanılmasının yasak olduğu bilinen veya bilinmesi gereken usul patentinin kullanılmasının başkalarına teklif edilmesi.

ç) Patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satılması, kullanılması, ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

(3) Aşağıda sayılan fiiller patentin sağladığı hakkın kapsamı dışındadır.

a) Sınai veya ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiiller.

b) Patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

c) İlaçların ruhsatlandırılması ve bunun için gerekli test ve deneyler de dahil olmak üzere, patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

ç) Sadece bir reçetenin oluşturulması için eczanelerde yapılan ilaçların seri üretim olmadan hazırlanarak kullanılması ve bu şekilde hazırlanan ilaçlara ilişkin fiiller.

d) Patent konusu buluşun Paris Sözleşmesine taraf devletlerin gemi, uzay aracı, uçak veya kara nakil araçlarının yapımında veya çalıştırılmasında veya bu araçların ihtiyaçlarının karşılanmasında, söz konusu araçların geçici veya tesadüfi olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunması şartıyla kullanılması.

e) 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının 27 nci maddesinde öngörülen ve bu madde hükümlerinin uygulandığı bir devletin hava aracı ile ilgili fiiller.

(4) 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanunda tanımlanan küçük çiftçinin kendi işlediği arazisinde, patent sahibi tarafından ya da onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli bir ürün ile yaptığı üretim sonucunda ortaya çıkan üründen elde edeceği çoğaltım materyalini, yine kendi işlediği arazisinde yapacağı yeni üretimler için kullanabilme hakkı vardır. Bu kullanım hakkı, 5042 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

(5) Çiftçinin, patent sahibi tarafından veya onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli damızlık veya diğer hayvan üreme materyalini, tarım amaçlı kullanma hakkı vardır. Bu hak, çiftçinin kendi tarım etkinliğini sürdürme amacıyla hayvan ya da diğer hayvan üreme materyalinin kullanılmasını kapsar. Bu hakkın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Patent konusu kanunlara, genel ahlaka, kamu düzenine veya genel sağlığa zarar verecek şekilde kullanılamaz. Bu kullanım, mevcut veya gelecekte kabul edilecek belirli veya belirsiz süreli kanuni yasaklamalara ve sınırlamalara da bağlıdır.

Buluşun dolaylı kullanımının önlenmesi

MADDE 86- (1) Patent sahibinin, patent konusu buluşun uygulanmasını mümkün kılan ve buluşun esasını teşkil eden bir kısmı ile ilgili unsurların veya araçların üçüncü kişiler tarafından, patent konusu buluşu kullanmaya yetkili olmayan kişilere verilmesini önleme

hakkı vardır. Bu hükmün uygulanabilmesi için söz konusu üçüncü kişilerin, bu unsurların veya araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu bilmeleri ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması gerekir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen unsurlar veya araçlar piyasada her zaman bulunabilen ürünlerse üçüncü kişiler söz konusu yetkili olmayan kişileri belirtilen fiilleri yapmaya teşvik etmediği takdirde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) 85 inci maddenin üçüncü fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen fiilleri yapanlar, birinci fıkra hükmüne göre patenti kullanmaya yetkili olmayan kişilerden sayılmaz.

Önceki kullanımdan doğan hak

MADDE 87- (1) Başvuru tarihinde veya bu tarihten önce buluşu iyiniyetli olarak ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı, patent konusu buluşu aynı şekilde kullanmaya devam etmelerini veya alınmış tedbirlere uygun olarak kullanmaya başlamalarını, patent başvurusu veya patent sahibinin önleme hakkı yoktur. Ancak söz konusu kişilerin patent konusu buluşu kullanmaya devam etmeleri veya alınmış tedbirlere uygun kullanımları, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde olabilir. Önceki kullanımdan doğan hak, lisans verilmesi suretiyle genişletilemez ve bu hak, ancak işletme ile birlikte devredilebilir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen kişilerce satışa sunulmuş olan ürünlerle ilgili fiiller, patentin sağladığı hakkın kapsamı dışındadır.

Kanuni tekel

MADDE 88- (1) Sermayesinin tamamı Devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri, kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler konusunda tekel hakkına sahip olan kamu iktisadi teşebbüslerinin faaliyet alanına giren konularla ilgili bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi patent sahibinin iznine bağlıdır. Tekel sahibi iştiغال ettiği sanayi alanında büyük ölçüde ekonomik yarar ve önemli bir teknik ilerleme sağlayabilecek buluşları, kullanım hakkını elde ederek uygulamakla yükümlüdür.

(2) Tekel sahibi patent konusu buluşun kullanımını elde etmek için, patent sahibinden izin vermesini talep etme hakkına sahiptir. Tekel sahibi böyle bir talepte bulunduğu patent sahibi ondan patenti devralmasını isteyebilir. Patent konusu buluşun kullanılması karşılığında veya patentin tekel sahibince devralınması halinde ödenecek bedel taraflarca belirlenir. Tarafların anlaşamamaları halinde, söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

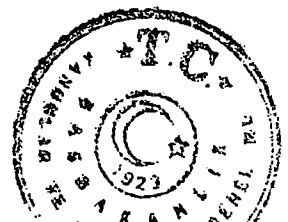
(3) İkinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla tekel, patentin verilmesinden sonra oluşmuşsa patent sahibi tekel sahibinden buluşun kullanılmakta olduğu işletme veya tesisatı da devralmasını talep etme hakkına sahiptir. Tarafların anlaşamamaları halinde söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

(4) Mevcut bir kanuni tekel yüzünden patent konusu buluş kullanılamıyorsa, söz konusu patent için yıllık ücret ödenmez.

Korumanın kapsamı

MADDE 89- (1) Patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın kapsamı istemlerle belirlenir. Bununla birlikte istemlerin yorumlanmasında tarifname ve resimler kullanılır.

(2) İstemler, kullanılan kelimelerin verdiği anlamla sınırlı olarak yorumlanamaz. Ancak istemler, koruma kapsamının tespitinde, buluşu yapan tarafından düşünülen fakat istemlerde talep edilmeyen, buna karşılık ilgili teknik alanda uzman bir kişi tarafından tarifname ve resimlerin yorumlanması ile ortaya çıkacak özellikleri kapsayacak şekilde genişletilemez.

(3) İstemler, başvuru veya patent sahibine hakkı olan korumayı sağlayacak ve üçüncü kişilere de korumanın kapsamı açısından makul bir düzeyde kesinlik ifade edecek şekilde yorumlanır.

(4) Patent başvurusunun sağladığı korumanın kapsamı, patentin verilmesine kadar geçen süre için başvurunun yayımlanmış olan istemleri ile belirlenir. Ancak patentin verildiği hali veya itiraz veya hükümsüzlük işlemleri sonucunda değiştirilmiş hali, koruma alanının genişletilmemiş olması şartıyla başvurunun sağladığı korumayı geçmişe dönük olarak belirler.

(5) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı koruma kapsamının belirlenmesinde, tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte istemlerde belirtilmiş unsurlara eşdeğer nitelikte olan unsurlar da dikkate alınır. Bir unsur, esas itibarıyla istemlerde talep edilen unsur ile aynı işlevi görüyor, bu işlevi aynı şekilde gerçekleştiriyor ve aynı sonucu ortaya çıkarıyorsa, genel olarak istemlerde talep edilen unsurun eşdeğeri olarak kabul edilir.

(6) İstemlerin kapsamını belirlemek için patentin verilmesi ile ilgili işlemler sırasında veya patentin geçerliliği süresince, koruma kapsamının belirlenmesinde patent başvurusu veya patent sahibinin beyanları dikkate alınır.

(7) Patent, buluşla ilgili örnekler içeriyorsa istemler bu örneklerle sınırlı olarak yorumlanamaz. Özellikle ürün veya usulün sahip olduğu ilave özelliklerin patentte açıklanan örneklerde bulunmaması, bu örneklerde bulunan özellikleri kapsamaması veya bu örneklerde belirtilen her amaç veya özelliği gerçekleştirememesi hallerinde, ürün veya usul istemlerle sağlanan koruma kapsamının dışında tutulmaz.

İKİNCİ KISIM

Başvuru, Patent Verilmesi ve İtiraz

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvuru ve Rüçhan Hakkı

Patent başvurusu için gerekli belgeler ve başvuru tarihinin kesinleşmesi

MADDE 90- (1) Patent başvurusu;

- a) Başvuru formunu,
- b) Buluş konusunu açıklayan tarifnameyi,
- c) İstemleri,
- ç) Tarifnamede veya istemlerde atıf yapılan resimleri,
- d) Özeti,
- e) Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi, kapsar.

(2) Tarifname, istemler, özet ve varsa resimler başvuru sırasında Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf veya karşılıklılık ilkesini uygulayan devletlerin resmi dillerinden birinde verilebilir.

(3) Aşağıdaki unsurların tamamının Enstitüye verildiği tarih itibarıyla patent başvuru tarihi kesinleşir ve başvuru işleme alınır.

- a) Patent verilmesi talebi.
- b) Başvuru sahibinin kimlik ve iletişim bilgileri.
- c) Türkçe veya ikinci fıkrafta belirtilen yabancı dillerden biri ile yazılmış tarifname veya önceki bir başvuruya yapılan atıf.

(4) Buluş, genetik kaynağa veya genetik kaynakla bağlantılı geleneksel bilgiye dayanıyorsa bu kaynağın nereden alındığına ilişkin açıklamaya, patent başvurusunda yer verilir.

(5) Buluşu yapan, başvuruda belirtilir. Ancak buluşu yapan isminin gizli tutulmasını isteyebilir. Başvuru sahibinin buluşu yapan olmaması veya buluşu yapanlardan sadece biri

veya birkaçı olması halinde bu kişiler, patent başvuru hakkını ne şekilde elde ettiklerini başvuruda açıklamak zorundadır.

(6) Buluşu yapanın başvuru veya patent sahibinden buluşu yapan olarak tanınmasını ve adının belirtilmesini isteme hakkı vardır.

(7) Başvuruya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Buluş bütünlüğü ve bölünmüş başvuru

MADDE 91- (1) Patent veya faydalı model başvurusu, tek bir buluşu veya tek bir genel buluş fikrini oluşturacak şekilde bir araya gelmiş buluşlar grubunu içerir. Bu hükme uygun olmayan başvurular, başvuru sahibinin talebi veya Enstitünün bildirimi üzerine bölünmüş başvurulara ayrılır.

(2) Buluş bütünlüğüne bakılmaksızın başvuru sahibinin talebi üzerine her başvuru için bölünmüş başvuru yapılabilir.

(3) Bölünmüş başvuru, işlemleri devam eden başvuru ile ilgili olarak bu başvuru konusunun kapsamını aşmayacak şekilde yapılır. Bölünmüş başvuruyla birlikte geçmiş yıllara ait yıllık ücretler de ödenir.

(4) Bölünmüş her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse bu hak bölünmüş her başvuruya da tanınır.

(5) Bölünmüş başvurulara ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Bu maddeye uygun olarak yapılmayan bölünmüş başvurular işleme alınmaz.

Buluşun açıklanması, tarifname, istemler ve özet

MADDE 92- (1) Buluş, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde yeterince açık ve tam olarak patent başvurusunda, tarifname, istemler ve tarifiede veya istemlerde atıf yapılan resimlerle açıklanır.

(2) Buluş, toplum tarafından erişilemeyen ve patent başvurusunda ilgili teknik alandaki uzman tarafından buluşun uygulanmasına yeterli olacak şekilde tanımlanamayan bir biyolojik materyalle ilgiliyse veya bu materyalin kullanımını içeriyorsa bu materyalin tevdi edilmesi halinde, buluşun birinci fıkraya uygun olarak açıklandığı kabul edilir.

(3) İkinci fıkraya göre tevdi edilen biyolojik materyal, tevdi kuruluşunda erişilebilir olmaktan çıkarsa; bu materyalin 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Patent İşlemleri Amacıyla Mikroorganizmaların Tevdi Edilmesinin Uluslararası Kabulü Konusunda Budapeşte Anlaşmasına uygun şekilde yeniden tevdi edilmesi ve materyalin alındığına ilişkin tevdi kuruluşu tarafından verilen belgenin suretinin tevdi tarihinden itibaren dört ay içinde patent başvurusunun veya belgesinin numarası belirtilerek Enstitüye gönderilmesi halinde, bu erişimin kesintiye uğramadığı kabul edilir.

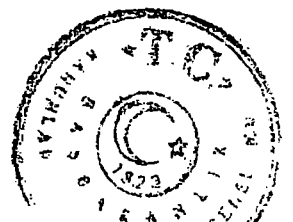
(4) İstemlerin dayanağı tarifname olup, istemler korunması talep edilen konuyu tanımlamalı, açık ve öz olmalı ve tarifiede tanımlanan buluşun kapsamını aşmamalıdır.

(5) Özet, sadece teknik bilgi verme amacını taşır. Başka amaçlar için özellikle koruma kapsamının belirlenmesinde veya 83 üncü maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında kullanılmaz.

(6) Biyolojik materyalin tevdi edilmesine ilişkin şartlar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 93- (1) Türkiye de dahil olmak üzere Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devlette patent veya faydalı model için usulüne uygun bir başvuruda bulunmuş herhangi bir kişi veya halefi, aynı buluş için Türkiye’de başvuru yapmak amacıyla, ilk başvurunun yapıldığı tarihten itibaren oniki aylık süre içinde, rüçhan hakkından yararlanır.

(2) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devletin ulusal mevzuatına göre veya yine bu devletlerin oluşturduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalara ya da bu Kanuna göre, usulüne uygun yapılmış ulusal başvuruya eşdeğer her başvurunun rüçhan hakkı doğuracağı kabul edilir.

(3) Usulüne uygun yapılmış ulusal başvuru, başvurunun yapıldığı tarihi, başvurunun sonucu ne olursa olsun, başvuru tarihi olarak almaya yeterli bir başvurudur.

(4) Aynı devlete yapılmış olan ve önceki ilk başvuru ile aynı konudaki sonraki bir başvuru sonraki başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvurunun kamunun incelemesine açılmadan ve geride herhangi bir hak bırakmadan geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi ve bir rüçhan hakkı talebine temel oluşturulmaması şartıyla rüçhanın belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Bu durumda önceki başvuru rüçhan hakkı talebi için dayanak oluşturmaz.

(5) İlk başvuru, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir devletin sınai mülkiyet makamına yapılmışsa bu makamın, Paris Sözleşmesinde belirtilenlerle eşdeğer etkiler ve şartlar altında, Türkiye'ye yapılan bir ilk başvurunun rüçhan hakkı doğurduğunu kabul etmesi durumunda, karşılıklılık ilkesi uyarınca bu başvuru hakkında birinci ila dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(6) Türkiye'de açılan ulusal veya uluslararası sergiler ile Paris Sözleşmesine taraf ülkelerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan uluslararası sergilerde, patent veya faydalı model konusunu kapsayan ürününü teşhir eden gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren oniki ay içinde Türkiye'de patent veya faydalı model almak için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(7) Rüçhan tarihi, 83 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 109 uncu maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında başvuru tarihi etkisine sahip olur.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 94- (1) Rüçhan hakkı talebi, ücreti ödenerek başvuruyla birlikte veya başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yapılır ve bu talebe ilişkin belgeler, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde Enstitüye sunulur. Aksi takdirde rüçhan hakkı talebi yapılmamış sayılır.

(2) Başvuruda, farklı ülkelerden kaynaklanmış olmasına bakılmaksızın birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Uygun durumda, her bir istem için birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Birden çok rüçhan hakkı talep edildiği durumda, rüçhan tarihinden itibaren işleyen süreler, rüçhanın en erken tarihli olanından başlar.

(3) Bir veya birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunulmuşsa rüçhan hakkı sadece rüçhan hakkının doğduğu başvuru veya başvuruların içerdiği unsurları kapsar.

(4) Rüçhan hakkı talep edilen buluşun belirli unsurları, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun istemlerinde yer almamış olsa dahi, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun bir bütün olarak bu unsurları açıkça belirtmesi şartıyla rüçhan hakkı bu unsurlar için de kabul edilir.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Patentin Verilmesi

Başvurunun şekli şartlara uygunluk açısından incelenmesi

MADDE 95- (1) 90 ıncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen unsurlardan herhangi birinin eksik olması halinde başvuru işleme alınmaz.

(2) İşleme alınan başvuruda 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurlardan en az birinin eksik olması veya 90 ıncı maddenin ikinci fıkrası gereğince

unsurların yabancı dilde verilmesi halinde, bildirim gereksiz başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde eksiklikler giderilir veya Türkçe çeviriler verilir. Aksi takdirde, başvuru geri çekilmiş sayılır.

(3) Enstitü, 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurları tam olan veya ikinci fıkraya uygun olarak unsurları tamamlanan başvuruyu, 90 ıncı maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları ile yönetmelikle belirlenen diğer şekli şartlara uygunluk bakımından inceler.

(4) Başvurunun şekli şartlara uygun olmadığı anlaşırsa, başvuru sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde eksikliği gidermesi istenir. Eksikliğin bu süre içinde giderilmemesi halinde başvuru reddedilir.

(5) Başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından eksikliğinin olmadığı anlaşırsa veya eksiklikler süresi içinde giderilirse 96 ncı madde hükmü uyarınca araştırma raporu düzenlenir.

Araştırma talebi, araştırma raporunun düzenlenmesi ve yayımlanması

MADDE 96- (1) Başvuru sahibi başvuruya birlikte veya bildirim gereksiz başvuru tarihinden itibaren oniki ay içinde ücretini ödemek kaydıyla araştırma talebinde bulunur. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(2) Başvuru sahibinin birinci fıkra hükmüne uygun olarak araştırma talebinde bulunması durumunda, başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından eksikliğinin olmadığı anlaşırsa veya eksiklikler süresi içinde giderilirse araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Araştırma raporu, başvurunun 97 nci madde uyarınca yayımlanmış olması halinde ayrı olarak, yayımlanmamış olması halinde ise başvuru ile birlikte Bültende yayımlanır.

(3) Başvuru konusunun 82 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamına girdiği sonucuna varılırsa veya tarifnamenin ya da tüm istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini engelliyorsa araştırma raporu düzenlenmez. Başvuru sahibinden bu konudaki itirazlarını veya başvurudaki değişikliklerini, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde sunması istenir. Bu süre içinde itirazda bulunulmaması veya itirazın ya da yapılan değişikliklerin Enstitü tarafından kabul edilmemesi halinde başvuru reddedilir. İtirazın ve varsa yapılan değişikliklerin kabul edilmesi halinde araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(4) Bakanlar Kurulu, birinci fıkrada belirtilen oniki aylık araştırma talebi süresini yarısına kadar indirmeye yetkilidir.

(5) Araştırma talebinin yapılması ve araştırma raporunun düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvurunun yayımlanması ve etkileri

MADDE 97- (1) Başvuru veya varsa rüçhan tarihinden itibaren onsekiz aylık sürenin dolması veya bu süre dolmadan başvuru sahibinin erken yayım talebi üzerine, patent veya faydalı model başvurusu Bültende yayımlanır.

(2) Patent başvurusunun yayımlandığı tarihten itibaren üçüncü kişiler, patent başvurusuna konu olan buluşun patent verilebilirliğine ilişkin görüşlerini sunabilir. Ancak bu kişiler, bu aşamada Enstitü nezdindeki işlemlere taraf olamaz.

(3) Birinci fıkrada belirtilen onsekiz aylık süre dolmadan önce patent verilmesi kararı verilmişse patent başvurusu ve patent birlikte yayımlanır.

(4) Bu Kanun hükümlerine göre patente sağlanan koruma, patent başvurusunun Bültende yayımlandığı tarihten itibaren, başvuru sahibine geçici olarak tanınır.

(8) Başvurunun yayımlanması ve üçüncü kişi görüşlerinin sunulmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(10) İnceleme talebi, inceleme raporunun düzenlenmesi ve patentin verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

İtiraz ve itirazın incelenmesi

MADDE 99- (1) Üçüncü kişiler, patentin verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından itibaren altı ay içinde ücretini ödeyerek söz konusu patente;

a) Patent konusunun, 82 nci ve 83 üncü maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşımadığı,

b) Buluşun, 92 nci maddenin birinci ila üçüncü fıkraları uyarınca yeterince açıklanmadığı,

c) Patent konusunun, başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı veya patentin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı,

gerekçelerinden en az birini ileri sürerek itiraz edebilir.

(2) İtiraza ilişkin ücretin birinci fıkrada belirtilen süre içinde ödenmemesi veya itirazın yönetmelikle belirlenen şartlara uygun olarak yapılmaması halinde itiraz yapılmamış sayılır.

(3) İtiraz yapılmaması veya itirazın yapılmamış sayılması durumunda, patentin verilmesi hakkındaki karar kesinleşir ve nihai karar Bülteinde yayımlanır.

(4) Enstitü, yapılan itirazı patent sahibine bildirir. Patent sahibi bu bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde görüşlerini sunabilir veya patentte değişiklikler yapabilir. İtiraz, patent sahibinin görüşleri ve patentte değişiklik talepleri de dikkate alınarak, Kurul tarafından incelenir.

(5) Kurul, patentin veya değiştirilmiş halinin bu Kanuna uygun olduğu görüşündeyse patentin ya da varsa değiştirilmiş halinin devamına, uygun olmadığı görüşündeyse patentin hükümsüzlüğüne karar verir ve bu durumda 139 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bülte'de yayımlanır.

(6) Kurul, patentin veya değiştirilmiş halinin bu Kanuna kısmen uygun olduğu görüşündeyse patentin bu kısım itibarıyla devamına karar vererek patent sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekli değişiklikleri yapmasını ister. Söz konusu değişikliğin yapılmaması veya yapılan değişikliğin kabul edilmemesi halinde patentin hükümsüzlüğüne karar verilir ve bu durumda 139 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

(7) İtiraz sonucunda verilen nihai karar Bültende yayımlanır. Beşinci ve altıncı fıkra uyarınca patentin değiştirilmiş haliyle devamına karar verilmesi durumunda, patentin değiştirilmiş hali Bültende yayımlanır.

(8) İtiraz ve itirazın incelenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Enstitü kararlarına itiraz

MADDE 100- (1) 99 uncu madde hükümleri saklı kalmak üzere, Enstitünün almış olduğu kararlara patent başvurusu sahibi, patent sahibi veya ilgili üçüncü kişiler tarafından kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde itiraz edilebilir. Bu madde kapsamında yapılan itirazlar Kurul tarafından incelenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Koruma Süresi ve Yıllık Ücretler

Koruma süresi ve yıllık ücretler

MADDE 101- (1) Başvuru tarihinden başlamak üzere, patentin koruma süresi yirmi yıl, faydalı modelin koruma süresi on yıldır. Bu süreler uzatılamaz.

(2) Patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli olan yıllık ücretler, patentin koruma süresi boyunca, başvuru tarihinden itibaren ikinci yılın sona erdiği tarihte ve devam eden her yıl vadesinde ödenir. Vade tarihi, başvuru tarihine tekabül eden ay ve gündür.

(3) Yıllık ücretler, ikinci fıkrada belirtilen vadede ödenmemesi halinde, ek ücretle birlikte vadeyi takip eden altı ay içinde de ödenebilir.

(4) Yıllık ücretlerin üçüncü fıkrada belirtilen sürede de ödenmemesi halinde, patent hakkı bu ücretin vade tarihi itibarıyla sona erer, patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim yapılır ve bu durum Bültende yayımlanır. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde telafi ücretinin ödenmesi halinde patent hakkı, ücretin ödendiği tarih itibarıyla yeniden geçerlilik kazanır ve Bültende yayımlanır. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim en geç patent hakkının sona erdiği vade tarihinden başlayan bir yıllık sürenin bitimine kadar yapılır.

(5) Patentin yeniden geçerlilik kazanması, patent hakkının sona ermesi sonucunda hak kazanmış üçüncü kişilerin kazanılmış haklarını etkilemez. Üçüncü kişilerin hakları ve bunların kapsamı, mahkeme tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Patent Sürecine İlişkin İşlemler

Patent başvurusu ve patentin üçüncü kişilerce incelenmesi

MADDE 102- (1) Henüz yayımlanmamış patent başvuruları, başvuru sahibinin yazılı izni olmadan üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

(2) Başvuru sahibinin, başvurunun sağladığı haklarını kendilerine karşı ileri sürmek istediğini ispat edebilen üçüncü kişiler, başvuru sahibinin izni olmaksızın, henüz yayımlanmamış patent başvurusunu inceleyebilir.

(3) 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş başvurunun veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan yeni patent başvurusunun yayımlanmış olması halinde, önceki patent başvurusu, başvuru sahibinin izni olmaksızın, başvurunun yayımlanmasından önce üçüncü kişiler tarafından incelenebilir.

(4) Patent başvurusu ve patentin üçüncü kişilerce incelenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunda ve patentte yapılacak değişiklikler ve düzeltmeler

MADDE 103- (1) Patent başvurusu, Enstitü nezdinde yapılan işlemler süresince başvurunun ilk halinin kapsamını aşmamak şartıyla, başvuru sahibi tarafından değiştirilebilir.

(2) Patente itiraz edilmişse Enstitü tarafından itiraza ilişkin nihai karar verilinceye kadar patentin sağladığı korumanın kapsamını aşmamak şartıyla patent, patent sahibi tarafından değiştirilebilir.

(3) Patent başvurusu veya patent dokümanlarında yer alan imla hataları ve açık maddi hatalar talep üzerine düzeltilir.

(4) Patent başvurusunda ve patentte yapılacak değişiklikler ve düzeltmelere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ve faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi

MADDE 104- (1) Patent başvurusu sahibi, işlemleri devam eden başvurusunun faydalı model başvurusuna dönüştürülmesini talep edebilir. Böyle bir talep yapılması halinde Enstitü, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde gerekli belgeleri vermesi ve araştırma ücretini de ödeyerek araştırma talebinde bulunması gerektiğini başvuru sahibine bildirir. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmemesi halinde, dönüştürme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, patent başvurusu olarak işlem görmeye devam eder. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmesi halinde, başvuru hakkında 143 üncü maddenin altıncı ila onbirinci fıkralarında yer alan hükümler uygulanır.

(2) Faydalı model başvuru sahibi, en geç araştırma raporunun bildirim tarihini takip eden üç aylık sürenin bitimine kadar faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesini talep edebilir. Böyle bir talepte bulunulması halinde, Enstitü, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde gerekli belgeleri vermesi ve araştırma ücretini de ödeyerek araştırma talebinde bulunması gerektiğini başvuru sahibine bildirir. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmemesi halinde, dönüştürme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, faydalı model başvurusu olarak işlem görmeye devam eder. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmesi halinde, bu Kanunun patent verilmesi ile ilgili hükümleri uygulanır.

(3) Başvurunun yayımlanmış olması halinde, patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesinin kabulü konusundaki Enstitü kararı Bültende yayımlanır.

(4) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi halinde, dönüşen başvuru için rüçhan hakkı talep edilmişse aynı rüçhan hakkı dönüşmüş başvuru için de tanınır.

(5) Patent başvurusundan faydalı model başvurusuna veya faydalı model başvurusundan patent başvurusuna dönüştürülmüş başvurular için yapılan yeniden dönüştürme talepleri işleme alınmaz.

(6) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ve faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunun geri çekilmesi

MADDE 105- (1) Patent başvurusu, patentin verildiğinin ilan edildiği tarihten önce başvuru sahibi tarafından her zaman geri çekilebilir. Yayımlanmış bir patent başvurusunun geri çekildiği Bültende yayımlanır. Başvurunun geri çekildiği Bültende yayımlandıktan sonra bu talepten vazgeçilemez.

(2) Başvuru, sicilde patent başvurusu üzerinde hak tesis etmiş üçüncü kişilerin rızası olmaksızın geri çekilemez.

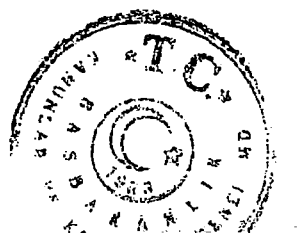
(3) Henüz yayımlanmamış bir patent başvurusu geri çekildiği, geri çekilmiş sayıldığı veya reddedildiği takdirde aynı buluş konusu için yeni bir patent başvurusu yapılabilir.

(4) Yayımlanmış başvuru geri çekilirse aynı buluş konusunda yeniden başvuru yapılamaz.

Sicile kayıt ve hükümleri

MADDE 106- (1) Patent başvuruları ve patent, sicile kaydedilir. Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla patentin onaylı sureti verilir. Sicile kayıt, yayımlama ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(2) 111 inci maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, patent başvuruları veya patentlere ilişkin devirler ve lisanslar ile patent başvurularını ya da patentleri etkileyen iradi veya mecburi tasarruflar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı sicile kayıt tarihinden itibaren hüküm doğurur.

(3) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı haklar, usulüne uygun bir şekilde sicile kaydedilmedikçe, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

(4) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları ileri süren kişi, patent başvurusu veya patentin numarasını, haklarını ileri sürdüğü kişilere bildirmek zorundadır.

(5) Bir ürün ile bunun etiketleri ve ambalajları ile her türlü ilan, reklam veya basılı evrakı üzerinde, patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın mevcut olduğu izlenimini veren beyanların bulunması halinde, beyanları koyan kişi, patent başvurusu veya patentin numarasını da belirtmek zorundadır.

İşlemlerin devam ettirilmesi ve hakların yeniden tesisi

MADDE 107- (1) Patent başvurusuna ilişkin işlemlere dair sürelere uymaması halinde başvuru sahibi, süreye uyulmamanın sonucunun bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, ücretini ödeyerek işlemlere devam edilmesini talep edebilir. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi halinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.

(2) Patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde şartların gerektirdiği özen gösterilmesine rağmen, uyulması gereken bir süreye uyulamamasının patent başvurusunun reddine, geri çekilmiş sayılmasına, 99 uncu madde uyarınca patentin hükümsüz kılınmasına veya diğer herhangi bir hakkın kaybına yol açması halinde, hakların yeniden tesisi talep edilebilir. Bu talep, uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içinde ücreti ödenerek yapılır. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi halinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.

(3) Hakların yeniden tesis edilmesi halinde bu durum Bültende yayımlanır. Hakların kaybından başlamak üzere bu hakların yeniden tesisine ilişkin kararın yayımına kadar geçen sürede patent konusu buluşu iyiniyetli olarak Türkiye’de kullanan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler alan kişiler, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde buluşu ücretsiz olarak kullanmaya devam edebilir.

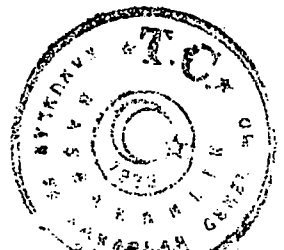
(4) 101 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen telafi ücretinin ödenmesi için verilen süre ile 93 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen süre ve yönetmelikle belirlenen işlemlere ilişkin süreler açısından birinci fıkra uyarınca işlemlere devam ettirilmesi talep edilemez.

(5) Bu madde hükümleri, işlemlere devam ettirilmesi veya hakların yeniden tesisi ile ilgili süreler açısından uygulanmaz.

(6) İşlemlerin devam ettirilmesine ve hakların yeniden tesisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Hatalı işlemler

MADDE 108- (1) 138 inci ve 144 üncü maddelerde belirtilen hükümsüzlük nedenleri hariç olmak üzere, patent veya faydalı model başvurusunun ya da belgesinin bu Kanunda belirtilen şartları karşılamamasına rağmen hatalı olarak başvurunun veya belgenin işlemlerine devam edilmesi ve bu durumun itiraz üzerine ya da resen tespit edilmesi halinde, hatalı işlem ile devamındaki işlemler iptal edilerek işlemlere hatanın yapıldığı aşamadan devam edilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hak Sahipliği ve Gasp

Patent isteme hakkı

MADDE 109- (1) Patent isteme hakkı, buluşu yapana veya onun haleflerine ait olup bu hakkın başkalarına devri mümkündür.

(2) Buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse patent isteme hakkı, taraflar başka türlü kararlaştırmamışsa bunların tamamına aittir.

(3) Aynı buluş, birbirinden bağımsız olarak birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmişse patent isteme hakkı, önceki tarihli başvurunun yayımlanmış olması şartıyla daha önce başvuru yapana aittir.

(4) Patent almak için ilk başvuran kişi, aksi ispat edilinceye kadar, patent isteme hakkının sahibidir.

Patent başvurularında hak sahipliğine ilişkin işlemler

MADDE 110- (1) Patent isteme hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Enstitü nezdinde iddia edilemez. Aksi ispat edilene kadar başvuru sahibinin, patent isteme hakkının sahibi olduğu kabul edilir.

(2) Patent verilmesi işlemleri sırasında, patent isteme hakkının gerçek sahibi olduğunu 109 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca iddia eden kişi, başvuru sahibine karşı dava açabilir ve bu davayı Enstitüye bildirir. Davaya ilişkin kararın kesinleşme tarihine kadar patent verilmesi işlemleri mahkeme tarafından durdurulabilir.

(3) Hak sahipliğine ilişkin dava sonucunda verilecek kararın davacı lehine kesinleşmesi halinde, dava açan hak sahibi, geçerliliği devam eden başvuru için kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde;

a) Patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve yürütülmesini, Enstitüden isteyebilir.

b) Varsa aynı rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu yapabilir.

c) Başvurunun reddedilmesini Enstitüden talep edebilir.

(4) Üçüncü fıkranın (b) bendi uyarınca yapılan başvuru, ilk başvurunun tarihi itibarıyla işlem görür ve bu durumda ilk başvuru geçersiz sayılır.

(5) Dava açan hak sahibi, kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir talepte bulunmazsa, dava konusu başvuru geri çekilmiş sayılır.

(6) Buluşu başvuru sahibi ile birlikte gerçekleştirdiğini öne sürerek kısmi bir hakkı bulunduğunu iddia eden kişi de ortak hak sahipliği tanınması talebi ile ikinci fıkra hükmüne göre dava açabilir.

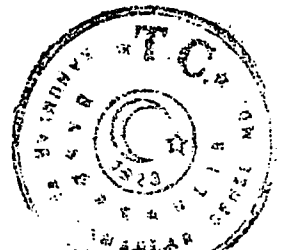
(7) Üçüncü fıkra hükmü, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş başvurular hakkında da uygulanır.

(8) İkinci fıkraya göre patent isteme hakkını belirlemek için açılan dava sonucunda verilecek kararın kesinleşmesine kadar başvuru, davacının rızası olmadan geri çekilemez.

(9) Dava devam ederken başvuruya patent verilirse başvurunun gaspı davası, patentin gaspı davasına dönüşür.

Patentin gaspı ve gaspın sona erdirilmesinin sonuçları

MADDE 111- (1) Patent, gerçek hak sahibinden başkasına verilmişse gerçek hak sahibi olduğunu 109 uncu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre iddia eden kişi, patentin sağladığı diğer hak ve talepleri saklı kalmak şartıyla, patentin kendisine devredilmesini mahkemeden talep edebilir.

(2) Patent üzerinde kısmi bir hakkın iddia edilmesi halinde, birinci fıkra uyarınca ve paylı mülkiyet esaslarına göre hak sahipliği tanınması talep edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen haklar patentin verildiğine ilişkin yayım tarihinden itibaren iki yıl içinde, kötüniyet halinde ise patentin koruma süresinin bitimine kadar kullanılır.

(4) Bu maddeye göre açılan dava ile bu dava sonucunda verilen ve kesinleşen hüküm sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır ve sicile kaydedildiği tarih itibarıyla iyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurur.

(5) Bu maddeye göre patente ilişkin hak sahipliğinin değişmesi halinde, bu değişikliğin sicile kaydedilmesi ile birlikte, üçüncü kişilerin o patentle ilgili lisans ve tanınan diğer hakları sona erer.

(6) Beşinci fıkra göre gerçek patent sahibinin sicile kayıt tarihinden önce; sonradan gerçek patent sahibi olmadığı anlaşılan kişi veya onunla davadan önce dava konusu patentle ilgili lisans anlaşması yapan, eğer buluşu kullanmaya başlamışsa veya kullanım için ciddi hazırlıklara başlamış bulunuyorsa, gerçek patent sahibi veya sahiplerinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep edebilir.

(7) Bu talebin yapılması için öngörülen süre, önceden sicilde patent sahibi olarak görünen kişi için iki ve lisans alan için dört aydır. Bu süreler gerçek patent sahibinin sicile kaydedildiğinin Enstitü tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

(8) Altıncı fıkra göre verilecek lisans, makul süre ve şartlar ile verilir. Bu süre ve şartların belirlenmesinde, zorunlu lisansın verilmesine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

(9) Patent sahibi veya lisans alan patenti kullanıma başladığı veya kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötüniyetliyse altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Ortaklık ilişkisi ve patentin bölünmezliği

MADDE 112- (1) Patent başvurusu veya patent birden çok kişiye aitse hak üzerindeki ortaklık taraflar arasındaki anlaşmaya göre, böyle bir anlaşma yoksa 4721 sayılı Kanundaki paylı mülkiyete ilişkin hükümlere göre belirlenir. Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir.

a) Kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunur.

b) Diğer hak sahiplerine bildirimde bulunduktan sonra buluşu kullanabilir.

c) Patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli önlemleri alabilir.

ç) Birlikte yapılan patent başvurusu veya alınan patentin sağladığı hakların herhangi bir şekilde tecavüze uğraması halinde üçüncü kişilere karşı hukuk davası açabilir. Diğer hak sahiplerinin davaya katılabilmeleri için, durum, davayı açan tarafından davanın açıldığı tarihten itibaren bir ay içinde kendilerine bildirilir.

(2) Buluşun kullanılması amacıyla üçüncü kişilere lisans verilmesi için hak sahiplerinin oybirliği şarttır. Ancak lisans verme konusunda oybirliği sağlanamaması halinde mahkeme, mevcut şartları gözönünde tutarak hakkaniyet gereğince bu yetkiyi hak sahiplerinden birine veya birkaçına verebilir.

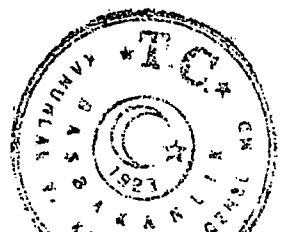
(3) Üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa dahi patent başvurusu veya patentin devri ya da üzerlerinde hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

BEŞİNCİ KISIM

Çalışanların Buluşları

Hizmet buluşu ve serbest buluş

MADDE 113- (1) Çalışanın, bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği ya da büyük ölçüde işletme veya kamu idaresinin deneyim ve çalışmalarına dayanarak, iş ilişkisi sırasında yaptığı buluş, hizmet buluşudur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmet buluşunun dışında kalan buluş, serbest buluş olarak kabul edilir.

(3) Öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerler hakkında çalışanlara ilişkin hükümler uygulanır.

(4) Çalışan buluşu için uygulanan hükümler, diğer kanuni düzenlemeler ve taraflar arasında yapılan sözleşme hükümleri saklı kalmak şartıyla, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların buluşları hakkında da uygulanır.

(5) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara buluşları için ödenecek bedel, buluştan elde edilen gelirin üçte birinden az olamaz. Ancak buluş konusunun kamu kurum veya kuruluşunun kendisi tarafından kullanılması halinde ödenecek bedel, bir defaya mahsus olmak üzere, bedelin ödendiği ay için çalışana ödenen net ücretin on katından fazla olamaz.

(6) 3/7/2014 tarihli ve 6550 sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun kapsamında yeterlik alan araştırma altyapılarında gerçekleşen buluşlar hakkında 6550 sayılı Kanunda yer alan hükümler uygulanır. 6550 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 121 inci madde hükmü kıyasen uygulanır.

Hizmet buluşuna dair bildirim yükümlülüğü

MADDE 114- (1) Çalışan, bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Buluş birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, bildirim kendisine ulaştığı tarihi, bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(2) Çalışan, teknik problemi, çözümünü ve hizmet buluşunu nasıl gerçekleştirmiş olduğunu, bildiriminde açıklamak zorundadır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından varsa resmini de işverene verir.

(3) Çalışan, yararlanmış olduğu işletme deneyim ve çalışmalarını, varsa diğer çalışanların katkılarını ve bu katkıların şeklini, yaptığı işle ilgili olarak aldığı talimatları ve söz konusu katkılar yanında kendisinin katkı payını da belirtir.

(4) İşveren bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde, bildirim hangi hususlarda düzeltilmesi gerektiğini çalışana bildirir. Talepte bulunulmaması halinde, ikinci fıkrada belirtilen bildirim geçerli sayılır.

(5) Çalışanın bu Kanunda öngörülen şekilde bildirimde bulunabilmesi için, işveren gereken yardımı göstermek zorundadır.

(6) Çalışan hizmet buluşunu, serbest buluş niteliği kazanmadığı sürece gizli tutmakla yükümlüdür.

İşverenin buluşa ilişkin hakkı ve hak talebinde bedel

MADDE 115- (1) İşveren, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talep edebilir. İşveren bu talebi, çalışanın bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde yazılı olarak çalışana bildirmek zorundadır. Çalışana böyle bir bildirim süresinde yapılmaması veya hak talebinde bulunulmadığına dair bildirim yapılması halinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır.

(2) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin tam hak talebinde bulunması halinde bununla ilgili bildirim çalışana ulaşması ile buluş üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur.

(3) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi hak talep etmesi halinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır. Ancak bu durumda işveren, kısmi hakka dayanarak buluşu kullanabilir. Bu kullanma, çalışanın buluşunu değerlendirmesini önemli ölçüde güçleştiriyorsa çalışan, buluşa ilişkin hakkın tamamen devralınmasını veya kısmi hakka dayanan kullanım hakkından vazgeçilmesini işverenden isteyebilir. İşveren, çalışanın bu isteğine ilişkin bildirimine tebellüğ tarihinden itibaren iki ay içinde cevap vermezse, işverenin kısmi hakka dayanarak buluşu kullanma hakkı sona erer.

(4) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin hak talebinde bulunmasından önce çalışanın buluş üzerinde yapmış olduğu tasarruflar, işverenin haklarını ihlal ettiği ölçüde, işverene karşı geçersiz sayılır.

(5) İşveren, tam hak talep etmediği takdirde, kendisine bildiri yapılan buluşa ilişkin bilgileri, çalışanın haklı menfaatlerinin devamı süresince gizli tutmakla yükümlüdür.

(6) İşveren hizmet buluşu üzerinde tam hak talep ederse, çalışan makul bir bedelin kendisine ödenmesini işverenden isteyebilir. İşveren hizmet buluşu üzerinde kısmi hak talep ederse, işverenin buluşu kullanması halinde, çalışanın makul bir bedelin kendisine ödenmesini isteme hakkı doğar.

(7) Bedelin hesaplanmasında hizmet buluşunun ekonomik olarak değerlendirilebilirliği, çalışanın işletmedeki görevi ve işletmenin buluşun gerçekleştirilmesindeki payı da dikkate alınır.

(8) İşveren, hizmet buluşuna ilişkin talepte bulunduktan sonra, buluşun korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınamaz. Ancak buluşun korunabilir olmadığı konusunda açılan dava sonucunda mahkemenin davanın kabulüne karar vermesi halinde çalışan, bedel talebinde bulunamaz.

(9) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi veya tam hak talebinde bulunmasını takiben bedel ve ödeme şekli, işveren ile çalışan arasında imzalanan sözleşme veya benzeri bir hukuk ilişkisi hükümlerince belirlenir.

(10) Hizmet buluşu birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bedel ve ödeme şekli her biri için, dokuzuncu fıkraya uygun olarak ayrı ayrı belirlenir.

(11) Çalışan buluşları ile ilgili bedel tarifi ve uyumsuzluk halinde izlenecek tahkim usulü yönetmelikle belirlenir.

(12) Çalışan, serbest buluş niteliği kazanmış hizmet buluşu konusunda 119 uncu madde hükümlerine tabi olmaksızın dilediği şekilde tasarrufta bulunabilir.

Hizmet buluşu için patent başvurusu yapılması

MADDE 116- (1) İşveren, kendisine bildiri yapılan hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa patent verilmesi amacıyla ilk başvuruyu Enstitüye yapmakla yükümlüdür. Ancak işveren, işletme menfaatleri gerektiriyorsa, patent başvurusu yapmaktan kaçınabilir. İkinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, başvuru yapmaktan kaçınılması durumunda, buluş için işverenin ödemesi gereken bedelin hesaplanmasında, patent alınmamasından kaynaklanan çalışan aleyhine muhtemel ekonomik kayıplar gözönünde tutulur.

(2) İşverenin hizmet buluşu için Enstitüye ilk başvuru yükümlülüğü;

a) Hizmet buluşunun serbest buluş niteliği kazanması,

b) Çalışanın, buluşu için başvuru yapılmamasına rıza göstermesi,

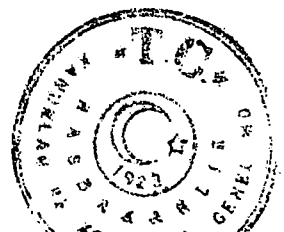
c) İşletme sırlarının korunmasının başvuru yapmamayı gerektirmesi, hallerinden en az birinin gerçekleşmesiyle ortadan kalkar.

(3) Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa, çalışan bizzat başvuru yapma hakkına sahiptir.

(4) İşveren, tam hak talebinde bulunmuş olduğu hizmet buluşu için başvuruda bulunmaz ve çalışanın belirleyeceği süre içinde de başvuruyu yapmazsa, buluş serbest buluş niteliği kazanır.

(5) İşveren, hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa, söz konusu buluşun yabancı bir ülkede de korunması için başvuruda bulunabilir.

(6) İşveren, çalışanın talebi üzerine, patent almak istemediği yabancı ülkeler için buluşu serbest bırakmak ve bu ülkelerde çalışana patent almak için talepte bulunma imkânını sağlamakla yükümlüdür. Buluşun serbest bırakılması, rüçhan hakkı süresinin geçirilmemesi açısından, makul bir süre içinde yapılır.

(7) İşveren, çalışanın yabancı ülkelerde patent alabilmesi amacıyla buluşu serbest bırakırken, bu ülkelerde uygun bir ücret karşılığında buluşu kullanabilmek için inhisari olmayan nitelikte bir kullanım hakkını saklı tutma ve saklı tuttuğu bu hakkından doğan menfaatlerine zarar verilmemesini talep etme hakkına sahiptir.

Çalışan buluşlarına ilişkin hükümlerin emredici niteliği ve hakkaniyete uygunluk şartı

MADDE 117- (1) İşverenler tarafından, bu Kitabın çalışan buluşlarına ilişkin hükümlerine aykırı olacak şekilde çalışanların aleyhine düzenleme ve uygulama yapılamaz. Tarafların çalışan buluşlarına ilişkin sözleşme yapma serbestliği, hizmet buluşlarında patent verilmesi için yapılacak başvurudan; serbest buluşlarda ise çalışanın işverene yapacağı bildirim yükümlülüğünden sonra başlar.

(2) Hizmet buluşları ile serbest buluşlar konusunda işveren ile çalışan arasında yapılan sözleşmeler, çalışan buluşlarıyla ilgili emredici hükümlere aykırı olmasa dahi, önemli ölçüde hakkaniyetle bağdaşmıyorsa geçersiz sayılır. Aynı kural belirlenen bedel için de geçerlidir.

(3) Sözleşmenin veya belirlenmiş olan bedelin hakkaniyete aykırı olduğu hakkındaki itirazlar, iş sözleşmesinin bitiminden itibaren en geç altı ay içinde yazılı olarak ileri sürülebilir.

Tarafların patent başvurusu ile ilgili hak ve yükümlülükleri

MADDE 118- (1) Çalışan, patent alınabilmesi için gerekli bilgileri işverene vermek ve gerekli yardımı yapmakla yükümlüdür. İşveren de hizmet buluşuna patent verilmesi için yaptığı başvuru ve eklerinin suretlerini çalışana vermek ve çalışanın talebi üzerine başvuru işlemleri sırasındaki gelişmeleri ona bildirmekle yükümlüdür.

(2) İşveren, çalışanın hizmet buluşu sebebiyle talep ettiği bedeli ödemededen önce, patent başvurusundan veya patent hakkından vazgeçmek isterse durumu çalışana bildirmekle yükümlüdür. Çalışanın talebi üzerine işveren, masrafları çalışana ait olmak üzere patent hakkını veya patent alınması için gerekli olan belgeleri çalışana devretmek zorundadır. Çalışan, bu konuda kendisine yapılan bildirimle, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde cevap vermezse, işveren patent başvurusu veya patentin sağladığı haklardan vazgeçebilir.

(3) İşveren, ikinci fıkrada belirtilen bildirimle birlikte hizmet buluşundan inhisari olmayan yararlanma hakkını, makul bir bedel karşılığında saklı tutabilir.

(4) Çalışan buluşundan doğan hak ve yükümlülükler, iş sözleşmesinin sona ermiş olmasından etkilenmez.

Serbest buluş, bildirim yükümlülüğü ve teklifte bulunma yükümlülüğü

MADDE 119- (1) Çalışan, iş sözleşmesi ilişkisi içindeyken serbest bir buluş yaptığı takdirde, durumu geciktirmeden işverene bildirmekle yükümlüdür. Bildirimde, buluş ve gerekiyorsa buluşun gerçekleştirilme şekli hakkında bilgi vermek suretiyle, buluşun gerçek bir serbest buluş sayılıp sayılmayacağı konusunda işverenin bir kanaate varabilmesi sağlanır.

(2) İşveren, buluşun serbest bir buluş olmadığına ilişkin itirazını, kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı bir bildirimle ileri sürebilir.

(3) Serbest buluşun işverenin faaliyet alanı içinde değerlendirilebilir olmadığı açıksa, çalışanın bildirim yükümlülüğü yoktur.

(4) Serbest buluş, işletmenin faaliyet alanına girmekteyse veya işletme söz konusu buluşun ilgili olduğu alanda faaliyette bulunmak için ciddi hazırlıklar içindeyse; çalışan, serbest buluşunu iş ilişkisini sürdürmekte olduğu sırada başka bir şekilde değerlendirmeye başlamadan önce, tam hak tanımaksızın uygun şartlar altında buluşundan yararlanma imkânı vermek için işverene teklifte bulunmakla yükümlüdür. İşveren, teklifin kendisine ulaştığı tarihten itibaren üç ay içinde cevap vermezse, bu konudaki öncelik hakkını kaybeder. İşveren,

kendisine yapılan teklifi kabul eder, ancak öngörölmüş şartları uygun bulmazsa, şartlar tarafların talebi üzerine mahkeme tarafından tespit edilir.

Çalışanın önalım hakkı

MADDE 120- (1) İşverenin iflas etmesi ve iflas idaresinin de buluşu işletmeden ayrı olarak devretmek istemesi halinde çalışanın, yapmış olduğu ve işverenin de tam hak talebinde bulunduğu buluşa ilişkin olarak önalım hakkı vardır.

(2) Çalışan buluşundan doğan bedel alacağı, imtiyazlı alacaklardandır. İflas idaresi bu nitelikteki birden çok bedel alacağını, alacaklılar arasında alacakları oranında dağıtır. Çalışan, bedel alacağı yerine buluşunun serbest buluşa dönüşmesini talep edebilir.

Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar

MADDE 121- (1) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan yükseköğretim kurumları ile Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar için, özel kanun hükümleri ve bu madde kapsamındaki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, çalışanların buluşlarına ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda bir buluş gerçekleştirildiğinde buluşu yapan, buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Patent başvurusu yapılmışsa yükseköğretim kurumuna başvuru yapıldığına dair bildirim yapılır.

(3) Yükseköğretim kurumu, buluş üzerinde hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(4) Yükseköğretim kurumunun hak sahipliği talebine karşı buluşu yapan, buluşunun serbest buluş olduğunu ileri sürerek itiraz edebilir. Yapılan itiraz, yükseköğretim kurumu tarafından yazılı gerekçeler de belirtilerek karara bağlanır. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(5) Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar hakkında 115 inci, 116 uncu, 118 inci maddeler ile 119 uncu maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanmaz.

(6) Yükseköğretim kurumu başvurudan veya patent hakkından vazgeçmek isterse veya buluş, patent başvurusu yapıldıktan sonra serbest buluş niteliği kazanırsa, yükseköğretim kurumu öncelikle buluşu yapana başvuru veya patent hakkını devralmasını teklif eder. Buluşu yapanın teklifi kabul etmesi durumunda haklar devredilir. Bu durumda yükseköğretim kurumu, buluşu yapana patent alınması ve korunması için gerekli olan belgeleri verir. Yükseköğretim kurumu, başvuru veya patent hakkını buluşu yapana devretmesi durumunda inhisarı nitelikte olmayan kullanım hakkını uygun bir bedel karşılığında saklı tutabilir. Buluşu yapanın teklifi kabul etmemesi durumunda patent başvurusu veya patent üzerindeki tasarruf yetkisi yükseköğretim kurumuna ait olur.

(7) Yükseköğretim kurumu, kusuru nedeniyle başvuru işlemlerinin veya patent hakkının sona ermesine sebep olursa buluşu yapanın uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

(8) Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve buluşu yapan arasındaki paylaşımı, buluşu yapana gelirin en az üçte biri verilecek şekilde belirlenir. Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu hissesi ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine özgelir olarak kaydedilir ve başta bilimsel araştırmalar olmak üzere yükseköğretim kurumunun ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılır.

(9) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin diğerk kamu kurumları veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya

çıkan buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sözleşme hükümleri esas alınır.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kamu destekli projelerde ortaya çıkan buluşlar

MADDE 122- (1) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların, destek sağlayan kamu kurumuna yönetmeliğe uygun olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihini kamu kurumuna yazılı olarak bildirir. Proje desteğinden faydalanan kişi bu süre içinde hak sahipliği talep etmezse veya hak sahipliğine ilişkin tercihini yazılı olarak yapmazsa destek sağlayan kamu kurumu veya kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir. Proje desteğinden faydalanan kişi, hak sahipliğine ilişkin süreç tamamlanana kadar, buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte açıklamalarda bulunamaz.

(2) Proje desteğinden faydalanan kişi, buluşa ilişkin olarak hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, buluş için patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Başvuruda destek sağlayan kamu kurum veya kuruluşu belirtilir.

(3) Kamu kurum veya kuruluşunun, proje desteğinden faydalanan kişiden patent konusu buluşun kullanımına veya kullanım için giriştiği çabalarına ilişkin düzenli aralıklarla bilgi isteme hakkı vardır. Kamu kurum veya kuruluşu tarafından istenen ticari ve finansal mahiyetteki bu bilgiler gizli tutulur. Buluşun kullanımından elde edilen gelirin paylaşımı sözleşme ile belirlenir.

(4) Proje desteğinden faydalanan kişinin buluş üzerinde hak sahipliği talep etmesi halinde kamu kurum veya kuruluşu, buluşun kendi ihtiyaçları için kullanımına ilişkin bedelsiz bir lisans hakkına sahip olur. Bu haktan feragat, sözleşmede belirtilmesi şartıyla mümkündür. Aşağıda sayılan durumlarda kamu kurum veya kuruluşu, patent konusu buluşu kullanma veya kullanılması için makul şartlarda üçüncü kişilere lisans verilmesini isteme hakkına sahip olur.

a) Proje desteğinden faydalanan kişinin 130 uncu madde hükmüne göre patent konusu buluşu kullanmaması veya kullanım için girişimde bulunmaması.

b) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu sağlığı veya milli güvenlik nedenleriyle ortaya çıkan ihtiyacı karşılayamaması,

c) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu kurum veya kuruluşunun ihtiyacını karşılayamaması.

(5) Dördüncü fıkra kapsamındaki lisans uygulaması zorunlu lisansa ilişkin hükümlerin uygulanmasını etkilemez.

ALTINCI KISIM

Ek ve Gizli Patent

Ek patent

MADDE 123- (1) Patent başvurusu sahibi, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve 91 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında asıl patentin konusu ile bütünlük içinde bulunan buluşların korunması için işlemleri devam eden asıl patent başvurusuna ek patent başvurusunda bulunabilir.

(2) Ek patent başvurusu, asıl patent başvurusuna belge verilmesi kararının yayımına kadar yapılabilir. Ek patent başvurusunun başvuru tarihi, 90 ıncı madde uyarınca ek patent başvurusunun Enstitüye verildiği tarihtir.

(3) Ek patent başvurusunun araştırma raporu, asıl patent başvurusunun araştırma raporu ile birlikte ya da daha sonra düzenlenir. Ek patent başvurusu için 83 üncü maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen buluş basamağının değerlendirilmesinde, asıl patent

başvurusu tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınmaz.

(4) Asıl patent başvurusuna patent verilmesi kararından önce, ek patent başvurusu için patent verilemez.

(5) Ek patentin süresi, ek patentin başvuru tarihinden itibaren başlar ve asıl patentin süresinin bitimine kadardır.

(6) Ek patent başvuruları ve ek patent için yıllık ücret ödenmez.

(7) Ek patent başvurusu, başvuru işlemleri sırasında başvuru sahibinin talebi üzerine her zaman bağımsız bir patent başvurusuna dönüştürülebilir. Enstitü tarafından ek patent başvurusunun asıl patent başvurusuyla gerekli bağının olmadığına tespit edilmesi durumunda bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ek patent başvurusu bağımsız patent başvurusuna dönüştürülür.

(8) Asıl patentin hükümsüz kılınması veya asıl patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi ya da yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle asıl patent hakkının sona ermesi durumunda ek patent, bağımsız patente dönüştürülür.

(9) Patentın hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak 99 uncu madde uyarınca verilen hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

(10) Asıl patent başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması ya da reddedilmesi veya yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle geçersiz sayılması durumunda ek patent başvurusu, bağımsız patent başvurusuna dönüştürülür.

(11) Asıl patent başvurusuna birden fazla ek patent başvurusu yapılmışsa, ilk yapılan ek patent başvurusu ya da ek patent yedinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkralara göre bağımsız patente ya da bağımsız patent başvurusuna dönüştürülebilir. Diğer ek patent başvuruları, dönüşen bağımsız patentin veya başvurunun ekleri sayılır.

(12) Ek patent başvurusu veya ek patent, bağımsız bir patent başvurusuna veya bağımsız bir patente dönüşmesi halinde dönüştürme tarihinden itibaren yıllık ücret ödemelerine tabi olup, koruma süresi de beşinci fıkrada belirtilen süredir.

(13) Aksi açıkça öngörülmediği ve ek patentin niteliğine aykırı düşmediği takdirde, bu Kanunun patente ilişkin hükümleri, ek patent hakkında da uygulanır.

(14) Faydalı model başvurusu için ek başvuru yapılamaz.

Gizli patent

MADDE 124- (1) Enstitü, başvuru konusu buluşun milli güvenlik açısından önem taşıdığı kanısına varırsa başvurunun bir suretini görüş almak üzere Millî Savunma Bakanlığına iletir ve durumu başvuru sahibine bildirir.

(2) Millî Savunma Bakanlığı, başvuru işlemlerinin gizli yürütülmesine karar verirse bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde kararını Enstitüye bildirir. Gizlilik kararı verilmemesi veya söz konusu süre içinde Enstitüye bildirimde bulunulmaması halinde Enstitü, başvuru ile ilgili işlemleri başlatır.

(3) Patent başvurusunun gizliliğe tabi olması halinde Enstitü, durumu başvuru sahibine bildirir ve başvuru ile ilgili başka bir işlem yapmadan başvuruyu gizli patent başvurusu olarak sicile kaydeder.

(4) Patent başvurusu sahibi, gizli patent başvuru konusu buluşu, yetkisi olmayan kişilere açıklayamaz.

(5) Patent başvurusu sahibinin talebi üzerine, patent başvuru konusu buluşun kısmen veya tamamen kullanılmasına, Millî Savunma Bakanlığınca izin verilebilir.

(6) Patent başvurusu sahibi, patent başvurusunun gizli tutulduğu süre için, Devletten tazminat isteyebilir. Ödenecek tazminat miktarı konusunda anlaşma sağlanamazsa tazminat

miktarı mahkeme tarafından belirlenir. Tazminat, buluşun önemi ve patent başvurusu sahibinin onu serbestçe kullanabilmesi halinde elde edeceği muhtemel gelirin miktarı gözönünde tutularak hesaplanır. Patent başvurusu sahibinin kusuruyla gizli patent başvuru konusu olan buluş açıklanmışsa tazminat isteme hakkı ortadan kalkar.

(7) Gizli patent başvuruları için gizli kaldığı süre boyunca, Enstitüye yıllık ücret ödenmez.

(8) Enstitü, Millî Savunma Bakanlığının talebi üzerine, patent başvurusu için öngörölmüş gizliliği kaldırabilir. Gizliliği kaldırılmış bir patent başvurusu, gizliliği kaldırıldığı tarihten itibaren patent başvurusu olarak işlem görür.

(9) Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş milli güvenlik açısından önem taşıyorsa söz konusu buluş için başka bir ülkede patent başvurusunda bulunulamaz. Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş için Enstitüye yapılan bir patent başvurusu birinci ila sekizinci fıkra hükümlerine tabiyse Millî Savunma Bakanlığının izni olmadan, söz konusu buluş için başka bir ülkede patent başvurusu yapılamaz.

(10) Buluşu yapanın yerleşim yeri Türkiye’deyse aksi ispat edilinceye kadar, buluşun Türkiye’de yapılmış olduğu kabul edilir.

YEDİNCİ KISIM

Lisans

BİRİNCİ BÖLÜM

Sözleşmeye Dayalı Lisans

Sözleşmeye dayalı lisans

MADDE 125- (1) Patent başvurusu veya patent, lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde lisans veren patent konusu buluşu kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı buluşa ilişkin başka lisanslar da verebilir. İnhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça, kendisi de patent konusu buluşu kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa sözleşmeye dayalı olarak lisans alan kişi, patentin koruma süresi boyunca patent konusu buluşun kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde patent sahibi, patentten doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 126- (1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa patent başvurusunu veya patenti devreden veya lisansını veren, devralan veya lisans alana patent konusu buluşun normal bir kullanımı için zorunlu olan teknik bilgileri vermekle yükümlüdür.

(2) Devralan veya lisans alan kişi, kendisine verilen gizli bilgilerin açıklanmasını önlemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Hakkın devrinden ve lisans vermeden doğan sorumluluk

MADDE 127- (1) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları devreden veya lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılırsa söz konusu kişi bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

(2) Patent başvurusunun geri alınması veya başvurunun reddedilmesi ya da patent hakkının hükümsüzlüğüne mahkemece karar verilmiş olması hallerinde, tarafların hakkı devreden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşme ile öngörmemiş olmaları halinde, 139 uncu madde hükümleri uygulanır.

(3) Devreden veya lisans verenin kötüniyetle hareket etmesi halinde bu kişiler, fiillerinden her zaman sorumludur. Devreden veya lisans veren, üzerinde tasarruf edilen patent başvurusu veya patente konu olan buluşun, patentle korunabilirliği konusunda Türkçe veya yabancı dildeki rapor ve kararları veya bu konuda bildiklerini karşı tarafa bildirmemiş ve bunlara ilişkin beyanları içeren belgelere sözleşmede yer vermemişse kötüniyetin varlığı kabul edilir.

(4) Bu madde hükümlerinden doğan tazminatı talep süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinde başlar.

Lisans verme teklifi

MADDE 128- (1) Patent başvurusu veya patent sahibi, Enstitüye yapacağı yazılı taleple, patent konusu buluşu kullanmak isteyen herkese lisans vereceğini bildirebilir. Lisans verme teklifi Bültende yayımlanır.

(2) Sicilde kayıtlı inhisari lisans varsa patent başvurusu veya patent sahibi başkalarına lisans verme teklifinde bulunamaz.

(3) Patent başvurusu veya patent sahibi, lisans verme teklifini her zaman geri alabilir. Teklifin geri alınması Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Zorunlu Lisans

Zorunlu lisans

MADDE 129- (1) Zorunlu lisans, aşağıda belirtilen şartlardan en az birinin bulunması halinde verilebilir.

a) 130 uncu madde hükmüne göre patent konusu buluşun kullanılmaması.

b) 131 inci maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması.

c) 132 nci maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması.

ç) 30/4/2013 tarihli ve 6471 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşmasını Değiştiren Protokolde belirtilen şartların sağlanması halinde başka ülkelerdeki kamu sağlığı sorunları sebebiyle eczacılık ürünlerinin ihracatının söz konusu olması.

d) İslahçının, önceki bir patente tecavüz etmeden yeni bir bitki çeşidi geliştirememesi.

e) Patent sahibinin, patenti kullanırken rekabeti bozucu faaliyette bulunması.

(2) Birinci fıkranın (a), (b), (ç) ve (e) bentleri kapsamında verilecek zorunlu lisans mahkemeden talep edilir. Birinci fıkranın (ç) bendi uyarınca yapılan zorunlu lisans taleplerinde acil durumlar ve birinci fıkranın (e) bendi hariç olmak üzere, zorunlu lisans talep edenin, patent sahibinden makul ticari şartlar altında sözleşmeye dayalı lisans istemesine rağmen makul bir süre içinde alamadığına dair kanıt talebe eklenir. Mahkeme, zorunlu lisans talebinin bir sureti ile ekli belgelerin birer suretini patent sahibine gecikmeksizin gönderir. Patent sahibine, bunlara karşı delilleriyle birlikte görüşlerini sunması için bildirim tarihinden itibaren bir aydan fazla olmamak üzere süre verilir.

(3) Mahkeme, varsa patent sahibinin görüşlerini zorunlu lisans talep edene tebliğ eder ve gecikmeksizin talebin reddine veya zorunlu lisansın verilmesine karar verir.

(4) Zorunlu lisansın verildiği kararda; lisansın kapsamı, bedeli, süresi, lisans alan tarafından gösterilen teminat, kullanıma başlama zamanı ile patentin ciddi ve etkin kullanımını sağlayan önlemler belirtilir.

(5) Mahkeme kararına karşı kanun yollarına başvurulduğunda, patent sahibi tarafından zorunlu lisans uygulamasının durdurulması için sunulan deliller mahkemece yeterli görülürse, buluşun kullanımı, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenir.

(6) Patent sahibinin, önceki bir bitki çeşidine ait ıslahçı hakkına tecavüz etmeden patent hakkını kullanamaması durumu zorunlu lisansa konu olabilir. Bu durumda, 5042 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(7) Birinci fıkranın (d) bendine göre lisans verilmesi durumunda patent sahibi, korunan bitki çeşidinin kullanımı için kendisine; altıncı fıkraya göre lisans verilmesi durumunda da yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibi, korunan buluşun kullanımı için kendisine makul şartlarda karşılıklı lisans verilmesini talep edebilir.

(8) Birinci fıkranın (d) bendi ile altıncı fıkra da belirtilen lisanslar için talep sahibi;

a) Patent sahibine veya yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibine sözleşmeye dayalı bir lisans elde etmek için başvurduğunu ancak sonuç alamadığını,

b) Korunan bitki çeşidiyle veya patentle korunan buluşla kıyaslandığında, sonraki buluşun veya bitki çeşidinin, büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini,

ispat ederek zorunlu lisans verilmesini mahkemeden talep edebilir.

(9) Birinci fıkranın (ç) bendi hükmü saklı kalmak kaydıyla zorunlu lisans, esas olarak yurtiçi pazara arz için verilir.

Kullanılmama durumunda zorunlu lisans

MADDE 130- (1) Patent sahibi veya yetkili kıldığı kişi, patentle korunan buluşu kullanmak zorundadır. Kullanımın değerlendirilmesinde pazar şartları ve patent sahibinin kontrolü ve iradesi dışındaki şartlar gözönünde tutulur.

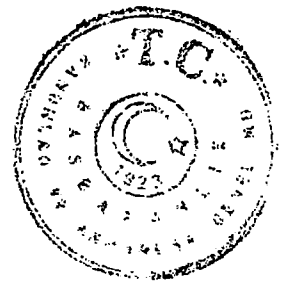
(2) Patent verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından itibaren üç yıllık veya patent başvurusu tarihinden itibaren dört yıllık sürelerden hangisi daha geç sona eriyorsa, o sürenin bitiminden itibaren ilgili herkes zorunlu lisans talebinin yapıldığı tarihte, patent konusu buluşun kullanılmaya başlanmamış olduğu veya kullanım için ciddi ve gerçek girişimlerde bulunulmadığı ya da kullanımın ulusal pazar ihtiyacını karşılayacak düzeyde olmadığı gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Söz konusu durum, haklı bir neden olmaksızın, buluşun kullanımına aralıksız olarak üç yıldan fazla ara verildiği hallerde de uygulanır.

Patent konularının bağımlılığı halinde zorunlu lisans

MADDE 131- (1) Patent konusu buluşun, önceki patentin sağladığı haklara tecavüz edilmeksizin kullanılmasının mümkün olmaması halinde, patent konuları arasında bağımlılık söz konusu olacağından, sonraki tarihli patentin sahibi önceki tarihli patent konusu buluşu, sahibinin izni olmaksızın kullanamaz.

(2) Patent konuları arasında bağımlılık olması halinde, sonraki tarihli patentin sahibi, patent konusu buluşunu kullanmak için, buluşunun önceki tarihli patent konusu buluşa göre büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme göstermesi şartıyla zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Sonraki tarihli patentin sahibine zorunlu lisans verilmişse, önceki tarihli patentin sahibi de sonraki tarihli patent konusu buluşu kullanmak için kendisine zorunlu lisans verilmesini talep edebilir.

(3) Bağımlılığı olan patentlerden birinin hükümsüzlüğü veya patent hakkının sona ermesi halinde, zorunlu lisans kararı da ortadan kalkar.

Kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans

MADDE 132- (1) Kamu sağlığı veya milli güvenlik nedenleriyle patent konusu buluşun kullanılmaya başlanması, kullanımının artırılması, genel olarak yaygınlaştırılması, yararlı bir kullanım için ıslah edilmesinin büyük önem taşıması veya patent konusu buluşun kullanılmamasının ya da nitelik veya nicelik bakımından yetersiz kullanılmasının ülkenin ekonomik veya teknolojik gelişimi bakımından ciddi zararlara sebep olacağı hallerde, ilgili bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca;

a) Kamu yararı bulunduğu gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesine,
b) Buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlikte kullanımı patent sahibi tarafından gerçekleştirilebilecekse buluşun şartlı olarak zorunlu lisans konusu yapılmasında kamu yararı bulunduğuna,

karar verilir.

(2) Patent başvurusu veya patent konusu buluşun kullanımının kamu sağlığı veya milli güvenlik bakımından önemli olması halinde, Millî Savunma Bakanlığı veya Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak ilgili bakanlık tarafından teklifte bulunulur.

(3) Kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Milli güvenlik bakımından önemli olduğu gerekçesi ile verilen zorunlu lisans kararı, buluşun bir veya birkaç işletme tarafından kullanılması ile sınırlandırılabilir.

Zorunlu lisansın hukuki niteliği ve güven ilişkisi

MADDE 133- (1) Zorunlu lisans, inhisari değildir ancak kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Zorunlu lisans süre, bedel ve kullanım alanı gözönüne alınarak belirli şartlar altında verilir. Mahkeme bedeli belirlerken patentin ekonomik değerini gözönüne alır. 129 uncu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca verilecek zorunlu lisanslarda bedel belirlenirken, ticari olmayan ve insani amaçlar gözönüne alınarak bu tür kullanımın ithalatçı ülke açısından ekonomik değeri dikkate alınır.

(2) Zorunlu lisans verilmesi halinde, lisans alanın alt lisans verme ve patent konusunu ithal etme hakkı yoktur. Ancak kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisansla lisans alan, kamu yararı gereği açıkça ithale yetkili kılınmışsa patent konusu ithal edilebilir. Bu ithal izni, ihtiyaçla sınırlı olarak ve geçici bir süre için verilir.

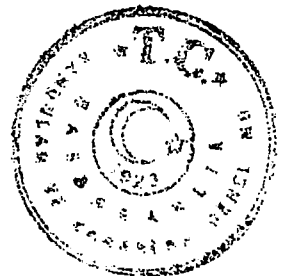
(3) Zorunlu lisans sebebiyle, patent sahibi ve lisans alan arasında doğan güven ilişkisi, patent sahibi tarafından ihlal edilirse lisans alan, ihlalin buluşun değerlendirilmesindeki etkisine göre, patent sahibinin isteyebileceği lisans bedelinden indirim yapılmasını talep edebilir.

Ek patentte zorunlu lisans kapsamı

MADDE 134- (1) Zorunlu lisans, lisansın kabul tarihinde mevcut bulunan patentin eklerini de kapsar. Zorunlu lisansın verilmesinden sonra yeni ek patentler verilmişse ve bunlar lisans konusu patentle aynı kullanım amacına hizmet etmekte ise lisans alan, mahkemeden eklerin de zorunlu lisans kapsamına dahil edilmesi talebinde bulunabilir. Taraflar ek patentler nedeniyle genişletilen lisansın bedeli ve diğer şartları konusunda anlaşamazlarsa bunlar mahkeme tarafından belirlenir.

Zorunlu lisansın devri

MADDE 135- (1) Zorunlu lisansın devrinin geçerli olabilmesi için işletme ile birlikte veya işletmenin lisansın değerlendirildiği kısmı ile birlikte devredilmesi gerekir. Zorunlu lisansın, patent konularının bağımlılığı gerekçesiyle verilmesi halindeyse lisans, bağımlı patentle birlikte devredilir.

Şartlarda değişiklik talebi ve zorunlu lisansın iptali

MADDE 136- (1) Lisans alan veya patent sahibi, zorunlu lisans verilmesinden sonra, zorunlu lisansa göre daha uygun şartlarda sözleşmeye dayalı lisans vermiş olması gibi sonradan ortaya çıkan ve değişikliği haklı kılan olaylara dayanarak mahkemeden zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını talep edebilir.

(2) Lisans alan, zorunlu lisanstan doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihlal ettiği veya sürekli olarak yerine getirmediği takdirde mahkeme, patent sahibinin talebi üzerine, patent sahibinin tazminat hakları saklı kalmak kaydıyla lisansı iptal edebilir.

(3) Zorunlu lisansın verilmesine neden olan şartların sona ermesi ve tekrarlanma olasılığının ortadan kalkması halinde, talep üzerine mahkeme zorunlu lisansı iptal eder.

Sözleşmeye dayalı lisans hükümlerinin uygulanabilirliği

MADDE 137- (1) 129 ila 136 ncı maddelerdeki hükümlere aykırı olmamak üzere, 125 inci ve 126 ncı maddelerde belirtilen sözleşmeye dayalı lisans ile ilgili hükümler zorunlu lisansa da uygulanır.

SEKİZİNCİ KISIM **Hakkın Sona Ermesi**

BİRİNCİ BÖLÜM **Hükümsüzlük**

Hükümsüzlük halleri

MADDE 138- (1) Enstitünün nihai kararından sonra;

a) Patent konusu, 82 nci ve 83 üncü maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşııyorsa,

b) Buluş, 92 nci maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca yeteri kadar açıklanmamışsa,

c) Patent konusu, başvurunun ilk halinin kapsamını aşıyorsa veya patentin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk halinin kapsamını aşıyorsa,

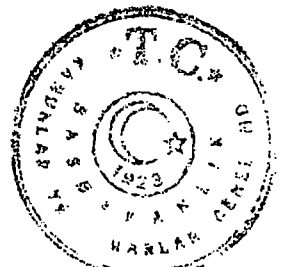
ç) Patent sahibinin, 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa,

patentin hükümsüz kılınmasına ilgili mahkeme tarafından karar verilir.

(2) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkraları uyarınca yapılan yayımdan önce birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca yapılan hükümsüzlük talebine ilişkin olarak karar veremez.

(3) Patent sahibinin 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir.

(4) Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkinse sadece o bölüm ile ilgili istem veya istemler iptal edilerek kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez. Kısmi hükümsüzlük sonucu iptal edilmeyen istem veya istemler, 82 nci ve 83 üncü madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşıyorsa patent bu kısım için geçerli kalır. Bağımsız istemin hükümsüz kılınması halinde, bağımsız isteme bağımlı olan her bir bağımlı istem ayrı ayrı 82 nci ve 83 üncü madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşııyorsa söz konusu bağımsız isteme bağımlı olan istemler de mahkeme tarafından hükümsüz kılınır.

(5) Patentin hükümsüzlüğü davası, patentin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde, sicile patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılabilir. Patent üzerinde sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebligat yapılır.

(6) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları patentin hükümsüzlüğünü isteyebilir. Patent sahibinin 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı nedeniyle patentin hükümsüzlüğü, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından istenebilir.

(7) Patentin hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak, hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

Patentin hükümsüzlüğünün etkisi

MADDE 139- (1) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, kararın sonuçları geçmişe dönük olarak etkili olur ve patent veya patent başvurusuna bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Patent sahibinin ağır ihmal veya kötünietli olarak hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez.

a) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, patentin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler.

(3) İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereğince kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(4) Patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme, bu kararı Enstitüye resen bildirir. Kesinleşmiş karar ile hükümsüz kılınan patent, Enstitü tarafından sicilden terkin edilir ve durum Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Sona Erme Halleri ve Sonuçları

Sona erme ve sonuçları

MADDE 140- (1) Patent hakkı;

a) Koruma süresinin dolması,

b) Patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi,

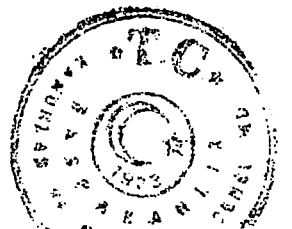
c) Yıllık ücretlerin 101 inci maddede öngörülen sürelerde ödenmemesi, sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

(2) Enstitü, patent hakkının sona erdiğini Bültende yayımlar. Hakkı sona eren patentin konusu, sona erme nedeninin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren, kamuya ait olur.

(3) Patent sahibi, patentin tamamından veya bir ya da birden çok patent isteminden vazgeçebilir. Patentten kısmen vazgeçilirse istem veya istemlerin ayrı bir patentin konusunu teşkil etmesi ve vazgeçmenin patentin kapsamının genişletilmesine ilişkin olmaması şartıyla vazgeçilmeyen istem veya istemler itibarıyla patent geçerli kalır.

(4) Vazgeçmenin yazılı olarak Enstitüye bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(5) Sicile kayıtlı hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

- (6) Patent üzerinde, üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.
- (7) Patent hakkından vazgeçildiği Bültende yayımlanır.

DOKUZUNCU KISIM

Patent Hakkına Tecavüz

Patent veya faydalı model hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 141- (1) Aşağıdaki fiiller, patent veya faydalı model hakkına tecavüz sayılır.

a) Patent veya faydalı model sahibinin izni olmaksızın buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen üretme sonucu taklit etmek.

b) Kısmen veya tamamen taklit suretiyle meydana getirildiğini bildiği ya da bilmesi gerektiği halde tecavüz yoluyla üretilen buluş konusu ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmamak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

c) Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu usulü kullanmak veya bu usulün izinsiz olarak kullanıldığını bildiği ya da bilmesi gerektiği halde buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmamak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünlerle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

ç) Patent veya faydalı model hakkını gasp etmek.

d) Patent veya faydalı model sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

(2) Patent konusunun, bir ürün veya maddenin elde edilmesine ilişkin bir usul olması halinde mahkeme, aynı ürün veya maddeyi elde etme usulünün patent konusu usulden farklı olduğunu ispat etmesini davalıdan isteyebilir. Patent konusu usulle elde edilen ürün veya maddenin yeni olması halinde, patent sahibinin izni olmadan üretilen aynı her ürün veya maddenin, patent konusu usulle elde edilmiş olduğu kabul edilir. Aksini iddia eden kişi bunu ispat etmekle yükümlüdür. Bu durumda, davalının üretim ve işletme sırlarının korunmasındaki haklı menfaati gözönünde tutulur.

(3) Patent başvurusunun veya faydalı model başvurusunun 97 nci maddeye göre yayımlandığı tarihten itibaren, patent başvurusu veya faydalı model başvurusu sahibi, buluşa vaki tecavüzlerden dolayı dava açmaya yetkilidir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa, yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

(4) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkrası ile 143 üncü maddenin onuncu veya onikinci fıkrası uyarınca yapılan yayımdan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

ONUNCU KISIM

Faydalı Model

Faydalı model ile korunabilir buluşlar ve istisnaları

MADDE 142- (1) 83 üncü maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeni olan ve 83 üncü maddenin altıncı fıkrası kapsamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model verilerek korunur.

(2) Faydalı modelin yenilik değerlendirmesinde, buluş konusuna katkı sağlamayan teknik özellikler dikkate alınmaz.

Enstitü tarafından kabul edilmemesi halinde başvuru geri çekilmiş sayılır, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Faydalı modelin verilmesine ilişkin yayımdan sonra talep edilmesi ve belge düzenleme ücretinin ödenmesi halinde, düzenlenen belge faydalı model sahibine verilir.

(11) Faydalı model verilmesinden sonra 99 uncu maddede belirlenen itiraz usulü işletilemez, sadece mahkemeden hükümsüzlük talep edilebilir.

(12) Enstitü yaptığı değerlendirme sonucunda başvurunun ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığına karar verirse başvuru reddedilir, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Bu karara karşı, 100 üncü maddeye göre itiraz edilebilir.

(13) Faydalı modelin verilmiş olması, geçerliliği ve yararlılığı konusunda Enstitü tarafından garanti verildiği şeklinde yorumlanamaz, Enstitünün sorumluluğunu da doğurmaz.

(14) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Faydalı modelin hükümsüzlüğü

MADDE 144- (1) Aşağıdaki hallerde faydalı modelin hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir.

a) Faydalı model konusu, 142 nci maddede belirtilen şartları taşıyorsa.

b) Buluş, 92 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca, yeterince açıklanmamışsa.

c) Faydalı model konusu, başvurunun ilk halinin kapsamını aşıyorsa veya faydalı modelin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk halinin kapsamını aşıyorsa.

ç) Faydalı model sahibinin, 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa.

(2) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları faydalı modelin hükümsüzlüğünü isteyebilir. Faydalı model sahibinin 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip olmadığı nedeniyle faydalı modelin hükümsüzlüğü, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından istenebilir.

(3) Faydalı modelin hükümsüzlüğü davası, faydalı modelin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde, sicile faydalı model sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılabilir. Sicilde hak sahibi olarak görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için bu kişilere ayrıca tebligat yapılır.

(4) Faydalı model sahibinin, 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir. Bu durumda, 110 uncu madde hükümleri uygulanır.

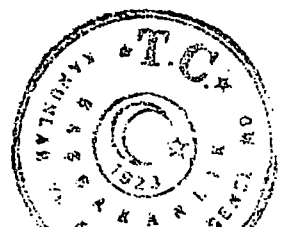
(5) Hükümsüzlük nedenleri faydalı modelin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen istem veya istemlerin iptali suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez.

(6) Kısmi hükümsüzlük sonucu, faydalı modelin iptal edilmeyen istem veya istemleri 142 nci madde hükümlerine uygun olması halinde faydalı model, bu istem veya istemler için geçerli kalır.

Patentler ile ilgili hükümlerin uygulanabilirliği ve çifte koruma

MADDE 145- (1) Faydalı modele ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı ve faydalı modelin özelliği ile çelişmediği takdirde bu Kanunda patentler için öngörülen hükümler, faydalı modeller hakkında da uygulanır.

(2) Aynı kişiye veya halefine, aynı buluş konusunda, aynı koruma kapsamında, birbirinden bağımsız olarak birden fazla patent veya faydalı model ya da bu belgelerin her ikisi verilmez.

BEŞİNCİ KİTAP **Ortak ve Diğer Hükümler**

BİRİNCİ KISIM **Ortak Hükümler**

Süreler ve bildirimler

MADDE 146- (1) Sınai mülkiyet hakkına ilişkin, itirazlar da dahil olmak üzere Enstitü nezdinde yapılacak tüm işlemlerde uyulması gereken süre, bu Kanun veya ilgili yönetmelikte belirlenmemişse bildirim tarihinden itibaren iki aydır. Bu sürelere uyulmaması halinde talep yapılmamış sayılır.

Ortak temsilci

MADDE 147- (1) Sınai mülkiyet hakkının birden çok kişiye ait olması halinde, geri çekme ve vazgeçme talebi hariç olmak üzere, marka veya patent vekili atanmadığı durumlarda Enstitü nezdindeki tüm işlemler hak sahiplerince ortak temsilci olarak atanan hak sahibi tarafından yürütülür. Hak sahipleri tarafından ortak temsilci atanmaması durumunda, başvuru formunda adı geçen ilk hak sahibinin, ortak temsilci olduğu kabul edilir.

(2) Ortak temsilcinin yerleşim yerinin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde olmaması durumunda, işlemler marka veya patent vekili vasıtasıyla yapılır.

(3) Ortak markalara ilişkin hükümler saklıdır.

Hukuki işlemler

MADDE 148- (1) Sınai mülkiyet hakkı devredilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, lisans konusu olabilir, rehin verilebilir, teminat olarak gösterilebilir, haczedilebilir veya diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı hakkı; lisans, devir, intikal, haciz ve benzeri hukuki işlemlere konu olamaz ve teminat olarak gösterilemez.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hukuki işlemler işletmeden bağımsız olarak gerçekleştirilebilir.

(3) Sınai mülkiyet hakkının birden fazla sahibi olması durumunda sahiplerden birinin kendisine düşen payı tamamen veya kısmen üçüncü kişiye satması halinde, diğer paydaşların önalım hakkı vardır. Yapılan satış, alıcı veya satıcı tarafından diğer paydaşlara bildirilir. Önalım hakkı, satışın hak sahibine bildirildiği tarihin üzerinden üç ay ve her halde satışın üzerinden iki yıl geçmekle düşer. Tarafların anlaşamaması halinde, önalım hakkı alıcıya karşı dava açılarak kullanılır. Önalım hakkı sahibi, adına payın devrine karar verilmeden önce, satış bedelini, mahkeme tarafından belirlenen süre içinde mahkemenin belirleyeceği yere nakden yatırmakla yükümlüdür. Cebri artırmayla satışlarda önalım hakkı kullanılamaz.

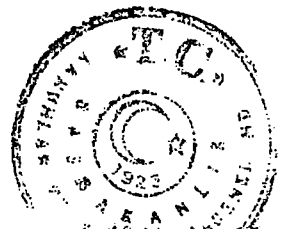
(4) Hukuki işlemler, yazılı şekle tabidir. Devir sözleşmelerinin geçerliliği, ancak resmi şekilde yapılmış olmalarına bağlıdır.

(5) Hukuki işlemler taraflardan birinin talebi, ücretin ödenmesi ve yönetmelikle belirlenen diğer şartların yerine getirilmesi halinde sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır. 115 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, sicile kaydedilmeyen hukuki işlemlerden doğan haklar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

(6) Marka, tescil edildiği mal veya hizmetlerin tümü veya bir kısmı için devredilebilir.

(7) Garanti markasının veya ortak markanın devri ya da ortak marka için lisans verilmesi, sicile kayıt halinde geçerlidir.

(8) Bu maddede yer alan hükümler, sınai mülkiyet hakkı başvurularında da uygulanır.

Sınai mülkiyet hakkı tecavüze uğrayan hak sahibinin ileri sürebileceği talepler

MADDE 149- (1) Sınai mülkiyet hakkı tecavüze uğrayan hak sahibi, mahkemeden aşağıdaki taleplerde bulunabilir.

- a) Fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti.
- b) Muhtemel tecavüzün önlenmesi.
- c) Tecavüz fiillerinin durdurulması.
- ç) Tecavüzün kaldırılması ile maddi ve manevi zararın tazmini.
- d) Tecavüz oluşturan veya cezayı gerektiren ürünler ile bunların üretiminde münhasıran kullanılan cihaz, makine gibi araçlara elkonulması.
- e) (d) bendi uyarınca elkonulan ürün, cihaz ve makineler üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması.

f) Tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle masraflar tecavüz edene ait olmak üzere (d) bendine göre elkonulan ürünler ile cihaz ve makine gibi araçların şekillerinin değiştirilmesi, üzerlerindeki markaların silinmesi veya sınai mülkiyet haklarına tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise imhası.

g) Haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesi veya ilgililere tebliğ edilmesi.

(2) Birinci fıkranın (e) bendinde belirtilen talebin kabulü durumunda, söz konusu ürün, cihaz ve makinelerin değeri, tazminat miktarından düşülür. Bu değerın kabul edilen tazminat miktarını aşması halinde, aşan kısım hak sahibince karşı tarafa ödenir.

(3) Birinci fıkranın (g) bendinde belirtilen talebin kabulü durumunda ilanın şekli ve kapsamı kararda tespit edilir. İlan hakkı, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde talep edilmezse düşer.

(4) Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları bakımından manevi zararın tazmini talep edilemez.

Tazminat

MADDE 150- (1) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz sayılan fiilleri işleyen kişiler, hak sahibinin zararını tazmin etmekle yükümlüdür.

(2) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilmesi durumunda, hakka konu ürün veya hizmetlerin, tecavüz eden tarafından kötü şekilde kullanılması veya üretilmesi, bu şekilde üretilen ürünlerin temin edilmesi yahut uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda sınai mülkiyet hakkının itibarı zarara uğrarsa, bu nedenle ayrıca tazminat istenebilir.

(3) Hak sahibi, sınai mülkiyet hakkının ihlali iddiasına dayalı tazminat davası açmadan önce, delillerin tespiti ya da açılmış tazminat davasında uğramış olduğu zarar miktarının belirlenebilmesi için, sınai mülkiyet hakkının kullanılması ile ilgili belgelerin, tazminat yükümlüsü tarafından mahkemeye sunulması konusunda karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

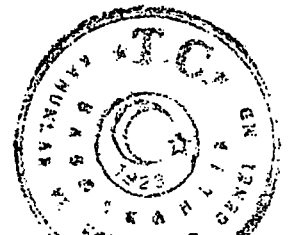
Yoksun kalınan kazanç

MADDE 151- (1) Hak sahibinin uğradığı zarar, fiili kaybı ve yoksun kalınan kazancı kapsar.

(2) Yoksun kalınan kazanç, zarar gören hak sahibinin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden biri ile hesaplanır.

a) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, hak sahibinin elde edebileceği muhtemel gelir.

b) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin elde ettiği net kazanç.

c) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin bu hakkı bir lisans sözleşmesi ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeli.

(3) Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, özellikle sınai mülkiyet hakkının ekonomik önemi veya tecavüz sırasında sınai mülkiyet hakkına ilişkin lisansların sayısı, süresi ve çeşidi, ihlalin nitelik ve boyutu gibi etkenler gözönünde tutulur.

(4) Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, ikinci fıkranın (a) veya (b) bentlerinde belirtilen değerlendirme usullerinden birinin seçilmiş olması halinde, mahkeme ürüne ilişkin talebin oluşmasında sınai mülkiyet hakkının belirleyici etken olduğu kanaatine varırsa, kazancın hesaplanmasında hakkaniyete uygun bir payın daha eklenmesine karar verir.

(5) Mahkeme, patent haklarına tecavüz halinde, patent sahibinin bu Kanunda öngörülen patenti kullanma yükümlülüğünü yerine getirmemiş olduğu kanaatine varırsa yoksun kalınan kazanç, ikinci fıkranın (c) bendine göre hesaplanır.

(6) Coğrafi işarete veya geleneksel ürün adına tecavüz halinde bu madde hükmü uygulanmaz.

Hakkın tüketilmesi

MADDE 152- (1) Sınai mülkiyet hakkı korumasına konu ürünlerin, hak sahibi veya onun izni ile üçüncü kişiler tarafından piyasaya sunulmasından sonra bu ürünlerle ilgili fiiller hakkın kapsamı dışında kalır.

(2) Marka sahibi, birinci fıkra hükmü kapsamına giren ürünlerin üçüncü kişiler tarafından değiştirilerek veya kötüleştirilerek ticari amaçlı kullanılmasını önleme hakkına sahiptir.

Dava açılmayacak kişiler

MADDE 153- (1) Sınai mülkiyet hakkı sahibi, hakkına tecavüz eden tarafından piyasaya sürülmüş ürünleri kişisel ihtiyaçları ölçüsünde elinde bulunduran veya kullanan kişilere karşı, bu Kanunda yer alan hukuk davalarını açamaz veya ceza davası açılması için şikâyetle bulunamaz.

(2) Sınai mülkiyet hakkı sahibi, sebep olduğu zarardan dolayı kendisine tazminat ödeyen kişi tarafından, sınai mülkiyet hakkı sahibinin elkoymaması nedeniyle piyasaya sürülmüş ürünleri ticari amaçla kullanan kişilere karşı, bu Kanunda yer alan hukuk davalarını açamaz veya ceza davası açılması için şikâyetle bulunamaz.

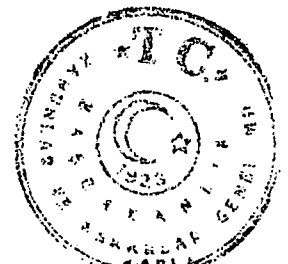
Tecavüzün mevcut olmadığına ilişkin dava ve şartları

MADDE 154- (1) Menfaati olan herkes, Türkiye’de giriştiği veya girişeceği ticari veya sınai faaliyetin ya da bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin sınai mülkiyet hakkına tecavüz teşkil edip etmediği hususunda, hak sahibinden görüşlerini bildirmesini talep eder. Bu talebin tebliğinden itibaren bir ay içinde cevap verilmemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi tarafından kabul edilmemesi halinde, menfaat sahibi, hak sahibine karşı fiillerinin tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesi talebiyle dava açabilir. Bu dava, kendisine karşı tecavüz davası açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

(2) Birinci fıkra uyarınca açılan dava, sicile kayıtlı tüm hak sahiplerine tebliğ edilir.

(3) Birinci fıkra uyarınca açılan dava, hükümsüzlük davasıyla birlikte de açılabilir.

(4) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkrası ile 143 üncü maddenin onuncu veya onikinci fıkrası uyarınca yapılan yayımdan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

Önceki tarihli hakların etkisi

MADDE 155- (1) Marka, patent veya tasarım hakkı sahibi, kendi hakkından daha önceki rüçhan veya başvuru tarihine sahip hak sahiplerinin açmış olduğu tecavüz davasında, sahip olduğu sınai mülkiyet hakkını savunma gerekçesi olarak ileri süremez.

Görevli ve yetkili mahkeme

MADDE 156- (1) Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemeleri ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemeleridir. Bu mahkemeler tek hâkimli olarak görev yaparlar.

(2) Enstitünün bu Kanun hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitünün kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Enstitü aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(3) Sınai mülkiyet hakkı sahibi tarafından, üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının yerleşim yeri veya hukuka aykırı fiilin gerçekleştiği yahut bu fiilin etkilerinin görüldüğü yer mahkemesidir.

(4) Davacının Türkiye’de yerleşim yeri bulunmaması halinde yetkili mahkeme, davanın açıldığı tarihte sicilde kayıtlı vekilin işyerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmişse Enstitü merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir.

(5) Üçüncü kişiler tarafından sınai mülkiyet hakkı sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesidir. Sınai mülkiyet hakkı başvurusu veya sınai mülkiyet hak sahibinin Türkiye’de yerleşim yeri bulunmaması halinde, dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Zamanaşımı

MADDE 157- (1) Sınai mülkiyet hakkı veya geleneksel ürün adından doğan özel hukuka ilişkin taleplerde, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun zamanaşımına ilişkin hükümleri uygulanır.

Lisans alanın dava açması ve şartları

MADDE 158- (1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilmesi durumunda, hak sahibinin bu Kanun uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir.

(2) İnhisari olmayan lisans alan, sınai mülkiyet hakkına tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı sözleşmede açıkça sınırlandırılmamışsa, yapacağı bildirimle, gereken davayı açmasını hak sahibinden ister. Hak sahibinin, bu talebi kabul etmemesi veya bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde talep edilen davayı açmaması halinde, lisans alan, yaptığı bildirimi de ekleyerek, kendi adına ve kendi menfaatlerinin gerektirdiği ölçüde dava açabilir. Bu fıkra uyarınca dava açan lisans alanın, dava açtığını hak sahibine bildirmesi gerekir.

(3) Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesinin varlığı halinde ve söz konusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. Mahkemenin tedbir kararı verdiği hallerde talepte bulunan lisans sahibi dava açmaya da yetkilidir. Bu halde ikinci fıkradaki şartlar yargılama devam ederken tamamlanır.

İhtiyati tedbir talebi ve ihtiyati tedbirin niteliği

MADDE 159- (1) Bu Kanun uyarınca dava açma hakkı olan kişiler, dava konusu kullanımın, ülke içinde kendi sınai mülkiyet haklarına tecavüz teşkil edecek şekilde gerçekleşmekte olduğunu veya gerçekleşmesi için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını ispat etmek şartıyla, verilecek hükmün etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

(2) İhtiyati tedbirler özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır.

a) Davacının sınai mülkiyet hakkına tecavüz teşkil eden fiillerin önlenmesi ve durdurulması.

b) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen tecavüze konu ürünlere, bunların üretiminde münhasıran kullanılan vasıtalar ya da patenti verilmiş usulün icrasında kullanılan vasıtalar, Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi alanlar dahil, bulundukları her yerde elkonulması ve bunların saklanması.

c) Herhangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi.

(3) İhtiyati tedbirlerle ilgili bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

İşlem yetkisi olan kişiler ve tebligat

MADDE 160- (1) Gerçek veya tüzel kişiler ile bu kişiler tarafından yetkilendirilmiş sicile kayıtlı marka veya patent vekilleri Enstitü nezdinde işlem yapabilir.

(2) Tüzel kişiler, yetkili organları tarafından tayin edilen gerçek kişi veya kişilerce temsil edilir.

(3) Yerleşim yeri yurtdışında bulunan kişiler ancak marka veya patent vekilleri tarafından temsil edilir. Vekille temsil edilmeksizin asil tarafından gerçekleştirilen işlemler, yapılmamış sayılır.

(4) Marka veya patent vekili tayin edilmesi halinde, tüm işlemler vekil tarafından yapılır. Vekile yapılan tebligat asile yapılmış sayılır.

(5) Enstitü gerekli gördüğü hallerde vekilin yetkisini gösteren vekaletnamenin aslı ya da onaylı suretinin sunulmasını isteyebilir.

(6) Bu Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/a maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, tebligat yapılacak kişinin onayı alınmak şartıyla ve Enstitü tarafından gerçek veya tüzel kişi için tahsis edilen elektronik posta kutusuna konulmak suretiyle elektronik ortamda tebliğ edilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar, tebligat konusu belgenin posta kutusuna konulmasını müteakip muhatabın, posta kutusuna ilk giriş yaptığı tarihte ve her halde belgenin posta kutusuna konulduğu tarihi izleyen onuncu günün sonunda yapılmış sayılır.

(7) Bu Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak ilanlar, 7201 sayılı Kanunun ilanlar tebligatının şekline ilişkin 29 uncu madde hükmüne bağlı kalmaksızın ilgili Bülten üzerinden yapılır. Bu şekilde yapılan tebligatlar, Bültenin yayımı tarihinden yedi gün sonra yapılmış sayılır.

(8) Enstitü, elektronik ortamda yapılacak başvuru ve tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, başvuruların, taleplerin ve tebligatların elektronik ortamda yapılması zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki başvuru ve tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Ücretler, ödenme süreleri ve sonuçları

MADDE 161- (1) Sınai mülkiyet hakkının verilmesi veya tescili ile ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretlerin ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Enstitüye sunulmaması halinde sınai mülkiyet hakkı başvurusu geri çekilmiş sayılır.

(2) Sicile kayıtlı sınai mülkiyet hakkıyla ilgili olarak birinci fıkra dışında kalan işlemler için ödenmesi gereken ücretlerin ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Enstitüye sunulmaması halinde ilgili talep yapılmamış sayılır.

(3) 15 inci, 18 inci, 20 nci, 23 üncü ve 69 uncu maddeler hariç olmak üzere, başvuru veya sınai mülkiyet hakkıyla ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretin eksik ödenmesi

durumunda, söz konusu eksik ücret miktarı Enstitü tarafından talep sahibine bildirilir. Bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde eksik ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Enstitüye sunulmaması halinde birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Aksi öngörülmediği sürece, ödenen ücretlerin iadesi yapılmaz ve ödenmiş olan ücretler Enstitüye gelir kaydedilir.

Kararların uygulanması

MADDE 162- (1) Kurul kararlarının iptali veya hükümsüzlük istemli davalarda verilen kararlar kesinleşmedikçe icra edilemez. Bu hüküm, ilamın ferileri hakkında da uygulanır.

Hızlı imha prosedürü

MADDE 163- (1) Bu Kanunda yer alan suçlar sebebiyle elkonulan veya muhafaza altına alınan suça konu eşyanın sayısı, ebadı veya niteliği gibi nedenlerle emanet bürosunda muhafaza edilemeyecek olması halinde, Cumhuriyet savcısının talimatı doğrultusunda numune alınması mümkün olan eşyadan yeteri kadar numune alınmasını müteakip geri kalan suç eşyası mahallin maliye teşkilatına gönderilir. Numunelerle birlikte elkonulan eşyanın miktarı, cinsi, ebadı gibi tüm bilgilerini içeren tutanak Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca numune alınmak suretiyle mahallin maliye teşkilatına teslim edilen suça konu eşyanın, zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı ya da muhafazasının ciddi külfet oluşturması halinde bilirkişi incelemesi yaptırıldıktan sonra, soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısının talebi üzerine hâkim, kovuşturma aşamasında hükümden önce mahkeme tarafından imhasına karar verilir. İmha işlemleri Cumhuriyet savcısının başkanlığında maliye teşkilatınca oluşturulan üç kişilik komisyon huzurunda yapılır ve buna dair tutanak tanzim edilir.

Geleneksel ürün adlarına uygulanacak hükümler

MADDE 164- (1) 146 ncı, 147 nci, 149 uncu, 150 nci, 152 nci, 153 üncü, 154 üncü, 156 ncı, 159 uncu ve 161 inci madde hükümleri geleneksel ürün adları hakkında da uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 165- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Enstitü tarafından yürürlüğe konulur.

İKİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

MADDE 166- 6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (e), (i) ve (k) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Patentler, faydalı modeller, markalar, coğrafi işaretler, geleneksel ürün adları, tasarımlar ile entegre devre topoğrafyalarının ilgili mevzuat hükümleri uyarınca tescilini ve bu hakların korunması ile ilgili işlemleri yapar,”

“e) Sınai mülkiyet alanında Avrupa Birliği, uluslararası kuruluşlar ve yabancı ülkelerle ilişkileri yürütür, işbirliğinde bulunur,”

“i) Sınai mülkiyet hakları ile ilgili olarak yayınlar yapar,”

“k) Sınai mülkiyet alanında yurt içinde ve yurt dışında kişi ve kuruluşlara eğitim verilmesine yönelik çalışmalar yapar, görev alanına giren konularla ilgili eğitim faaliyetlerini ve akademik çalışmaları destekler,”

MADDE 167- 5000 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Enstitünün Danışma Kurulu; Adalet Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu ve en fazla üyeye sahip işçi ve işveren sendikaları konfederasyonlarından birer üye ve Yükseköğretim Kurulunca üniversitelerden belirlenecek beş üyeden oluşur.

Yönetim Kurulu ihtiyaca göre, Danışma Kurulu toplantılarına uzman kişileri çağırabilir.

Danışma Kurulu üyeliklerinin süresi iki yıldır. Görev süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

Danışma Kurulunun çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Danışma Kurulu yılda en az bir kez toplanır. Toplantılara Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı veya görevlendireceği kişi başkanlık eder.”

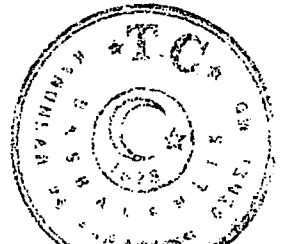
MADDE 168- 5000 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Fikri Mülkiyet Hakları Eğitim Merkezi

MADDE 10- Fikri mülkiyet haklarına ilişkin eğitim, danışmanlık ve araştırma faaliyetlerini yürütmek amacıyla Fikri Mülkiyet Hakları Eğitim Merkezi kurulmuştur. Eğitim Merkezi bünyesinde telif haklarına ilişkin eğitim faaliyetleri Kültür ve Turizm Bakanlığı; sınai mülkiyet haklarına ilişkin eğitim faaliyetleri ise Enstitü tarafından gerçekleştirilir. Eğitim Merkezine ilişkin giderler ilgisine göre Kültür ve Turizm Bakanlığı veya Enstitü tarafından karşılanır.

Fikri Mülkiyet Hakları Eğitim Merkezinde yürütülecek eğitim ve araştırma faaliyetlerine ilişkin planlama ve danışmanlık yapmak üzere Yürütme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul; Enstitüden bir temsilci, Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili biriminden bir temsilci, biri sınai mülkiyet hakları diğeri telif hakları konusunda uzman iki üniversite öğretim üyesi, bir patent veya marka vekili, telif hakları alanında faaliyet gösteren bir sektör temsilcisi ve muvafakati alınmak kaydıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ilgili dairesi tarafından belirlenen fikri ve sınai haklar hukuk veya ceza mahkemelerinde görev yapan bir hâkim olmak üzere yedi üyeden oluşur. Yürütme Kurulu toplantıları, Enstitü temsilcisi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcisinin eş başkanlığında yapılır. Öğretim üyesi olan üyeler, ilgisine göre Kültür ve Turizm Bakanlığı veya Enstitünün talebi üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından; hâkim üye dışındaki diğer üyeler ise ilgisine göre Kültür ve Turizm Bakanlığı veya Enstitü tarafından görevlendirilir. Üyeler, üç yıl için görevlendirilir. Görev süresi sona erenler yeniden görevlendirilebilir.

Fikri Mülkiyet Hakları Eğitim Merkezi ve Yürütme Kurulunun çalışma usul ve esasları, sekretarya hizmetleri, yapılan hizmetler karşılığında alınan ücretler, eğitim faaliyetlerine ilişkin konular ve diğer hususlar Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Enstitü tarafından müştereken yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 169- 5000 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“c) Tasarımlar Dairesi Başkanlığı.

d) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı.

e) Yenilik ve Tanıtım Dairesi Başkanlığı.

f) Coğrafi İşaretler Dairesi Başkanlığı.

g) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı.”

MADDE 170- 5000 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tasarımlar Dairesi Başkanlığı

MADDE 14- Tasarımlar Dairesi Başkanlığı;

a) Tasarımların tescil başvurularının ilgili mevzuat hükümlerine göre kayıt, dosyalama, araştırma, inceleme, değerlendirme ve tescil işlemlerini yapar,

b) Tasarımların ve tasarım başvurularının ilgili mevzuat hükümlerine göre lisans, devir ve sair değişikliklerle ilgili işlemlerini yapar,

c) Tasarımların ilan, tasnif ve sicil işlemlerini yapar,

d) Türk Tasarım Danışma Konseyinin sekretaryasını yürütür,

e) Başkanlıkça verilecek diğer işleri yapar.”

MADDE 171- 5000 sayılı Kanunun 15 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

MADDE 15- Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı;

a) Avrupa Birliği ile ilgili Enstitünün görev alanına giren konularda; müzakerelere ilişkin hazırlıkları yapar, toplantılara katılır, bu konularla ilgili olarak Enstitü birimleri arasında koordinasyonu sağlar,

b) Enstitünün görev alanına giren konularda yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerini yürütür, koordinasyonu sağlar, ikili ve çok taraflı işbirliği anlaşmaları ile bölgesel işbirliği anlaşmalarının ve protokollerinin hazırlanmasına yardımcı olur,

c) Enstitünün görev alanına giren yabancı ülkelerin mevzuatı ile uluslararası anlaşmaları izler, inceler ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gereken çalışmaları yürütür,

d) Başkanlıkça verilecek diğer işleri yapar.”

MADDE 172- 5000 sayılı Kanuna 15 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 15/A, 15/B ve 15/C maddeleri eklenmiştir.

“Yenilik ve Tanıtım Dairesi Başkanlığı

MADDE 15/A- Yenilik ve Tanıtım Dairesi Başkanlığı;

a) Sınai mülkiyet haklarından ülke ekonomisi için değer üretmek amacıyla gerçek ve tüzel kişilerin sınai mülkiyete konu olan ya da olabilecek varlıklarını ve kullanım şekillerini tespit etme, ilgili sektörleri takip etme, etüt çalışmaları yapma ve benzeri faaliyetleri yürütür,

b) Sınai mülkiyet varlıklarının değeri ve ekonomik etkileri konusunda çalışmalar yapar,

c) Yeni teknolojilerin tespiti, teknoloji transferi işlemlerine aracılık gibi ticarileştirme faaliyetlerini yürütür,

d) Yenilik destek faaliyetleri sonucunda elde edilen tüm verileri toplar, tasnif eder ve kamunun kullanımına sunar,

- e) Yenilik destek faaliyetleri kapsamına giren konularda danışmanlık hizmeti sunar,
- f) Enstitünün görevleri ile ilgili olarak mevzuat, başvuru kılavuzları, broşürler ve sınai mülkiyet hakları konularını içeren belgesel, kavram ve tanıtım filmleri ile her türlü ortamda materyal hazırlar, bunların yayımlanması işlemlerini yürütür,
- g) Sınai mülkiyet haklarının tanıtımına ilişkin hedef ve stratejileri tespit eder, planlamasını yapar ve uygular,
- h) Sınai mülkiyet hakları ile ilgili her türlü eğitim faaliyetleri ile seminer, konferans, sempozyum ve benzeri faaliyetleri düzenler, fuarlara iştirak hazırlıklarını yürütür,
- i) Enstitünün bilgi ve doküman birimlerinin faaliyette bulunması için gerekli işbirliği çalışmalarını yürütür,
- j) Başkanlıkça verilecek diğer işleri yapar.

Coğrafi İşaretler Dairesi Başkanlığı

MADDE 15/B- Coğrafi İşaretler Dairesi Başkanlığı;

- a) Coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adlarına ilişkin kayıt, araştırma, inceleme, değerlendirme ve tescil işlemlerini yapar,
- b) Coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adlarının ilan ve sicil işlemlerini yapar,
- c) Başkanlıkça verilecek diğer işleri yapar.

Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı

MADDE 15/C- Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı, sınai mülkiyet hakları ve geleneksel ürün adları ile ilgili işlemlere ilişkin ilgili dairenin nihai olarak almış olduğu kararlara karşı, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde işlemlerin tarafı olan ve karar nedeniyle menfaati etkilenen kişiler tarafından yapılacak itirazların incelenmesi ve değerlendirilmesi işlemlerini yürütür.

Yeniden incelenmesi ve değerlendirilmesi talep edilen konuda kararlar, Daire Başkanı başkanlığında, yeniden incelenip değerlendirme yapılacak konuda uzman olan ve itiraza konu Enstitü kararında görevli bulunmayan en az iki uzman üyenin katılımı ile oluşturulan Kurul tarafından alınır.

Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesinin kararları Enstitünün nihai kararlarıdır. Bu kararlara karşı, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinde dava açılabilir. Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunun kararlarının iptaline ilişkin ilam kesinleşmedikçe icra edilemez. Bu hüküm ilamın ferileri hakkında da uygulanır. Söz konusu ilamlara ilişkin zamanaşımı süresi kararın kesinleşme tarihinden itibaren başlar.”

MADDE 173- 5000 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.

c) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı.”

MADDE 174- 5000 sayılı Kanunun 18 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

MADDE 18- Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı;

a) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütür, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapar veya yaptırır,

b) Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenler ve yürütür,

c) Enstitünün taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde

yürütür,

- d) Enstitünün sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlar ve yürütür,
- e) Kütüphane hizmetlerini yürütür,
- f) Başkanlıkça verilecek diğer işleri yapar.”

MADDE 175- 5000 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı

MADDE 19- Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı;

- a) Bilgi teknolojilerini takip ederek Enstitünün otomasyon stratejilerini belirler, bilgi güvenliğinin gerektirdiği önlemleri alır, kamu bilişim standartlarına uygun çözümler üretir,
- b) Enstitünün bilgi işlem hizmetlerini yürütür,
- c) Enstitünün internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapar,
- d) Enstitünün hizmetleriyle ilgili bilgileri toplar ve veri tabanları oluşturur,
- e) Enstitünün mevcut bilgi işlem altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütür, haberleşme güvenliğini sağlar,
- f) Enstitü ile dokümantasyon merkezleri ve işbirliği içinde olduğu ulusal ve uluslararası kuruluşlar arasında veri aktarımını sağlar, elektronik haberleşme için gerekli olan teknik koordinasyonu kurar ve geliştirir,
- g) Yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan sağlanan sınai mülkiyet haklarına ilişkin bilgileri elektronik ortamda toplar, değerlendirir ve ilgili birimlerin kullanımına sunar,
- h) Başkanlıkça verilecek diğer işleri yapar.”

MADDE 176- 5000 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.”

MADDE 177- 5000 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 22-** Hukuk Müşavirliği;

- a) 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapar,
- b) Başkanlıkça verilecek diğer işleri yapar.”

MADDE 178- 5000 sayılı Kanuna 22 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 22/A maddesi eklenmiştir.

“**Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı**

MADDE 22/A- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı;

- a) 5018 sayılı Kanun, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapar,
- b) Başkanlıkça verilecek diğer işleri yapar.”

MADDE 179- 5000 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü ve dördüncü fıkraları ile altıncı fıkrasının (b) bendinde yer alan “ve olumlu sicil almak” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

“Kurum Yönetim Kurulu üyeleri; yurt içi veya yurt dışında en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş, mesleki açıdan yeterli bilgi ve on yıl deneyime sahip kişiler arasından atanır. Adalet Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin söz konusu

Bakanlıklarda on yıl süre ile çalışmış ve mesleki açıdan yeterli bilgi ve deneyime sahip olması, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanının belirleyeceği üyelerden birinin kamu ve/veya özel sektörde on yıl çalışmış Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği temsilcisi olması şarttır. Bu üyelerin ayrıca, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasındaki şartları taşımaları zorunludur.”

MADDE 180- 5000 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26- Enstitünün ihtiyaçları dikkate alınarak Yönetim Kurulunun onayı ile yurt içinden ve yurt dışından geçici süreyle sözleşmeli olarak yerli ve yabancı uzmanlar çalıştırılabilir. Bunlara ödenecek ücretin net tutarı, birinci dereceli Sınai Mülkiyet Uzmanına ödenen aylık ortalama net tutarı aşmamak üzere Yönetim Kurulunca tespit edilir. Bunların çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslar, Enstitünün önerisi ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Belli bir uzmanlık gerektiren nitelikteki iş ve hizmetler için Yönetim Kurulu kararı ile eser sözleşmesi çerçevesinde işlem yapılır.

Enstitü, sınai mülkiyet haklarına ilişkin işlemlerin yürütülmesinde yurt içi ve yurt dışındaki kuruluşların hizmetlerinden yararlanabilir. Bu suretle yararlanılacak hizmetler için ücretler, Enstitünün yapacağı hizmetlerin karşılığı ücretlerle birlikte Enstitü tarafından tahsil edilir ve ilgili kuruluşlara ödemeler Enstitü tarafından yapılır.

Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerine, kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkan ve üyelerine bu görevleri nedeniyle yapılan ücret ödemesi aynen uygulanır.”

MADDE 181- 5000 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 30- Sınai mülkiyet hakları ve geleneksel ürün adları ile ilgili danışmanlık yapma ve Enstitü nezdinde başvuru sahipleri adına işlem yapma yetkisinde olan gerçek veya tüzel kişiler patent, faydalı model ve entegre devre topoğrafyası konularında patent vekilleri; marka, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları konularında marka vekilleri; tasarım konusunda ise hem patent vekilleri hem de marka vekilleridir.

Gerçek kişilerin patent vekili veya marka vekili olabilmesi için aşağıdaki şartları taşıması gerekir.

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- b) Fiil ehliyetine sahip olmak.
- c) En az dört yıllık lisans eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının veya bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarının birinden mezun olmak.
- d) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkum olmamak.

e) Türkiye’de yerleşim yeri sahibi olmak.

f) Patent vekilliği veya marka vekilliği sınavlarında başarılı olmak.

Tüzel kişi patent vekilinin veya marka vekilinin, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre limited veya anonim şirket şeklinde kurulması, işletme konusunun patent vekilliği veya marka vekilliği faaliyetini kapsaması ve patent vekili veya marka vekili gerçek kişiler

tarafından temsil edilmesi zorunludur. Gerçek kişi vekil, birden fazla tüzel kişi vekilin ortağı veya çalışanı olsa dahi vekillik yetkisini sadece tek bir tüzel kişi vekili temsilen kullanabilir. Vekillik yetkisini bu şekilde kullananlar, gerçek kişi vekil olarak vekillik yapamaz. Gerçek kişi vekil, kişisel cezai sorumluluğu saklı kalmak şartıyla, temsil ettiği tüzel kişi vekille birlikte vekalet verene karşı müteselsilen sorumludur.

Patent vekilliği ve marka vekilliği sınavları, iki yılda bir Yönetim Kurulu kararıyla yapılır. Sınava, ikinci fıkranın (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartları taşıyanlar kabul edilir.

Patent vekilliği veya marka vekilliği sınavlarını kazananların, patent vekilliği yapabilmeleri için Patent Vekilleri Siciline, marka vekilliği yapabilmeleri için Marka Vekilleri Siciline kaydolmaları zorunludur. Sicile kayıt ve kayıt yenilemede yaptırılması gereken mesleki sorumluluk sigortasının süre ve miktarı Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Patent vekilliği ve marka vekilliği ile ilgili sınav ve sicil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar ile patent vekilliğine ve marka vekilliğine ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Patent vekilliğine ve marka vekilliğine ilişkin sınav, belge düzenleme, sicil kayıt ve sicil kayıt yenileme ücretleri Enstitü tarafından belirlenir.

Vekalet konusunda, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun vekaletle ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 182- 5000 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 30/A maddesi eklenmiştir.

“Disiplin cezaları, ceza uygulanacak fiiller ve disiplin kurulu

MADDE 30/A- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin ve en fazla üyesi bulunan vekillikle ilgili kuruluşun görüşü alınarak Enstitü tarafından hazırlanan ve Enstitünün resmi internet sitesinde yayımlanan patent vekilliği ve marka vekilliği meslek kurallarına uymayan tutum ve davranışlarda bulunanlar ile vekilliğin gerektirdiği görevleri yapmayanlar hakkında bu Kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır.

Patent vekillerine ve marka vekillerine verilecek disiplin cezaları ile disiplin cezası uygulanacak fiil ve haller şunlardır:

a) Uyarma: Vekilliğin icrasında ve mesleki tutum ve davranışlarda daha dikkatli davranılması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir. Meslek kurallarına uymayan tutum ve davranışta bulunan vekiller hakkında uyarma cezası uygulanır.

b) Kınama: Vekilliğin icrasında ve mesleki tutum ve davranışlarda kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir. Uyarma cezası alıp da iki yıl içinde aynı cezayı gerektiren fiilde bulunan veya vekilliğin gerektirdiği yükümlülükleri yerine getirmeyen veya Enstitü nezdinde yürütülen herhangi bir işlemde menfaati zıt olan taraflara vekillik edenler hakkında kınama cezası uygulanır.

c) Geçici olarak vekillik faaliyetinden alıkoyma: Üç aydan az ve bir yıldan çok olmamak üzere vekillik faaliyetinden yasaklanmadır. Kınama cezası alıp da beş yıl içinde aynı cezayı gerektiren fiilde bulunan veya vekaletname aslına aykırı örnek ile vekillik hak ve yetkilerini kullanan veya Enstitüye ait unvan, internet alan adı ya da diğer tanıtma vasıtalarını iltibasa meydan verecek şekilde kullanan vekiller hakkında geçici olarak vekillik faaliyetinden alıkoyma cezası uygulanır.

d) Vekillikten çıkarma: Vekillik faaliyetinden süresiz olarak yasaklanmadır. Geçici olarak vekillik faaliyetinden alıkoyma cezası alıp da beş yıl içinde aynı cezayı gerektiren fiilde bulunanlar hakkında vekillikten çıkarma cezası uygulanır.

Disiplin cezası verilmesi veya verilmemesi kararına karşı idari yargıya başvurulabilir. Kesinleşmiş disiplin kararı sonucunda patent vekilliğinden veya marka vekilliğinden çıkarılanlar, bir daha patent vekili veya marka vekili olamaz.

Patent ve Marka Vekilleri Disiplin Kurulu; Bakanlıktan bir üye, Enstitüden üç üye ile mesleğini en az beş yıl bilfiil icra eden ve Disiplin Kurulunca verilen bir kararla ikinci fıkrada belirtilen cezalardan birini almamış olan patent vekillerinden veya marka vekillerinden üç üye olmak üzere toplam yedi kişiden oluşur. Aynı sayıda ve aynı esasla yedek üye belirlenir. Tüm üyeler Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından atanır. Enstitü Başkanı, patent vekilleri veya marka vekilleri arasından seçilecek üyeleri Bakanlığa önerirken en fazla üyeye sahip iki ticaret odası ile en fazla üyesi bulunan vekillikle ilgili iki dernekten görüş alır.

Disiplin Kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Üyelerden biri hakkında 30 uncu maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen bir suçtan dolayı dava açılması halinde dava sonuna kadar bu üye toplantılara katılamaz ve yerine yedek üye gelir. Geçerli bir mazereti nedeniyle toplantıya katılamayacak üyenin, toplantı tarihinden önce mazeretini bildirmesi gerekir. Mazereti olmaksızın üst üste iki toplantıya katılmayan veya seçilme yeterliliğini kaybeden üyenin üyeliği sona erer ve yerine yedek üye gelir.

Disiplin Kuruluna ve disiplin konusundaki diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 183- 5000 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Kadrolar

EK MADDE 1- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerin ilgili bölümüne eklenmiştir ve ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerin ilgili bölümünden çıkarılmıştır.”

MADDE 184- 5000 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Ekli (2) sayılı listede yer alan daire başkanı kadrolarında bulunanların görevleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erer ve bunlar bu Kanuna ekli (3) sayılı liste ile ihdas edilen müşavir kadrolarına atanmış sayılırlar. Bu Kanuna ekli (3) sayılı liste ile ihdas edilen müşavir kadroları herhangi bir nedenle boşaldığı takdirde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Bu madde uyarınca müşavir kadrosuna atanmış sayılan personelin yeni kadrosuna atandığı tarih itibarıyla eski kadrosuna ilişkin olarak en son ayda aldığı sözleşme ücreti, ücret, tazminat, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme, teşvik ödemesi ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuat uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ve ek ders ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan sözleşme ücreti, ücret, tazminat, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutarı), her türlü zam ve tazminatları, makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı, ek ücret, ek ödeme, teşvik ödemesi ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuat uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ve ek ders ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Atandığı kadro unvanında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Enstitüde patent uzmanı ve marka uzmanı olarak görev yapmakta olan personel sınai mülkiyet uzmanı kadrolarına, patent uzman yardımcısı ve marka uzman yardımcısı olarak görev yapmakta olan personel sınai mülkiyet uzman yardımcısı kadrolarına halen bulundukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar.”

MADDE 185- 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “endüstriyel tasarım” ibaresi “tasarım” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 186- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifenin “İ-İmalat ruhsatları.” bölümünde yer alan “3. Endüstriyel tasarımlar.” bendinin başlığı “3. Tasarım:”, bu bendin (m) alt bendinde yer alan “Endüstriyel tasarım” ibaresi “Tasarım”, aynı bölümün “4. Markalar:” bendinin (a) alt bendinde yer alan “Marka başvuru harcı (ilk üç sınıf için)” ibaresi “Marka başvuru harcı (her bir sınıf için)”, (e) alt bendinde yer alan “Marka tescil belgesi düzenleme harcı” ibaresi “Marka tescil harcı”, (ı) alt bendinde yer alan “Rehine işlemi kayıt harcı” ibaresi “Rehin işlemi kayıt harcı” ve (l) alt bendinde yer alan “Uluslararası başvuru harcı” ibaresi “Uluslararası başvurunun bildirim harcı”, “5. Coğrafi işaretler:” bendinin başlığı “5. Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı:”, bu bendin (b) alt bendinde yer alan “Coğrafi işaret tescil belgesi ve sicil kayıt harcı” ibaresi “Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescil ve sicil kayıt harcı” ve (c) alt bendinde yer alan “coğrafi işaret” ibaresi “coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı” şeklinde değiştirilmiş ve “4. Markalar:” bendinin (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 187- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan “Marka Uzman Yardımcıları, Patent Uzman Yardımcıları” ibaresi “Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcıları” ve “Marka Uzmanlığına, Patent Uzmanlığına” ibaresi “Sınai Mülkiyet Uzmanlığına” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 152 ncı maddesinin “II- Tazminatlar” kısmının “A- Özel Hizmet Tazminatı” bölümünün (ğ) bendinde yer alan “Marka Uzmanları,” ve “Patent Uzmanları,” ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve aynı bende “Savunma Sanayii Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Sınai Mülkiyet Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

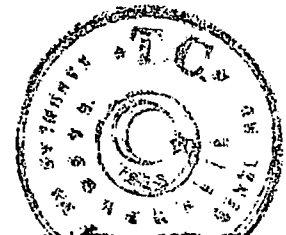
c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (g) bendinde yer alan “Marka Uzmanları, Patent Uzmanları” ibaresi “Sınai Mülkiyet Uzmanları” şeklinde değiştirilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 188- (1) 6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ve 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun 39 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 24/6/1995 tarihli ve 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 24/6/1995 tarihli ve 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 24/6/1995 tarihli ve 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 24/6/1995 tarihli ve 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

551, 554, 555 ve 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin hükümlerinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Enstitüye yapılmış olan ulusal ve uluslararası marka ve tasarım başvuruları ile coğrafi işaret başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Ancak bu Kanunun yayımı tarihinden önce Enstitüye yapılmış olup yayımlanmamış coğrafi işaret başvuruları, itiraz süresi bakımından mülga 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklı kalmak şartıyla Bültende yayımlanır.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce yapılmış ulusal patent başvuruları ve faydalı model başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılan ek patent başvurularının sonuçlandırılmasında, ek patent başvurusu veya ek patentin bağımsız patent başvurusu ya da patente dönüştürülmesinde, asıl patent başvurusunun başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır. İncelemesiz verilen patentin incelemeli patent başvurusuna dönüştürülmesinde, patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna değiştirilmesinde, patent ve faydalı modellerin hükümsüz kılınmasında, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ulusal aşamaya giren uluslararası veya bölgesel anlaşmalar yoluyla yapılmış patent başvuruları ve faydalı model başvuruları, başvurunun ulusal aşamaya girdiği tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(3) Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki patentler hakkında aynı maddenin uygulanmasına devam edilir.

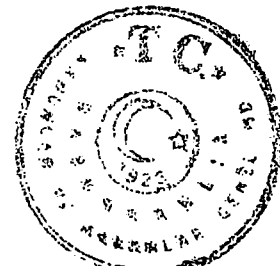
(4) Önceki mevzuat hükümlerine göre verilmiş patent ve faydalı modeller için 99 uncu, 138 inci ve 144 üncü maddeler ile 113 üncü maddenin beşinci fıkrası ve 121 inci maddenin sekizinci fıkrası hariç olmak üzere bu Kanun hükümleri uygulanır.

Mevcut yönetmeliklerin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Suç eşyalarının imhası

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 1/1/2009 tarihinden önce işlediği suç nedeniyle mülga 551, 554, 555 veya 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin ceza hükümleri uygulanarak haklarında suça konu eşyanın müsaderesine dair verilen ve kesinleşen kararın infazı gerçekleşmemiş kişilere; eşyanın adli emanette veya müştekide bulunmasına ya da 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 132 nci maddesinin beşinci fıkrası gereğince muhafaza edilmek üzere diğer bir kişiye teslim edilmiş olmasına bakılmaksızın, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığınca resen, sonuçları açıklanan usulüne uygun meşruhatlı tebligat çıkarılır. Bu kişilere bir ay içinde mahkemeye başvurarak eşyanın iadesini talep etme hakları olduğu bildirilir. Bu süre içinde sahipleri tarafından iade talebinde bulunulmaması veya iade talebinde bulunulmakla beraber mahkemece verilen iade kararının tebliğinden itibaren bir ay içinde eşyanın teslim alınmaması halinde Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine kararı veren mahkeme tarafından eşyanın imhasına karar verilir. İmha kararı derhal yerine getirilmek üzere Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce mülga 551, 554, 555 veya 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin ceza hükümleri uygulanarak haklarında eşyanın iadesi yönünde verilen kesinleşmiş karar bulunduğu halde eşyayı teslim almayan kişilere, eşyanın adli emanette veya müştekide bulunmasına ya da Ceza Muhakemesi Kanununun 132 nci maddesinin beşinci fıkrası gereğince muhafaza edilmek üzere diğer bir kişiye teslim edilmiş olmasına bakılmaksızın, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığı tarafından resen, sonuçları açıklanan usulüne uygun meşruhatlı tebligat çıkarılarak iadesine karar verilen eşyayı bir ay içinde teslim almaları istenir. Bu süre içinde sahipleri tarafından teslim alınmayan eşya hakkında, Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine kararı veren mahkeme tarafından imha kararı verilir. İmha kararı derhal yerine getirilmek üzere Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(3) Bu madde gereğince yapılacak imha işlemleri, Cumhuriyet savcısı başkanlığında, emanet memuru ve iki zabıt kâtibinden oluşan komisyon tarafından yerine getirilir ve buna ilişkin tutanak tanzim olunur. Komisyonunda hangi zabıt kâtiplerinin yer alacağı adalet komisyonlarınca belirlenir. İmha edilen eşya için hak sahibine herhangi bir ödeme yapılmaz. İmha masrafları, eşya sahibinden tahsil edilmek şartıyla yargılama gideri olarak Hazine tarafından karşılanır.

İptal yetkisinin mahkemeler tarafından kullanılması

GEÇİCİ MADDE 4- (1) 26 ncı madde hükmü yürürlüğe girene kadar, iptal yetkisi, anılan maddedeki usul ve esaslara göre mahkemeler tarafından kullanılır.

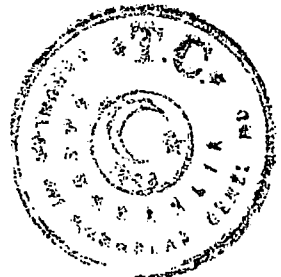
(2) 26 ncı maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mahkemeler tarafından görülmekte olan iptal davaları mahkemeler tarafından sonuçlandırılır.

(3) Mahkemelerin bu madde hükmüne göre vermiş olduğu kararlar kesinleşmesinden sonra Mahkeme tarafından Enstitüye resen gönderilir.

Yürürlük

MADDE 189- (1) Bu Kanunun;

- a) 26 ncı maddesi yayımı tarihinden itibaren yedi yıl sonra,
 - b) 46 ncı maddesinde düzenlenen amblem kullanım zorunluluğuna ilişkin hükümleri yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra,
 - c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

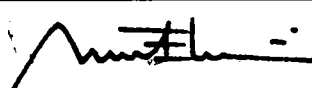
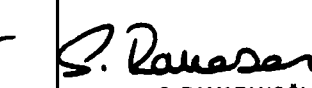
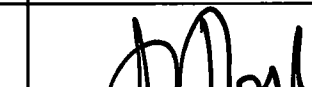
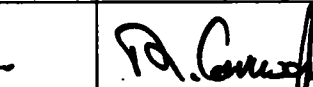
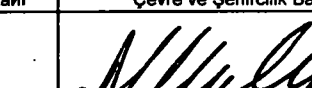
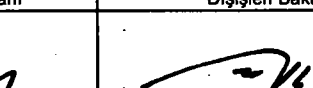
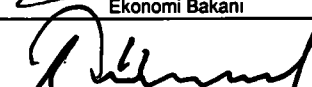
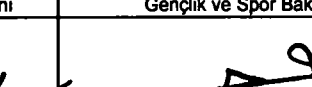
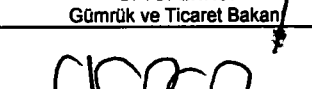
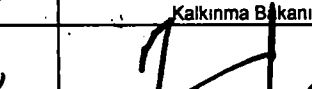
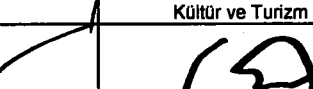
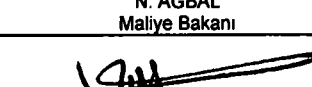
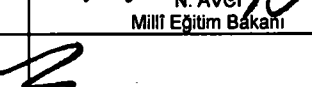
T/ 966

Yürütme

MADDE 190-(1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

AHMET DAVUTOĞLU
BAŞBAKAN

 N. KURTULMUŞ Başbakan Yardımcısı	 M. ŞİMŞEK Başbakan Yardımcısı	 Y. AKDOĞAN Başbakan Yardımcısı	 Y. T. TÜRKES Başbakan Yardımcısı
 L. ELVAN Başbakan Yardımcısı	 B. BOZDAĞ Adalet Bakanı	 S. RAMAZANOĞLU Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 V. BOZKIR Avrupa Birliği Bakanı
 F. İŞİK Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı	 S. SOYLU Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 K. SARI Çevre ve Şehircilik Bakanı	 M. ÇAVUŞOĞLU Dışişleri Bakanı
 M. ELİTAŞ Ekonomi Bakanı	 B. ALBAYRAK Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 A. C. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 F. ÇELİK Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı
 B. TÜFENKÇİ Gümrük ve Ticaret Bakanı	 A. KILIÇ İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 M. ÜNAL Kültür ve Turizm Bakanı
 N. AĞBAL Maliye Bakanı	 N. AVCI Millî Eğitim Bakanı	 I. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı
 M. MÜEZZİNOĞLU Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı		

Dosya No:

101- 1248

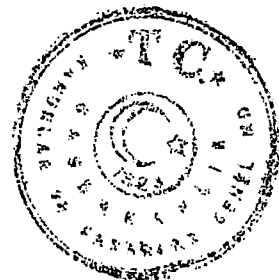
247

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH	Yenilik ve Tanıtım Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Tasarımlar Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Coğrafi İşaretler Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Sınai Mülkiyet Uzmanı	6	160	160
GİH	Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcısı	7	100	100
AH	Avukat	7	10	10
	TOPLAM		278	278

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH	Enformasyon, Dokümantasyon ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Endüstriyel Tasarımlar Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Müdür	1	1	1
	TOPLAM		5	5

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU: TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH	Müşavir	1	4	4
	TOPLAM		4	4

